

PROFESORS

VLADISLAVS KORZĀNS

CILVĒKS UN REKTORS

Profesors Vladislavs Korzāns (1931–2002)

PROFESORS

VLADISLAVS KORZĀNS

CILVĒKS UN REKTORS

RĪGA • RSU • 2015

UDK 61(474.3) (092) (01)
K 79

Profesors Vladislavs Korzāns. Cilvēks un Rektors / RSU Medicīnas vēstures institūts; RSU Bibliotēka; Sast. J. Salaks; Zin. redaktors A. Ērglis. – Rīga: RSU, 2015. – 310 lpp., il.

Manuskripta sagatavošanas darba grupa: E. Hodakele, J. Danusēviča, L. Pavilons
Bibliogrāfiju sastādīja I. Znotiņa, S. Riekstiņa un A. Rundāne
Atmiņu rakstus (O. Koroļova, J. Krasilņikova, N. Nikolajevs, I. Rozeta, I. Zagorskis) no krievu valodas tulkoja J. Danusēviča un A. Ērglis
Izmantotas fotogrāfijas no RSU muzeja, Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja un rakstu autoru personīgajiem arhīviem
Grāmatas prettitulam izmantots V. Korzāna 2002. gada fotoportrets (I. Prēdeļa foto. MVM 21204 Ffp4734)

RSU IPD vadītājs: T. Nigulis
RSU IPD vecākā redaktore: A. Lapsa

Literārā redaktore: I. Orleja
Makets: I. Stikāne
Vāka dizains: M. Čavarts
Tehniskā redaktore: I. Reitere

RSU IPD Nr. 15-095

© Rīgas Stradiņa universitāte, 2015
Dzirčiema ielā 16, Rīgā, LV 1007

ISBN 978-9984-793-78-8

Saturs

Priekšvārds	9
Preface	12
Ievads. Vladislava Korzāna augstskolas līdera gars <i>J. Gardovskis</i>	15
Introduction. Vladislavs Korzāns – A True Leader <i>J. Gardovskis</i>	18
Profesora Vladislava Korzāna dzīves gājums	21
Professor Vladislavs Korzāns <i>Curriculum Vitae</i>	23
Vladislavs Korzāns – medicīnas izglītībai veltīts mūžs <i>M. Pozemkovska, A. Ērglis</i>	25
Atmiņas par Vladislavu Korzānu	95
<i>G. Andrejevs</i> . Dažas profesora Korzāna personību raksturojošas iezīmes manos memuāros	97
<i>I. Aploka</i> . Lēmums, kas izmainīja manu dzīvi	109
<i>E. Baumanis</i> . Lāga vīrs	113
<i>S. Beikerte</i> . Dzīve ar padarīta darba sajūtu	115
<i>V. Boka</i> . Godavīrs	119
<i>A. Dāļmane</i> . Sarežģītais laiks vēstulēs	123
<i>J. Dobelis</i> . Rektors, kas mīlēja un aizstāvēja studentus	126
<i>I. Ebela</i> . Rektors pat vēsturiski sarežģītos laikos nezaudēja cilvēcību	129
<i>V. Eniņa</i> . Vadītājs, kas vispirms bija cilvēks	135
<i>E. Hodakele</i> . Anatolija Bļugera atmiņas par savu rektoru	138
<i>M. Hoferte</i> . Studentu mīlēts pasniedzējs	143
<i>O. Koroļova</i> . Iedodiet taču man rādāmkociņu!	144
<i>G. Korzāne</i> . Darbs – tā bija viņa sirdslieta	148
<i>M. Korzāne-Markevica</i> . Pats labākais vectēvs	154
<i>J. Krasilņikova</i> . Man piešķirtais likteņa laiks	156
<i>R. Lācis</i> . Mūsu <i>Rector magnificus</i>	159

<i>J. Leja</i> . Savas augstskolas patriots	161
<i>B. Mamaja</i> . Rūpēs par kopējo ideju un ikvienu cilvēku	163
<i>V. Nagobads</i> . Studentu mīlēts rektors	165
<i>N. Nikolajevs</i> . Dzīves vilciens	167
<i>M. Pilmane</i> . Profesors laikam mani izprata skaidrāk un redzēja tālāk	170
<i>E. Platkājis</i> . Kad padoms palīdz darbus veikt	174
<i>I. Rozena</i> . Dāvana	181
<i>A. Rubins</i> . Izcila personība, labs cilvēks, teicams organizators, orators un lektors	184
<i>I. Siliņš</i> . Izpildītais pienākums	187
<i>I. Sjakste</i> . Profesors Korzāns bija izcils pedagogs un diplomāts	189
<i>A. Skaģers</i> . Rektora svētība sadarbībai ar Vilhelma Pika Rostokas universitāti	191
<i>A. Sondore</i> . Rektora atbalsts anestezioloģijas kursam	194
<i>V. Sondore</i> . .. viena bezgalvaina žurka tā spārdījās	195
<i>K. Sondors</i> . Prasmīgs un autoritatīvs vadītājs	199
<i>I. Sutta</i> . Cilvēks ar lielo burtu	202
<i>A. Šaško</i> . Kalnā kāpējs	205
<i>U. Teibe</i> . Mediķiem ķīmijas un fizikas apmācība ir vajadzīga	214
<i>I. Urtāne</i> . Vīzija par Stomatoloģijas institūta piederību Latvijas Medicīnas akadēmijai	216
<i>L. Utņo</i> . Administrators un zinātnieks	218
<i>J. Vētra</i> . “Personiskais” profesors Vladislavs Korzāns	222
<i>U. Vikmanis</i> . Rektors bija progressa cilvēks	227
<i>A. Vīksna</i> . Viņš smaidīja reti	235
<i>D. Vītola</i> . Savējais, bet tomēr ŠEFS	239
<i>J. Volkolākovs</i> . Cerību, spēka un izaugsmes laiks	241
<i>I. Zagorskis</i> . Viņš sev ir uzcēlis pieminēkli	245
<i>J. Zaļkalns</i> . Mans rektors	249
Intervija ar Vladislavu Korzānu	251
“Tagad vairs nav ideālistu un sapņotāju”	253
Vladislavs Korzāns: bibliogrāfija	259
Grāmatas	261
Publikācijas iespieddarbos	266
Tēzes	276

Nepublicētie darbi	279
Intervijas un sarunas ar V. Korzānu	280
V. Korzāna komentāri plašsaziņas līdzekļos	284
Raksti par V. Korzānu	285
Personu alfabētiskais rādītājs	287
Nosaukumu alfabētiskais rādītājs	289
Analītisko ierakstu avotu rādītājs	297
Pielikumi	301
RMI / AML rektorāta vadība un dekāni rektora Vladislava Korzāna laikā	303
Grāmatā minēto personu, t. sk. rakstu autoru, alfabētiskais rādītājs	305

Priekšvārds

Grāmata “Profesors Vladislavs Korzāns. Cilvēks un Rektors” ir veltīta ilggadējā Rīgas Medicīnas institūta rektora profesora Vladislava Korzāna piemiņai (52 viņa mūža gadi saistīti ar institūtu, no tiem gandrīz 30 gadi rektora amatā). Izdevums tapis Rīgas Stradiņa universitātes 65 gadu jubilejas ietvaros, un to ievada pašreizējā rektora profesora Jāņa Gardovska raksts. Izdevums sagatavots RSU Medicīnas vēstures institūtā sadarbībā ar RSU bibliotēku un Izdevniecības daļu.

Grāmatas sākumā publicēts bagātīgi dokumentēts un ilustrēts raksts par Vladislava Korzāna dzīvi un darbu, atspoguļojot viņa dzimtas vēsturi, skolas un studiju laiku, zinātnisko un mācību darbību, kā arī administratīvo darbu, vadot Latvijas medicīnas augstskolu. Īpaši akcentēta Vladislava Korzāna loma augstskolas materiāli tehniskās bāzes nostiprināšanā. Publikācija tapusi, izmantojot Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja, RSU muzeja un arhīva, Latvijas Valsts arhīva, Rīgas un Jēkabpils dzimtsarakstu nodaļu, privātu kolekciju un publikāciju materiālu.

Grāmatas otrajā daļā apkopoti Vladislava Korzāna laikabiedru – ģimenes, bijušo kolēģu un studentu (kopā vairāk nekā 40) – atmiņu raksti autoru uzvārdu alfabētiskā secībā, pēc iespējas cenšoties saglabāt autoru rakstības stilu un manieri. Tie ne tikai stāsta par visilggadējāko Latvijas vadošās medicīnas augstskolas rektoru, bet arī labi atspoguļo padomju laika fonu, kurā bija jāstrādā un jāaug vairākām Latvijas ārstu paaudzēm, laiku, kurā likti pamati mūsdienu Latvijas medicīnas izglītībai.

Atsevišķā nodaļā izdalīta pēdējā lielākā intervija ar Vladislavu Korzānu 2001. gadā žurnālā “Latvijas Ārstu Žurnāls”.

Grāmatas sagatavošanas un materiālu izpētes darbs, savāktais atmiņu klāsts parādīja, cik daudz it kā pavisam nesenajā pagātnē ir piemirsies vai jāatrod no jauna, ka būtu nepieciešama plašāka un dziļāka šī Latvijas medicīnas izglītības posma izpēte. Ceram, ka šis izdevums būs labs pamats turpmākiem pētījumiem.

Grāmatas ceturto sadaļu veido V. Korzāna bibliogrāfija, ko sastādīja RSU bibliotēkas darbinieki. Bibliogrāfijas sastādīšanā izmantota RSU bibliotēkas veidotā RSU akadēmiskā personāla publikāciju datubāze, RSU darbinieku un Latvijas mediķu kartotēkas, RSU Alfabētiskais katalogs līdz 1996. gadam, Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) katalogi, LNB Nacionālās bibliogrāfijas analitikas datubāze, Latvijas nacionālās digitālās bibliotēkas kolekcija “Periodika”, bibliogrāfiskie rādītāji “Latvijas zinātniskā medicīnas literatūra” (1975–1979, 1980–1986) un RSU muzeja materiāli.

Bibliogrāfiskajā rādītājā ietverti bibliogrāfiskie apraksti no 1958. līdz 2013. gadam. Rādītāja materiāls izkārtots nodaļās – grāmatas un grāmatu nodaļas, publikācijas iespaiddarbos, tēzes, nepublicētie darbi, V. Korzāna komentāri plašsaziņas līdzekļos, intervijas un sarunas ar V. Korzānu, raksti par viņu.

Katrā nodaļā apraksti kārtoti hronoloģiski, savukārt gada robežās – darbu nosaukumu alfabētiskā secībā (vispirms latīņu, pēc tam slāvu alfabētā). Rādītāja beigās pievienoti personu, nosaukumu un analītisko ierakstu avotu alfabētiskie palīgrādītāji. Personu alfabētiskajā palīgrādītājā minēti V. Korzāna darbu līdzautori un personas, kuras rakstījušas par V. Korzānu vai piedalījušās sarunās ar viņu.

Grāmatas beigās pievienots grāmatā minēto personu, tostarp arī rakstu autoru, alfabētiskais rādītājs, kā arī rādītājs, kurā atspoguļota RMI / AML rektorāta vadība un dekāni rektora Vladislava Korzāna laikā.

RSU vārdā izsakām pateicību visiem, kas piedalījās grāmatas tapšanā, un ceram, ka tā būs interesanta ne tikai Latvijas mediķu saimei, bet ikvienam, kas interesējas par RMI / AML / RSU un tā laika vēsturi.

Paldies Inārai Aplokai, Astrīdai Brinkmanei un viņas ģimenei,
Daigai Dupatei, Vilmai Gudienei, Gaidai Korzānei, Silvijai Leikumai,
Arno Liepiņam, Taurasam Mekam, Kārlim Miķelsonam, Evai
Mūrniecei, Viktorijai Paņko, Ivetai Skripstei, Teklai Šaiterei, Ausmai
Šaško, Veltai Špakovskai, Jānim Vētram, Jadvigai Viksei un Dainuvītei
Vītolai.

Preface

The book “Professor Vladislavs Korzāns. A Rector and a Person” (*Profesors Vladislavs Korzāns. Cilvēks un Rektors*) is dedicated to the memory of professor Vladislavs Korzāns, long-standing rector of Riga Medical Institute (RMI); professor dedicated 52 years of his life to the institute, 30 years of which he held the position of a rector. This book is published within the frame of the 65th anniversary of Rīga Stradiņš University (RSU), and it starts with an introduction by the professor Jānis Gardovskis, the current RSU rector. The book is published at RSU Institute of the History of Medicine in cooperation with RSU Library and Publishing Unit.

The introductory part of the book includes a richly documented and illustrated article about the life and professional work of the professor Korzāns. The material encompasses the history of professor's family, school years and studies, scientific and teaching work, as well as administrative work as a rector. The professor's role in strengthening material and technical facilities of the institution is particularly singled out. Materials of the following institutions were used in this book: Pauls Stradins Museum for the History of Medicine, RSU Museum and Archives, State Archives of Latvia, Riga City Registry Office, Jekabpils City Registry Office, private collections and publications.

The second chapter of the book contains a collection of memories by contemporaries of the professor Vladislavs Korzāns – family members, former colleagues and students (in total, more than 40). The memoirs are arranged in alphabetical order according to authors' surnames by retaining the writing style and manner of the author as close as possible. These memoirs not only give an insight into the personality of the most long-standing rector of the leading

institution of medical education in Latvia, but also portray the background of Soviet times very well – the period, during which several generations of Latvian physicians changed and foundations for modern medical education in Latvia were laid.

A separate chapter is dedicated to the last extended interview with Vladislavs Korzāns published in the magazine *Latvijas Ārstu Žurnāls* (Latvian Physicians' Magazine).

After gathering and analysing materials and memoirs, it can be concluded that though not much time has passed still there are so many things to be remembered or discovered anew, and more extended and in-depth study of this period of Latvian medical education should be done. Hopefully, this edition will serve as good grounds for further studies.

The fourth chapter contains a bibliography of V. Korzāns compiled by RSU Library staff. The following sources were used in compiling the bibliography: database of RSU academic staff publications compiled by RSU Library, personal files of RSU employees and Latvian physicians, RSU Alphabetical catalogue until 1996, catalogues of the National Library of Latvia (NLL), NLL Analytic Database of National Bibliography, the collection "Periodicals" of the national digital library of Latvia, bibliographic indices "Latvian Scientific Medical Literature" (1975–1979 and 1980–1986) and RSU Museum materials.

The bibliographic index includes bibliographic descriptions from 1958 until 2013. The material of the index is arranged in separate sections – books, publications in printed editions, abstracts, unpublished papers, comments by V. Korzāns in mass media, interviews and conversations with V. Korzāns, and articles about him.

Bibliographic descriptions of each chapter are arranged in chronological order, whereas titles of publications of the same year – in alphabetical order (first, Latin-script, next – Slavic-script references). Alphabetic supplementary indices for sources of persons, titles and analytic entries are added at the end of the index. The following persons are included in the alphabetical supplementary index of persons: co-authors of publications by V. Korzāns, as well as persons

having written articles about the professor V. Korzāns or being involved in conversations with him.

The book ends with an alphabetical index of persons mentioned in the book, including authors of the articles, and a list of RMI / Medical Academy of Latvia (MAL) rectorate management and deans within the period of V. Korzāns as a rector.

On behalf of RSU we express our gratitude to everyone who participated in the creation of this book. Hopefully, it will attract not only attention of Latvian physicians, but also attention of everyone interested in RMI / MAL / RSU and the history of that period.

We are thankful to Ināra Aploka, Astrīda Brinkmane and her family, Daiga Dupate, Vilma Gudiene, Gaida Korzāne, Silvija Leikuma, Arno Liepiņš, Tauras Mekas, Kārlis Miķelsons, Eva Mūrniece, Viktorija Paņko, Iveta Skripste, Tekla Šaitere, Ausma Šaško, Velta Špakovska, Jānis Vētra, Jadviga Vikse, Dainuvīte Vītola.

Ievads

Vladislava Korzāna augstskolas līdera gars

Ikvienas organizācijas vadītājam ir jābūt līderim, kas ar savu personību un darbu iedvesmo organizāciju un visus tās dalībniekus tiekties pretim kopējai attīstības vīzijai. Ilggadējais Rīgas Medicīnas institūta (RMI) rektors Vladislavs Korzāns bija tieši šāda personība – kas ar savu darbu un cilvēciskajām īpašībām iedvesmoja un ļāva kopējam augstskolas garam vienmēr būt vitālam un vērstam uz attīstību – gan augstskolas personāla, gan studentu vidū.

Lai gan Vladislavs Korzāns šodien visvairāk saistās ar pašreizējās Rīgas Stradiņa universitātes centrālās ēkas Dzirciema ielā 16 būvniecības projekta aizsākšanu un pabeigšanu, tomēr viņa kā augstskolas ilggadējā rektora un harismātiskas personības ietekme nenoliedzami ir bijusi pamatā arī šodienas RSU reputācijai – tā izaugusi no RMI un AML (Latvijas Medicīnas akadēmijas, latīņu val. *Academia Medicinae Latviensis*) uzkrātajām zināšanām un tradīcijām, kas bija pazīstamas plaši ārpus Latvijas robežām.

Augstskolu veido personības, vide un tehnoloģijas, kas ļauj patiesību izzinošajiem prātiem pietuvoties cilvēka un dabas lielākajiem noslēpumiem. V. Korzāns intuitīvi prata augstskolai piesaistīt vizizcilākos cilvēkus viņiem atbilstošos amatos. Atskatoties uz RMI vēsturi, jāatzīst, ka, veidojot RMI personāla komandu, izcila bijusi V. Korzāna spēja rast līdzsvaru starp visu nacionalitāšu pārstāvjiem, piesaistot darbā tieši progresīvākos tā laika vietējās inteliģences līderus, RMI vienmēr atceroties par latviskās profesūras identitātes veidošanu. Turklāt V. Korzāna pragmatiskā un racionālā personālpolitika deva augļus ne tikai akadēmiskā personāla attīstībai, bet analogas sekmes bija visā administratīvajā darbā. Šķiet, V. Korzānam piemita spēja sajust katra cilvēka prasmes un dabas

dotos talantus, lai ļautu konkrētajam cilvēkam izpausties un attīstīties viņam atbilstošu kompetenču robežās – viņš prata ļoti labi atlasīt darbam cilvēkus atbilstošos amatos ar atbilstošām spējām, pat ja toreiz kādi personāla atlases gadījumi likās subjektīvi. Jo arī V. Korzāns bija tikai cilvēks.

Vienlaikus ar akadēmiskās un administratīvās darbības pilnveidi Rīgas Medicīnas institūtā Korzāna laikā liela uzmanība tika veltīta zinātniskajai darbībai. Piemēram, V. Korzāns bija viens no Centrālās zinātniski pētnieciskās laboratorijas izveides iniciatoriem 1963. gadā. V. Korzāns arī mudināja visus pasniedzējus un studentus pēc iespējas plašāk iesaistīties zinātniskajā darbā, jo uzskatīja, ka bez padziļinātas intereses par savu darbības jomu nevar nodrošināt efektīvu zināšanu nodošanu nākamajām ārstu paaudzēm. V. Korzāna laikā gan arī bija ļoti stingra valsts politika ar prasībām pēc zinātniskajiem atklājumiem un to devumu sabiedrības un tautsaimniecības labā, bet tas tikai atvieglāja visas augstskolas centienus pēc zinātniskiem panākumiem.

V. Korzāna administratīvais darbs rektora amatā netraucēja viņu būt par “sabiedrības dvēseli” – gan starp kolēģiem, gan starp studentiem. Šķiet, V. Korzāns bija rektors ne tikai pēc nosaukuma, bet ar visu sirdi un dvēseli mīlēja augstskolas atmosfēru un cilvēkus. Pasākumos, kuros V. Korzāns allaž ņēma dalību, vienmēr izpaudās viņa mākslinieciskie talanti – jaunībā apgūtā skatuves māksla un izcilās oratora spējas. RMI rektors bija ne vien aktīvs studentu pasākumu atbalstītājs, bet bieži arī iniciators. Pateicoties V. Korzānam, šodien RSU studenti var atpūsties un sportot sporta un atpūtas bāzē Taurenē. Pats skolas un studiju gados būdams aktīvs sportists, viņš ļoti atbalstīja savu studentu sportiskās aktivitātes, uzskatīdams, ka labam ārstam ir jābūt ne tikai teicamām zināšanām, bet arī izcilai fiziskai formai. Viņš regulāri un aktīvi piedalījās studentu sporta spēlēs, turklāt gan studējošos, gan kolēģus vienmēr iedvesmoja ar paša rakstītām runām, kurās zibsnīja aforismi un asprātības.

Vladislava Korzāna kā mūsu augstskolas ilggadējākā rektora vārds un gars joprojām ir dzīvs – gan viņa skolniekos, gan realizētajos augstākās izglītības attīstības projektos medicīnā. Šī grāmata

ikvienam ļaus daudz tuvāk un detalizētāk ieskatīties V. Korzāna dzīves gājumā, gan iepazīstinot ar arhīva materiālos balstīto biogrāfiju, gan ļaujot runāt viņa laikabiedriem un līdzgaitniekiem, turklāt mūsdienu jaunieši varēs iepazīt izcilas personības darba, dzīvesprieka un vitalitātes formulu.

Profesors Jānis Gardovskis,
Rīgas Stradiņa universitātes rektors

Rīgā, 2015. gada 3. augustā

Introduction

Vladislavs Korzāns – A True Leader

A head of any institution should be a leader whose personality and deeds serve as an inspiration to his workmates and the organisation for striving to reach the common development vision. The long-standing rector of Rīga Medical Institute (RMI) Vladislavs Korzāns was a true leader – his personal traits and actions inspired and allowed the common spirit of the institute always being vital and orientated towards the development – both among the staff and students.

Though today V. Korzāns is mostly associated with initiating and completing the construction project of the current main building of Rīga Stradiņš University at 16 Dzirciema Street, his influence of a long-standing rector of the university and charismatic personality has undoubtedly formed the grounds for the reputation of today's RSU – the university has inherited knowledge and traditions accumulated during the period of RMI and Medical Academy of Latvia (in Latin – *Academia Medicinae Latviensis*) which were widely known outside the borders of Latvia.

The university is shaped by personalities, environment and technologies that enable the minds seeking for the truth to approach the greatest secrets of nature and humanity. V. Korzāns had a highly developed intuition to attract the most outstanding professionals in the positions that suit them best. Looking back at the history of RMI it should be admitted that V. Korzāns could find the balance between employees of various nationalities by attracting the most progressive leaders of local intelligentsia at that time. RMI is always associated with the formation of the identity of Latvian professoriate. Besides, the pragmatic and rational human resources policy implemented by V. Korzāns contributed not only to the development of academic staff,

but also in the entire administrative work. It seems that V. Korzāns had an ability to notice skills and talents of persons and recruit them in the most suitable positions so that the employee could express him / herself and develop professional skills within the frame of the employee's competence, even if his decisions regarding the selection of employees occasionally could seem subjective at that time. All in all, V. Korzāns was just a person.

Within the period with V. Korzāns as a rector, alongside the development of academic and administrative work at Rīga Medical Institute, great attention has been dedicated to scientific activities. It is worth mentioning that in 1963 V. Korzāns was among the initiators of the establishment of Central Scientific Research Laboratory. Besides, V. Korzāns was the one to foster more active engagement of academic staff and students in scientific work, as he was of the opinion that one is able to pass his/her knowledge to the next generations of physicians only having in-depth interest in the field. It should be noted that the period stands out due to a very strict national policy with regard to the requirements for scientific discoveries and their contribution for the benefit of the society and national economy. However, it just contributed to the institute's efforts for scientific progress.

Besides administrative work in the position of a rector, V. Korzāns was also a very sociable person – he was able to speak the same language both with colleagues and students. It seems that V. Korzāns was a rector not only by name of his position, but he also was a true patriot of the atmosphere and people of the institute. He was a very active participant of various activities and demonstrated his artistic skills – the theatrical skills acquired in his youth and the outstanding orator's skills. The rector was not only an active participant of the activities organised by students, but also often initiated them himself. Thanks to V. Korzāns, today RSU students have an opportunity to engage into sports and recreation activities at the recreation centre in Taurene. Being a physically active person as a student, V. Korzāns strongly supported sports activities of the students, as he was of the opinion that a successful physician should not only possess excellent knowledge, but also be in excellent physical shape. The rector was

a regular and active participant in student sports games and inspired students and colleagues by delivering inspirational self-written speeches rich of aphorisms and wits.

The name and spirit of the most long-standing rector of our university Vladislavs Korzāns is still alive through his students and implemented projects related to the development of higher medical education. This book will offer a possibility for everyone to get to know the course of life of V. Korzāns much closer and in a more detailed way through his biography based on archive materials and through his contemporaries and companions. Besides, today's students will have an opportunity to become acquainted with the formula for work, joy of living and vitality of an outstanding person.

Professor Jānis Gardovskis,
Rector of Rīga Stradiņš University

Riga, 3 August 2015

Profesora Vladislava Korzāna dzīves gājums

Dzimis – Rīgā 1931. gada 16. martā

- 1938–1944 – mācības Rīgas pilsētas 25. pamatskolā
- 1944–1945 – mācības Rīgas pilsētas 6. vidusskolā
- 1945–1949 – mācības Rīgas pilsētas Leona Paegles vārdā nosauktā
1. vidusskolā
- 1949–1954 – studijas Latvijas Valsts universitātes Medicīnas
fakultātē. Pēc Rīgas Medicīnas institūta izveides tur-
pina studijas institūta Stomatoloģijas fakultātē
- 30.06.1954. – piešķirta ārsta kvalifikācija un diploms ar izcilību
- 31.07.1954. – apprecējies ar Gaidu Ārgali
- 1954–1957 – studijas Rīgas Medicīnas institūta aspirantūrā
- 23.05.1956. – Vladislava un Gaidas Korzānu ģimenē piedzimst meita
Margarita
- 1956–1961 – asistents RMI Bioķīmijas katedrā
- 16.06.1958. – Rīgā aizstāvēta zinātņu kandidāta disertācija par
B vitamīnu kompleksa ietekmi uz parenterāli ievadīta
fibrīna hidrolizāta slāpekļa izmantošanu organismā
“Влияние витаминов комплекса В на использование
организмом азотистых соединений гидролизата
фибрина при его парентеральном применении”
- 1961–1963 – RMI prorektors mācību lietās
- 1962–1969 – RMI Bioķīmijas katedras docents
- 1963–1992 – RMI / AML rektors
- 22.03.1968. – Kaunas Medicīnas institūtā aizstāvēta zinātņu dok-
tora disertācija par parenterālās tauku barošanās

- teorētiskajiem un eksperimentālajiem pamatiem
 “Теоретические и экспериментальные основы
 парентерального жирового питания”
- 1969–1973 – RMI Bioķīmijas katedras profesors
- 1971 – apbalvots ar Darba Sarkanā Karoga ordeni
- 1973–2002 – RMI Bioķīmijas (no 1982 Bioorganiskās un bioloģiskās ķīmijas, no 1991 Bioloģiskās ķīmijas, no 1995 Medicīniskās bioķīmijas) katedras vadītājs
- 1975 – piešķirts Latvijas PSR Nopelniem bagātā zinātnes darbinieka goda nosaukums
- 17.12.1981. – ielikts pamatakmens Rīgas Medicīnas institūta jaunajam ēku kompleksam
- 28.10.1987. – svinīgi tiek atklāts jaunais Rīgas Medicīnas institūta ēku komplekss
- 1989 – saņemta LPSR Ministru Padomes prēmija par Rīgas Medicīnas institūta teorētisko mācību korpusa celtniecības realizāciju
- 1992 – tiek nostrificēts zinātņu doktora grāds
- 05.04.2002. – miris, apbedīts Rīgas Meža kapos
- 2002 – pēc nāves apbalvots ar 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi
- 04.07.2015. – Latvijas Likteņdārzā profesora Vladislava Korzāna piemiņai RSU darbinieki iestāda pīlādzi

Professor Vladislavs Korzāns

Curriculum Vitae

Born – In Riga, 16 March 1931

1938–1944 – Studies in Riga Primary School No 25

1944–1945 – Studies in Riga Secondary School No 6

1945–1949 – Studies in Riga Leons Paegle Secondary School No 1

1949–1954 – Studies at the Faculty of Medicine, Latvian State University; after the establishment of Riga Medical Institute continuation of studies at the Faculty of Stomatology

30.06.1954. – Obtaining of physician's qualification and diploma with distinction

31.07.1954. – Marriage with Gaida Ārgale

1954–1957 – Studies in residency programme of Rīga Medical Institute

23.05.1956. – Birth of daughter Margarita

1956–1961 – Work as an assistant at RMI Department of Biochemistry

16.06.1958. – Defence of the dissertation of the Candidate of Sciences *Влияние витаминов комплекса В на использование организмом азотистых соединений гидролизата фибрина при его парентеральном применении* (Impact of Vitamin B Complex on the Way Human Body Uses Nitrogen Compounds of Fibrin Hydrolysate in Case of Parenteral Administration)

1961–1963 – RMI Vice-Rector for Education

1962–1969 – RMI Assistant Professor, Department of Biochemistry

- 1963–1992 – RMI / MAL rector
- 22.03.1968. – Defence of doctoral dissertation *Теоретические и экспериментальные основы парентерального жирового питания* (Theoretical and Experimental Grounds of Parenteral Lipid Supplementation) at Kaunas Medical Institute
- 1969–1973 – Professor at RMI Department of Biochemistry
- 1971 – Receipt of the Order of the Red Banner of Labour
- 1973–2002 – Head of RMI Department of Biochemistry (since 1982 – Department of Bioorganic and Biological Chemistry, since 1991 – Department of Biological Chemistry, since 1995 – Department of Medical Biochemistry)
- 1975 – Receipt of the Latvian SSR title of Honoured Worker of Science
- 17.12.1981. – Laying of foundation stone of new building complex of Riga Medical Institute
- 28.10.1987. – Opening of new building complex of Riga Medical Institute
- 1989 – Receipt of the Prize of Latvian SSR Council of Ministers for the implementation of construction project of Riga Medical Institute building
- 1992 – Nostrification of the Doctor of Science degree
- 05.04.2002. – Deceased, buried in Cemetery “Rīgas Meža kapi”
- 2002 – Receipt of posthumous Barricades participants’ remembrance sign
- 04.07.2015. – Planting of a rowan tree in the Garden of Destiny by RSU staff in memory of Professor Vladislavs Korzāns

Maija Pozemkovska, Artis Ērglis

Vladislavs Korzāns – medicīnas izglītībai veltīts mūžs

Rīgas Stradiņa universitāte (dibināta kā Rīgas Medicīnas institūts 1950. gadā) var lepoties ar saviem rektoriem, kuru sešdesmit piecu gadu laikā bijuši tikai pieci, toties visi Latvijas augstskolu darbībā gana ievērojami un populāri. Šo augstskolas izaugsmes gadu laikā visilgāk par rektoru bijis bioķīmiķis Vladislavs Korzāns (1931–2002). Viņš šajā amatā 1963. gadā tika iecelts trīsdesmit divu gadu vecumā un varbūt tāpēc tajā strādāja gandrīz trīsdesmit gadu – līdz pat 1992. gadam, kad bija sasniedzis sešdesmit viena gada vecumu. V. Korzāna atkāpšanās iemesls nebūt nebija pensijas vecuma sasniegšana, bet drīzāk pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas izraisītās viedokļu cīņas par medicīnas izglītību nākotnē. Rektors bija savas augstskolas patriots un aizstāvēja tās autonomiju sīvās diskusijās par medicīnas izglītības attīstību Latvijā. Rektora amatā pavadītie trīs gadu desmiti V. Korzānam nebija viegli, jo viņš vadīja Rīgas Medicīnas institūtu visus padomju stagnācijas gadus, kas ietekmēja arī viņa personību, neļaujot brīvi paust savas domas un uzskatus.

Jaunajai paaudzei, kas nav piedzīvojusi padomju varas gadus, ir grūti izprast to laiku un situāciju, kad cilvēkam, ieņemot augstu amatu, vajadzēja būt šai varai lojālam un uzticamam. Amats uzliek zīmogu. Tomēr šī ir ne tikai atmiņu grāmata par rektoru V. Korzānu, bet arī par augstskolas attīstību 20. gadsimta 60.–80. gados.

Dzimta

Vladislavs Korzāns dzimis Rīgā 1931. gada 16. martā pulksten 1.50 naktī Rīgā, Dr. B. Dubinska klīnikā, Krišjāņa Barona ielā 36. Vecāki – Aleksandrs un Matrena Korzāni.¹ Viņš bija vienīgais bērns

ģimenē. Kristīts 1931. gada 18. aprīlī Rīgas Sv. Franciska Romas katoļu baznīcā.² Krustvecāki – tēvabrālis Nikolajs Korzāns un Lidija Galicka (ģimenes draudzene un kaimiņiene).

Pēc tautības Vladislavs ir polis, jo abi vecāki bija poļu izcelsmes (mātes dokumentos gan visbiežāk minēts, ka pēc tautības viņa ir krieviete un pareizticīga, bet tēvs padomju laikos norādījis, ka pēc tautības ir baltkrievs, lai gan visos dokumentos pirms kara minēts – polis). Iespējams, ka tautības labprātīgas vai piespiedu maiņas iemesls ir Padomju Savienībā piekoptā nacionālā politika, saskaņā ar kuru, piemēram, daudzi poļi tika “pārrakstīti” kā baltkrievi, ukraiņi vai krievi. Ar savu tautību rektors V. Korzāns vienmēr lepojies, lai gan poliski nerunājis, jo dzimtā valoda bija latviešu, taču māte bieži ar dēlu runājusi krieviski. Ģimenē Vladislavu visbiežāk sauķuši par Valdi. Vladislavam vārdu, visticamāk, vecāki devuši, godinot pusaudža vecumā no plaušu tuberkulozes mirušo tēvabrāli Vladislavu Korzānu (1904–1920).

Vladislava Korzāna vecākus Sv. Franciska Romas katoļu baznīcā Rīgā 1926. gada 4. aprīlī³ salaulāja prāvests Jānis Volovičs (1868–1941)⁴. Pēc laulībām Korzāni dzīvojuši Grīziņkalnā, Artilērijas ielā 57⁵. Ēka, kas celta 1902. gadā, ir divstāvu nams ar 16 dzīvokļiem, katrs 24 kvadrātmetri. Mazi, lēti īres dzīvokļi strādniekiem – viena istaba un virtuve, ar labierīcībām pagalmā. Korzāni dzīvoja pirmajā stāvā – pirmos gadus septītajā dzīvoklī, bet vēlāk – sestajā, kur mūža pirmos gadus pavadījis mazais Vladislavs.⁶ Vēlāk Korzānu ģimene ilgus gadus dzīvoja Indrānu ielas 9. nama 12. dzīvoklī.

Vladislava tēvs Aleksandrs Korzāns dzimis Rīgā 1902. gada 27. septembrī dzelzceļa strādnieka Kazimira Korzāna un viņa pirmās sievas Annas ģimenē. Anna ir nākusi no Latgales, dzimusi Rācene (*Racyn*). Aleksandrs ir vecākais bērns ģimenē. Skolas gaitas viņš sācis Rīgā (no 1910. līdz 1914. gadam, pabeidzis sešas klases), bet, sākoties Pirmajam pasaules karam, tās turpinājis Vitebskas pilsētas ģimnāzijā (no 1915. līdz 1917. gadam).¹⁴ 1918. gadā sakarā ar mātes nāvi un līdzekļu trūkuma dēļ Aleksandrs mācības pametis un sācis Vitebskā strādāt dažādus gadījuma darbus (tipogrāfijā u. c.).¹⁵ 1922. gadā Aleksandrs atgriezās Rīgā un sāka darba gaitas A. Genišera austuvē Tallinas ielā 59 kā strādnieks, bet jau 1923. gadā pārgāja uz Maikapara tabakas fabriku, kur turpināja strādāt līdz 1941. gadam. 1941. gada februārī A. Korzāns

kļuva par Tabakas fabrikas Nr. 3 direktoru, kuru vadīja līdz jūlijam, kad Rīgu okupēja nacistiskā Vācija. Lai paglābtos no iespējamām represijām par aktīvo darbību padomju varas laikā, 1941. gada vasaru viņš pavadījis darbos Konrādu mājās Jelgavas apkaimē. Rudenī, kad situācija stabilizējās, Aleksandrs atgriezās Rīgā un visu kara laiku strādāja kokapstrādes fabrikā “Anton” Sarkandaugavā, Duntē ielā 11. Padomju varai atjaunojoties, 1944. gada oktobrī Aleksandrs Korzāns kļuva par Kokapstrādes kombināta (turpat Duntē ielā) sagādes daļas vadītāju (līdz 1947. gada septembrim).¹⁶ Divus gadus Aleksandrs Korzāns bija Piensaimnieku kooperācijas centrālās bāzes direktors, vēlāk – Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas Patērētāju savienības priekšnieka vietnieks (līdz aiziešanai pensijā). Komunistiskajā partijā A. Korzāns iestājās 1952. gadā.¹⁷ Viņš miris 77 gadu vecumā 1980. gada 11. martā, apbedīts ģimenes kapavietā Rīgas Meža kapos.

Par V. Korzāna māti ziņas ir skopas, un pat autobiogrāfijā,⁷ stājoties Padomju Savienības komunistiskajā partijā (PSKP), viņa savus vecākus nepiemin, jo abi miruši 1913. gadā, kad Matrenai bija vienpadsmit gadu, un citu radu (māsu, brāļu, vecvecāku) arī nebija. Zināms tikai, ka Matrenas tēvs bijis strādnieks Pēteris (Pjotrs), māte – Anisija, dzimusi Stepanova.⁸ Matrena Korzāne dzimusi Rīgā 1902. gada 2. aprīlī, mirusi 81 gada vecumā 1983. gada 7. aprīlī un, tāpat kā dzīvesbiedrs, apglabāta Meža kapos. Kā norādīts laulības apliecībā, Matrena Korzāne (dzimusi Ivanova) ir Lietuvas pilsonē.⁹ Iespējams, viņas vecāki ieceļojuši no Lietuvas, tāpēc šāda pilsonība un radu Latvijā nav bijis. Matrenai bija piecu klašu izglītība, jo pēc vecāku nāves viņa mācīties pārtraukusi. No 1913. līdz 1922. gadam Matrena strādāja par mājkalpotāju pie namīpašnieka Koha.¹⁰ 1922. gadā viņa sāka strādāt Mendeļa tabakas fabrikā par strādnieci, bet no 1923. gada maija – Maikapara tabakas fabrikā,¹¹ kur vēlāk iepazinās ar Aleksandru Korzānu, ar kuru izveidoja ģimeni. No 1950. gada janvāra Matrena Korzāne bija Tabakas fabrikas Nr. 1 (bijušās Maikapara fabrikas) vietējās komitejas priekšsēdētāja, un, visticamāk, tieši tāpēc viņa 1950. gada 29. septembrī iestājās PSKP.¹² Fabrikā Matrena strādāja vienkāršus darbus, piemēram, par tehnisko kontrolieri. Viņa apbalvota ar medaļu “Par teicamu darbu Lielā Tēvijas kara laikā (1941–1945)”. Starp citu, pirms Pirmā pasaules kara arī Aleksandra Korzāna māte Anna bija strādājusi tabakas fabrikā.¹³

Aleksandrs un Matrena Korzāni ap 1926. gadu.
Foto no personīgā arhīva

Vladislavs ar vecākiem Aleksandru un Matrenu Jūrmalā 1934. gadā.
Foto no personīgā arhīva

Vladislavs ar tēvu Aleksandru 1936. gada 18. novembrī.
Foto no personīgā arhīva

V. Kuzes fabrikas reklamā atzīmēta māja Artilērijas ielā 57,
kur dzīves pirmos gadus pavadīja mazais Vladislavs

Ēka Artilērijas ielā 57, Rīgā, 2015. gadā. *M. Pozemkovskas foto*

Vladislava vectēvs un Aleksandra tēvs Kazimirs Korzāns (dokumentos Korzans), Adama un Joannas dēls, dzimis 1874. gadā, pēc tautības polis, katoļticīgs, miris 57 gadu vecumā 1931. gada 18. oktobrī Krustpilī, Zilānu stacijas ēkā Nr. 4¹⁸, kur viņš dzīvojis devītajā dzīvoklī. Tolaik Zilānu stacijas teritorijā bija seši sliežu ceļi un tā bija lielākā un nozīmīgākā stacija posmā no Rīgas līdz Zilupei. Kazimirs apbedīts Krustpils Kapeles kapos, kur atdusas arī viņa dēls, iepriekšminētais no tuberkulozes pār-agri mirušais Vladislavs (miris 1920. gada 4. maijā), un otrā sieva Adele. Jāpiebilst, ka vairāki Korzānu ģimenes locekļi miruši no tuberkulozes – Kazimirs, viņa pirmā sieva un bērnu māte Anna, vidējais dēls Vladislavs. Pārējie arī slimojuši, tomēr izārstēti. Kazimirs strādājis par dzelzceļnieku (vagonu saākētāju) dzelzceļa līnijā Rīga–Orla (Rīgā un Krustpilī).

Aleksandra Korzāna jaunākais brālis Nikolajs Korzāns dzimis 1906. gada 29. jūlijā Rīgā, miris turpat 1990. gada 8. decembrī. Viņš arī strādājis tabakas fabrikā (bijis tabakas ceha priekšnieks).¹⁹ Tēvabrālis Nikolajs bija Vladislava un viņa māsiņas Veltas Špakovskas krusttēvs. N. Korzāns un viņa sieva Anastasija (1904–1979) apbedīti Miķeļa kapos Rīgā. Pirms kara Nikolajs dzīvojis Daugavpils ielā 44, vēlāk – Gorkija (tag. Krišjāņa Valdemāra) un Alojas ielas stūrī. Bērnu viņiem nebija.

Krustpilī dzīvoja Aleksandra māsa, Kazimira Korzāna jaunākā meita Jadviga (precējusies Špakovska).²⁰ Jadviga dzimusi 1915. gada 22. jūlijā Krustpilī, mirusi 2003. gada 29. septembrī Jēkabpilī, apglabāta blakus dzīvesbiedram Jānim Špakovskim (1911–1992) Jēkabpils pilsētas kapos. Jadviga bijusi kungu friziere, taču pēc bērnu piedzimšanas algotu darbu vairs nav strādājusi. Krustpilī pie radiem skolas gados divas vasaras pavadījis arī mazais Vladislavs, nākamais rektors.

Vladislava māsiņa Velta Špakovska – Jadvigas un Jāņa meita – ir dzimusi 1938. gada 24. jūnijā Krustpilī. 1961. gadā viņa beigusi Rīgas Sarkanā krusta 4. medicīnas skolu un ilgus gadus strādājusi par medicīnas māsu, sākumā dažus gadus Subatē, bet pēc tam ilgstoši Jēkabpils slimnīcas terapijas nodaļā. Tagad atrodas pensijā, dzīvo Jēkabpilī, Daugavas kreisajā krastā. Jadvigas dēls, Vladislava brālēns Gunārs Špakovskis, dzimis 1944. gada 29. novembrī Krustpilī, miris 2005. gada 18. oktobrī Rīgā, apbedīts Ziepniekkalna kapos. Brālēnam Gunāram ir divi dēli – Raimonds un Normunds (dz. 1971. gada 25. martā), kuri dzīvo un strādā Rīgā.²¹

Tēvamāsas Jadvigas kāzas 1937. gadā Krustpili. Priekšpusē sēž Vladislavs.
1. rindā no kreisās: Aleksandrs un Matrena Korzāni, Jānis un Jadviga Špakovski.
Foto no personīgā arhīva

1954. gada 31. jūlijā Vladislavs Korzāns apprecējās ar Gaidu Ārgali. Pēc studijām Korzāna kundze strādāja Rīgas porcelāna rūpnīcā par silikātu inženieri tehnoloģi. 1956. gada 23. maijā viņiem piedzima meita Margarita, kura vēlāk gāja tēva pēdās un izvēlējās mediķa profesiju. Pēc Rīgas Medicīnas institūta Pediatrijas fakultātes absolvēšanas 1981. gadā viņa sāka strādāt par bērnu ārsti. Vladislavam un Gaidai Korzāniem ir divi mazbērni – 1986. gada 1. novembrī dzimuši Martina un 1988. gada 2. aprīlī dzimušais Matīss – un mazmazmeita Šarlote, Martinas meita, dzimusi 2011. gadā.

Korzāni ļoti mīlēja nūfaundlendiešu šķirnes suņus, un ģimenē vienmēr bija kāds mīlulis, gandrīz kā ģimenes loceklis. Vladislavam un Gaidai Korzāniem patika ceļot. Gan tepat pa Latviju, gan arī plašo padomju valsti. Viņu pirmais kopīgais ceļojums bija 1955. gada vasarā uz Krimu. Rektora amats pavēra dzelzs priekškaru uz ārzemēm, atbilstīgi tā laika praksei – reizi divos gados. Kā liecina 1974. gada kadru uzskaites personas lapa, kopā ar dzīvesbiedri Gaidu 1965. gada novembrī viņš apceļoja Kubu, 1967. gadā ceļojumā ar kuģi iepazīna

valstis Donavas upes krastos, 1969. gadā – Somiju, 1970. gadā – Itāliju, 1972. gadā – Franciju.²² Vēlākos gados ceļošana apsīka, atvaļinājumus vairāk pavadot Latvijā – sanatorijā un savā vasarnīcā.

Vladislavs Korzāns un Gaida Ārgale dzimtsarakstu nodaļā Rīgā 1954. gada 31. jūlijā.
Foto no personīgā arhīva

Vladislavs un Gaida Korzāni, viesojoties Krimā 1955. gadā.
Foto no personīgā arhīva

Ar meitu Margaritu atpūtā 1960. gadu sākumā. *Foto no personīgā arhīva*

V. Korzāns Jūrmalā 60. gados.
Foto no personīgā arhīva

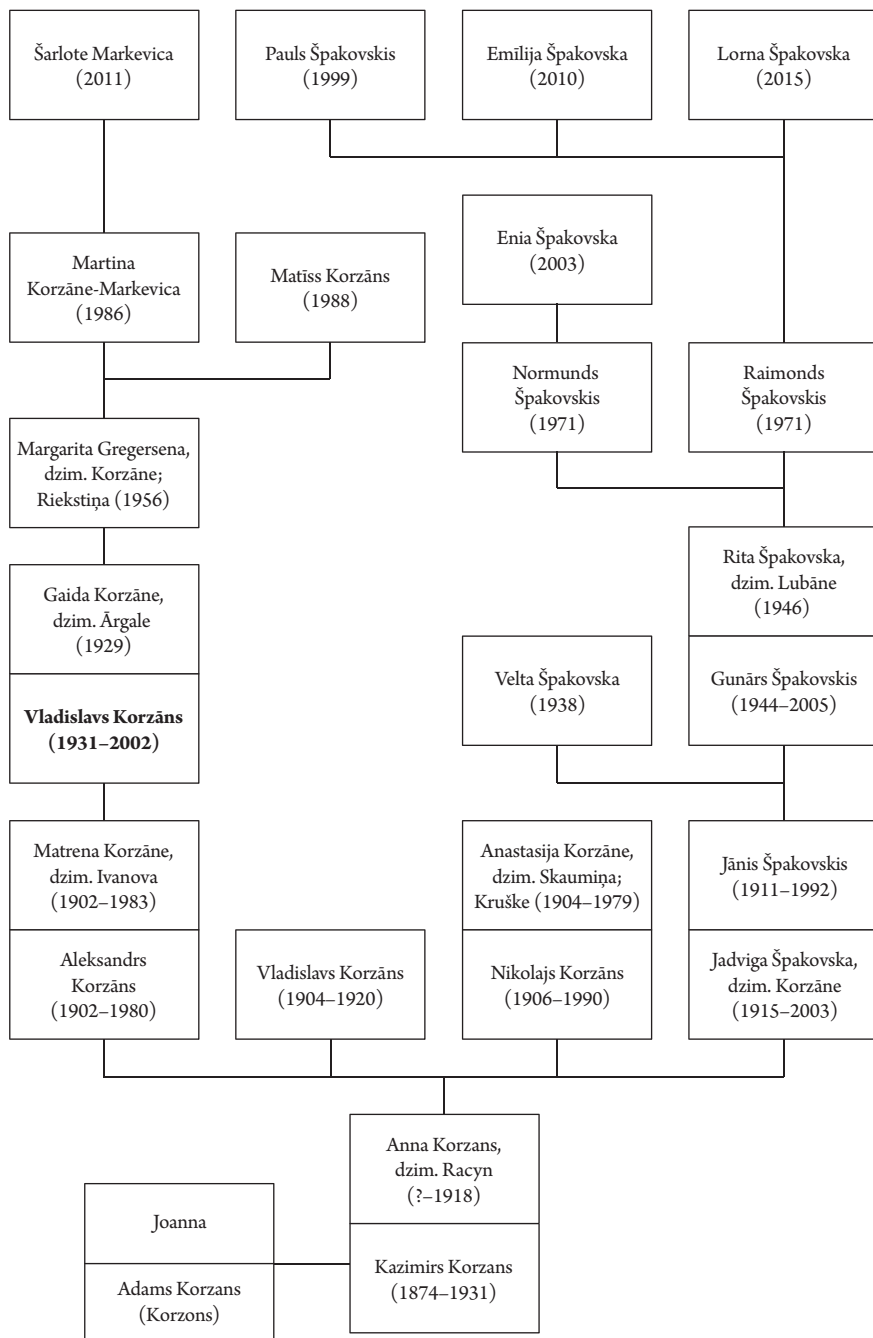

Ar mazmeitu Martinu 1987. gadā.
Foto no personīgā arhīva

Astoņdesmito gadu vidus un Atmodas sākums Latvijā V. Korzānam bija lai arī grūts, tomēr laimīgs laiks. Piedzima mazbērni. Pēc ilgstošās celtniecības 1987. gadā tika realizēts rektora lielākais veikums – pabeigts Rīgas Medicīnas institūta jaunais komplekss. Ceļš uz to bija ilgs.

Korzānu dzimtas koks

(Sastādījusi M. Pozemkovska)

Skolas gaitas

1938. gadā Vladislavs sāka skolas gaitas Rīgas pilsētas 25. pamatskolā (līdz 1940. gada februārim tā atradās Cēsu ielā 8, pēc tam – Miera ielā 62, kad sakarā ar vācbaltu repatriāciju atbrīvojās vācu skolas telpas). Skolu (sešas klases) Vladislavs pabeidza 1944. gada pavasarī. Saglabājušās V. Korzāna skolas laika liecības.²³ Mācībās jaunajam Vladislavam veicās, viņš saņēma lielākoties teicamas un labas atzīmes. Pa kādam retam trijniekam gadījās tikai fizikultūrā, dziedāšanā, rokdarbos vai algebrā. Tā paša gada rudenī viņš sāka mācīties Rīgas pilsētas 6. vidusskolā Raiņa bulvārī 29.

Vladislavs Rīgas Zooloģiskajā dārzā 1937. gadā. Foto no personīgā arhīva

Vladislavs (stāv otrais no labās), viesojoties Rīgas 2. vidusskolas teātra izrādē
“Šokolādes princese” 1948./49. mācību gadā. Foto no personīgā arhīva

Vladislavs ar vecākiem Jūrmalā 1949. gadā. Foto no personīgā arhīva

1945. gadā Vladislavs turpināja mācības Rīgas Leona Paegles 1. vidusskolā (tag. Rīgas Valsts 1. ģimnāzija), kuru ar izcilību absolvēja 1949. gadā,²⁴ taču bez zelta medaļas. Varbūt tas notika ilgstošas slimības dēļ, jo 1947./48. mācību gadā no pirmā ceturkšņa beigām (24 stundas) un visu otro ceturksni (276 stundas) viņš skolu nav apmeklējis²⁵. Iespējams, ka zelta medaļu Vladislavs nav saņēmis skolas un klases “sliktās uzvedības” dēļ, lai gan viņa uzvedība, uzcītība un kārtība liecībās vienmēr novērtēta ar teicami²⁶.

Iemesls, visticamāk, meklējams Latvijas Komunistiskās partijas Centrālās Komitejas (LKP CK) sekretāra Arvīda Pelšes slepenajā ziņojumā par ideoloģisko darbu republikā un tā uzlabošanas iespējām LKP CK 18. plēnumā 1947. gada 10. oktobrī:²⁷ “Lielas bažas radījusi vidusskolēnu neapmierinošā komunistiskā audzināšana. Tā, piemēram, Leona Paegles Rīgas 1. vidusskolas komsorgs sanāksmē 1947. gada 15. septembrī pavēstījis, ka skolā mācās vairāk nekā 700 skolēnu, taču komjaunatnē iestājušies tikai 26. Starpbrīžos skolēni dungojot vācu šlāgerus vai kaut kādas citas bulvārdziesmas, taču ne tautasdziesmas, par padomju melodijām ij nerunājot. Skolas vakaros pašdarbības džeza orķestris atskaņojot vācu šlāgerus, fokstrotu un citas melodijas, bet dejojot nepiedienīgo svingu. Daudzi skolēni cenšas savu ārieni padarīt ekscentrisku, nēsājot īpašas ūsiņas, garus matus, vizuļojošus gredzenus u. tml. Skolas bibliotēkā glabājas daudz padomju grāmatu, kā arī ārzemju literatūra. Skolēni labprātāk lasa “vieglo” ārzemju literatūru, bet padomju grāmatām nemaz nepieskaras. Tāpat ir arī ar kino apmeklējumu. Daudzi skolēni nav redzējuši tādas brīnišķīgas filmas kā “Ļeņins Oktobrī”, “Zvērests”, “Jakovs Sverdlovs” u. c. Tiklīdz Rīgas kinoteātros sāka demonstrēt vācu filmu “Mana sapņu meitene”, tā visa skola aizskrēja uz kinoteātri.”²⁸ Šeit jāpiebilst, ka Vladislavs Korzāns neiestājās komjaunatnē ne skolā, ne augstskolā.

Autobiogrāfijā Vladislavs Korzāns raksta, ka vidusskolā viņš aktīvi piedalījies skolas sabiedriskajā dzīvē, spēlējis futbolu, kā arī darbojies krievu valodas pulciņā un skolas korī.²⁹

GATAVĪBAS APLIECĪBA

Karēns, Valtīvijs Aleksandra dēzimis
Rīga 1931. g. 31. martā, 1945. gada iestājis
Rīgas Lomonosova vidusskola teicami uzvedis un 1949. gada
 beigās lasījis skolotāju kursu ar 40-tām sekmēm.

Latviešu valodā	5 (pau)	Vispārējā vēsture	5 (pau)
Literatūra	5 (pau)	PSRS Konstitūcija	5 (pau)
Krievu valodā	5 (pau)	Ģeogrāfija	5 (pau)
Literatūra	5 (pau)	Fizika	5 (pau)
Algebra	5 (pau)	Astronomija	5 (pau)
Ģeometrija	5 (pau)	Ķīmija	5 (pau)
Trigonometrija	5 (pau)	Svešvalodā (angļu)	5 (pau)
Debates zinātnas	5 (pau)	Logika	5 (pau)
PSRS vēsture	5 (pau)	Psicholoģija	5 (pau)

Šī apliecība dod tiesību
iestāties PSRS augstākajās mācības iestādēs.

издана 1943 г. 28. июня,

№ 242

Mr. 009482

Student Activities

Address at least monthly

5360101-0204

V. Korzāna gatavības apliecība, beidzot Rīgas Leona Paegles 1. vidusskolu.
RSU arhīvs, 6. apr., 784. l., pielikums

7

Rīgas Leona Paegles I vidusskolas
absolventa Korzāna Vladislava
Aleksandra dēla

raksturojums.

Uzvedība praxīzīmīga. Sēkmes teicamas
Intellektuali ļoti attīstīti. Centīgs
un apzinīgs. Strādā patstāvīgi.
Sabiedrībai aktīvs, ar interesi uz kolektīvu
Darbojas aktīvi krievu valodas pulciņā,
Kori, cirvānā krusta organizācijā.
Klases komitejas loceklis.

Skolas direktora *[paraksts]*
Klases audzinātāja *[paraksts]*

Rīga 1949. g. 29. jūnijā.

Rīgas Leona Paegles 1. vidusskolas izsniegts V. Korzāna raksturojums.
RSU arhīvs, 6. apr., 784. l., 9. lp.

Studijas

Pēc vidusskolas absolvēšanas Vladislavs vēlējās studēt medicīnu. Tomēr, tā kā viņš, beidzot vidusskolu, nesaņēma zelta medaļu, kas būtu devusi priekšrocību bez iestājek sāmeniem iestāties augstskolā, baidoties no konkursa Latvijas Valsts universitātes Medicīnas fakultātes Ārstniecības nodaļā, Vladislavs nolēma iesniegt dokumentus Medicīnas fakultātes Stomatoloģijas nodaļā. Iestājek sāmenus – latviešu valodu, krievu valodu, fiziku un ķīmiju – 1949. gada vasarā V. Korzāns nokārtoja teicami³⁰ un kļuva par LVU studentu. 1950. gadā Medicīnas fakultāte no Latvijas Universitātes tika atdalīta un pārveidota par Rīgas Medicīnas institūtu, un Stomatoloģijas nodaļa kļuva par šī institūta fakultāti.

Par V. Korzāna studiju gadiem nav zināms īpaši daudz. Daži interesanti stāsti ir saglabājušies viņa kursabiedru atmiņās. Te minēsim tikai vienu, un citus var atrast laikabiedru atmiņās grāmatā. V. Korzāns un vārdes. Pavasara sesijas laikā studenti Anatomikuma pagalmā pēc fizioloģijas nodarbībām vispārējai jautrībai saderējuši, ka uzvarēs tas, kurš pirmais nokodīs prozektoria vardei galvu. Un pirmais – visdrosmīgākais, kam tas izdevās, – bijis Vladislavs.³¹

V. Korzāna studenta apliecība. Fragments. RSU arhīvs, 6. apr., 784. l., pielikums

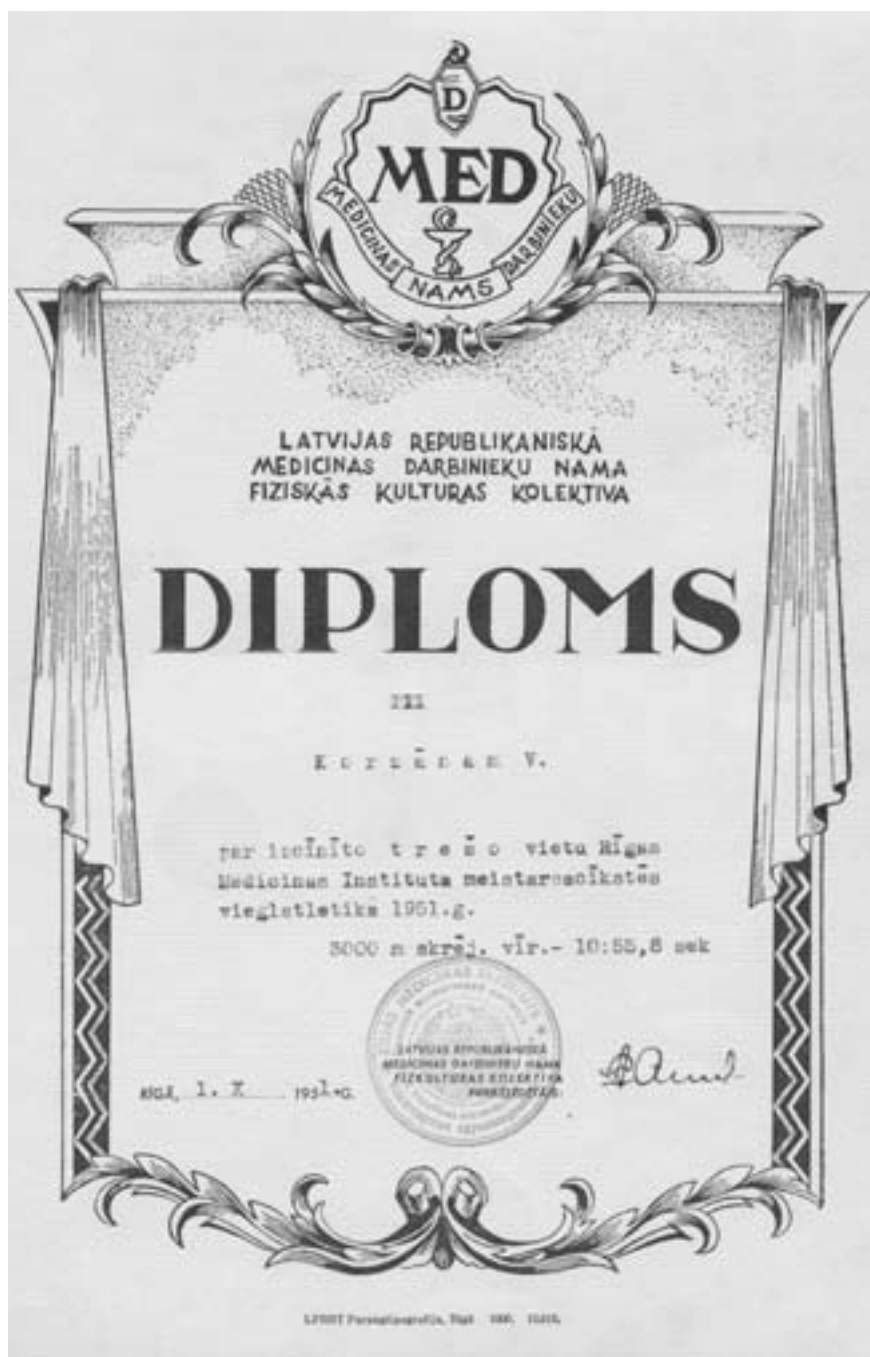
V. Korzāns (trešais no labās) – 2. vietas ieguvējs 1000 metru un 3. vietas ieguvējs 3000 metru skrējienā Rīgas Medicīnas institūta sporta svētkos 1951. gadā.

Foto no personīgā arhīva

Studiju gados V. Korzāns aktīvi sportoja. RMI meistarsacīkstēs vieglatlētikā 1951. gadā viņš ieguva 2. un 3. vietu 1000 un 3000 metru skrējienā³².

Studiju gados sekmes V. Korzānam bija labas (pirmajā semestrī), pēc tam lielākoties teicamas. Zīmīgi, ka viņš mācījies pie saviem priekšgājējiem – RMI direktoriem – Ernesta Burtnieka (iekšķīgo slimību propedeutiku) un Vasilija Kalberga (anatomiju, trīs semestrus), kā arī pie sava vēlākā zinātniskā darba (tostarp abu disertāciju) vadītāja Aleksandra Šmita (bioķīmiju).³³ Jāpiebilst, ka V. Korzāna pasniedzēju vidū bijuši arī ievērojamie profesori A. Bieziņš un I. Bākulis (abi – operatīvajā ķirurģijā ar topogrāfisko anatomiju), J. Bune (vispārējā ķirurģijā), D. Kalvelis (ortopēdiskajā stomatoloģijā), A. Mačabeli (ķirurģijā) un K. Balodis (acu slimībās).³⁴

Arodniecisko praksi pēc ceturtā kursa V. Korzāns izgāja Siguldas rajona slimnīcā, kur viņš strādāja visu vasaru – no 1953. gada 6. jūnija līdz 31. augustam.³⁵ Savukārt piektā kursa pēdējā semestrī, 1954. gada februārī, V. Korzāns izgājis praksi ķirurģiskajā stomatoloģijā pie A. Šiliņas un terapeitiskajā stomatoloģijā – pie G. Vigdorčikas.³⁶

V. Korzānam piešķirtais diploms par 3. vietu 3000 metru skrējienā 1951. gadā.
MVM 50146/2

Par to, ka V. Korzāns trešajā studiju gadā bija nolēmis pāriet uz Ārstniecības fakultāti (kā tas šajā grāmatā minēts laikabiedru atmiņās), RSU arhīvā viņa personas lietā nekādu piezīmju nav. Vienīgais dokuments V. Korzāna personas lietā 1951. gadā ir viņa raksturojums kara komisariātam (krieviski) 6. septembrī: disciplinēts, pēc rakstura kustīgs (*подвижный*), ar iniciatīvu apveltīts students, kas piedalās sabiedriskajā dzīvē.³⁷

Beidzot augstskolu, Vladislavs Korzāns visus (sešus) valsts eksāmenus (marksisma-ļeņinisma pamatus, iekšējās slimības, ķirurģiskās slimības, ķirurģisko stomatoloģiju, ortopēdisko stomatoloģiju, terapeitisko stomatoloģiju) nokārtoja teicami, un viņam 1954. gada 30. jūnijā piešķirta ārsta kvalifikācija un diploms ar izcilību. Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā glabājas V. Korzānam 1954. gada 30. jūnijā izsniegtais augstskolas diploms un atzīmju lapa³⁸. Redzams, ka tikai divos eksāmenos (neorganiskajā ķīmijā un fizikā) viņš saņēmis vērtējumu “labi”, pārējie 33 nokārtoti teicami, tostarp jau minētie valsts eksāmeni.

Rīgas Medicīnas institūta beigšanas diploms ar izcilību. MVM 50131

PIELIKUMS PIE DIPLOMAS Nr. 532299

Izraksts no atzīmju lapas

(bez diploma nav derīgs)

Biedr. K o r z ā n s Vladislavs Aleksandrs d. studiju
tālā Rīgas Medicīnas institūtā

noļ. Kā sekotais eksāmens:

Maršasma-ļepināma pamati	teicami
Vidējā bioloģija ar zoologijas kursu un parazitoloģiju	teicami
Latīņu valoda	teicami
Vidējā ķīmija	labi
a) neorganiskā ķīmija	--
b) analītiskā ķīmija	teicami
c) fiz. koloid. ķīmija	labi
Fizika	teicami
Bioloģiskā ķīmija ar orgānisko	teicami
Normālā anatomija	teicami
Histoloģija ar embrioloģiju	teicami
Svešvaloda	teicami
Kāz medicīnas sagatavošana	teicami
Normālā fizioloģija	teicami
Operatīvā ķirurģija ar topogrāf. anatomiju	teicami
Mikrobioloģija	teicami
Patoloģ. anatomija	teicami
Patoloģ. fizioloģija	teicami
Farmakoloģija	teicami
Ķirurģiskās slimības	teicami
Iekšējās slimības ar infekciju slimībām	teicami
Terapeitiskā stomatoloģija	teicami
Ortopediskā stomatoloģija	teicami
Ķirurģiskā stomatoloģija	teicami
Īģijena	teicami
Nervu slimības	teicami
Adas un veneriskās slimības	teicami
Bērnu slimības	teicami
Acu slimības	teicami
Ausu, kakla un deguna slimības	teicami
Politiskā ekonomija	teicami
Valsts eksāmens:	teicami
Maršasma-ļepināma pamati	teicami
Ķirurģiskā stomatoloģija	teicami
Ortopediskā stomatoloģija	teicami
Terapeitiskā stomatoloģija	teicami
Ķirurģiskā stomatoloģija	teicami

[Signature]
Direktors

Medicīnas institūts

Reģistr.

Sekretārs

Rīga, 1934. g. 30. jūnijs

Registrac. Nr. 2625

1937. g. 1. jūl. Rīga, Valstsdrošības departaments

Izraksts no Vladislava Korzāna atzīmju lapas, beidzot Rīgas Medicīnas institūtu.

MVM 50131

1954. gadā ārsta stomatologa diplomu saņēma divdesmit jaunie speciālisti, turklāt puse no viņiem – diplomus ar izcilību. Starp 1954. gada RMI absolventiem izcilniekiem (stomatologiem) jāmin arī vēlākā RMI profesore, Latvijas Ārstu biedrības godabiedre Klāra Segleniece.³⁹

Kāpnes augšup

Pēc RMI absolvēšanas V. Korzāns kļuva par augstskolas Bioloģiskās ķīmijas katedras aspirantu. Lai gan pēc tā dēvētās valsts sadales viņš bija izvēlēties braukt uz Smilteni un vadīt tur sanitāri epidemioloģisko dienestu, pēkšņi saņēma prof. A. Šmita piedāvājumu palikt aspirantūrā.⁴⁰ Sākotnēji PSRS Veselības ministrija nav ļāvusi uzņemt bioloģiskās ķīmijas aspirantūrā ārstu ar stomatologa specialitāti,⁴¹ taču pēc pusotra mēneša, 1954. gada 30. septembrī, no PSRS Veselības ministrijas pienāca atbilde, ka izņēmuma kārtā atļauj stomatologu sagatavot aspirantūrā bioloģiskajā ķīmijā.⁴²

Turpmāko divu mācību gadu laikā V. Korzāns teicami nokārtoja kandidāta minimuma eksāmenus – normālajā fizioloģijā, angļu valodā, dialektiskajā un vēsturiskajā materiālismā, kā arī bioloģiskajā ķīmijā.⁴³ Šajā laikā prof. A. Šmita vadībā V. Korzāns strādāja pie zinātniskā darba par B vitamīna ietekmi.⁴⁴ Aspirantūrā V. Korzāns mācījās kopā ar vēlāko profesoru Jūliju Anšeļeviču, docentu Izidoru Sjaksti un docentu Anatoliju Ņikitinu.⁴⁵ 1957. gada septembrī uz trim nedēļām V. Korzāns devās komandējumā uz Maskavu, kur strādāja pie disertācijas.⁴⁶

Medicīnas zinātņu kandidāta disertāciju par B vitamīnu kompleksa ietekmi uz parenterāli ievadīta fibrīna hidrolizāta slāpekļa izmantošanu organismā (“Влияние витаминов комплекса В на использование организмом азотистых соединений гидролизата фибрина при его парентеральном применении”) V. Korzāns aizstāvēja Rīgā 1958. gada 16. jūnijā.⁴⁷ Augstākā Atestācijas komisija (AAK) viņam apliecību izsniedza 1959. gada 17. janvārī.⁴⁸

Pēc kandidāta disertācijas aizstāvēšanas V. Korzāna karjera strauji virzījās augšup. Šajā laikā augstskolā notika kārtējā paaudžu maiņa, kuras pirmais posms sākās, aizpildot mācību personāla zudumus, ko Latvijas medicīnas izglītībā radīja Otrais pasaules karš. Tas varētu būt viens no iemesliem, kāpēc gados jaunais V. Korzāns tika iecelts augstskolas vadībā.

Aizstāvēt zinātņu kandidāta disertāciju 1958. gada 16. jūnijā.
MVM 49991/1 ff6534/1

1961. gada maijā V. Korzānu uzņem Padomju Savienības komunistiskajā partijā.⁴⁹ Bez šāda soļa tolaik nebija iespējams ieņemt kaut cik nozīmīgu amatu. 1961. gada 20. septembrī tikai 30 gadu vecumā viņš tiek nozīmēts par RMI mācību prorektoru.⁵⁰ Par iecelšanu rektora amatā rakstīts turpinājumā.

Rīgas Medicīnas institūta prorektors mācību darbā V. Korzāns 1961. gadā.
MVMF31599/1

1961./62. mācību gadā V. Korzānam bija paredzēta stažēšanās Nacionālajā medicīnas pētījumu centrā (*National Institut for Medical Research*) Londonā,⁵¹ taču nezināmu iemeslu dēļ brauciens nenotika.

1962. gada 28. maijā V. Korzāns konkursa kārtībā tiek ievēlēts par docentu Bioķīmijas katedrā.⁵² Taču AAK docentu apstiprina tikai 1964. gada 22. janvārī⁵³. 1973. gada 1. septembrī viņš sāk vadīt Bioķīmijas katedru. Viņš topošajiem mediķiem lasa lekcijas bioķīmijā (līdz 480 stundām vienā mācību gadā) un ir šīs katedras vadītājs līdz mūža beigām – 2002. gadam.

1968. gada 22. martā Kauņa V. Korzāns aizstāvēja medicīnas zinātņu doktora disertāciju “Parenterālās tauku barošanās teorētiskie un eksperimentālie pamati”⁵⁴. Arī šī disertācija izstrādāta profesora A. Šmita vadībā. Interesu konflikta dēļ (padomju gados rektors nevarēja aizstāvēt disertāciju savā augstskolā, bet citas līdzīga profila augstskolas Latvijā nebija) V. Korzānam nebija iespējams aizstāvēt doktora disertāciju Rīgas Medicīnas institūtā, tāpēc tas tika darīts Kauņas Medicīnas institūtā. Turklāt ar Kauņas augstskolas kolēģiem V. Korzānu saistīja arī personīgas, draudzīgas attiecības, jo lietuviešu kolēģis bioķīmiķis Antans Praškevičus (dz. 1934. gadā) bija studējis Rīgas Medicīnas institūta Bioķīmijas katedrā aspirantūrā laikā, kad V. Korzāns kļuva par augstskolas rektoru. Jāpiebilst, ka A. Praškevičus vēlāk tika nozīmēts par Kauņas Medicīnas institūta rektoru (1984–1991) un abas savas disertācijas (kandidāta – 1964., doktora – 1972. gadā) aizstāvējis profesora A. Šmita vadībā Rīgā, Latvijas Zinātņu akadēmijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūtā.

V. Korzāna medicīnas zinātņu doktora disertācija un tās autorreferāts glabājas Lietuvas Veselības zinātņu universitātes bibliotēkā Kauņā. Diemžēl pagaidām nav izdevies atrast V. Korzāna lietu, kas glabājās bijušajā Kauņas Medicīnas institūtā. AAK lēmums Maskavā par medicīnas zinātņu doktora grāda piešķiršanu V. Korzānam pieņemts 1969. gada 25. aprīlī⁵⁵. Pavisam drīz, 30. jūnijā, konkursa kārtībā viņu ieceļ par profesoru.⁵⁶ AAK lēmumu un profesora apliecību viņš saņem 1970. gada 23. oktobrī.⁵⁷ 1992. gada 13. maijā V. Korzāna zinātņu doktora grāds tiek nostrificēts, par ko izsniegta habilitētā zinātņu doktora apliecība Nr. 000045.⁵⁸

Doktora disertācijas aizstāvēšanā Kauņā 1968. gada 22. martā.
No kreisās: V. Korzāns, profesors A. Vileišis, Kaunas Medicīnas institūta
rektors akadēmiķis Z. Januškevičius. *MVM 49991/2 Ff6534/2*

Profesors V. Korzāns lasa lekciju 70. gados. *MVM Ff954*

V. Korzāna zinātniskā darbība galvenokārt bija saistīta ar parenterālās barošanas un miokarda funkcionālās bioķīmijas pētījumiem. V. Korzāna pirmā zinātniskā publikācija “B-kompleksa vitamīnu ietekme uz parenterāli ievadīta fibrīna hidrolizāta slāpekļa izmantošanu” publicēta Latvijas PSR žurnāla “Zinātņu Akadēmijas Vēstis” 1958. gada 5. numurā.

Par izgudrojumiem autoru kolektīva sastāvā V. Korzāns saņēmis vairākas autorapliecības, kas tagad glabājas Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā un RSU muzejā⁵⁹. Tās izsniegtas par darbiem “Bērnu organisma stāvokļa noteikšana, veicot sirds operāciju hipotermijas apstākļos” (1982), “Hroniskā prostatīta ārstēšanas metode” (1985, 1986, 1987), “Uroģenitālās hlamidiozes diagnostikas metode” (1988).

Bioloģiskās un organiskās ķīmijas katedra 1972. gada martā.

No kreisās sēž: J. Krēmers, Ņ. Groma, A. Šmits, A. Kokta.

No kreisās stāv: trešais N. Legzdiņš, I. Stapāne,
A. Grinbergs, V. Korzāns, I. Strautmane. *MVM Ff2076*

Augstākās atestācijas komisijas izsniegta medicīnas zinātņu doktora diploma apliecība. Fragments. MVM 50135

Augstākās atestācijas komisijas izsniegta profesora atestācijas apliecība. Fragments. MVM 50136

Veicot zinātniskus pētījumus Bioķīmijas katedrā 1978. gadā.
P. Cīruļa foto. MVM 18945 Fn1697

V. Koržana autorapliecība. Fragments.
MVM 50142

V. Korzāna publikācijas

Pirmās V. Korzāna publikācijas parādījās 50. gadu beigās. Pati pirmā V. Korzāna publikācija Rīgas Medicīnas institūta avīzē “Padomju Mediķis” ir 1958. gada 28. februārī – fabula “Vecais gailis” (sk. attēlu 260. lpp.). Jaunais autors gan slēpjas aiz pseidonīma Kraukļu Krišus. Visvairāk rakstu publicēti Rīgas Medicīnas institūta avīzē “Padomju Mediķis”⁶⁰, kas iznāca no 1957. gada 9. janvāra divas reizes mēnesī. Atbilstīgi padomju laika ideoloģiskām prasībām liela to daļa rakstīta krieviski, tiem raksturīga padomju ideoloģijas un komunisma celtniecības cildināšana.⁶¹ Īpašu vērību Korzāns savos rakstos pievērsis studentu internacionālajai audzināšanai, uzsverot, ka tautu draudzības un internacionālisma gara izkopšanā liela nozīme piešķirama ciešāku kontaktu izveidošanai starp dažādu tautību jauniešiem mācībās, darbā un sadzīvē, kā negatīvu piemēru minot to, ka RMI jauktajā korī un deju kolektīvā iesaistīti tikai latviešu plūsmas studenti.⁶² Ieņemot augstskolas vadības amatus, skaidrs, ka bija jāmaksā arī zināmas nodevas. Institūta laikrakstā V. Korzānam ir arī virkne publikāciju par mācību procesa organizēšanu⁶³.

70. gados rektors V. Korzāns daudz rakstīja par to, kā jāuzlabo RMI iekšējā darba organizācija.⁶⁴ Tā, piemēram, viņa rakstu tēmas bija: idejiski politiskā audzināšana; komunistiskās morāles audzināšana; studentu kvalitatīva teorētiskā un profesionālā sagatavotība, kas atkarīga no augsti kvalificētu pasniedzēju darba; augsts līmenis lekcijām un praktiskajām nodarbībām; zinātnes sasaiste ar mācību procesu.

80. gados ir salīdzinoši maz V. Korzāna publikāciju vai interviju ar viņu, tikai pa kādam nelielam rakstam avīzē “Padomju Jaunatne”, “Rīgas Balss” un “Sports” (sk. bibliogrāfisko rādītāju).

No 1990. gada V. Korzāns augstskolas avīzei vairs neraksta, toties ir publicētas vairākas intervijas ar viņu.⁶⁵ Visi raksti ir latviešu valodā. Vairākās šādās publikācijās mēs varam izlasīt rektora domas par jauno pārmaiņu un jaunās situācijas ietekmi uz medicīnas izglītību, tās nākotnes perspektīvām un uzdevumiem. Pārlasot šos rakstus, var redzēt, ka virkne no tā laika rektora domām joprojām nav zaudējušas savu aktualitāti.

Kopumā V. Korzāns ir vairāk nekā 100 zinātnisku, populārzinātnisku un publicistisku rakstu autors, kā arī daudzu zinātnisku rakstu un tēžu krājumu redkolēģiju loceklis. Ar V. Korzāna bibliogrāfiju var iepazīties šīs grāmatas nobeigumā.

VAI EKSISTĒ IDEĀLS PASNIEDZĒJS ?

Studenti izteica vēlēšanos «Pulsā» redzēt studentu lapaspusi. Publicēšanai šajā lapaspusē ikviens students var piedāvāt savas pārdomas, idejas, domas, romānus vai rakstus (uz)sejumsos un iepazīšanās studijām. Te nu ir pirmie soļi ceļā uz to. Šajā numurā runāsim par pasniedzējiem, bet nākošajā par kontracepciju. Lasiet un kritizējiet!

Uz šiem jautājumiem atbild šeit ļoti atklāti jaunieši kursu studenti.

1. Vai var būt ideāls pasniedzējs?
2. Kāpēc cilvēki kļūst par pasniedzējiem?
3. Vai Tu vēlētos kļūt par pasniedzēju?
4. Vai Tev ir svarīgs pasniedzēja ārējais izskats, stils?
5. Vai studenta ārējais izskats ietekmē viņa zināšanu novērtējumu?
6. Nosauc trīs Tev svarīgākās pasniedzēja īpašības un pasniedzēju, kam tās piemīt.

JAUTĀJUMI PASNIEDZĒJĒM

1. Pastīstiet par kādu savu studiju gadu nedarbu.
2. Par ko vēlējāties kļūt bērniņā?
3. Par ko vēlējāties kļūt iestāties AML (RMI)?
4. Kāpēc kļūst par pasniedzēju?
5. Vai studenta zināšanu novērtējumu ietekmē viņa ārējais izskats?
6. Kā Jūs domājat, kāpēc studenti Jūs ciena?
7. Novērtējiet pēc 5 ballu sistēmas sekojošos studentu tipus:

1. students uzdzīvotājs,
2. pret visu vienaldzīgs students, kas turas viduslīnē,
3. students, kas interesējas galvenokārt tikai par vienu disciplīnu (par to, ko mīcāt Jūs),
4. students, kas interesējas galvenokārt tikai par vienu disciplīnu (par citu),
5. pārmēru apzinīgs students (tauta saukts «urbējs»)

VAI EKSISTĒ IDEĀLS STUDENTS ?

Profesors
VLADISLAVS KORZĀNS

1. Negribu izpaust, bet, ja ir tāda vajadzība, tad kā piemēru varu minēt elektrisko drošinātāju bojāšanu, lai «aptumšotu» laboratoriju, vai arī zinātniskajam darbam paredzētās glikozes ēšanu,

2. Par ormani.
3. Par ārstu.

4. Man piedāvāja, es piekritu - negribējās šķirties no Alma mater.

5. Ne tikai, bet arī, pat ļoti lielā mērā.

6. Neesmu manijis, bet ja tādi ir, tad jāprasa «cienītājiem». No malas viss vienmēr ir labāk redzams.

7. 1.- kad gan lai uzdzīvo, ja ne jaunībā? Ja dzīves baudīšana nelaupa prātu un neitraucē darbā, tad - 5. 2.- absolūti nevērtīgs, nevar saprast, ko tas šeit meklē - 0. 3, 4. - nav svarīgi par kuru, bet svarīgi, ka interesējas - 4. 5.- students (un ne tikai students) nevar būt pārmēru apzinīgs. Ja students ir apzinīgs un viņam gaiša galva, tad neviens viņu par «urbēju» nenosauks. «Urbēji» ir prāta pabērni, no viņiem nekas labs nav gaidāms. □

Profesora V. Korzāna atbildes uz laikraksta «Puls» jautājumiem par ideālu studentu un pasniedzēju 1997. gada aprīlī

Rektors V. Korzāns (pirmais no kreisās) ar studentiem.
Inscenējuma attēls ap 1970. gadu. RSU muzejs

Jaunākais rektors

1959. gada 9.–13. jūnijā oficiālā vizītē Latvijā viesojās PSKP CK pirmais sekretārs Nikita Hruščovs. Var teikt, ka tas bija LKP nacionālkomunistu vājšāšanas beigu posma sākums. Drīzumā savus amatus zaudēja virkne LKP CK un cita līmeņa LPSR vadītāju. 1959. gads kļuva par lūzuma punktu padomju Latvijas attīstībā. Iespējams, tāpēc “neērts” kļuva arī RMI rektors Vasilijš Kalbergs, kurš nebija komunistiskās partijas biedrs. Lai arī viņš bija Latvijā 1945. gadā ieradies krievs, tomēr pat tas, šķiet, nebija nozīmīgi. Iespējams, ka zināmu lomu nospēlēja arī ideoloģiskiem jautājumiem veltītais PSKP CK 1963. gada jūnija un LKP CK jūlija plēnums, kur tika skatīti arī izglītības un augstskolu jautājumi. Taču tas ir jautājums, kas būtu jāpēta vairāk.

Par V. Kalberga pēcteci rektora amatā kļuva viņa bijušais students, docents Vladislavs Korzāns. Viņš dažkārt (rektora atvaļinājuma laikā) bija jau īslaicīgi pildījis rektora pienākumus, taču administratīvā darba pieredze viņam bija niecīga.⁶⁶

Sapulce Anatomikuma telpās 50. gadu beigās. No kreisās 1. rindā: A. Pāvule, A. Dālmane, I. Kienkas; 2. rindā: V. Korzāns, R. Visockis. *RSU muzejs*

Sēde rektora V. Korzāna (sēž galda galā) kabinetā ap 1965. gadu. Labajā pusē: pirmā – M. Kaugure, otrais – D. Kalvelis, trešais – A. Liepukalns, ceturtais – A. Bļugers; kreisajā pusē: pirmais – R. Visockis, trešā – M. Siļeckā, ceturtais – I. Sjakste; kreisajā pusē pie atsevišķa galdiņa sēž rektora sekretāre I. Mahere.

P. Cīruļa foto. RSU muzejs

Iespējams, viens no argumentiem V. Korzāna iecelšanai rektora amatā bija viņa “pareizā” biogrāfija: PSKP biedrs, dzimis strādnieku ģimenē, abi vecāki arī bija padomju ideoloģijai uzticami partijas biedri. Piemēram, stājoties Medicīnas fakultātē, autobiogrāfijā V. Korzāns ne bez lepnuma min, ka viņa māte ir partijas biedra kandidāte. Mātes profesiju gan viņš nemin.⁶⁷

Kā rakstīts veselības aizsardzības ministra Vilhelma Kaņepa 1963. gada 27. augusta pavēlē Nr. 680/12 “Par izmaiņām Rīgas Medicīnas institūta vadībā”,⁶⁸ oficiāli Vasilis Kalbergs pats atkāpās no rektora amata veselības stāvokļa dēļ. Par ilggadējo darbu viņam izteikta pateicība. Patiesie V. Kalberga demisijas iemesli īsti nav skaidri, jo, lai gan tolaik viņš bija sasniedzis jau 70 gadu vecumu, profesora darba spars un veselība bija gana laba – viņš vēl 10 gadus, līdz pat 1973. gadam, turpināja vadīt RMI Cilvēka normālās anatomijas katedru. V. Kalbergs miris 1983. gadā deviņdesmit gadu vecumā.⁶⁹

V. Korzāns kļuva par rektoru 32 gadu vecumā un tolaik bija (un, iespējams, ir līdz pat mūsdienām) jaunākais medicīnas augstskolas rektors visā Padomju Savienībā un Austrumeiropā. 20. gadsimta 60. gados PSRS vien bija ap 700 medicīnas augstskolu.⁷⁰

1963. gada augustā LPSR Veselības aizsardzības ministrija vērsās LKP Rīgas pilsētas komitejā ar lūgumu apstiprināt biedru V. Korzānu par Rīgas Medicīnas institūta rektoru. Ar 1963. gada 23. augusta rīkojumu LKP Rīgas partijas komitejas birojs pieņem šo priekšlikumu un lūdz to izdarīt arī LKP vadībai.⁷¹ 1963. gada 27. augustā ar LPSR Veselības aizsardzības ministra Vilhelma Kaņepa pavēli Nr. 680/12 pārcelšanas kārtībā mācību prorektors V. Korzāns tika nozīmēts par rektoru. Un jau 3. septembrī jaunā mācību gada pirmajā žurnāla “Padomju Mediķis” numurā ar jaunā rektora parakstu “Rektors doc. V. Korzāns” tiek publicēts ievadraksts “Labu veiksmi!”. Bet tikai 1963. gada 10. septembrī top LKP CK Prezidija rīkojums, ko paraksta LKP pirmais sekretārs Arvīds Pelše,⁷² kas apstiprina V. Kalberga atbrīvošanu no amata pienākumiem veselības stāvokļa dēļ un V. Korzāna iecelšanu par Rīgas Medicīnas institūta rektoru. Taču jau septembra beigās jaunais rektors dodas atvaļinājumā, pienākumu pildīšanu uzticot prorektoram zinātniskajā darbā

К о п и я

П Р И К А З
ПО МИНИСТЕРСТВУ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ ЛАТВИЙСКОЙ ССР

г.Рига В 680/12 27 августа 1963 г.

Об изменениях в руководстве Рижским
медицинским институтом

К а л ь б е р г а Василий Александровича-профессора,
ректора Рижского медицинского института
с 28 августа 1963 года освободить от
занимаемой должности по состоянию здоровья
согласно поданного заявления и перевести
на основную работу заведующим кафедрой
нормальной анатомии.

За долголетнюю, добросовестную работу по подготовке
и воспитанию врачей профессору КАЛЬБЕРТУ В.А. объявить
благодарность.

К о р в а н а Владислава Александровича-доцента, проректора
института по учебной работе с 28 августа 1963
года в порядке перевода назначить ректором
Рижского медицинского института.

Министр здравоохранения
Латвийской ССР /В.КАЖЕП/
Копия верна:
Управляющий делами:

/А.ЗАКС/

60

Автобиография.

Я, Корзан Владимир Александрович, родился в 1931 году в г. Рига, в семье рабочих. После окончания Рижской городской средней школы в 1949 году поступил на зооматологическое отделение медицинское факультета Рижского Государственного Университета, который вскоре был преобразован в Рижский медицинский институт. Окончив в 1954 году зооматологический факультет Рижского медицинского института, был принят в аспирантуру при кафедре биологической химии. В аспирантуре учился с 1954 по 1957 год, выступая с февраля 1956 года одновременно ассистентом кафедры. После окончания аспирантуры остался работать ассистентом кафедры биологической химии. В 1958 году защитил кандидатскую диссертацию и мне была присвоена ученая степень кандидата медицинских наук. В 1961 году был назначен проректором по учебной работе, выполняя работу в ректорате с решением декановских курсов на кафедре биологической химии, в 1962 году был избран на должность декана кафедры.

Жена. Жена - Корзан Гайда Владимировна - специалистом интвенер-гигиены санитаров, работает в Центральном конструкторском бюро Управления Министра Общественного Вов-

нарка Латв. ССР в должности старшего инженера. Много детей - Корзан Маргарита Владимировна - 7 лет. Сын - Корзан Александр Константинович - работает заместителем начальника отдела Государственного Латв. ССР. Мать - Корзан Мария Петровна - пенсионерка.

24го августа 1963 года

В. Корзан

Vladislava Korzāna autobiogrāfija, kas tapusi RMI rektora amatā stāšanās dienā.
Visticamāk, rakstīta iesniegšanai LKP CK. LVA, 21. f., 68. apr., 251. l., 6. lp., op.

ZINAS				PAR DABU	
Izstrādātājs	Dabums			Dabā, pārveidots (uzskaitē ievadot)	Uz kādu pamo nodarbojoties izstrādāt, iz darbā un mērķiem
	Gads	Mēss	Diena		
1	2	3		4	5
1	1954	8	16	Regis Spasīte 1 m	medicīnas institūts attīstīta ārstniecība Par. 112 no 1954
2	1956	"	7	Leģa arīti 5 km val.	arīdenta v. i. lūgums Par. 222 no 1956
3	1957	2	16	Atskaitē no aspi antīcas, je baidis to.	Par. 194 no 1957
4	1957	8	1	Pārcēls par aspi antīca uz pilnu sloksni.	Par. 215 no 1957
5	1961	8	21	Atbilstoši no aspi antīca, pērtācūmā bērtā Par. 1322 no kat. un pārcēlānos mēdēti mērtēti par mērtēti, si. mērtēti lūgt.	h. 36 g. Atskaitē no mērtēti
6	1963	10	28	Atskaitē par aspi antīca uz pārcēlānos bērtā	Par. 210 no 1963
7	1964	11	3	Atskaitē arīti aspi antīca uz mērtēti bērtā	Par. 213 no 1964

Vladislava Korzāna darba grāmatiņa ar 1963. gada 28. augusta ierakstu
par nozīmējumu rektora amatā. Fragments. *MVM 50793*

[illegible]

Jaunā rektora docenta V. Korzāna pirmais novēlējums studentiem “Labu veiksmi”,
mācību gadu uzsākot, laikraksta “Padomju Mediķis”
1963. gada 3. septembra numurā

Latvijas Valsts arhīva filiālē Kurzemes prospektā (bijušajā tā sauktajā partijas arhīvā) glabājas vairāki Latvijas PSR veselības aizsardzības ministra Vilhelma Kaņepa vai viņa vietnieku parakstīti V. Korzāna raksturojumi.⁷⁴ Tajos uzsvērts, ka V. Korzāns pielicis daudz pūļu un enerģijas, lai uzlabotu mācību, idejiski audzinošo un zinātnisko darbu augstskolā. Pēc rektora iniciatīvas izveidots jauno marksistu klubs un Sabiedrisko profesiju fakultāte. Viņš vairākkārt paaugstinājis kvalifikāciju rektoru kursus Maskavā (1974., 1975. un 1977. gadā).

Slepen LKP CK prezidija lēmums par V. Korzāna apstiprināšanu RMI rektora amatā un V. Kalberga atbrīvošanu. Rīgā, 1963. gada 10. septembrī.
LVA, 21. f., 68. apr., 251. l., 12. lp.

No 1968. gada Vladislavs Korzāns ir Rīgas Tautas deputātu padomes deputāts.⁷⁵ Cik ilgi viņš ir bijis Rīgas deputāts, vēl ir skaidrojams jautājums.

1978. gada jūlijā V. Korzāns ar Pasaules Veselības organizācijas stipendiju devās divdesmit dienu komandējumā uz Londonu, kur notika medicīnas pasniegšanas metodoloģijas uzlabošanas vasaras kursi.⁷⁶ Īpatnēji, ka PSRS Veselības ministrijas pavēle par šo komandējumu izdota vairāk nekā divas nedēļas pēc atgriešanās no Apvienotās karalistes.⁷⁷

Vladislavs Korzāns bija Rīgas Medicīnas institūta trešais rektors un šajā amatā nostrādāja gandrīz 30 gadu – no 1963. līdz 1992. gadam. Visilgāk no visiem rektoriem! Protams, var teikt, ka to ietekmēja toreiz Latvijā pastāvošā sistēma, tomēr bez cilvēka spējām un darbības šāds sasniegums nebūtu iedomājams. Šajā laikā no visjaunākā rektora V. Korzāns kļuva par pieredzējušāko rektoru Latvijā, turpinot vadīt augstskolu arī pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas.

Kopīgā Latvijas PSR Veselības aizsardzības ministrijas, Zinātnes padomes un Medicīnas darbinieku arodbiedrības republikāniskās komitejas svinīgā sanāksme par godu padomju Latvijas veselības aizsardzības 25 gadu jubilejai 1965. gada 12. jūlijā.
Uzstājas RMI rektors docents V. Korzāns.

MVM 26303/6

Rīgas Medicīnas institūta fotogrāfs P. Cīrulis (ārpus kadra) fotografē profesoru Vladislavu Korzānu rektora kabinetā 1974. gadā.

RSU muzejs

Ieskats Rīgas Medicīnas institūta sasniegumos rektora V. Korzāna laikā

Vienā rakstā nav iespējams atspoguļot visu trīsdesmit rektora darba gadu laikā paveikto. Varam ieskicēt tikai dažas nianšes, kas lielā mērā turpina ietekmēt arī mūsdienu Latvijas medicīnas izglītību. Un galvenokārt tas ir saistīts ar V. Korzāna nopelniem institūta materiāli tehniskās bāzes nostiprināšanā. Otrs aspekts, ko plaši savās atmiņās ir pieminējuši rektora laikabiedri, ir viņa māka vadīt tik lielu kolektīvu, kāds bija Rīgas Medicīnas institūtā.

1966. gadā darbību atjaunoja 1957. gadā likvidētā Pediatrijas fakultāte, kas kļuva par pirmo jauno fakultāti rektora V. Korzāna laikā.

Viens no pirmajiem lielajiem veikumiem ir saistīts ar paša rektora medicīnisko izglītību – stomatoloģiju. 1969. gada 30. decembrī uz Stomatoloģijas poliklīnikas jauno ēku Dzirciema ielā 20 pārcēlās Stomatoloģijas fakultāte, kurai tika sarūpēts arī tam laikam gana moderns aprīkojums.

1975. gada 31. oktobrī Rīgas Medicīnas institūts atzīmēja pirmo lielo jubileju – 25. gadadienu. Svētku akts notika Latvijas Valsts universitātes Lielajā aulā. Žurnālā “Veselība” publicētajā sarunā V. Korzāns atzīst: “Studentu ir apmēram trīs reizes vairāk nekā pirms 25 gadiem. Šajos gados mūsu mācību iestādi beiguši septiņarpus tūkstoši speciālistu – ārsti un provizori. [...] strādā 310 pasniedzēji, to skaitā 43 zinātņu doktori un 186 – zinātņu kandidāti.”⁷⁸

Laikrakstā “Padomju Mediķis” publicētajā jubilejai veltītajā rakstā rektors V. Korzāns norāda, ka šajā laikā Rīgas Medicīnas institūts kļuvis par lielu zinātnes centru republikā.

RMI rektors V. Korzāns uzstājas institūta 25 gadu jubilejas sarīkojumā Latvijas Valsts universitātes Lielajā aulā 1975. gada 31. oktobrī.

RSU muzejs

Jubilejas sakarā kā izcils organizators un talantīgs pedagogs tika cildināts arī pirmais Rīgas Medicīnas institūta rektors E. Burtņieks un profesori J. Bune, A. Liepukalns, A. Mačabeli, M. Beļinkijs, A. Penciks un R. Šubs, kas savulaik Latvijas medicīnu bija bagātinājuši ar padomju medicīnas idejām un tradīcijām. Minēti arī daudzi citi aktīvie mācībspēki. Rakstā publicētais mācībspēku iedalījums gan nedaudz atšķiras no žurnālā “Veselība” pieminētā. Jubilejas rakstā atspoguļots, ka mācību procesā pastāvīgi notiek jauno kadru piesaiste un paaudžu maiņa. Tajā uzsvērts, ka piecpadsmit gadu laikā zinātniski pētnieciskā sektora personāls palielinājies 25 reizes, sasniedzot 462 štata vietas.⁷⁹

Taurenē 1962. gadā tika ierīkota studentu sporta un atpūtas nometne. Kā par to raksta rektors, studijām un sportam bija jābūt neatraujamiem jēdzieniem, jo sevišķi, runājot par topošajiem medīkiem.⁸⁰

RMI rektorāts institūta 25 gadu jubilejā 1975. gadā. No kreisās 1. rindā: Farmācijas fakultātes dekāne V. Eņiņa, Stomatoloģijas fakultātes dekāns I. Bākulis, Ārstniecības fakultātes dekāne I. Vaļkova, rektors V. Korzāns, prorektors mācību darbā I. Šjakste, partijas komitejas sekretāre L. Muceniece, mācību daļas vadītāja D. Vītola; 2. rindā: komjaunatnes komitejas sekretārs Ē. Kalniņš, Pediatrijas fakultātes dekāns R. Visockis, Ārstniecības fakultātes prodekāni A. Bērziņa, J. Baltkājs un I. Zagorskis.

P. Cīruļa foto. MVM 40967 ff 4978

V. Korzāns uzsvēra arī nepieciešamību paplašināt studentu redzesloku un vispārējo kultūras līmeni. Jaunajiem speciālistiem brīvi jāorientējas vēstures, literatūras un mākslas jautājumos.⁸¹ Sava priekšgājēja rektora V. Kalberga iedibinātajām augstskolu “Draudzības kausa” sacensībām V. Korzāns dāvināja balvu – ceļojošo kausu.⁸²

1987. gadā, atklājot Pļavnieku jauno poliklīniku, tika izveidota RMI polikliniskās apmācības katedra.⁸³

Bijušais rektors V. Kalbergs ar rektoru V. Korzānu uzrunā RMI darbiniekus
Taurenē 60. gados. *MVM Ff6532/4*

Rektors V. Korzāns, uzrunājot RMI sporta spēļu dalībniekus
apbalvošanas ceremonijā Taurenē 60. gadu beigās. *RSU muzejs*

Zīmīgs Latvijas valstij bija 1990. gads. Ar virkni jauninājumu tas ir iegājis arī medicīnas izglītības vēsturē.

1990. gada 26. aprīlī ar Latvijas Padomju Sociālistiskās republikas Ministru padomes lēmumu Rīgas Medicīnas institūts tika pārdēvēts par Latvijas Medicīnas akadēmiju (LMA).⁸⁴ (Savukārt 1998. gada 5. februārī Latvijas Medicīnas akadēmijas Satversmes sapulce pieņem lēmumu pārveidot LMA par Rīgas Stradiņa universitāti. Latvijas Saeima Rīgas Stradiņa universitātes satversmi apstiprināja tikai 2002. gadā.)

Rīgas Medicīnas institūts un tā rektors V. Korzāns Atmodas gados bija viens no pirmajiem, kas sāka runāt par ārvalstu studentu piesaisti un studiju procesa nodrošināšanu angļu valodā. Jau Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas gadā institūtā jeb tolaik jau Latvijas Medicīnas akadēmijā tika izveidota Ārzemju studentu apmācības nodaļa. Mūsdienās varētu apgalvot, ka tas ir lielākais Latvijas zināšanu eksports un būtisks mūsu valsts popularizēšanas veicinātājs faktors, turklāt ārvalstu studentu piesaiste sniedz daudz dažādu ieguvumu Rīgas Stradiņa universitātei un Latvijai kopumā.

1990. gadā tika izveidota māszinību nodaļa māsu augstākās izglītības nodrošināšanai,⁸⁵ kas 1993. gadā pārtapa par fakultāti. Savukārt smagāk klājās citām specialitātēm. Šajos gados popularitāti bija zaudējusi Farmācijas fakultāte, 1990. gadā grupu komplektēšanai pat tika atcelti iestājek sāmeņi.⁸⁶ Ieskaitīšana notika, ņemot vērā atestātu konkursu un pārrunu rezultātus, kas liecina, ka provizoru specialitātei tolaik bija zems prestižs.

Uzsākot savu pēdējo gadu rektora amatā, 1992. gada 8. janvārī Latvijas Medicīnas akadēmijas rektors V. Korzāns parakstīja Baltijas valstu universitāšu asociācijas līgumu ar Viļņas Universitāti, Tartu Universitāti un Latvijas Universitāti.⁸⁷ Asociācijas izveides mērķis bija akadēmiskā sadarbība un saskaņotība studiju programmu izveidē, kas nodrošinātu studiju vietu un mācībspēku apmaiņu starp minētajām augstskolām, savstarpējo palīdzību bibliotēku, kliniku un citu mācību bāzu izmantošanā, kā arī kvalifikācijas prasību līmeņa saskaņošanā. Tas savukārt nodrošinātu asociācijas augstskolās iegūto diplomu un grādu atzīšanu visās trīs Baltijas valstīs. Asociācijas izveides iniciatore bija Latvijas Universitāte.

Latvijas Medicīnas akadēmijas rektors V. Korzāns amata tērpā
rektorāta zālē 90. gadu sākumā. *MVM Fdpp 427*

Latvijas Medicīnas akadēmijas vadība amatu tērpos 90. gadu sākumā.
No kreisās: mācību prorektors docents U. Vikmanis, rektors profesors V. Korzāns,
Pediatrijas fakultātes dekāns docents J. Dobelis.

MVM Fdpp 430

Rektors V. Korzāns sava darba pēdējā posmā bija viens no tiem, kas visās aizstāvēja augstskolas autonomiju un nepiekrita Latvijas Medicīnas akadēmijas apvienošanai ar Latvijas Universitāti. Neapstridami, ka, pateicoties arī rektora pūlēm, augstskolas neatkarīgais statuss tika saglabāts. Par šo jautājumu rektors vairākkārt ir izteicies arī presē.⁸⁸ Viņa iebildumi pret ārstu sagatavošanu divās augstskolās bija kategoriski, jo divas medicīnas augstskolas mazajai Latvijai esot par daudz. Savu viedokli V. Korzāns saglabāja arī dzīves beigās jau pēc Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes atjaunošanas.⁸⁹ Jāsecina, ka patstāvīgas medicīnas augstskolas tradīcijas Latvijā bija dzinošas pārāk dziļas saknes, lai varētu atgriezties sākotnējos “autiņos”.

Pēc atcelšanas no rektora amata, būdams vairs tikai katedras vadītājs, profesors V. Korzāns varēja lepoties, ka Rīgas Medicīnas institūts savulaik bija viena no labākajām medicīnas augstskolām Padomju Savienībā.⁹⁰ Jāatzīst, ka patiešām institūta izaugsme, labās tradīcijas un popularitāte V. Korzāna vadības gados sakņojās arī viņa darba nopelns. Toreizējā politiski ekonomiskajā iekārtā to varēja panākt tikai tad, ja valsts un partijas funkcionāru vidū bijī ierēdzēts un respektēts medicīnas un augstākās izglītības darbinieks. Tomēr, neraugoties uz nomenklatūras amatu un nepieciešamajām sociālistiskās sistēmas nodevām, ilgajos darba, zinātnisko sasniegumu un augstskolas vadības gados V. Korzāns pilnīgi pelnīti iemantoja kolēģu, studentu un sadarbības partneru cieņu un godu. Ikviens, kas pazina rektoru, atceras, ka V. Korzāns bija ļoti cilvēcisks.

Augstskolas jauno ēku celtniecība kā RSU attīstības perspektīva mūsdienās

RMI / LMA / RSU ilggadējā rektora Vladislava Korzāna lielākais darbs bija augstskolas jaunās teorētisko apmācību ēkas celtniecība Dzirciema ielā.

Par jaunas mācību ēkas celtniecību tika spriests jau kopš Rīgas Medicīnas institūta dibināšanas 1950. gadā. Ievērojot mācību specifiku, telpu trūkums bija augstskolas lielākā problēma. Vēl pirms V. Korzāna vadības 1957. gada pavasarī tika sāktu studentu kopmītnes celtniecība Mārupes ielā 17, kas, pateicoties arī studentu pūlēm, tika nodota ekspluatācijā 1959. gada rudenī.⁹¹ Šeit dzīvoja ap 600 institūta studentu. Vēlāk (rektora V. Korzāna laikā), 1975. gadā, blakus uzcēla jaunu piecstāvu korpusu ar 365 dzīvesvietām.

1964. gadā, kapitāli rekonstruējot ēku Anatomikuma pagalmā, izveidoja trīsstāvu mācību korpusu, kur varēja nodrošināt modernāku mācību procesu. Šeit pirmo divu kursu studenti ieguva plašu auditoriju ar apmēram 200 vietām anatomijas studijām. Jaunajā korpusā tika izvietota Fizikas, Neorganiskās ķīmijas un Organiskās ķīmijas katedra. Izdevās paplašināt Bioķīmijas un Normālās fizioloģijas katedru laboratorijas. 1963. gadā Latvijas PSR Veselības aizsardzības ministrija apstiprināja Rīgas Medicīnas institūta kapitālās celtniecības plānu ar mācību telpu un laboratoriju celtniecību laikā no

1966. līdz 1970. gadam.⁹² Taču to celtniecību Pārdaugavā sāka tikai pēc piecpadsmit gadiem.

Pamatakmens RMI jaunajai ēkai Dārzu ielā tika ielikts 1981. gada 17. decembrī. Būves pamatos ir atstāts vēstījums nākamajām paaudzēm: “Lai šī celtnie kalpo Padomju Latvijas vairāku ārstu paaudžu mācīšanai un audzināšanai.”⁹³ Objekts atbilstīgi tā laika ieradumiem tika nodots divus gadus vēlāk par paredzēto termiņu – 1985. gadā. Par ieilgušo celtniecību atbildīgs bija toreizējais Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes Izpildkomitejas priekšsēdētājs Alfrēds Rubiks, kurš uzskatīja, ka līdzekļus ir lietderīgāk izmantot citiem mērķiem.⁹⁴

Rektors pie institūta jaunās ēkas maketa 1976. gadā.

P. Cīruļa foto. RSU muzejs

RMI jaunā kompleksa maketa apspriešana 1977. gadā.
No kreisās: institūta komjaunatnes komitejas sekretārs A. Timbers,
partijas sekretārs J. Spružs, rektors V. Korzāns un darbinieku arodbiedrības
vietējās komitejas priekšsēdētājs I. Sjakste. *P. Cīruļa foto. MVM Fn 3413*

1987. gada 28. oktobrī svinīgi atklāja arhitekta Visvalža Čikstes projektēto jauno Rīgas Medicīnas institūta mācību kompleksu.⁹⁵ Atklāšanā sarkano lenti pārgrieza LKP CK 1. sekretārs Boriss Pugo, piedalījās arī Latvijas PSR veselības aizsardzības ministrs Vilhelms Kaņeps. Institūta kolektīvu Lielā Oktobra 70. gadadienā sirsnīgi sveica B. Pugo, pateikdamies visiem, kas cēla šo kompleksu.⁹⁶ Kompleksa pirmās kārtas celtniecība izmaksāja 4,5 miljonus rubļu. Ēkas 16 000 kvadrātmetros iekārtoja vairāk nekā 1000 kabinetu, mācību auditoriju, laboratoriju, rektorāta un citas administratīvās telpas, kā arī bibliotēku un sabiedriskās ēdināšanas bloku.

Taču augstskolas jauno ēku celtniecības darbs turpinājās vēl ilgi pēc oficiālās atklāšanas. Piemēram, augsto izmaksu un parādu, kā arī politisko iekārtu maiņas dēļ (tika atjaunota Latvijas Republikas neatkarība) daudzus gadus netika pabeigta lielā zāle jeb aula. To atklāja tikai 2009. gadā. Tādējādi var teikt, ka Vladislava Korzāna laika ieceres ir pabeigtas, taču nākamajām paaudzēm jārisina arvien jauni izaicinājumi.

Tagad pilnīgi droši varam apgalvot: ja tajos gados rektors V. Korzāns un viņa komanda nebūtu “caursituši” ideju par jaunas ēkas nepieciešamību, ja nebūtu neatlaidīgas augstskolas vadības uzstājības un darba šīs idejas realizācijā, tad Rīgas Stradiņa universitātes attīstība un spējas mūsdienās būtu krietni vien citādas.

V. Korzāns bija biežs viesis studentu pasākumos, dažādos augstskolas saietos. Tomēr vienlaikus viņš vairījās no pārlieku lielas popularitātes, uzmanības piesaistīšanas un populisma. Iespējams, tāpēc ir tik maz publikāciju par viņu. Viņš bija darba cilvēks.

RMI izlaidums Latvijas Valsts universitātes Lielajā aulā 1972. gadā.
No kreisās 1. rindā: otrais – Valsts eksaminācijas komisijas priekšsēdētājs V. Kalnbērzs, trešais – LPSR veselības aizsardzības ministrs V. Kaņeps, ceturtais – RMI rektors V. Korzāns, sestais – zinātņu prorektors A. Bļugers; 2. rindā: otrais – A. Bieziņš, trešais – D. Kalvelis, ceturtais – G. Jēča; 3. rindā: pirmais – N. Skuja.

MVM 24591 Ff 2960

Rektors V. Korzāns pie jaunuzceltās *Alma mater* ieejas 1987. gadā.
P. Cīruļa foto. MVM Fn 3459

Rektors profesors V. Korzāns lasa lekciju jaunuzceltās RMI ēkas
 Hipokrāta zālē 1987. gadā. *P. Cīruļa foto. RSU muzejs*

AR LATVIJAS PSR MINISTRU PADOMES

1989. gada 7. augusta

LĒMUMU Nr. **183** PIEŠKIRTA

LATVIJAS PSR
MINISTRU PADOMES
PRĒMIJA

6. V. Korzānam

*par piedalīšanos Pūgavju Medi-
cīnas institūta teorētiskā korpusa
projekta realizācijā.*

priekšsēdētājs

V. BRESIS

Nr. **20**

Latvijas PSR Ministru padomes prēmijas laureāta diploms. Fragments.
MVM 50139

Rektors V. Korzāns (stāv centrā) RMI pašdarbības kolektīvu
koncerta atklāšanā 1964. gadā. *MVM F18298*

Saviesīgs vakars pēc A. Andrejevas doktora disertācijas aizstāvēšanas Jūrmalā,
restorānā “Jūras pērle” 1969. gada 6. maijā. No kreisās: A. Andrejeva, G. Andrejevs,
A. Bieziņš, G. Korzāne, I. Ebels, A. Ebela, V. Korzāns. *Foto no personīgā arhīva*

V. Korzāns, uzstājoties RMI teicamnieku un aktīvistu salidojumā
1973. gada 31. martā. *P. Cīruļa foto. MVM 24599 Ff2968*

Tam pierādījums ir arī saņemto apbalvojumu klāsts, kaut arī apbalvojumu piešķiršana vadošiem darbiniekiem bija viena no padomju sistēmas nostiprināšanas tradīcijām. Par darbu rektora amatā un sabiedrisko darbu V. Korzāns ir saņēmis dažādus apbalvojumus, tomēr, ja paanalizējam to veidu, redzams, ka, laikam ritot, apbalvojumu līmenis kļuva zemāks. Virkne no tiem ir masveidā piešķirtie apbalvojumi, piemēram, 1970. gada apbalvojums par darba varonību, kas tika piešķirts Ļeņina 100. gadadienā, un medaļa sakarā ar PSRS Bruņoto spēku 60. gadadienu 1978. gadā. Iespējams, tas saistīts ar autoritātes un popularitātes pieaugumu kolēģu un studentu vidū, savu spēju un varēšanas apzināšanos, vadītās augstskolas sasniegumiem, tomēr nomenklatūras vadītāju vidū šāda situācija, lai arī to nevarēja ignorēt, varēja tikt vērtēta negatīvi. Sak', labāk turēt īsā pavadā, un tas savukārt ietekmēja apbalvojumu raksturu.

V. Korzāns apbalvots vairākkārt. Par panākumiem darbā 40 gadu jubilejas reizē 1971. gadā viņam tika piešķirts Darba Sarkanā Karoga ordenis⁹⁷, kas līdz ar citiem apbalvojumiem tagad glabājas Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā. Divreiz, 1967. un 1970. gadā, viņš apbalvots ar medaļu "Par darba varonību". Tāpat divreiz, 1975. un 1981. gadā, V. Korzāns saņēmis LPSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstu ar krūšu nozīmi,⁹⁸ vairākas reizes, sākot ar 1963. gadu, – LPSR Veselības aizsardzības ministrijas Goda rakstus. 1968. gadā V. Korzānam piešķirta krūšu nozīme "Veselības aizsardzības teicamnieks"⁹⁹. Rīgas Medicīnas institūta 25 gadu jubilejā 1975. gadā viņam tika piešķirts Latvijas PSR Nopelniem bagātā zinātnes darbinieka nosaukums, 80. gados – Darba veterāna medaļa. Par Rīgas Medicīnas institūta teorētiskā korpusa projekta realizāciju 1989. gadā viņš saņēma LPSR Ministru Padomes prēmiju¹⁰⁰. Par savu darbību trauksmainajās 1991. gada janvāra barikāžu dienās 2002. gadā jau pēc nāves V. Korzāns apbalvots ar 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi.

Profesors V. Korzāns vada nodarbību bioķīmijā 1980. gadā. *MVMp 5546 Ffp 1363*

Rektors, Bioķīmijas katedras profesors V. Korzāns pieņem eksāmenu 80. gados.
P. Cīruļa foto. RSU muzejs

RMI rektors V. Korzāns (vidū) un partijas komitejas sekretārs J. Spružs sveic Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja direktora vietnieku zinātniskajā darbā K. Aronu 50 gadu jubilejā 1983. gadā. *MVM 49990/1 Ff6533/1*

LPSR veselības aizsardzības ministrs V. Kaņeps RMI rektoram profesoram V. Korzānam pasniedz PSRS Veselības aizsardzības ministrijas balvu par iegūto 3. vietu Vissavienības sociālistiskajā sacensībā. 1986. gads. *RSU muzejs*

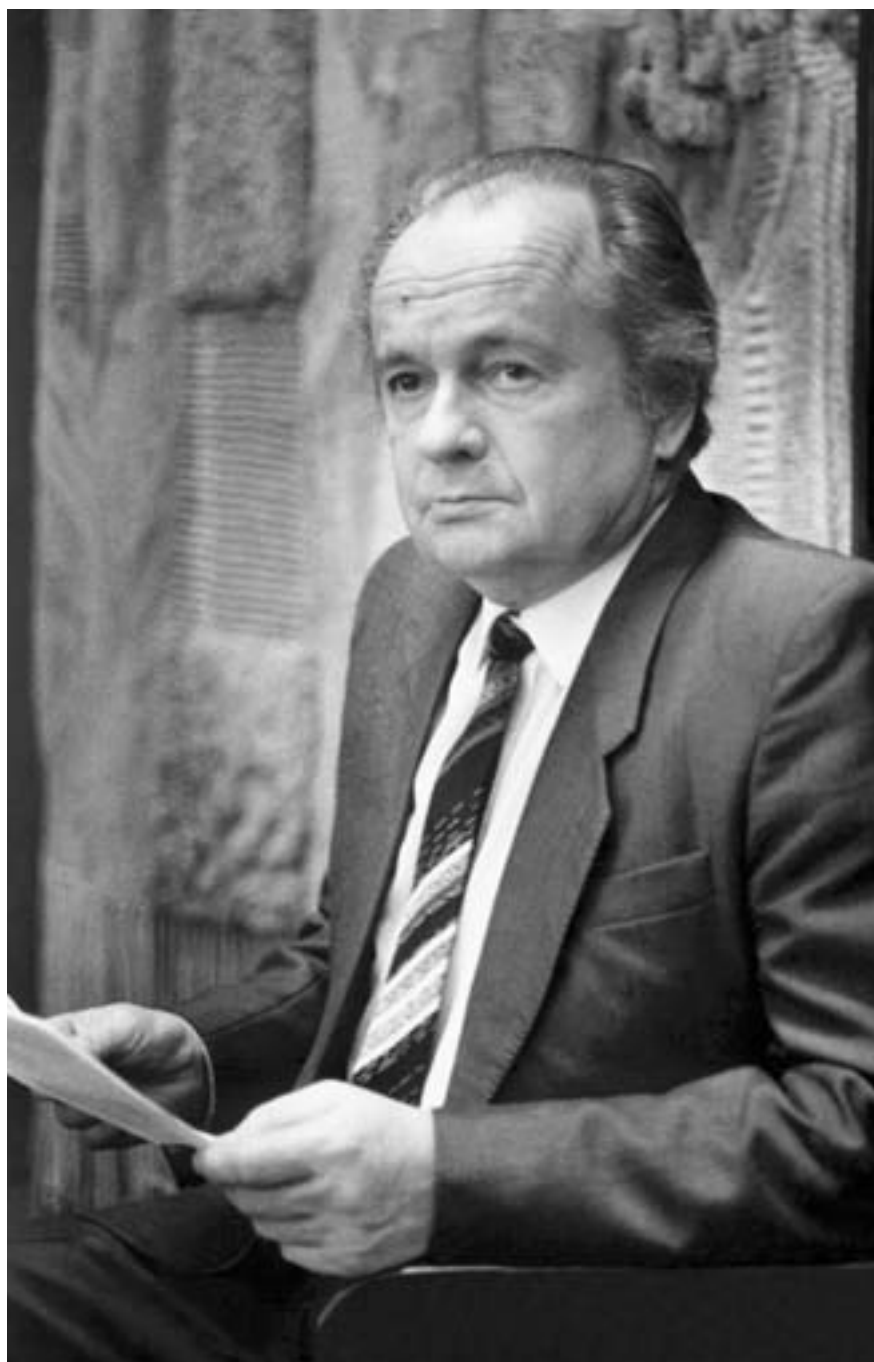
Pārmaiņu laiks

Atmodas gados arī ilggadējais medicīnas augstskolas vadītājs izvērtēja un pārvērtēja savu darbību, atzina kļūdas, kas tika pieļautas jauno medicīnu izglītošanā un Padomju Savienībā noteiktā uzņemšanas plāna izpildes organizēšanā, kuru dēļ radās ārstu pārprodukcija un virknei speciālistu bija zems sagatavotības līmenis.¹⁰¹ Šajā laikā V. Korzāns sāka reformēt studiju procesu, mainīt studiju priekšmetu pasniegšanas secību pa semestriem un kursiem, pieeju uzņemamo studentu skaita noteikšanai, centās nodrošināt apmācības procesa loģisko secību.

Ievērojot Atmodas gadu nostādnes un ņemot vērā sūdzības, ka institūtu beigušie ārsti ar pacientu nespēj sarunāties dzimtajā valodā (dažkārt tas radīja bīstamus pārpratumus, īpaši bērnu ārstniecībā), radās iespēja atrisināt valodu jautājumu. Bez padomju politiskās konsekvences draudiem Pediatrijas fakultātē likvidēja krievu mācību plūsmu, savukārt pārējās fakultātēs krievu plūsmas studentiem pēc otrā kursa ieviesa obligāti kārtojamo latviešu valodas eksāmenu. Tas tika darīts, lai, sākot klīniskās prakses, studējošie varētu sazināties ar pacientiem latviešu valodā. Taču, kā uzskatīja V. Korzāns, valodu prasme būtu jāapgūst jau skolā.¹⁰² Jāpiebilst, ka viņam pašam skolā liecībās latviešu, angļu, vācu, krievu un latīņu valodā lielākoties bija teicamas atzīmes¹⁰³.

M. Gorbačova iniciētie PSRS reformēšanas plāni, Atmodas gadi un Latvijas Republikas neatkarības atjaunošana bija nemitīgu pārmaiņu laiks, kas skāra un būtiski ietekmēja arī augstāko izglītību, tostarp Rīgas Medicīnas institūtu. V. Korzāns šī laika diktētās izmaiņas uzņēma piesardzīgi. Kādā vēlākā intervijā viņš atzina, ka nav pareizi vadīt augstskolu tik ilgi, cik tas bija jādara viņam.¹⁰⁴ Intervijā P. Apinim viņš atzīst, ka “tik ilgi tomēr vienā postenī strādāt nedrīkst. Jo ilgāk cilvēks darbojas vienā noteiktā amatā, jo vairāk viņš apsīkst gan ideju, gan darbības enerģijas ziņā”.¹⁰⁵

Apstākļu spiests, lēmumu demisionēt V. Korzāns pieņēma diezgan pēkšņi.¹⁰⁶ Viņš esot paredzējis palikt rektora amatā līdz 1992. gada decembrī paredzētajām rektora vēlēšanām. V. Korzānu sāka kritizēt laikrakstu slejās, augstskolā pret viņu attīstījās opozīcija, viņš sāka justies nevēlams.¹⁰⁷

RMI rektors profesors V. Korzāns rektorāta sēžu zālē 1990./91. mācību gadā.
RSU muzejs

Bijušie kolēģi atceras, ka šajā laikā Latvijas Republikas prokuratūrā pat tika ierosināta lieta Rīgas Medicīnas institūta sakarā it kā par ārvalstu studentu mācību maksas izlietojumu. Tomēr nekas pretlikumīgs tā arī netika pierādīts.

Iespējams, šādu attieksmi pret ilggadējo rektoru radīja V. Korzāna viedoklis par augstskolas turpmākās attīstības jautājumiem. Jau 1991. gadā viņš puda uzskatu, ka Ārstu kvalifikācijas celšanas fakultāte (tagadējā Tālākizglītības fakultāte) ar laiku vairs nepastāvēs, jo dalījums fakultātēs, kurās apmāca studentus, un fakultātēs, kurās apmāca ārstus, nav mūsdienīgs.¹⁰⁸ Tāpat V. Korzāns uztraucās par mācību pārlieku komercializāciju, iesakot rūpīgi pārdomāt gadā uzņemamo ārzemju studentu skaitu, lai augstskola nezaudētu savu seju, nākotnē samazinoties vietējo studentu skaitam.¹⁰⁹

Atgriezies no atvaļinājuma 1992. gada 17. augustā, pēc vienošanās ar Labklājības ministriju, kuras pārziņā toreiz bija augstskola, V. Korzāns beidza pildīt rektora pienākumus,¹¹⁰ par ko liecina ieraksts V. Korzāna darba grāmatiņā – atbrīvots no rektora pienākumu pildīšanas saskaņā ar pavēli 02/1-243 1992. gada 18. augustā¹¹¹. Rīkojumu par V. Korzāna atbrīvošanu no rektora amata ir parakstījis toreizējais labklājības ministrs, kura pakļautībā bija veselības aizsardzība, Teodors Eniņš. Par Vladislava Korzāna pēcteci Latvijas Medicīnas akadēmijas vadībā tika nozīmēts Traumatoloģijas un ortopēdijas zinātniski pētnieciskā institūta galvenā ārsta vietnieks Jānis Vētra.

Mūža nogalē intervijās V. Korzāns atzina, ka padomju laikā apstākļos, kad dažādas norādes un šabloni tika doti no “centra”, nebija iespējas izrādīt iniciatīvu un veidot savu atšķirīgo ceļu. PSRS augstskolas nedrīkstēja atšķirties cita no citas. Gan mācību plāniem, gan programmām bija jābūt vienām un tām pašām, neņemot vērā vietējo apstākļu specifiku. Kā absurdu V. Korzāns vērtēja sekmību kā augstskolas darba vērtēšanas kritēriju un toreiz valdošo uzskatu, ka nav sliktu studentu, ir tikai slikti pasniedzēji. Ar šo nerakstīto prasību vajadzēja rēķināties arī V. Korzāna vadītajai augstskolai. Kā piemēru var minēt, ka 1980. gadā nesekmīgo studentu atbirums samazinājies no 4,8% līdz 2,6%.¹¹² Tas tika panākts, dažiem studentiem gadu no gada palīdzot tikt cauri mācību procesam.

Profesors V. Korzāns (aizmugurē trešais no kreisās) ar studentu grupu nodarbības laikā Bioķīmijas katedrā 1994. gadā. *MVMp20464/1 Ffp 4522/1*

Latvijas Medicīnas akadēmijas atzinības raksts profesoram V. Korzānam augstskolas 75 gadu jubilejā. Fragments. *MVM 50140*

No 1992. gada 1. septembra V. Korzāns ir Bioķīmijas katedras vadītāja vietas izpildītājs (līdz konkursa izsludināšanai).¹¹³ Viņš turpina lasīt lekcijas un vada laboratorijas darbus medicīniskajā bioķīmijā.

1995. gadā Latvijas Medicīnas akadēmijas 75. jubilejā¹¹⁴ profesors V. Korzāns saņem augstskolas Atzinības rakstu par ilggadēju pašreizējā darbu un nopelniem augstskolas izaugsmē.¹¹⁵ 2001. gada martā viņš tika sumināts 70 gadu jubilejā. Atzīmējot jubileju, viņam tiek izteikta pateicība par lielu ieguldījumu medicīniskās izglītības attīstībā Latvijā un ilggadēju pedagoģisko, zinātnisko un organizatorisko darbu jaunu speciālistu audzināšanā.¹¹⁶

Savā *Alma mater* V. Korzāns nostrādāja līdz dzīves beigām. 2002. gada 5. aprīļa vakarā 71 gada vecumā viņš aiziet mūžībā smadzeņu infarkta dēļ.¹¹⁷ V. Korzāns apbedīts Rīgas Meža kapos netālu no vecākiem.

Rīgas Medicīnas institūts bija V. Korzāna pirmā un vienīgā studiju un darbavieta, ar kuru viņš bija saistīts no pirmās studiju dienas līdz pēdējam elpas vilcienam piecdesmit divus gadus. Gandrīz trīsdesmit no tiem – vadot augstskolu. Darbavieta, kuras patriots un aizstāvis viņš bijis vienmēr, kurai veltījis ne tikai visu savu mūžu, bet arī dvēseli.

Profesora V. Korzāna uzruna svinībās par godu Latvijas Medicīnas akadēmijas 50 gadu jubilejai Skonto hallē 2000. gadā. MV Mp 20466/1 Ffp 4524/1

V. Korzāna (vidū) sveikšana 70 gadu jubilejā Medicīniskās bioķīmijas katedrā.
Sveic Ā. Kaksis. No kreisās: A. Šķesters. 2001. gada marts.

Foto no personīgā arhīva

Profesoru V. Korzānu 70 gadu jubilejā 2001. gada martā sveic Latvijas Medicīnas
akadēmijas vadība. No labās: V. Korzāns, R. Ģibze, V. Skujiņa, R. Freiberga,
J. Gardovskis, J. Vētra, I. Ozolanta, J. Zaļkalns, I. Kreile, A. Ozols, A. Lejnieks.

MVMp 20465/1 Ffp4523/1

Atzīmējot ilggadējā rektora profesora V. Korzāna devumu,
2015. gada 4. jūlijā Rīgas Stradiņa universitātes pārstāvji Latvijas
Likteņdārzā iestādīja Vladislavam Korzānam veltītu pīlādzi.

Vladislava Korzāna kapavieta Rīgas Meža kapos 2015. gadā.

M. Pozemkovskas foto

-
- ¹ Rīgas pilsētas Dzimtsarakstu nodaļa, Nr. 994–31.
 - ² Rīgas Sv. Franciska Romas katoļu baznīcas 1931. gada reģistra ieraksts Nr. 90.
 - ³ Rīgas pilsētas Dzimtsarakstu nodaļa, Nr. 750–26.
 - ⁴ Svilāns J. *Latvijas Romas katoļu baznīcas*. Rīga: Rīgas Metropolijas kūrīja, 1995. 392. lpp.
 - ⁵ Māja faktiski atrodas Krāsotāju ielā, jo Artilērijas un Krāsotāju ielas stūrī kādreiz bija Mozus un Haima Šermaņu drogu veikals, kura ēka mūsdienās nav saglabājusies.
 - ⁶ Šī māja kādreiz piederējusi Rotbergu ģimenei, kuras viena pēctece ir Astrīda Brinkmane (dzim. Kriščūne 1929. gadā). 1949. gadā vienlaikus ar V. Korzānu Astrīda iestājās Latvijas Valsts universitātes Medicīnas fakultātē, vēlāk strādājusi par ārsti. Blakus, Artilērijas ielā 55, atrodas moderns trīsstāvu nams, ko 1934. gadā uzcēla Vilhelms Ķuze (1875–1941). Tajā atradās V. Ķuzes saldumu fabrika, bet augšējos stāvos dzīvoja V. Ķuzes ģimene. Saglabājušies nostāsti, ka dažus gadus vecākās V. Ķuzes mazmeitas Inta un Vija no savas mājas otrā stāva sētas balkona metušas kaimiņmājas bērniem konfektes. V. Ķuzes 30. gadu fabrikas reklāmās un logotipā redzama arī kaimiņmāja, kur aptuveni desmit gadus dzīvoja Korzāni (sk. attēlu).
 - ⁷ LVA, 109. f., 8. apr., 173. l.
 - ⁸ Rīgas pilsētas Dzimtsarakstu nodaļa, Nr. 750–26.

- ⁹ Rīgas pilsētas Dzimtsarakstu nodaļa, Nr. 750–26.
- ¹⁰ LVA, 109. f., 10. apr., 53. l., 1. lp.
- ¹¹ Turpat.
- ¹² Turpat.
- ¹³ LVA, 15500. f., 2. apr., 1435. l., 4. lp.
- ¹⁴ LVA, 15500. f., 35. apr., 73. l., 45. lp.
- ¹⁵ LVA, 15500. f., 2. apr., 1435. l., 2. lp.
- ¹⁶ LVA, 15500. f., 35. apr., 73. l., 45. lp.
- ¹⁷ LVA, 15500. f., 2. apr., 1435. l., 4. lp.
- ¹⁸ Šī māja (tag. Miera un Lielās ielas stūrī) vēl ir saglabājusies, taču patlaban ir pamesta un pamazām sabrūk.
- ¹⁹ LVA, 15500. f., 2. apr., 1435. l., 4. lp.
- ²⁰ LVA, 15500. f., 35. apr., 73. l., 49. lp.
- ²¹ No M. Pozemkovskas sarunas ar Veltu Špakovsku Jēkabpilī 2015. gada 13. maijā, pieraksts M. Pozemkovskas personiskajā arhīvā.
- ²² LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 5. lp.
- ²³ Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50132/1–9.
- ²⁴ RSU arhīvs, 6. apr., 784. l., 4. lp.
- ²⁵ Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50132/9.
- ²⁶ RSU arhīvs, 6. apr., 784. l., 4. lp.
- ²⁷ LVA, 101. f., 10. apr., 9. l., 12.–15. lp.
- ²⁸ Turpat, 14.–15. lp.
- ²⁹ RSU arhīvs, 6. apr., 784. l., 4. lp.
- ³⁰ Turpat, 9. lp.
- ³¹ No M. Pozemkovskas sarunas ar A. Brinkmani Rīgā 2015. gada 8. maijā.
- ³² Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs. Diplomi, MVM 50146/1, 50146/2.
- ³³ RSU arhīvs, 6. apr., 784. l., pielikumi.
- ³⁴ Turpat.
- ³⁵ Turpat, 16. lp.
- ³⁶ Turpat, pielikumi.
- ³⁷ Turpat, 14. lp.
- ³⁸ Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50131.
- ³⁹ RSU arhīvs, 1. apr., 8. l., 105. lp.
- ⁴⁰ Korzāns V. Tagad vairs nav ideālistu un sapņotāju. *Latvijas Ārstu Žurnāls*, 2001, Nr. 3, 2.–3. lpp.
- ⁴¹ LVA, 507. f., 3. apr., 53. l., 38. lp.
- ⁴² Turpat, 32. lp.
- ⁴³ Turpat, 2. lp.
- ⁴⁴ Turpat, 4. lp.
- ⁴⁵ Turpat, 7. lp.
- ⁴⁶ Turpat, 6. lp.

- 47 LVA, 507. f., 3. apr., 53. l., 46. lp.
- 48 Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50133.
- 49 LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 4. lp.
- 50 Turpat, 31. lp.; Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50793.
- 51 Turpat, 26. lp.
- 52 LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 36. lp.
- 53 Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50134.
- 54 Корзан, В. А. *Теоретические и экспериментальные основы парентерального жирового питания*: автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора медицинских наук (специальность – биологическая химия) / В. А. Корзан. Каунас: Каунасский Медицинский институт, 1968. 40 с.
- 55 Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50135.
- 56 RSU arhīvs, 19. apr., 13. l., 85. lp.; Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, V. Korzāna darba grāmatiņa, MVM 50793.
- 57 Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50136.
- 58 RSU arhīvs, 19. apr., 13. l., 185. lp.; Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50138.
- 59 Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50142, 50143, 50144; Rīgas Stradiņa universitātes muzejs, RSU 242, RSU 243.
- 60 Avizi izdeva RMI partijas birojs, rektorāts, komjaunatnes komiteja un arodkomiteja. Raksti avizē tika publicēti gan latviešu, gan krievu valodā. No 1989. gada laikraksta nosaukums bija *Pulss*.
- 61 Piemēram: Корзан В. А. Уважаемые участники конференции. *Padomju Mediķis*, 1961, 21. nov.; Korzāns V. В. И. Ленин и высшее образование. *Padomju Mediķis*, 1970, 17. apr.
- 62 Korzāns V. Neatliekams, visiem saistošs uzdevums. *Padomju Mediķis*, 1962, 9. apr.
- 63 Piemēram: Korzāns V. Labu veiksmi! *Padomju Mediķis*, 1963, 3. sept.; Šaško A., Šēnfelde S. Lai dzīvotu kā TUR, arī jāstrādā kā TUR (intervija ar V. Korzānu). *Pulss*, 1991, 13. maijs.
- 64 Корзан В. Задачи нашего коллектива. *Padomju Mediķis*, 1973, 22. febr.
- 65 Korzāns V. Docēšanai jābūt ar medicīnisku ievirzi. *Latvijas Ārstu Žurnāls*, 1997, Nr. 11, 1.–2. lpp.
- 66 Korzāns V. Aizvadītais un gaidāmais. *Padomju Mediķis*, 1962, 30. dec.
- 67 RSU arhīvs, 19. apr., 13. l., 2. lp.
- 68 Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50145.
- 69 Viksna A. *Pa ārstu takām*. Rīga: Avots, 1990. 122.–123. lpp.
- 70 Корзан В. Новые задачи перед высшей школы. *Padomju Mediķis*, 1967, 16. febr.
- 71 LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 9. lp.
- 72 LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 12. lp.
- 73 RSU arhīvs, 19. apr., 13. l., 51. lp.

- 74 LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 13.–17. lp.
- 75 LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 5. lp.
- 76 RSU arhīvs, 19. apr., 13. l., 122. lp.
- 77 Turpat.
- 78 RMI 25. *Veselība*, 1975, Nr. 9, 15.–16. lpp.
- 79 Корзан В. Вступая в полосу зрелости. *Padomju Mediķis*, 1975, 30. okt.
- 80 Sestdienas viesis Nr. 65. *Sports*, 1986, 15. febr.
- 81 Korzāns V. Lai nebūtu vienpusības. *Skola un Ģimene*, 1976, Nr. 4. 26.–27. lpp.
- 82 *No universitātes līdz universitātei*. Rīga: RSU, 2010. 373. lpp.
- 83 Korzāns V. Pamats optimismam. *Veselība*, 1987, Nr. 8. 2.–3. lpp.
- 84 Korzāns V. Jaunu ceļu uzsākot. *Pulss*, 1990, 25. maijs.
- 85 Kā kļūt par studentu Rīgas Medicīnas institūtā. *Izglītība*, 1990, 10. janv., 10. lpp.
- 86 Turpat.
- 87 Šēnfelde S. LMA – Baltijas valstu universitāšu asociācijas locekle. *Pulss*, 1992, janv.
- 88 Šaško A., Šēnfelde S. Lai dzīvotu kā TUR, arī jāstrādā kā TUR (intervija ar V. Korzānu). *Pulss*, 1991, 13. maijs.
- 89 Korzāns V. Tagad vairs nav ideālistu un sapņotāju. *Latvijas Ārstu Žurnāls*, 2001, Nr. 3, 3. lpp.
- 90 Korzāns V. Docēšanai jābūt ar medicīnisku ievirzi. *Latvijas Ārstu Žurnāls*, 1997, Nr. 11, 1.–2. lpp.
- 91 *Padomju Mediķis*, 1961, 21. nov.
- 92 Celms, I. Mūsu institūta celtniecības perspektīvas. *Padomju Mediķis*, 1964, 9. jūn., Nr. 19.
- 93 Feldmanis G. Ir pamati! *Padomju Mediķis*, 1981, 31. dec.
- 94 Korzāns V. Docēšanai jābūt ar medicīnisku ievirzi. *Latvijas Ārstu Žurnāls*, 1997, Nr. 11, 2. lpp.
- 95 Esi sveicināta, mūsu jaunā *Alma mater*! *Padomju Mediķis*, 1987, 5. nov.
- 96 Turpat.
- 97 LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 5. lp.; Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50025 LA 18036.
- 98 LVA, 101. f., 68. apr., 251. l., 2. lp.
- 99 Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50030 LA 18041.
- 100 Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50139.
- 101 Korzāns V. Negaidot centra svētību. *Skolotāju Avīze*, 1989, 19. jūl., 5. lpp.
- 102 Turpat.
- 103 Paula Stradiņa medicīnas vēstures muzejs, MVM 50132.
- 104 Korzāns V. Docēšanai jābūt ar medicīnisku ievirzi. *Latvijas Ārstu Žurnāls*, 1997, Nr. 11, 2. lpp.
- 105 Turpat.
- 106 Auziņš E. Es ietu to pašu ceļu (intervija ar V. Korzānu). *Pulss*, 1993, marts.

- ¹⁰⁷ Auziņš E. Es ietu to pašu ceļu (intervija ar V. Korzānu). *Pulss*, 1993, marts.
- ¹⁰⁸ Šaško A., Šēnfelde S. Lai dzīvotu kā TUR, arī jāstrādā kā TUR (intervija ar V. Korzānu). *Pulss*, 1991, 13. maijs.
- ¹⁰⁹ Auziņš Ē. Es ietu to pašu ceļu (intervija ar V. Korzānu). *Pulss*, 1993, marts.
- ¹¹⁰ RSU arhīvs, 19. apr., 13. l., 157. lp.
- ¹¹¹ Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50793.
- ¹¹² RSU arhīvs, 19. apr., 13. l., 166. lp.
- ¹¹³ Turpat; Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50793.
- ¹¹⁴ Toreiz, pirms Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes atjaunošanas, par augstskolas dibināšanas gadu pieņēma Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes darbības sākšanas gadu.
- ¹¹⁵ Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50140.
- ¹¹⁶ Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs, MVM 50141.
- ¹¹⁷ RSU arhīvs, 19. apr., 13. l., 189. lp.

ATMIŅAS PAR
VLADISLAVU KORZĀNU

Rīgas Medicīnas institūta Bioķīmijas katedrā 70. gadu sākumā.
No kreisās: docents J. Krēmers, profesors V. Korzāns, profesors A. Šmits.
RSU muzejs

Georgs Andrejevs

Dažas profesora Korzāna personības iezīmes manos memuāros

Mums, cilvēkiem, kuri medicīnas studijas un ārsta darbu uzsāka Latvijas pēckara pirmajā desmitgadē, nācās saskarties ar Rīgas Medicīnas institūta vairākiem rektoriem (direktoriem), sākot ar profesoru Ernestu Burtņieku. Pēdējos studiju gados manu un manu kursabiedru ievēribu izpelnījās kolēģis no nedaudz vecāka kursa – atraktīvs, dinamisks un izskatīgs. Viņš sevišķi izcēlās, vadot institūta kopējos saviesīgos pasākumus. Kolēģa vārds bija Vladislavs Korzāns. Pienāca institūta absolvēšanas gads, valsts sadale un cīņa katram par savu vietu medicīnā, taču visai drīz izrādījās, ka saskarsmei ar V. Korzānu, nu jau citā kvalitātē, ir lemts turpināties.

1962. gada 15. janvārī Rīgas Medicīnas institūta kancelejā tika ieviesta Personāla lieta Nr. 28, lai tajā ievietotu dokumentus, kas saistījās ar manu docētāja darbu institūtā. (Piebildešu, ka lieta tika noslēgta 33 gadus vēlāk – 1995. gada 15. novembrī – sakarā ar manis iecelšanu par Latvijas Republikas ārkārtējo un pilnvaroto vēstnieku Kanādā. Tagad man šķiet dīvaini, ka laikposmā no 1990. līdz 1995. gadam – tātad laikā, kad kā deputāts darbojos Latvijas Republikas Augstākajā Padomē, pēc tam – Latvijas 5. Saeimā un arī kā atjaunotās Latvijas Republikas ārlietu ministrs, es varēju saglabāt oficiālo saistību ar savu medicīnas augstskolu.)

Pirmais dokuments lietā ir mans iesniegums institūta rektoram profesoram V. Kalbergam ar lūgumu pieņemt mani darbā par asistentu uz pusslodzi jaunizveidotās Ārstu kvalifikācijas fakultātes (ĀKF) Ķirurģijas katedrā. Iesniegumā minēju, ka līdz šim esmu veicis ārstu primārās specializācijas anestezioloģijā cikla vadītāja

pienākumus. Uz mana iesnieguma veidlapas bija arī divu personu vīzas – docenta Ē. Ezerieša – “piekrītu ieskaitīt fakultātes ķirurģijas katedrā uz ½ slodzi kā asistentu anestezioloģijā” – un mācību prorektora V. Korzāna uzraksts – “ieskaitīt!”.

Rektora pavēle (Nr. 147) tika parakstīta 1. februārī: “Uz laiku ieskaitīt Andrejevu Georgiju Nikolaja d. kā fakultātes ķirurģijas asistenta pienākumu izpildītāju ½ slodzes apmērā, sākot ar šā gada 15. janvāri, ar uzturēšanas algu 52 rubļi 50 kap. un algu pamata darbvietā 72 rubļi 50 kap. mēnesī.”

8. februārī pavēle tika labota – lai mani ieskaita ĀKF Ķirurģijas katedrā. Slimnīcas vadība un vietējā komiteja apstiprināja, ka viņiem nav iebildumu manai darbībai institūtā amatu apvienošanas kārtībā.

Ar 1. septembri (rektora pavēle Nr. 1202) tiku jau apstiprināts uz pilnu slodzi pamatdarbā Rīgas Medicīnas institūtā (ar sākotnējo algu 185 rubļi mēnesī). Bija sācies jauns posms manā medicīnas darbinieka un augstskolas docētāja karjerā, kas ilga 33 gadus un lielāko laiku norisinājās rektora V. Korzāna tiešā vadībā.

Jaunizveidotās Ārstu kvalifikācijas fakultātes Ķirurģijas katedra bija izvietota Rīgas 2. slimnīcā, un par tās vadītāju apstiprināts ķirurgs profesors Sergejs Borovkovs (vēlākajos gados viņu nomainīja docents Mihails Dubinskis, pēc tam – profesors Vilis Purmalis). Tomēr manā izpratnē bija svarīgi panākt, lai šo izmaiņu rezultātā netiktu mainīta anestezioloģijas specializācijas klīniskā bāze, jo par atbilstošāko uzskatīju Republikas klīnisko slimnīcu.

Laika gaitā mainījās ne tikai Ķirurģijas katedras vadītāji, bet arī viņu klīniku atrašanās vieta, tomēr anestezioloģijas cikls, vēlāk – kurss un arī patstāvīga katedra, turpināja funkcionēt šajā valsts lielākajā daudzprofilu slimnīcā. (Tas gan netraucēja katedrai izmantot par klīnisko bāzi arī Rīgas 7. klīnisko slimnīcu “Gaiļezers” pēc tās celtniecības pabeigšanas.) Ķirurģijas katedras vadītāju izvirzīto jautājumu, kur bāzēties anestezioloģijas kursam, ļoti iejūtīgi, mūsu domas uzklauso, risināja rektors V. Korzāns.

Anestezioloģijai un arī man personīgi būtisks notikums saistījās ar PSRS Veselības aizsardzības ministrijas 1962. gada lēmumu atzīt anestezioloģiju par patstāvīgu medicīnas specialitāti. Līdz ar to tika

ieviests galvenā anesteziologa amats, un vissavienības mērogā par galveno speciālistu apstiprināja Viktoru Smoļņikovu – Maskavas Torakālās ķirurģijas institūta vadošo anesteziologu. Maskavā noteikto politiku (jebkurā jomā) stingri bija jāievēro arī savienotajās republikās, un Latvijas veselības aizsardzības ministrs Vilhelms Kaņeps par ārštata galveno anesteziologu Latvijā izvēlējās mani. Jauns goda amats, jauni pienākumi, arī jaunas iespējas un ciešāka sadarbība ar institūta vadību.

Jau pēc dažiem mēnešiem pēc darba uzsākšanas augstskolā – 17. aprīlī – saņēmu institūta prorektora docenta V. Korzāna pavēli Nr. 520: “Zemākminētos darbiniekus komandēt uz Maskavu piedalīties PSRS Medicīnas zinātņu akadēmijas Višņevska vārdā nosauktā Ķirurģijas institūta rīkotajā apspriedē par ekstrakorporālās cirkulācijas jautājumiem: 1) docentu Ē. Ezerieti, 2) G. Andrejevu, 3) M. Marguli laikā no 17. aprīļa līdz 15. maijam.”

Interesanta personīga saskarsme ar tolaik jau rektoru V. Korzānu notika dažus gadus vēlāk, pateicoties pasauleslavena anestezioloģijas profesora Henrija Bičera (*Henry K. Beecher*) Rīgas apmeklējumam. Bet, pirms to aprakstu, nepieciešama neliela vēsturiska atkāpe.

1967. gadā daudz pētniecībai veltītā laika aizņēma gatavošanās starptautiskajam simpozijam, kas notika augustā Polijas pilsētā Poznaņā. Vadošā Maskavas profesūra bija mani iekļāvusi delegācijas sastāvā. Simpozija tēma bija saistīta ar asinsrites problēmām anestēzijā un reanimācijā, tāpēc mēs aktīvi sadarbojāmies ar institūta Fizioloģijas katedru (profesoru Valtneri) un sagatavojām ziņojumu “Vispārējās anestēzijas un plaušu mākslīgās ventilācijas ietekme uz sirds kontraktilitāti un asinsvadiem”.

Simpozija norises gaitā radās necerēta iespēja personīgi iepazīties ar diviem profesoriem, kurus var raksturot ar vārdiem – pasaules anestezioloģijas pamatlicēji. Pirmais no viņiem bija sers Roberts Makintošs (*Sir Robert Macintosh*), otrs – Henrijs Bičers. Abi profesori savulaik bija vadījuši pirmās anestezioloģijas nodaļas un katedras pasaulē – sers R. Makintošs – Oksfordas Universitātē Anglijā (no 1937. gada) un H. Bičers – Hārvarda Universitātē Bostonā, ASV (nodaļu un jauno anesteziologu apmācību no 1936. gada, bet pirmo

anestezioloģijas katedru ASV no 1941. gada). Abi anestezioloģijas pionieri, kaut gan atradās pelnītā atpūtā – pensijā, joprojām aktīvi veicināja specialitātes attīstību pasaulē, tostarp pēckara Eiropā. Tieši šie ķirurgi spēja kavēt vai veicināt anestezioloģijas attīstību Padomju Savienībā. Abi profesori bija veltījuši daudz pūļu arī māsu anestēzistu dienesta izveidei un apmācībai. Abus īpaši interesēja specialitātes attīstība un stāvoklis Eiropas valstīs “aiz dzelzs priekšvara”. Toreiz pat nenojautu, cik liela loma viņiem abiem būs manā profesionālajā izaugsmē turpmākajos gados. 1968. gada galveno notikumu uzskaitījumā piedalīšanās Ceturtajā pasaules anesteziologu kongresā Londonā (9.–13. septembrī), neapšaubāmi, man bija vissvarīgākā. Manā izpratnē pastāv zināma līdzība starp sportista iespēju piedalīties kārtējās olimpiskajās spēlēs un zinātnieka iekļaušanos pasaules forumā savā specialitātē. Abi šie notikumi norit ik pēc četriem gadiem, abos var būt gan tikai kā viesis – vērotājs vai aktīvs dalībnieks. Laika atstarpe starp kārtējiem pasākumiem ierobežo kā sportista, tā zinātnieka iespējas tajos piedalīties. Pretstatā sporta spēlēm, zinātniskos kongresos apbalvojumus piešķir reti, toties zinātniskā darba iekļaušana pasaules kongresa darba kārtībā ir sava veida apbalvojums.

Padomju iekārtā šis faktors gan nebūt nebija noteicošais, lai spētu fiziski piedalīties iecerētajā kongresā. Būtiskākais bija panākt sevis iekļaušanu Padomju Savienības zinātnieku grupas sastāvā. Bija jāiegūst piekrišana un atbalsts kā Rīgā, tā Maskavā. Rīgā šī iecere bija jāsaskaņo ar veselības aizsardzības ministru, Rīgas Medicīnas institūta rektoru, partijas komitejas sekretāru (neatkarīgi no piederības komunistiskajai partijai!), jāvēršas Rīgas Kirova rajona (RMI atradās šajā rajonā) partijas komitejā, jāmotivē izbraukšanas mērķis komitejas veco boļševiku komisijā un jāgūst komitejas sekretāra rakstiska piekrišana. Tas viss prasīja laiku un nervus. Rajona partijas komitejas sekretārs iesniegumu neparakstīja, pirms tas nebija saskaņots ar Valsts drošības komiteju (VDK) un to nebija akceptējusi [Latvijas Komunistiskās – *red.*] partijas centrālkomitejas (LKP CK) atbilstoša izbraukumu lietu komisija. (Abās pēdējās instancēs zinātnieks personīgi nepiedalījās, taču mēs zinājām, ka tā tas notiek.) Jāuzsver,

ka visam iepriekšminētajam tomēr nebija nekādas nozīmes, ja konkrētais zinātnieks nebija minēts Maskavā izveidotajā sarakstā. Pasaules kongresa apmeklējums Londonā bija pirmais gadījums, kad Baltijas valstu anesteziologs tika iekļauts Padomju Savienības delegācijas sastāvā, lai dotos uz tāda līmeņa forumu. Neslēpšu, ka tas notika tāpēc, ka jau iepriekš bija izveidojušās draudzīgas attiecības ar Padomju Savienības vadošo klīniku kolēģiem. Laika gaitā šīs attiecības vēl vairāk nostiprinājās. Īpašā situācijā bija akadēmiķis V. Ņegovskis, kuram bija liela ietekme tieši centrālkomitejā, un tā palīdzēja profesoram vienpersoniski izlemt reanimatologu delegācijas sastāvu dalībai ārzemju forumos. Kā izriet no sacītā, Padomju Savienībā populārais teiciens – labāk, ja tev ir simts draugu, nevis simts rubļu – bija būtisks arī šajā jautājumā.

Pozitīva Maskavas lēmuma gadījumā potenciālais delegāts ar Vissavienības ministrijas pavēli republikas ministrijai tika komandēts uz Maskavu izbraukšanai uz kongresa norises valsti. Maskavā nācās pavadīt vairākas dienas, lai delegācijas dalībnieki tiktu iepazīstināti ar turpmākajiem notikumiem. Mums paziņoja, kuram ar kuru ārzemēs būs jādzīvo kopā viesnīcu divvietīgajos numuriņos (drošības pasākums un savstarpēja uzmanīšana!). Bija jātiekas ar Vissavienības tūrisma monopola aģentūras “Intūrists” pārstāvjiem, kā arī jānoklausās CK pārstāvju instrukcijas. “Intūrists” veica aviobiļešu iegādi, organizēja visus galvenos notikumus ārvalstīs, tostarp viesnīcu rezervāciju, transportu, kā arī ieplānoto ar kongresa darbu nesaistīto ekskursiju realizāciju. Šāda tipa braucienus apzīmēja ar oficiālu nosaukumu – zinātniskais tūrisms. Komandējuma izdevumus daļēji sedza Vissavienības ministrija, bet par tūrisma komponenti nereti nācās maksāt no personīgiem līdzekļiem (ja neizdevās panākt darbvietas vai vietējās ministrijas finansiālu atbalstu).

Pirmajos gados delegāciju pavadīja arī speciāls “Intūrista” gids, kas parasti tika pieteikts kā tulks. Gida tiešos uzdevumus nebija grūti uzminēt.

Stāstu par to visu tik detalizēti, lai lasītājam rastos priekšstats par tā laika dzīves īpatnībām “dzelzs aizkara austrumu pusē”. Rietumu kolēģiem, kas mēdza apmeklēt šādus pasākumus kopā ar ģimenēm,

bija grūti saprast mūsu problēmas. Mūsdienu demokrātiskā valstī dzīvojošiem tas var šķist kā neticams marasms.

Katrā ziņā Pasaules kongresa apmeklējums man bija laba skola, lai arī turpmāk varētu izmantot profesionālās pieredzes apguvi pasaulē. Kongresā sastapu Poznaņā iepazīto ASV profesoru Henriju K. Bičeru. Tiku uzaicināts vakariņās džentlmeņu klubā, kurā kā tā biedrs bija apmeties H. K. Bičers. Interesanti, ka šī kluba biedrs bijis arī Vinstons Čērčils. Ieilgušo vakariņu laikā profesors interesējās par mūsu anestēzistu apmācību Latvijā un izteica gatavību jau nākamajā gadā apmeklēt Rīgu un sīkāk iepazīties ar mūsu darbu.

Arī 1969. gads izvērtās notikumiem bagāts – bija komandējumi ar līdzdalību zinātniskos pasākumos manā specialitātē. Analizējot tā laika dokumentus, piezīmes un publikācijas, mani pārņēma patiens izbrīns, cik intensīvi spējām darboties savas dzīves aktīvākajos gados. Nevaru nepiebildst, ka pati sistēma veicināja anestezioloģijas un reanimatoloģijas aizvien straujāku attīstību. Pieļauju domu, ka tādas taktikas pamatā bija arī militārās medicīnas un valsts militārā kompleksa ieinteresētība. Jebkurā gadījumā manas specialitātes attīstība Latvijā nebūtu bijusi tik veiksmīga, ja to nebūtu atbalstījis un veicinājis veselības aizsardzības ministra un Rīgas Medicīnas institūta rektora ciešais tandēms.

Jau janvāra pirmajās dienās saņēmu pavēli par nepieciešamību piedalīties kārtējos, viena mēneša ilgos, kursus (tēma – “Reanimatoloģijas aktuālie jautājumi”) Centrālajā ārstu kvalifikācijas celšanas institūtā Maskavā.

Atgriezies mājās, uzzināju, ka profesors Henrijs Bičers¹ plāno ierasties Rīgā marta sākumā. Informēju par to mūsu veselības aizsardzības ministru, institūta rektoru un savas slimnīcas galveno ārsti.

Tāda mēroga ārvalstu anesteziologs Latvijā viesojās pirmo reizi. Tas nevarēja neradīt zināmu spriedzi gan man kā atbildīgajam par šo vizīti, gan arī oficiālajām iestādēm, kurās bija paredzēta tikšanās. Ministrs jau laikus man uzdeva noskaidrot viesu vēlmes ne tikai saistībā ar darba programmu, bet arī viņa brīvo laiku. Profesors kādā no savām vēstulēm bija man minējis par patīkamu pārdzīvojumu ziemas laikā Helsinkos, apmeklējot saunu, un interesējās, vai Latvijā tās tiek

izmantotas. Profesors V. Kaņeps gan sākotnēji bija visai skeptiski noskaņots par tāda pasākuma organizēšanu 65 gadus vecajam viesim, taču vēlāk bija pārdomājis un panācis drošības iestāžu piekrišanu mūsu izbraukumam ārpus Rīgas, jo viena no Veselības aizsardzības ministrijai piederošajām somu pirtīm atradās Straupes tuvumā. (Jāpiebilst, ka padomju okupācijas gados Latvijā iebraukušie ārzemnieki drīkstēja pārvietoties un uzturēties ārpus Rīgas pilsētas teritorijas tikai ar Valsts drošības komitejas – VDK – atļauju.) Sākotnēji bija paredzēts, ka mums ar Bičeru pievienosies ministrijas galvenais ķirurgs – profesors Purmalis, tomēr vēlāk viņa vietā tika nozīmēts Rīgas Medicīnas institūta rektors profesors Korzāns. Pārējo pasākumu programmu saskaņot bija vienkāršāk, jo to norise bija paredzēta Rīgā atbilstoši savlaicīgi izstrādātajai (un ministra akceptētajai!) programmai.

Cienījamais viesis atbrauca, un es varēju būt gandarīts, ka viss norisinājās saskaņā ar plānu un grafiku. Profesors H. Bičers apmeklēja Republikas klīnisko slimnīcu, tikās ar tās galveno ārsti, kā arī ar slimnīcas un pilsētas anesteziologiem, apmeklēja operu, un pienāca laiks braucienam uz Straupi... No mums trijiem, kas braucām slimnīcas melnajā limuzīnā, vienīgi profesors Korzāns bija jau apmeklējis šo saunu, turklāt pirms pāris dienām. Bija skaista marta nakts. Mēnesnīcā zaigoja bērzu stumbri, kas iekļāva vientuļo pirts namiņu, un sniegs, kas bija pārklājis ezeriņu. Termometrs rādīja mīnus astoņus grādus pēc Celsija. Ezerā, pirtij tuvākajā vietā, bija izcirsts aptuveni 2 × 2 m liels āliņģis. Bičers bija sajūsmā, tomēr tūlīt piebilda, ka āliņģī viņš nekāpšot, bet tā vietā, tāpat kā savulaik Helsinkos, atvēsināšoties sniegā. Neslēpu, ka pats arī nekad nebiju kāpis āliņģī pēc pirts. Jutos arī nobažījies par angīnu, kas mani itin bieži piemeklēja. Rektors mani iedrošināja, ka viss būšot kārtībā! Tā arī notika. Pirts namiņš bija ļoti omulīgs, mūs gaidīja skaisti un bagātīgi servēts galds, pie kura risinājām interesantas sarunas. Te arī pārliecinājos par rektora prasmi uzturēt saistošu dialogu ar mūsu viesi, skarot ļoti plašu jautājumu loku un tajā pašā laikā izvairoties no politiski jutīgiem jautājumiem. Rektors centās noskaidrot, kādēļ amerikāņiem patīkot bojāt labu armēņu konjaku, atšķaidot to ar ūdeni. Šo tēmu nomainīja jautājumi

un atbildes par apmācību procesu medicīnā Hārvarda Universitātē. Pirts un sarunu karstumu nomainīja āra vēsums. Mēs ar rektoru to pastiprinājām, iegremdējoties uz mirkli ledainajā ūdenī, bet mūsu viesis, neņemot vērā rektora brīdinājumu, ka tuvumā manīti klejojoši suņi, kails iegūlās sniegā. Pēc pusnakts slimnīcas melnajā limuzīnā atgriezāmies Rīgā. Par laimi, nevienam no mums nebija saaukstēšanās pazīmju.

Pienāca priekšpēdējā vizītes diena, kurā bija plānota viesu tikšanās ar ministru Kaņepu. Tikāmies trijātā ministra darba kabinetā. Profesors Bičers ļoti atzinīgi un ar pateicību novērtēja savu vizīti, tās organizāciju un gūtos iesaļaidus. Uzrunas nobeigumā profesors izteica pateicību ministram un negaidītu lūgumu atļaut man stažēties viņa vadītajā katedrā Hārvarda Universitātē. Ministru tas pārsteidza nesagatavotu, tomēr viņš atbildēja diplomātiski, ka pie draugiem vienmēr jāierodas atbildes vizītē.

Interesanta bija notikumu turpmākā attīstība. Jau nākamajā dienā tiku steidzamības kārtā izsaukts pie ministra. Profesors Kaņeps man pavēstīja, ka esot sazinājies ar “atbilstošām iestādēm” un saņēmis principiālu piekrišanu manis komandēšanai uz Bostonu, taču jautājuma galīgai izlemšanai esot nepieciešams saņemt ministram adresētu oficiālu ielūgumu no Hārvarda Universitātes Medicīnas fakultātes vadības. Ministrs vēlējas, lai daru to zināmu mūsu viesim pirms viņa aizbraukšanas no Rīgas. Tas arī tika izdarīts, tomēr Latvijas galvenā lēmēj institūcija neturēja pat ministram doto solījumu. Par to vēstīja citāts manā rakstā žurnālā “Latvijas Ārsts” (2004. g. Nr. 4, 9.–13. lpp.): “Oficiālais ielūgums, kas apstiprināja Hārvarda universitātes gatavību finansēt manu viena gada darbību anestezioloģijas katedrā, tika saņemts jau tuvāko nedēļu laikā. Tomēr Latvijā tam sekoja ilgstošs klusuma periods. Ministrs izvairīgi atrunājās, ka manās interesēs esot pagaidām atturēties no pozitīvas atbildes došanas. Tikai vairākus gadus vēlāk, pēc vienas no manis veiktajām narkozēm toreizējam Ministru Padomes priekšsēdētājam, ministrs atklāja man savu sašutumu, ka toreiz, lemjot par atļauju man izbraukt, viens no LKP CK pārstāvjiem (ministrs nosauca arī uzvārdu!) esot iebildis ar motivāciju – pārāk jauns un, visiem par nepatīkšanām,

paliks Amerikā pavisam... Tā, lūk, beidzās mans Amerikas sapnis. Vienīgais mierinājums bija fakts, ka 70. gadu vidū ministrs šo opozīciju “neitralizēja” (es šeit lietoju viņa izteicienu) un mani turpmākajiem Amerikas kontinenta apmeklējumiem šķēršļi netika radīti.”

Vēlos aprakstīt kādu epizodi, kas raksturo rektora profesora Vladislava Korzāna nostāju Atmodas sākumā un kurai bija liela nozīme institūta darbinieku iesaistē Latvijas Tautas frontes (LTF) aktivitātēs. Kas attiecas uz mani personīgi, tad tas ievadīja manu iekļaušanos politikā, parlamentārajā darbā un diplomātijā.

Rīgas Medicīnas institūta pasniedzēji un studenti aktīvi iesaistījās LTF aktivitātēs. Sākot ar jauno 1988./89. mācību gadu, tika izveidota Latvijas medicīnas studentu asociācija un pieņemta tās programma. Oktobrī un novembrī katedrās un fakultātēs tika organizētas trīspadsmit LTF atbalsta grupas, savukārt 1. decembrī notika Rīgas Medicīnas institūta darbinieku LTF nodaļas dibināšanas pilnsapulce. Sākotnēji reģistrētais dalībnieku skaits – 283 darbinieki – palielinājās sēdes laikā un pārsniedza 300, bet kopā ar studentu pārstāvjiem – 500 klātesošos. Sapulcē piedalījās arī rektors profesors V. Korzāns, kurš pēc apsveikuma vārdiem paziņoja, ka “esot iepazinies ar darbinieku grupas statūtiem un darbības programmu un nesaskatot tajos nekā tāda, kas nebūtu pieņemams jebkuram institūtā strādājošajam”.

Sapulce apsprieda un pieņēma statūtus un programmu, kā arī ievēlēja nodaļas valdi 15 cilvēku sastāvā un valdes priekšsēdētājus (profesoru J. Leju, vecāko pasniedzēju J. Načisčioni un docentu A. Rauhvargeru). Jāpiebilst, ka arī es biju viens no valdē ievēlētajiem Rīgas Medicīnas institūta darbiniekiem.

Jau 6. decembrī notika institūta darbinieku LTF nodaļas valdes sēde, kurā tika apkopoti aktuālākie uzdevumi, kā arī sadalīti valdes locekļu pienākumi, organizējot dažādo komisiju darbu. Saskaņā ar institūta avīzē 22. decembrī publicēto A. Rauhvargera rakstu “Ceļā uz vienotību” tika nolemts, ka “institūta ārējo sakaru organizācija būs profesora G. Andrejeva un asistentes I. Loginas ziņā”.

Tajā pašā avīzes numurā tika publicēta arī “Rezolūcija par LTF RMI studentu nodaļas nodibināšanu”. Kā viens no Studentu nodaļas

valdes locekļiem minēts Ārstniecības fakultātes 1. kursa students Ģirts Andrejevs.

Tādā – satraucoši pacilātā – gaisotnē sagaidījām Jauno gadu.

Līdztekus parastajam ikdienas darbam aizvien vairāk laika sāka aizņemt sabiedriski politiskais darbs. Par to liecina arī institūta avīzē 1989. gada 2. februārī publicētais Loginas raksts “Paveras arvien plašāks darba lauks”. Rakstā minēts: “Ārējo sakaru komisijā profesora G. Andrejeva vadībā ir iesaistīti 24 cilvēki. Ir bijušas pārrunas ar LPSR ārlietu ministra vietnieku N. Neilandu un Ārstu biedrības aktīvistiem. Svarīgākais pašlaik ir piedalīties Vispasaules latviešu ārstu kongresa gatavošanā.”

Nozīmīgs notikums bija Latvijas Ārstu biedrības zinātniski informatīvā žurnāla “Latvijas Ārsts” iznākšana. Žurnāla devīze bija “Vienoti Latvijai”. Tā pirmajā numurā tika publicēts arī mūsu klīnikas autoru (Georga Andrejeva, Viestura Liguta un Pētera Oša) plašais raksts “Hiperbārā oksigenācija Latvijā un pasaulē”.

Pildot LTF RMI pasniedzēju nodaļas valdes uzdevumu, februārī un martā sagatavoju Rīgas Medicīnas institūta Jauno medicīnu kvalifikācijas celšanas kluba (RMI JMKCK) statūtu projektu.

Projektu apsprieda un pieņēma LTF RMI pasniedzēju un studentu apvienotā valžu sēdē 28. martā, to apstiprināja Latvijas Ārstu biedrības prezidents (I. Krastiņš) un RMI rektors (V. Korzāns). Apjomīgos statūtus ievadīja Vispārējie noteikumi, mērķi un uzdevumi:

“RMI JMKCK ir brīvprātīga, sabiedriska, profesionāla LTF RMI nodaļa un Latvijas Ārstu biedrības sastāvā esoša organizācija, kas apvieno RMI vecāko kursu studentus un internus, kā arī LPSR teritorijā darbojošos medicīnas darbiniekus – klīniskos ordinātorus, aspirantus, pasniedzējus, zinātniskos darbiniekus un praktiskos ārstus neatkarīgi no to specialitātes un tautības.

JMKCK mērķis ir tā biedru vispārējās kultūras līmeņa un profesionālās kvalifikācijas celšana, izmantojot ārzemju pirmrindas pieredzi, nolūkā uzlabot iedzīvotājiem sniegtās medicīniskās palīdzības kvalitāti un veicināt pārbūves procesus tautas veselības aizsardzībā.”

Mūsu tā laika ieceri, kuru atbalstīja arī ārzemēs praktizējošie latviešu ārsti, raksturoja Statūtu 2.3. paragrāfs: “Par JMKCK īsteno

biedru var kļūt ikviens kluba biedru kandidāts, kas sekmīgi nokārtojis uzņemšanas eksāmenus, kurus organizē LTF RMI pasniedzēju nodaļas valde un kuros kandidātam jāpierāda pietiekamas zināšanas latviešu valodā un vienā no izvēles svešvalodām (angļu, vācu, franču, zviedru), Latvijas un vienas no izvēles valsts (ASV, Anglijas, Francijas, Zviedrijas, VFR, Austrālijas) vēsturē, ģeogrāfijā, politiskajā iekārtā un veselības aizsardzības organizācijā.”

Jāpiebilst, ka klubs jau 1989./90. mācību gadā izveidoja “Cerību grupu”, kuras sastāvā bija 34 dažādu kursu studenti, un vairāki no viņiem kļuva par vadošiem speciālistiem ārzemēs un Latvijā (piemēram, Uģis Gruntmanis un Valdis Pīrāgs).

Uzsākot jauno mācību gadu, tika mainīts institūta laikraksta nosaukums. 32 gadus esošā “Padomju Mediķis” vietā sāka iznākt “RMI Pulss” ar devīzi “*Gens una sumus*” [Esam no vienas cilts].

8. oktobrī institūta tautfrontieši piedalījās Latvijas Tautas frontes 2. kongresā, kurā tika paziņots, ka LTF mērķis ir Latvijas neatkarības atjaunošana. Profesors Juris Leja publicēja plašu pārskatu par kongresa darbu, kā arī rakstu “Darbs kļuvis konkrētāks” mūsu avīzē.

5. decembrī LTF RMI darbinieku nodaļa, kas apvieno 375 biedrus, atskaitījās par pirmā gada veikumu un pārvēlēja nodaļas valdi. Darbu valdē turpināju arī pēc šīm vēlēšanām.

Aizkustinošs brīdis bija himnas “Dievs, svētī Latviju!” pirmā atskaņošana RMI sporta zālē, kur noritēja 30. gadskārtējā Draudzības kausa izcīņa volejbolā.

Rīgas Medicīnas institūta Latvijas Tautas frontes laika epizodes vēlos pabeigt ar vairāku tālaika kolēģu pausto, ka bez rektora Vladislava Korzāna morālā atbalsta mūsu iesaiste Latvijas Tautas frontes aktivitātēs būtu maz ticama.

¹ Arī lasītājam gribu pavēstīt ko vairāk par toreiz gaidāmo viesi: manā dzimšanas gadā (1932) profesors H. K. Bīčers (*Henry K. Beecher*; 1904–1976) ar izcilību pabeidza Hārvarda Universitātes Medicīnas fakultāti. Jau studiju gados uzsāko pētījumu par plaušu sarežģījumiem pēc anestēzijas viņš turpināja, strādājot par ķirurgu Torakālās ķirurģijas nodaļā. Stažējies Dānijā pie fiziologa – Nobela prēmijas laureāta Augusta Kroga. Pēc atgriešanās ASV pilnībā pievērsās

anestezioloģijai un 1936. gadā sāka vadīt Masačūsetsas slimnīcas anestezioloģijas nodaļu, kā arī apmācīja jaunos anesteziologus. 1936. gadā viņš kļuva par anestezioloģijas asociēto profesoru, savukārt 1941. gadā – par profesoru un ASV pirmās pilntiesīgās anestezioloģijas katedras vadītāju. To viņš vadīja līdz 1969. gadam. Piebilda, ka Masačūsetsas slimnīcā gandrīz pirms 100 gadiem Tomass Viljams Mortons kā pirmais pasaulē demonstrēja ētera narkozi ķirurģiskas operācijas laikā.

Pasaules literatūrā visbiežāk tiek minēti H. Bičera vadībā veiktie pētījumi par pneimoniju pēc operācijas etioloģiju un patogēnēzi; anestēzijas izraisīto sarežģījumu korelāciju ar anestezējošā personāla kvalifikāciju, kā arī pētījumi medicīnas ētikā un neatgriezeniskas smadzeņu komas definīcijā un ieviešanā (t. s. Švāba triāde).

Citēšu Amerikas Anesteziologu biedrības žurnālā pausto apgalvojumu: “Ieviešot akadēmiskos standartus anestezioloģiskajos pētījumos un klīniskajā aprūpē, profesors H. Bičers, sākot ar 1936. gadu, sekmēja anestezioloģijas pārtapšanu medicīnas specialitātē ar unikālām zinātnisko pētījumu iespējām.” (ASA Newsletter, 1999, Vol. 63, No. 9.)

Lēmums, kas izmainīja manu dzīvi

Rektora profesora Vladislava Korzāna vadībā es strādāju par Rīgas Medicīnas institūta (RMI) bibliotēkas vadītāju laikposmā no 1984. līdz 1992. gadam, bet kopumā augstskolas bibliotēkas direktores amatā esmu jau trīsdesmit pirmo gadu. Vēlos pastāstīt, kā notika liktenīgais pavērsiens manā biogrāfijā, kad 1984. gada 1. oktobrī sāku darba gaitas institūtā, par ko izšķirīgo lēmumu pieņēma profesors Vladislavs Korzāns.

No 1974. līdz 1984. gadam strādāju dažādos amatos Latvijas Nacionālajā bibliotēkā (Starpbibliotēku abonementa un vēlāk Komplektēšanas nodaļā). Tolaik bibliotēkas nosaukums bija V. Lāča Latvijas PSR Valsts bibliotēka. Viena no manām kolēģēm bija bibliotekāre Stella Risina, kura draudzējās ar tālaika RMI bibliotēkas vadītāju Lību Faktori, abas draudzējās arī ar ģimenēm. L. Faktore kundzei bija pienācis pensijas vecums, un viņa bija informējusi rektoru V. Korzānu par vēlmi doties pensijā, lai veltītu laiku savai ģimenei. Tomēr rektors bija lūdzis viņu turpināt vadīt bibliotēku, kamēr tiks sameklēta piemērota kandidāte bibliotēkas vadītājas amatam. Rektors mēģināja piedāvāt šo amatu divām esošajām bibliotēkas darbiniecēm, kuras dažādu iemeslu dēļ atteicās. Tāpēc tika meklēta vadītāja ārpus RMI. Es Valsts bibliotēkā kā jaunais speciālists biju nostrādājusi jau desmit gadu un sekmīgi apguvusi visu, ko var apgūt, bet izaugsmi sev neredzēju, jo, manuprāt, bibliotēkā tajā laikā valdīja stagnācija. Pašreizējā Nacionālās bibliotēkas direktora un progresīvi domājošā Andra Vilka vadīšanas laiks vēl nebija sācies. Nevienam vēl nerunāja ne par datoriem, ne procesu automatizāciju. Lai gan Valsts bibliotēkā biju saņēmusi vairākus atzinības rakstus, gandarījumu par

darbu nejutu. Stellas kundze, kas bija dāma labākajos gados, bija mani ievērojusi un novērtējusi. Viņa saprata, ka es tiecos pēc kaut kā vairāk un arī varu vairāk, lai gan vienmēr biju klusa, nosvērta un nekad nebiju izrādījusi vēlmi sevi īpaši izcelt. Un Stellas kundze ieteica mani savai draudzenei L. Faktorei ar lūgumu virzīt rektoram V. Korzānam RMI bibliotēkas vadītājas amatam.

1984. gada septembra beigās saņēmu telefonisku uzaicinājumu no rektora V. Korzāna sekretāres ierasties pie viņa uz pārrunām. Pārrunas bija īsas, un, cik sapratu, rektoram manas atbildes patika. Lai gan sarunas sākumā biju uztraukusies, rektors ar savu mieru un korektajiem jautājumiem satraukumu mazināja. Šo viņa takta sajūtu un inteliģenci atceros vēl pēc trīsdesmit gadiem. Jau nākamajā dienā rektors mani telefoniski uzaicināja sākt darbu steidzami ar 1984. gada 1. oktobri. Viņš ierosināja to noformēt pārveduma kārtā no Valsts bibliotēkas, kā uz paaugstinājumu, lai saglabātu kārtējo atvaļinājumu un nepārtrauktu darba stāžu. Tā toreiz juridiski varēja darīt, un šī dokumenta kopija man vēl ir saglabājusies. Pamatoti lepojos ar faktu, ka uzsāku darbu augstskolā, jo vadošā amatā nokļuvu, kolēģu virzīta un ieteikta, atšķirībā no daudzām situācijām mūsdienās, kad cīņa par vadošiem amatiem notiek ar elkoņiem un intrigu palīdzību un bieži vēlme ieņemt augstus amatus neatbilst cilvēka kompetencei un raksturam.

Nākamā mūsu saruna ar rektoru bija manā pirmajā darba dienā, un epizodi no tās atceros ļoti skaidri. Rektors veda mani iepazīstināt ar kolektīvu un pirms bibliotēkas durvju atvēršanas teica man šādus vārdus: "Jūs tikai nenobīstieties, telpas ir neremontētas un aizkrāsmētas, bet mēs pēc gada pārbrauksim uz jaunām telpām Pārdaugavā un tad viss būs savādāk!" Tikai tad rektors atvēra durvis uz bibliotēku un mēs gājām iekšā. Protams, problēmu sākumā bija daudz. Bibliotēkas telpas, kas līdz ar rektorātu atradās Padomju bulvārī 12, kādreiz bija namīpašnieka Kristapa Morberga greznais personīgais dzīvoklis, tagad bija nolaistas un pelēkas.

1987. gadā bibliotēka tiešām tika pārcelta uz jaunām telpām Dzirciema ielā 16. Tur tiešām viss bija "savādāk" un daudz, daudz labāk.

Pēc tik daudziem gadiem atmiņā ir saglabājušies tikai daži spilgti notikumi, attiecīgā laika vispārējās noskaņas.

Vēl viena epizode saistībā ar rektoru man palikusi prātā no 1991. gada. Latvija bija atguvusi neatkarību, pavērās “dzelzs priekš-kars”, un sapratu, ka ne tikai daudzās citās jomās, bet arī bibliotēku jomā pasaule attīstās, automatizējot procesus un veidojot resursu datubāzes. RMI bibliotēkas budžets bija niecīgs, un kaut ko jaunu iegādāties bija liela problēma. Tāpēc rektoram vajadzēja sniegt ļoti stingru pamatojumu kādai iniciatīvai vai, precīzāk, “pacīnīties”. Bibliotēka tajā laikā bija mācību prorektora Ulda Vikmaņa (vēlāk LU mācībspēks) tiešā pakļautībā. Es sapratu, ka bibliotēkai vajadzētu vismaz vienu datoru, lai varētu sākt veidot literatūras elektronisko katalogu, jo Latvijas Universitātē grupa enerģisku, tehniski domājošu puīšu bija izveidojuši pirmo Latvijas bibliotēkām paredzēto automa-tizēto sistēmu ALISE (*Advice Library Information System*), kas deva iespēju uzsākt automatizēti ievadīt grāmatu bibliogrāfiskos aprakstus datubāzē un pielikt punktu ar roku vai rakstāmmašīnu rakstīto katalo-ga kartīšu laikam. Bet institūtam vajadzēja šo datoru nopirkt, un man bija jāpārlicina vadība, ka ieguldītā nauda būs tā vērtā.

Es lūdzu rektora sekretāri, izmantojot nelielu viltību, par ko mēs abas zinājām, noorganizēt man sarunu, kurā piedalītos gan rektors, gan mācību prorektors, lai būtu lielāka cerība uz pozitīvu iznākumu. Sekretārei tas izdevās, jo pēc abu vadītāju lietišķas sarunas rektora kabinetā viņa palūdza abus brīdi uzkavēties, lai uzklausītu bibliotēkas vadītāju. Es lūdzu rektoram datoru, un rektors patiesi ļoti pārsteigts man vaicāja: “Bet ko jūs bibliotēkā darīsiet ar datoru?!” Es atbildēju: “Profesor, es visu to, kas man ir kartīšu katalogos koka skapjos, ieva-dišu datorā!” Rektors nemaz tik viegli nebija pārliecināms, bet es zināju, ka universitāte ir iegādājusies dažus pirmos datorus personāla daļā, bet tie stāvēja iepakoti kastēs un netika izmantoti. Tas viņam radīja skepsi. Mana stratēģija izrādījās pareiza, un Uldis Vikmanis mani atbalstīja. Iznākumā ar abu kungu gādību bibliotēka saņēma pirmo datoru, kas nevienu brīdi nestāvēja iepakots kastē, bet tika aktīvi darbināts un bija kā pirmais ķieģelītis lielajā un aktīvajā auto-matizācijas procesā, kas bibliotēkā joprojām turpinās. Pāris gadu

vēlāk sākās projekti un datorus saņēmām lielā skaitā. Bet pirmais dators ir vissvarīgākais, un kolēģes to iesauca par Estersitu, ņemot šo vārdu no meksikāņu televīzijas seriāla “Vienkārši Marija” personāža (viens no pirmajiem tautā ļoti iemīļotajiem seriāliem 90. gados), jo Estersita bija kaprīza un nejauka sieviete un tieši tāds arī bija pirmais bibliotēkas dators.

Reiz devos pie rektora ar atlūgumu, jo vēlējos uzsākt uzņēmējdarbību, bet viņš atlūgumu nepieņēma, atrunāja mani. Izrādījās, ka arī šis viņa lēmums bija pareizs, jo tagad saprotu, ka tā laika ekonomiskajā situācijā valstī diez vai būtu noturējusies. To biju izlēmusi darīt vienīgi tāpēc, ka ar mazo algu bibliotēkā nebija iespējams uzturēt un audzināt divus bērnus.

Vēl man prātā palikušas rektora vadītās augstskolas Senāta sēdes, jo ilgus gadus biju senatore. Viņā bija augsta pašcieņa un ļoti liels miers, nekas nevarēja izprovocēt viņu zaudēt savaldību un pacietību. Runājot Senātā, viņš ne vienmēr stāvēja uz vietas, bet gan stāigāja auditorijas priekšā turp un atpakaļ, dažreiz arī žestikulēdams. Rakstot šīs rindas, es to tagad redzu kā filmā. Viņam iebilst vai viņu apstrīdēt bija grūti.

Rezumējot varu teikt, ka rektora Vladislava Korzāna vadībā bibliotēkā varējām strādāt mierīgi un uzsākt darba procesu automatizāciju, nejutot, ka mums īpaši norādītu, kas vai kā jādara. Rektors uzticējās manai kompetencei – paldies viņam par to!

Paldies par viņa būtisko vietu manā dzīvē es aizgāju pateikt arī tad, kad V. Korzāns vairs nebija rektors, bet strādāja katedrā un bija tikko nosvinējis pēdējo lielo jubileju augstskolā. Tā kā jubilejas dienā pie viņa netiku, aizgāju ar ziediem dažas dienas vēlāk: mēs pasēdējām katedrā, parunājām. Tā bija mūsu pēdējā saruna par laiku, kas pagāja augstskolā, par dzīvi...

Ervīns Baumanis

Lāga vīrs

Mana pirmā saskarsme ar Vladislavu Korzānu notika it kā neklātienē. Lai gan biju cēlies no t. s. īstajiem ķīmiķiem (organīķiem), savas karjeras sākumā ieinteresējos arī par fermentoloģijas un bioķīmiskās farmakoloģijas jautājumiem. Kad laikrakstā biju izlasījis sludinājumu, ka Rīgas Medicīnas institūts izsludina konkursu uz aspiranta vietu Bioķīmijas katedrā, gāju parunāt. Docents Jūda Krēmers ar sev raksturīgo laipno smaīdu lika saprast, ka katedrai jau ir savs kandidāts – pašu cilvēks V. Korzāns, bet sludinājums esot tīri formāla lieta. Tikpat sirsnīgi, kā tikāmies, arī šķīrāmies. Vēlāk pārliecinājos, ka problemātika, ar kuru viņu katedra strādā, neietilpst manu interešu lokā.

V. Korzānu iepazinu ap 1970. gadu, kad viņš jau bija kļuvis par Rīgas Medicīnas institūta rektoru, bet mani, toreiz vēl bioloģijas zinātņu kandidātu ar pedagoģisku pieredzi organiskajā un bioloģiskajā ķīmijā, virzīja uz Farmācijas ķīmijas katedras vadītāja vietu. Vēl tagad atceros neoficiālo tikšanos ar rektoru V. Korzānu un docenti Lieni Mucenieci, kuras laikā viņi abi deva man svētību turpmāko pienākumu veikšanai. Mūsu redzējumi šķita vienādi, tāpēc, nostrādādam Farmācijas ķīmijas katedrā vienpadsmit gadu, sākotnējās nostādnes nebiju mainījis. Vēlāk sapratu, ka pie toreizējās sabiedriski politiskās konjunktūras rektora rokas dažkārt bija saistītas. Pārāk gara un sarežģīta rādījās dažādu sakarību virkne.

Atskatoties pagātnē, varu teikt, ka profesors V. Korzāns bija lāga vīrs, iejūtīgs un izpalīdzīgs savu iespēju robežās. To saku, balstoties uz savu personisko pieredzi. Tolaik gan radās iespaids, ka viņš veiksmīgi balansēja starp augsto rektora statusu un savām tīri cilvēciskajām

izjūtām. Dažkārt bija oficiāli distancēts, citkārt – atvērts un vienkāršs, kā mēs visi. Manuprāt, viņš bija labs administrators.

Lai gan formāli mums varēja būt kopīgas zinātniskas intereses, tomēr mēs sadarbojāmies vien tehniskajā jomā. Manās darba telpās katedrā kopīgiem spēkiem tika ierīkota t. s. aukstā istaba, kur ar manu aprikojumu kādu laiku strādāja V. Korzāna līdzstrādniece Leili Utņo.

Man nav bijusi izdevība klausīties rektora lasītās lekcijas, tomēr man patika viņa runas stils Zinātniskās padomes sēdēs. Sacītais arvien bija labi pārdomāts un izsvērts, lietišķs, bez jēl kādas minstināšanās vai uzspēles, viņam bija savs viedoklis. Nav šaubu, ka no profesora V. Korzāna šajā ziņā būtu varējuši mācīties pat prezidenti.

Man prieks, ka esmu viņu pazinis, kaut arī varbūt pavirši. Rīgas Medicīnas institūtā aizvadītie darba gadi bagātina atmiņas par aizvadīto dzīvi, un šajās atmiņās sava vieta atvēlēta Vladislava Korzāna piemiņai.

Silvija Beikerte

Dzīve ar padarīta darba sajūtu

Ar Rīgas Medicīnas institūtu saistās manas dzīves skaistākais darba cēliens. Kopā ar institūta rektoru profesoru Vladislavu Korzānu strādāju no 1970. līdz 1991. gadam. Visu šo laiku biju viņa labā roka – sākumā sekretāre, pēc tam rektora palīdze un referente.

Šajos gados paveikto varu iedalīt trīs lokos. Pirmais ir dziļais padomju laiks, pirmie valsts neatkarības aizmetņi un Atmosodas gadi, kad pie mums institūtā sāka mācīties ārzemju studenti. Otrs loks ir darbs ar pedagoģisko sastāvu un klīnicistiem. Mans pienākums bija arī protokolēt rektorāta sēdes. 1974./75. gadā ieviesām jauninājumu – sēdes ierakstījām magnetofona lentēs, un bija interesanti vērot, cik atbildīgi cilvēki sāka izteikties, kad viņu priekšā atradās mikrofons.

Trešais loks ir augstskolai īpaši būvētās jaunceltnes – Rīgas Medicīnas institūta kompleksa – pirmās kārtas celtniecība, kas sākās 70. gadu beigās. Tas bija V. Korzāna sirdsdarbs – katra diena rektorātā sākās ar apspriedi par celtniecības gaitu, profesors rūpīgi sekoja notiekošajam jaunbūvē.

1987. gada 30. septembrī Dzirciema ielā 16 svinīgi atklāja jauno ēku. Mēs bijām neizsakāmi laimīgi, jo beidzot bijām pašu mājās. Skumji, ka tagad šī kompleksa izbūves veicinātāja un pārrauga – rektora Vladislava Korzāna – vārds Rīgas Stradiņa universitātes mājas lapā pat vēstures izziņās nav pieminēts.

Medicīnas institūta un tā rektora profesora V. Korzāna pirmais darbības posms ritēja vecajās telpās – toreizējā Padomju bulvārī 12. Rektorāts atradās ēkas 2. stāvā, tā logi bija vērsti uz šahtu, tāpēc bija aizklāti ar tumšiem aizkariem un telpās vienmēr dega spuldzes. Rektora kabinets bija iekārtots lietišķi, mūsu vienīgā greznība bija

no agrākajiem nama saimniekiem saglabājies kamīns, kuru mēdzām iekurt īpaši svinīgos gadījumos, piemēram, kad atvadījāmies no vecajām telpām, pirms pārgājām uz savu jauno māju Dzirciema ielā.

Profesors V. Korzāns bija aizrautīgs, vispusīgām zināšanām apveltīts cilvēks ar plašām zināšanām bioķīmijā. Profesoru cienīja studenti, kuri uzskatīja par goda lietu apmeklēt sava pasniedzēja lekcijas. Tās apvienoja sevī dziļas zināšanas, asprātību un plašu zināšanu izklāstu.

Pasniedzēju un rektorāta darbinieku vidū V. Korzāns izpelnījās cieņu ar godprātīgu attieksmi pret darbu, ar galantu izturēšanos pret sievietēm, vialga, vai tā bija profesore vai apkopēja – sieviete vienmēr tika palaista pa durvīm pirmā. Laipns un atsaucīgs, bet stingrs prasībās – tādu mēs viņu pazinām. Tajā pašā laikā profesors bija liels estēts. Zināju, ka nevaru viņa priekšā uz galda vienkārši nolikt kafijas krūzi, tai bija jāatrodas uz apakštases, blakus jānoliek salvete un tējkarote. Arī apģērbā profesors vienmēr atrada kādu odziņu – tā bija neparastāka kaklasaite vai lakatiņš žaketes kabatā un noteikti spodri notīrītas kurpes. Tas arī mums lika vienmēr domāt par savu ārējo izskatu.

Profesors visu prata darīt spoži un eleganti. Neaizmirstamas kļuva viņa uzrunas absolventu izlaidumos, dzirkstošas bija dažādas balles, kurās V. Korzāns dancināja sievietes līdz rīta gaismai. Šo pasākumu oficiālā daļā piedalījās arī profesora kundze Gaida. Jubilejās kolēģi, mācību spēki un mediķi rektoram nesa ziedu klēpjus, dakteri – no pacientiem saņemtās konjaka pudeles, viņam dāvināja arī daudz gleznu.

Novēroju, ka vakaros pēc darba rektora kungs labprāt ar draugiem uzspēlēja kārtis. Viņa kundze, kas organizēja ģimenes dzīvi, pamudināja vīru iegādāties apbūves gabalu Ķekavā. Īpaši jāuzsver, ka Korzāna kungs ļoti mīlēja abus mazbērnus.

Mums rektorātā bija labas tradīcijas, piemēram, katru rudeni braucām uz Dundagu baravikās. Profesora draugi bija darba biedri: Julians Spružs, Valentīna Bāliņa, arī Biruta Mamaja un Ilga Urtāne.

Korzānu ģimenei bija draugi, to gan nebija daudz. Gaidas kundze, šķiet, domāja, ka viņi visi ir uzticami cilvēki, bet rektors saprata, kuri “draugi” nāca savtīgu interešu vai karjeras veidošanas dēļ.

Darbā profesoram līdzās arvien bija domubiedri un uzticami draugi, ar kuriem viņš realizēja tam laikam pārdrošus plānus un ieceres. V. Korzāns augstu vērtēja talantīgus, ar Dieva dotu dzirksti apveltītus ārstus – Ļevu Hnohu, Ģertrūdi Eniņu, Jūliju Anšeļeviču, jauno ķirurgu Anatoliju Nikitinu.

Taču apkārt grozījās arī savtīgi cilvēki, karjeristi, intriganti, viņu pulks kļuva lielāks pēdējos gados, kad rektors sāka zaudēt enerģiju. Uzradās viņa vietas tīkotāji. Bet, kā mana vecmāmiņa teica, Dievam vajag visādus cilvēkus. Profesors man bieži teica: “Ja tagad atnāktu no ministrijas pārstāvis un teiktu – paldies, bet tavā vietā nāk jaunie, es pieceltos, paņemtu savu šalli, hūti un mēteli un aizietu ar padarīta darba sajūtu...” Taču tā vis nenotika.

Uzskatu, ka V. Korzāns nodzīvoja Medicīnas institūtam veltītu spilgtu, darbīgu, enerģisku un interesantu dzīvi. Par to liecina nozīmīgs fakts – Vladislava Korzāna laikā Rīgas Medicīnas institūts bija viena no augstāk novērtētajām Padomju Savienības medicīnas augstskolām. Vismaz plāksni profesora piemiņai pie RSU pēcnācēji varēja piestiprināt!

Tikai viens viņa dzīves nozīmīgs darbs – rektors bija progresīvs savā domāšanā un spēja ieskatīties nākotnē. Medicīnas institūts V. Korzāna vadībā Latvijā pirmais ierosināja institūtā uzņemt ārzemju studentus, saskaņojot to ar dažādām ministrijām. Pirmie 1990./91. mācību gadā bija studenti no turīgām libāniešu ģimenēm. Atceros mācībās uzcītīgo Hosamu Abu Meri, ko uzņēma 1993. gadā un kurš tagad ir Latvijas Republikas Saeimas deputāts. Profesors Korzāns bija arī viens no pirmajiem augstskolas pasniedzējiem, kas lasīja lekcijas angļu valodā.

Ārzemju studentu uzņemšana 80. gadu beigās institūta kasē ienesa ārzemju valūtu: radās iespēja iegādāties gan jaunu, modernu ārzemju aparatūru laboratorijām, gan mācību grāmatas. Atceros, tās vedām no Vācijas, bet pašu pirmo aparatūru iegādājāmies Somijā. To atveda Andrejs Rauhvargers. Diemžēl likumdošana šajā ziņā vēl atradās bērna autiņos. Skumji, ka uz rektora sagatavotā pamata un iestrādēm sāka darboties jaunatnācēji, aizmirstot un nepieminot viņa ieguldījumu. Mūs, viņa padotos, sāka saukt uz pratināšanām

prokuratūrā, kaut gan nekas pretlikumīgs tā arī netika pierādīts. Jau mūsdienās prokurors Jānis Dzenītis izteica man atvainošanos un piedāvāja atdot visus tolaik konfiscētos materiālus, taču sāpe un dziļš aizvainojums profesorā mita līdz pat viņa pēdējai stundiņai. Viņš mūžībā aizgāja 2002. gadā slimnīcā “Gaiļezers” profesores Ģertrūdes Eniņas rokās. Vislielākā sāpe tomēr ir par to, ka toreizējais labklājības ministrs rektoru vienkārši atlaida, pat nepasakot paldies.

Esmu lepna, ka pašreizējās Rīgas Stradiņa universitātes stipros pamatus ielicis pašai aizliedzīgais rektors profesors Vladislavs Korzāns, un mēs to nedrīkstam aizmirst.

Godavīrs

Internetā par ilglaicīgāko Rīgas Medicīnas institūta rektoru Vladislavu Korzānu var atrast ļoti skopas ziņas:

1. “Vladislavs Korzāns (dz. 1931. 16. III Rīgā – [miris] 2002.05. IV Rīgā, apb[edīts] 1. Meža kapos) – bioķīmiķis, med[icīnas] zin[ātņu] dokt[ors] (1969). LPSR N[opelniem] b[agātais] zin[ātnes] darb[inieks] (1975). Beidzis Rīgas Medicīnas institūtu (1954), RMI Bioķīmijas kat[edras] docētājs (1954–73), mācību prorektors (1961–63), RMI rektors (1963–92), profesors (1970), Medicīniskās bioķīmijas katedras vadītājs (1973–2002). Pētījumi parenterālās barošanas un miokarda funkcionālajā bioķīmijā.”

2. “Par RMI rektoru 1963. g. tika iecelts docents Vladislavs Korzāns (1931–2002) – bioķīmiķis, medicīnas zinātņu doktors (1969), kurš pirms tam divus gadus bija RMI mācību prorektors. Tobrīd V. Korzāns bija jaunākais rektors visā Padomju Savienībā. 1970. gadā viņš kļuva par profesoru.”

Vēl ir kādi pāris pieminējumi atmiņu stāstos un *nekropole.lv* ziņa.

Ir vārdi un uzvārdi, kuri, tos pieminot, asociējas ar kaut ko lielu, fundamentālu, ar nozīmīgiem, pat epohāliem procesiem sabiedrībā. Es uzdevu sev neparastu jautājumu: “Kāds pirmais alternatīvais personāžs man ienāktu prātā, izdzirdot Vladislava Korzāna vārdu?” Zemapziņa stihiski, varbūt primitīvi un bez kāda objektīva pamatojuma, daudziem izraisot smīnu, “izsvieda” man, pašam par pārsteigumu, – Vāclavs Havels. Kāpēc? Varbūt tāpēc, ka abas tik dažādā lieluma, bet viena laikmeta personības man asociējas ar intelekta briedumu, patstāvību, viedu pasaules uztveri, spēju sabalansēt vēlamu un iespējamo, personisko un sabiedrisko, nacionālo un globālo. Varbūt arī vienkārši tāpēc, ka pirmās emocijas man, izdzirdot šos vārdus, ir dziļa un patiesa cieņa.

Profesors V. Korzāns vadīja Rīgas Medicīnas institūtu teju 30 gadus – no 1963. līdz 1992. gadam – laikposmā un valstī, par kuru vēl joprojām Latvijā runā slapstoties vai izvairās runāt vispār, it kā viss bijušais būtu nozudis melnajā caurumā. Katrā ziņā kaut ko labu teikt ir mazākā mērā nepopulāri un no mūsdienu leksikas viedokļa ģeopolitiski aplam. Bet V. Korzāna laiks tomēr bija arī mans un daudzu manu kolēģu vitālās jaunības laiks.

V. Korzāns par jaunāko rektoru toreizējā “impērijā” kļuva īsi pirms Brežņeva laika iestāšanās mūsu platuma grādos. Daudz vēlāk, pēc jau nostrādātajiem 30 gadiem, jau citā valstī ļaudis ar “atmodinātu mentalitāti” ņēma V. Korzānu nost. Tie, kas kaut ko dzirdējuši par šo gadījumu, droši vien zina, cik nepievilcīgs un apbrīnojami stilistiski līdzīgs iepriekšējā režīmā piedzīvotajam bija šis varas maiņas process. Biedru grupas, inspekcijas, kontroles, zvani, ziņojumi, līdz beidzot lēmums – V. Korzāns vairs neder.

Man nebija pielaides toreizējās valsts noslēpumiem un, domāju, nebūtu arī pašlaik. Viss, ko šeit izsaku, ir tīri personisks un dziļi subjektīvs. Bet, kā nesen uzzināju no kāda latviešu jaunās paaudzes režisora teiktā, – nav jau nekādas objektīvas valstiskas vai partejiskas vēstures un patiesības. Visa vēsturiskā Lielvārdes josta veidojas no daudziem ļoti dažādiem ģimeņu, dzimtu un arī atsevišķu cilvēku piedzīvojumiem, likteņiem un vērojumiem.

V. Korzāns manā atmiņā pirmām kārtām ir cilvēks ar tolaik atšķirīgu, ļoti aristokrātisku stāju, skatu, šarmu un manierēm. Cik nācies komunicēt ar Rektoru, vienmēr tā bija inteliģenta, līdzvērtīgu un no rangiem neatkarīgu cilvēku saruna. Laikabiedriem nav noslēpums, ka Rektors šo to saprata arī no jēdziena “bohēma”. Varbūt te meklējams viņa noslēpums? Atraktīvi bija pastāsti par tikšanās reizēm rektorātā agrās rīta stundās, kurās atnācējs un namatēvs staigāja ap zāles lielo galdu un attālumu starp sarunas partneriem nebija iespējams samazināt tuvāk par trīs metriem. Daži zinātāji melš, ka, dejojot šo “riņķa deju”, turpat blakus uz rakstāmgalda esošajā diplomātā Rektoram bijis arī kāds bairītis... Bet, ticiet vai ne, tas viss bija akadēmiski, vienkārši, skaisti, dabiski un aizraujoši, jo sarunas vienmēr bija ar jēgu, par lietu un rezultāti – vienmēr konstruktīvi. Rektors bija autoritāte un aizbildnis studentiem. Zinu gadījumus, kad dažus Vecrīgā milicijas aizturētus

studentus (laikam taču arī sporādiskus bohēmiešus) Rektors mācēja paglābt no biogrāfijas un mediķa karjeras izpostīšanas.

Varam lepoties, ka tagad Latvijas medicīna spēj nodrošināt risinājumus pietiekami augstā konkurētspējīgā līmenī, bet jāsaprot, ka 1991. gadā tā neradās tukšā vietā. Profesora V. Korzāna vadībā visus 30 gadus lēni un konsekventi veidojās un auga Latvijas medicīnas nacionālā intelektuālā banka un katedru vadītāji, kuri ietekmēja ne tikai Paula Stradiņa slimnīcas, bet arī slimnīcas “Gaiļezers” un citu klīniku izaugsmi. Tolaik stādīto koku augļus joprojām plūcam, un V. Korzāna vadības perioda daudzo izlaidumu absolventi pietiekami lielā skaitā turpina cīnīties ar jauno laiku Sīzifa akmeni mūsu valsts medicīnā.

Vispārzināma patiesība – pārmaiņu vadība ir sarežģītākā menedžmenta sastāvdaļa jebkurā jomā. Kā tas kādreiz notika? Ķirurģijā P. Stradiņu nomainīja Ē. Ezerietis, J. Buni – J. Volkolākovs, A. Bieziņu – J. Gaujēns, iekšķīgajās slimībās K. Rudzīti – I. Lazovskis. Tālaika profesionālās autoritātes un slavenības – A. Dālmane, G. Jēča, M. Melzobs, K. Arons, G. Eniņa, E. Gaudiņš, J. Nemiro, V. Bramberga, O. Kovša, V. Purmalis, V. Kalnbērzs, J. Anšelevičs, G. Andrejevs, A. Bļugers, I. Ebels un daudzi citi, kas man piedos, jo viņus nenosaucu, – ir gan kolēģu, gan pacientu vēl dzīvā atmiņā. Bet cik daudzi no mums šīs karjeras saista tieši ar V. Korzāna laiku Rīgas Medicīnas institūtā? Šķiet, nav pamata iebilst faktam, ka padomju laikā bez rektora ziņas un veselības ministra un citu “pasaules vareno” atbalsta valstiskas lietas medicīnā un augstskolā uz priekšu nevarēja tikt. Kā profesoram V. Korzānam izdevās 30 gadus noturēt gan atslēgas, gan daudzus tagad pie mūsējiem pieskaitāmos korifejus, gan augsto profesionālās kvalitātes latiņu, kā arī panākt, ka visā lielajā “impērijā” Rīgas Medicīnas institūts kotējās augstu? Uz šo jautājumu varbūt var atbildēt daudzi pēc Rektora nākušās paaudzes laikabiedri, kas tolaik kā jaunas, vadošas organizatoriska profila personas uzplauka tiešā V. Korzāna pārraudzībā un zied joprojām, bet pagaidām vēl pilnībā nav spējušas Rektoram ierādīt godam pelnītu vietu Latvijas medicīnas vēsturē. Vēl ir laiks, un paveikt labus darbus nekad nav par vēlu!

Manas personīgās atmiņas saistās arī ar divus gadus ilgu darbību toreizējās Rīgas Medicīnas institūta Ārstniecības fakultātes prodekāna un vēlāk dekāna amatā 90. gadu sākumā. Domāju, ka šīs man

dāvātās Rektora uzticības izcelsme saistās ar rezultatīvu iepriekšējo divu sezonu darbu institūta uzņemšanas komisijā, kas tolaik prasīja īpašu morāli noturīgu un politiski izglītotu pieeju. Kāpēc tas tika man, to varētu izskaidrot vienīgi profesors V. Korzāns.

Nelielā pieredze dekanātā un izglītības procesa organizācijā, kā arī Atmoda, kas dzīvē ienesa svaigas vēsmas, noveda pie tā, ka ar profesora V. Korzāna un prorektora U. Vikmaņa svētību un Veselības aizsardzības ministrijas Ārstniecības departamenta direktora Z. Kovaļčuka parakstu uz iepriekšējās “specslimnīcas” bāzes tika izveidota Latvijas Medicīnas akadēmijas klinika “Linezers”, kas realizēja modernu eksperimentālu problēmiskās klīniskās izglītības programmu medicīnas studentiem, kuru vadījām kopā ar profesoru A. Lejnieku. Pēc jau pieminētās Latvijas Medicīnas akadēmijas vadības maiņas šai programmai nebija lemts izdzīvot, tomēr profesora V. Korzāna konstruktīvisms un personisks atbalsts idejas realizācijā atstājis neizdzēšamas pozitīvas emocijas. Daudzi šīs programmas absolventi mūsdienās nosaka toni Latvijas veselības aprūpē.

Laikraksta “Padomju Mediķis” iemūžinātā profesora V. Korzāna stāja un sejas izteiksme ir laba ilustrācija visam, ko man izdevās atrast un uzspodrināt savas peticīgās atmiņas nedaudz apsūbējušajos plauktos.

Profesors A. Aukums, profesors V. Korzāns, Fizikultūras katedras vadītājs J. Šnē un toreizējais Ārstniecības fakultātes dekāns V. Boka Latvijas Medicīnas akadēmijas Sporta dienu atklāšanā Dalbē, pusceļā uz Jelgavu, 90. gadu sākumā.

Foto no personīgā arhīva

Aina Dālmane

Sarežģītais laiks vēstulēs

2014. gada nogalē, īsi pirms aiziešanas mūžībā, Janīnas Danusēvičas mudināta, Aina Dālmane no pansionāta Vidrižos, kur viņa dzīvoja, uzrakstīja sešas vēstules, kurās aprakstīja savas atmiņas. Šeit ar adresātes Janīnas Danusēvičas laipnu atļauju publicējam divu Ainas Dālmanes vēstulu fragmentus par Vladislavu Korzānu.¹

2014. gada 7. novembrī

Vladislavs Korzāns bija Natālijas Aleksandrovskas (profesora Konstantina Bogojavlenska kundzes) skolnieks. Natālija bija tā, kas V. Korzānu pierunāja palikt pie zinātnes un katedras. Viņa arī pierunāja V. Korzānu iesniegt pieteikumu rektora vēlēšanu konkursam.

Kļuvusi par katedras vadītāju, vaicāju V. Korzānam, ko viņš no manis grib. Viņa atbilde bija ļoti īsa: “Neko.” Tomēr es drīkstot darīt visu, kas saskan ar RMI interesēm, un nedrīkstot mainīt savu viedokli.

V. Korzāns sakaitināja Veru Rudzīti, savu kursabiedri, nedodot viņai iespēju vadīt Patoloģiskās fizioloģijas katedru, jo viņa neprotot būt taktiska sarunās ar cilvēkiem (studentiem).

V. Korzāns ļoti cienīja Genovefu Jēču, tomēr par I un II kursa prodekāni iecēla nevis viņu, bet mani.

Reiz, risinot konfliktu ar Serafimu Agureikinu, V. Korzāns apgalvoja, ka es esmu visu izpildījusi un viņš nevar (nav iemesla) mainīt pavēli. Es atbildēju, ka, iesniegusi darba pieteikumu, nevaru to atsaukt. Partijas komiteja uzstāja, lai es piekāpjoties vecā komunistā S. Agureikina labā. Es biju gatava piekrist gadījumā, ja V. Korzāns mani neapstiprinās, bet pašai sevi atsaukt man nebija pamata. V. Korzānam nebija pamata atsaukt savu pavēli. Tā arī viss beidzās.

Vēlāk es gāju V. Korzānam līdzī uz Veselības aizsardzības ministriju pie ministra Vilhelma Kaņepa kā “tautas balss”. V. Korzāns prata novērst Margaritas Siļeckas teroru un Ļubovas Terjošinas histērijas un uzbrukumus Alvīnei Pāvulei.

V. Korzāna bērēs kapos dzirdēju runājam, ka viņš strādāja nedemokrātijas laikā, bet bija demokrāts. Tagad esam demokrātijā, bet bieži vadošie darbinieki ir nedemokrāti.

2014. gada 22. novembrī

Turpinu rakstīt par senajiem laikiem un V. Korzānu, godīgo Rīgas Medicīnas institūta rektoru. Varbūt es atkārtos, tomēr sāksu ar to laiku, kad kļuvu par katedras vadītāju.

Tajā laikā RMI stingri pārvaldīja Anatolijs Bļugers, zinātniskais prorektors. Visu zinātnes naudu pievāca viņš, sakot, ka katedrām nav jānodarbojas ar zinātniskiem pētījumiem. To darot viņa cilvēki. Tā esot viņa laboratorija, kas ir spējīga risināt pat 33 tēmas vienlaikus.

Maskavas 1., 2. un 3. Medicīnas institūta kolēģi atzinās, ka viņi smejas par vareno Rīgas zinātnieku, kurš neatšķir cūkas aknu preparātus no cilvēka aknu preparātiem. V. Korzāns teica, ka zinātniskā darba aizstāvēšanas laikā A. Bļugers ir viņam palīdzējis, tādēļ viņš neko nedarīs, bet, ja es darītu – viņš priecātos.

Un es sāku rīkoties. A. Bļugers bija ļoti liels Veselības aizsardzības ministrijas Kadru un mācību iestāžu pārvaldes priekšnieces Almas Girgensones draugs. Viņa – ļoti kareivīga dāma tiešā un pārnēstā nozīmē – pavēlēja V. Korzānam, lai rektors viņas karabiedra mazdēlam, kas trešo reizi skaitījās nesekmīgs pirmā kursa students, dod stipendiju un domā par pārcelšanu otrajā kursā. V. Korzāns bija nelaimīgs. Protams, daļēji viņam bija ministrija jāuzklausā. Ar A. Bļugeru viņam bija neērti sanīsties, jo A. Bļugers bija palīdzējis viņam aizstāvēt disertāciju Lietuvā, Kauņas Medicīnas institūtā.

Es pieteicos palīdzēt un varēju sākt. Paņēmu A. Girgensones karabiedra mazdēla lietu un devos pa Basteja bulvāri uz Latvijas Ārlietu ministrijas bijušo ēku, kurā toreiz atradās Latvijas Komunistiskās partijas Centrālā komiteja, pie Visvara Millera. Pieteicos, un mani tūlīt pieņēma. Viņš vaicāja, ko es vēlos. Atbildēju, ka padomu, jo manu priekšnieku uz vietas nav, bet man tūlīt jāsniedz atbilde

A. Girgensonei. Pasniedzu viņam dokumentu kaudzi, kuru viņš rūpīgi izšķirstīja. Viņš vaicāja, ko gribu es. Atbildēju: "Atskaitīt!" Viņš atbildēja, lai tā daru, un es nesekmīgo studentu atskaitīju.

Pēc neilga laika zvanīja A. Girgensone un, mani sarājusi, uzbruka V. Korzānam, lai mani atlaiž. A. Girgensone zvanīja arī V. Milleram, sūdzoties par manu nepareizo rīcību. V. Millers atbildēja, ka viņa melo, jo lieta ir citāda. A. Girgensone zvanījusi arī A. Bļugeram. Viņš mani mēģināja iebiedēt, ka likšot V. Korzānam mani atlaist. V. Korzāna atbilde bija, ka viņam nav iemesla mani atlaist, jo viss esot noritējis pēc likumiem. No šā brīža man vajadzēja ļoti uzmanīties.

¹ Vēstuļu publikāciju sagatavojis Arnis Viksna. Vēstules nodotas un glabājas Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā.

Jānis Dobelis

Rektors, kas mīlēja un aizstāvēja studentus

Manas pirmās atmiņas par profesoru Vladislavu Korzānu saistās ar 1964. gadu, kad biju otrā kursa students un klausījos profesora lekcijas bioķīmijā. Viņa personību raksturoja labas oratora dotības: saprotami un loģiski viņš izklāstīja vielu tik sarežģītā un grūtā priekšmetā kā bioķīmija. Mūsu plūsmas studenti priecājās, ka lekcijas mums lasa profesors V. Korzāns, jo mums, tikko pēc skolas sola nākušajiem, šķita, ka viņa lekcijas ir vieglāk un vienkāršāk saprotamas un apgūstamas. Daudzi otrās plūsmas studenti, kuriem lekcijas lasīja cits profesors, mācījās no mūsu lekciju pierakstiem. Profesora V. Korzāna atsaucības un demokrātiskās attieksmes dēļ studenti labprāt gāja kārtot eksāmenu tieši pie viņa.

Vēlāk ar profesoru V. Korzānu tikos piektajā kursā, kad biju Studentu zinātniskās biedrības priekšsēdētājs un man vajadzēja saskaņot programmas Baltijas valstu studentu zinātnisko biedrību konferencēm, kurās piedalījās arī Polijas un Čehoslovākijas augstskolu studenti. Tolaik bija t. s. dzelzs priekšskars, zināšanas par to, kas notiek mums apkārt un kas mūs kontrolē ("stuči"), bija gaužām trūcīgas. Bija modē pasākumus svinēt veco laiku guļbūvju restorānos ārpus Rīgas. Zinājām, ka uz Dobeli, kur atradās restorāns "Sencis" un kurā bija izvietotas Padomju armijas daļas, ārzemniekus vest nedrīkst. Par ieceri braukt uz Dobeli gāju informēt rektoru V. Korzānu. Profesors, protams, nekādu rakstisku vai mutisku atļauju nedevis, bet ļoti labi izprata mūsu vēlēšanos. Viņa nekonkrētā runa un izturēšanās ļāva noprast, ka šajā jautājumā atbildība jāuzņemas mums pašiem. Uz Dobeli aizbraucām un, cik atceros, neviens

mūs toreiz pat “nenostučija”, lai arī studentu vidū bija plašs ziņotāju loks. Tādēļ vēl tagad, atceroties profesoru, cienu viņu par pilsonisko drosmi un patstāvību.

Nākamā sadarbība ar profesoru man bija jau pēc Rīgas Medicīnas institūta absolvēšanas, kad 1984. un 1985. gadā strādāju uzņemšanas komisijā, pēdējā gadā – par uzņemšanas komisijas priekšsēdētāju. Šķiet, neviens nav jāpārliecina, cik grūts, atbildīgs un saspringts bija šis darbs. Neraugoties uz pastāvīgu Veselības aizsardzības ministrijas pārstāvju iesaistišanos un LKP Centrālās komitejas kontroli, profesora uzmundrinājums un biežā klātbūtne lielā mērā atvieglāja mūsu darbu. Uzņemšanas komisijas sēdes noritēja mierīgā un draudzīgā gaisotnē, vienmēr pārsteidza profesora oriģinalitāte un patstāvīgie spriedumi, kas parasti bija objektīvi pamatoti. Profesors prata ne tikai strādāt, bet arī atpūsties. Vairākos saviesīgos pasākumos, kuros arī man bija lemts piedalīties, profesors bija vakara dvēsele un parasti kolēģiem veltīja ļoti sirsnīgus tostus. Viņš bija īsts padomju sistēmas cilvēks, kurš spēja pielāgoties dažādām situācijām, varēja adekvāti justies smalkās ballēs un labi iejusties un būt vienkāršs arī ikdienišķās saiešanās.

Vēlākos gados, kad kļuva par Pediatrijas fakultātes dekānu (1983–1990), ar profesoru V. Korzānu tikos bieži gan rektorāta un Senāta, gan citās augstskolas sapulcēs. Teju trīsdesmit gadu strādājot par rektoru, profesoram V. Korzānam bija uzkrājusies milzīga pieredze augstskolas darba organizēšanā. Darbs noritēja koleģiāli, rektoram nepatika baumošana un aizkulišu darbības. Viņš mīlēja un aizstāvēja studentus, tomēr reizēm pat dekānam bija kaitinoši, ja augstskola nevarēja atbrīvoties no pastāvīgi nesekmīga un slinka studenta.

Padomju varas laikā viens no grūtākajiem un atbildīgākajiem dekāna pienākumiem bija rūpēties par kadru politiku valstī, t. i., sagatavot un organizēt jauno speciālistu valsts sadali. Valsts sadale diezgan bieži bija īsts tirgus, jo tajā piedalījās rajonu galvenie ārsti, galvenie speciālisti un Veselības aizsardzības ministrijas pārstāvji. Katrs centās panākt sev labvēlīgu rezultātu, bet jauno speciālistu nebija tik daudz, cik vajadzēja. Šajās situācijās profesors ar savu autoritāti ļoti veikli

atrisināja problēmu, cik nu varēja, bija objektīvs, ko ļoti labi juta rajonu galvenie ārsti un ministrijas pārstāvji. Vēl jāpiebilst, ka rektors vienmēr atbalstīja un stimulēja labāko un spējīgāko jauno speciālistu atstāšanu aspirantūrā vai klīniskajā ordinatūrā, tādā veidā rūpējoties par augstskolas izaugsmi un labo slavu.

Rektors godam veica arī papildu uzdevumu – jaunā Rīgas Medicīnas institūta korpusa uzcelšanu. Tā bija neizsakāmi liela papildu slodze un cīņa ar birokrātisko aparātu par līdzekļu piesaisti šīs idejas realizēšanā un celtniecības laikā. Tomēr apziņa, ka tas ir vajadzīgs studentiem, mediķiem, izglītībai un visai latviešu tautai, deva rektoram spēku un stimulu iesākto pabeigt!

RMI absolventu Valsts sadales komisijas sēde 1966. gadā rektora V. Korzāna (sēž priekšpusē) kabinetā Padomju bulvārī 12. Otrā no kreisās – uz sadali ieradusies studente, trešā – RMI kadru daļas vadītāja R. Ļubimova, septītais – Valmieras rajona centrālās slimnīcas galvenais ārsts U. Laucis. Labajā pusē pie galda: otrā – docente J. Feodorova, trešais – Ārstniecības fakultātes dekāns R. Visockis, viņam aiz muguras sēž Rīgas pilsētas Veselības aizsardzības nodaļas vadītājs M. Rempe

Inguna Ebela

Rektors pat vēsturiski sarežģītos laikos nezaudēja cilvēcību

Profesora Vladislava Korzāna personība mūsmājās tika vērtēta augstu, ko no vecāku un vecvecāku sarunām apzinājos jau kopš skolas gadiem – gudrs, poļu asiņu, tātad saprot latviešu nacionālo sāpi, inteligents, temperamentīgs, viņam piemīt poļiem raksturīgais “honors” un spēja nevilšus savaldzināt apkārtējos. Mans vectēvs, docents Gedimins Ebels, vadīja Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes Pediatrijas katedru, vēlāk, kad fakultāte pārtapa par Rīgas Medicīnas institūtu (RMI), rektora Ernesta Burtnieka laikā un līdz 1954. gadam, docēja pediatriju Bērnu klīniskajā slimnīcā. Arī abi mani vecāki kopš 50. gadu sākuma bija RMI mācībspēki: māte Aina Ebela docēja dzemdniecību un ginekoloģiju, savukārt tēvs Ivars Ebels turpināja sava tēva iedibinātās tradīcijas pediatrijā.

Mājās profesoru V. Korzānu dēvēja tikai par rektoru vai Korzānu. Padomju laikā darbavietās daudzviet teju visi pasākumi notika krievu valodā. RMI tā nenotika, darbinieku svētku pasākumos tribīnē runāja latviski – un tas bija rektora nopelns.

Rektoram palaikam “bija problēmas” ar mūsu ģimeni. Viņa darbinieks docents Ivars Ebels, kā par postu, bija arī visai talantīgs profesionāls pianists, Konservatorijas absolvents, kurš līdztekus ārsta un docētāja darbam pastāvīgi devās koncertēt, palaikam pat uz Ļeņingradas un Maskavas labākajām koncertzālēm. Ivars Ebels spēlēja sarežģītu repertuāru, atskaņojot F. Lista, S. Rahmaņinova klavierkoncertus Leonīda Vīgnera vai Valda Vikmaņa diriģēta orķestra pavadījumā, arī F. Šopēna, S. Skrjabinu, J. S. Baha un daudzu citu komponistu solo skaņdarbus. Reiz LPSR kultūras ministrs

Vladimirs Kaupužs izteicās šādi: “Ebels bija mūsu spožā kārts, jo viņš ieguva pirmās vietas visos konkursos. Ja toreiz būtu vaļā PSRS robeža, viņš aizbrauktu ar visu Vigneru ne vien uz Maskavu, bet pa visu pasauli.”

Saprotams, ka tāpēc “ievilkās” zinātniskais darbs pie doktora disertācijas par hroniska hepatīta un cirozes īpatnībām un ārstēšanu bērniem. Profesors Korzāns līdz ar pārējiem kolēģiem un sabiedrību patiesi sajūsminājās par docenta Ebela spēli un panākumiem mūzikā, tomēr vairākkārt izteica arī bažas par viņa disertācijas aizkavēšanos. Pēdīgi viņa pacietība bija galā. Septiņdesmitajos gados rektors izsauca manu tēvu un pateica viņam skaidri un gaiši: ja disertācija nebūs drīzumā gatava, tad viņš vairs nespēsot atbalstīt Ebela kandidatūru uz RMI Pediatrijas katedras vadītāja vietu. Tādējādi Ebela sapnis atskaņot pasakaino un ārkārtīgi sarežģīto trešo Rahmaņinova klavierkoncertu netika piepildīts, bet tā vietā Latvija ieguva savu pirmo latviešu izcelsmes profesoru bērnu slimībās. Bez rektora konsekventā atbalsta tas nebūtu noticis, jo pret I. Ebelu bija negatīvi noskaņots LPSR veselības aizsardzības ministrs Vilhelms Kaņeps, kurš vēlējās šajā amatā redzēt citu cilvēku (tādēļ daudzus gadus vēlāk viņa dusmas vērsās arī pret mani). Rektoram, šķiet, nenācās viegli pastāvēt uz savu pārliecību iepretim tolaik ļoti ietekmīgajam ministram. Tomēr I. Ebela kandidatūru atbalstīja gan Pediatrijas fakultātes dekāns – polis Romualds Visockis, gan Pediatrijas katedras vadošie docētāji – vēlāk profesore Elizabete Livšica, docentes Tatjana Medne un Irma Grote. Kopā ar viņiem V. Korzāns ieguva vienotu un labi motivētu atbildi, kādēļ tieši I. Ebels ir piemērotākais kandidāts Pediatrijas katedras vadītāja amatam. Kopš tās liktenīgās sarunas ar rektoru par mūziku un katedras vadību mans tēvs vairs nekoncertēja, bet, aicināts muzicēt, skumji atteica, ka “uz diviem krēsliem ilgi nosēdēt nevar”.

Jau drīz pēc tam rektoram vajadzēja “saukt uz tepiķi” arī Ebelu trešo paaudzi, t. i., mani – Ingunu Ebelu.

Manu, nu jau kā studentes, iespaidu par rektoru apstiprināja bērniībā no mājiniekiem saklausītais: gudrs, impozants kungs, inteliģents un dāmu apbrīnots. Pirmo reizi augstskolā tikos ar rektoru laikā,

kad nācās kārtot bioķīmijas eksāmenu rudenī kopā ar “caurkritējiem”, kas pats par sevi rada negatīvu auru ap respondentiem. Tolaik mācījos labi, un bioķīmija pretstatā garlaicīgajai analītiskajai un nez cik citām 1. kursa ķīmijām man šķita ļoti aizraujoša. Biļetes sagatavošanas laikā pāris reižu notvēru rektora skatienu, kas mani uzmanīgi vēroja. Biju liela brīvdomātāja, bet bērnišķīgi nekaitīga, tomēr par mani visādi runāja intrigu pilnajās RMI partorganizācijas aizkulisēs: ko varot un ko nevarot padomju students atļauties ģērbt, dejot un runāt. Tomēr eksāmenā saņēmu augstāko vērtējumu un rektora uzslavu.

Dažus gadus vēlāk gan biju pie rektora “uz tepiķa”. Klusēja, vēroja, tad vaicāja: “Vai varat izskaidrot, kāpēc studenti jūs tā neieredz?” Tagad es atbildētu – padomājiet, kam tas ir izdevīgi? Toreiz samulsu un teicu, ka tā nav taisnība. Kursabiedru raksturojumi allaž bija tikai ļoti pozitīvi. Tagad tos *post factum* atradu RMI arhīvos, gatavojot grāmatu par Ebelu dzimtu un medicīnu.

Kā jau visos laikos, bija grupu intereses. Viena, ko atbalstīja PSKP, bija bremsēt paaudžu pēctecību profesionālās inteliģences aprindās. Pēc mērķa aspirantūras beigšanas Maskavā bērnu nefroloģijā, kas Latvijā bija īpaši sliktā stāvoklī, ministra Kaņepa atbalstītās aprindas neļāva man strādāt pēc nosūtījuma nevienā no pediatrijas docēšanas vietām. Tā bija atbilde par mana tēva iecelšanu Pediatrijas katedras vadītāja amatā.

Rektors nenoraidīja RMI Zinātniskā prorektora ebreja profesora un akadēmiķa Anatolija Bļugera protekciju, pēc kuras man piedāvāja pētnieka vietu laboratorijā. (Jāpiebilst, ka RMI latvieši pret mani bija mazāk sirsnīgi.)

Situācija mainījās līdz ar Atmodu, kad es beidzot varēju nokļūt tur, kurp 1985. gadā biju nosūtīta pēc mērķa aspirantūras beigšanas, proti, Pediatrijas katedrā.

Rektora V. Korzāna laikā notika arī t. s. saviesīgās būšanas. 1965. un 1966. gadā V. Korzāns pēc disertācijas aizstāvēšanas sveica katru no maniem vecākiem, tēvu 1980. gadā divreiz, aizstāvot otro disertāciju un iegūstot doktora grādu, ko vēlāk habilitēja. Padomju gados bija jauka tradīcija – svinīgā un saviesīgā gaisotnē atzīmēt ikviena lielāka darba veiksmīgu iznākumu.

I. Ebela zinātņu kandidāta disertācijas aizstāvēšana Anatomikumā 1965. gada 19. aprīlī.
No kreisās: disertanta oponents K. Rudzītis un rektors V. Korzāns.
Pirmais no labās: I. Ebels. *Foto no personīgā arhīva*

A. Ebelas zinātņu kandidātes disertācijas aizstāvēšana Anatomikumā 1966. gada
27. jūlijā. No kreisās: A. Ebela, V. Korzāns, ceturtais – diplomdarba vadītājs,
RMI Dzemdniecības un ginekoloģijas katedras vadītājs profesors R. Šubs.
Foto no personīgā arhīva

Saviesīgais vakars mājās Lielupē pēc A. Ebela disertācijas aizstāvēšanas 1966. gada 27. jūlijā. No labās: V. Kalbergs un V. Korzāns. Foto no personīgā arhīva

Atceros arī dažus RMI “vēžošanas interesentu” ceļojumus, kuros piedalījās arī mūsu ģimene. Vienā no tiem Korzāni, Bļugeri, Ebeli un vēl citi ar visai raibu bērnu baru devās uz Latvijas–Krievijas–Baltkrievijas pierobežu uz slavenām vēžu un baraviku vietām pie pazīstamā bērnu ārsta Grigorija Groma uz viņa dzimtas mājām. Nakšņojām milzīgā šķūnī uz siena pantiem. Kamēr pieaugušie lustējās, bērni darīja blēņas. Ar Bļugera jaunāko dēlenu Vaļunčiku (tagad populāru ūsainu juristu) kopīgi izlaidām brīvībā Gromu milzīgo kuili, kas aizsāvēs pāri laukiem uz Maskavas pusi, bet citreiz iebraucām ezerā ar cauru laivu. Arī pieaugušie pieļāva mednieku vaļības. Reiz RMI vadība, no vēžu ķeršanas atgriezusies uz nakšņošanu, tumsā nevarēja īsti precīzi satrāpīt dzīvesbiedreņu saklātās gulvietas sienaugšā. Vēlāk, lukturiša gaismā iemiegot, saklausīju rektoru maķenīt tā kā uzbaramies savai kundzei, ka cisas neesot gana ērtas, citiem tak esot gan labāk sataisītas.

Kad vēlāk grāmatā par Latvijas pediatrijas skolas vēsturi un Ebelu dzimtu ievietoju bildi no senā vēžošanas pasākuma, redaktore aizrādīja, ka tādu nevar publicēt, jo, lūk, dakteris Groms tur stāvot padomju laikiem un vēsturiskai, akadēmiskai grāmatai nepieklājīgi apspīlētās peldbiksēs. Tad mūsu meitiņa, lai “cenzūra” bildi “neelimi-nētu”, naski “piefotošopēja” Gromam solidas garās bikses!

Mūsu ģimenē saglabājušies trijās paaudzēs uzkrāti atmiņu mozaikas fragmenti un iespaidi par tikšanās reizēm ar rektoru profesoru Vladislavu Korzānu – šo izcilo personību, par kuru droši var teikt: ja cilvēks ir cilvēcisks, tad šī īpašība nepazūd arī vēsturiski grūtos laikos.

Izbraukumā pie ārsta G. Groma Latgalē 1965. gadā. Šajos izbraukumos bieži piedalījās arī Korzānu ģimene. No kreisās: pirmais – G. Groms, trešā – N. Bļugere, ceturtā – M. Bļugere, piektais – I. Ebels, sestais – A. Bļugers ar dēlu Valentīnu, septītais – G. Groma brālis, astotā – A. Ebela, priekšpusē pietupusies – I. Ebela. *Foto no personīgā arhīva*

Vadītājs, kurš vispirms bija cilvēks

Man bija laime pazīt profesoru V. Korzānu visu viņa rektora pilnvaru laiku gan vēl kā studentei (studijas Rīgas Medicīnas institūta Farmācijas fakultātē beidzu 1964. gadā), gan arī strādājot līdzās jau kā Farmācijas fakultātes dekānei – no 1968. gada līdz viņa rektora pilnvaru beigām 1992. gadā un arī vēlāk, kad viņš vadīja Bioķīmijas katedru, līdz pat viņa aiziešanai mūžībā 2002. gadā. Ilgs laikposms, kopā 40 gadu, jo manā studiju laikā V. Korzāns bija arī mācību prorektors, kaut gan šajā darbā man ar viņu tikties neiznāca. Kopējais vērtējums par profesoru man ir šāds: dziļi inteligents cilvēks, gudrs, erudīts, ar labu humora izjūtu, spējīgs ieklausīties katra cilvēka – gan mācībspēka, gan studenta – viedoklī.

Domāju, ka atmiņu stāstu par darba lietām būs pietiekami daudz, tāpēc gribētu ieskicēt dažas ļoti personīgas, ar darbu maz saistītas vai pat nesaistītas lietas, kas raksturo profesoru kā cilvēku. Runājot par humora izjūtu, stāsts ir šāds. Kad Rīgas Medicīnas institūta vadība un arī visu tālaika fakultāšu dekanāti atradās toreizējā Padomju bulvārī 12, Farmācijas fakultātes dekanāta sekretāre (mūsdienu terminoloģijā – lietvede) bija Bella Kupiska – padzīvojusi kundze ar labu humora izjūtu. Bet viņai bija viens nelāgs ieradums – atnākot uz darbu un atslēdzot darba kabineta durvis, viņa atslēgu bieži atstāja durvju ārpusē. Un tā kādā reizē, ieraugot atslēgu durvīs, profesors V. Korzāns to pagrieza, ieslēdzot sekretāri darba kabinetā. Protams, pēc kāda laika (pēc sekretāres stāstītā, aptuveni pēc stundas) profesors telpu atslēdzis, pavēris durvis un pajautājis, kā Bellas kundze jūtas, uz ko viņa atbildējusi: “Lieliski, ne jau katru dienu nākas būt tik burvīga kunga gūsteknei!”

Prātā palikusi vēl viena epizode, kas labi raksturo profesoru kā saprotošu, pat līdzjūtīgu cilvēku. PSRS laikā, beidzot studijas, bija tāds process kā valsts sadale: topošajam speciālistam bija jāizvēlas noteikta darbavieta un jāparakstās par piekrišanu tur strādāt (vismaz obligātos trīs gadus). Sadales komisija strādāja rektora kabinetā. Studenti tika aicināti pa vienam, un pēc nelielām pārrunām ar sadales komisijas locekļiem katrs parakstījās par savas turpmākās darbvietas izvēli. Protams, ne vienmēr viss gāja gludi. Bija studenti, kas dažādu iemeslu dēļ atteicās konkrēto piedāvājumu pieņemt, un tad nu bija liela runāšana, pārliecināšana un apelēšana pie sirdsapziņas, pienākuma apziņas... Tā kādā reizē (gadu gan neatceros, arī ar studentes uzvārdu varu kļūdīties, tālab neminēšu) viena no topošajām farmaceitēm strikti atteicās no konkrētā darbavietas piedāvājuma un pēc pārrunām sāka raudāt, piecēlās no krēsla un piegāja pie loga, pagriežot muguru visai komisijai. Tā nu viņa tur stāvēja un raudāja, bet komisija nogaidoši klusēja. Tajā brīdī profesors V. Korzāns piecēlās, piegāja pie raudošās meitenes, aplika viņai roku ap pleciem, izvilka no kabatas savu kabatlakatiņu un noslaucīja viņas asaras. Meitene darba piedāvājumu parakstīja. Tā, lūk, pavisam vienkārši darbojās cilvēciskais faktors.

Nobeigumā vēl viena epizode: šoreiz gan no senāka laika. 1964. gads. Tolaik jauno studentu uzņemšanas komisija darbojās citādāk nekā pašlaik. Dokumentu pieņemšana sākās jau jūnija beigās, jūlija sākumā un ilga visu jūliju. Augustā, aptuveni līdz 20. datumam, Anatomikumā notika iestājekšāmenī, pēc tam ieskaitīšanas sēdes. Papīru kalnu un rakstu darbu bija ļoti daudz (datoru taču tolaik nebija!), tāpēc uzņemšanas komisijā intensīvi strādāja liels skaits cilvēku – gan mācībspēki, gan paligpersonāls. Kad visi ar uzņemšanu saistītie darbi bija pabeigti un studenti sākuši studijas, uzņemšanas komisijā strādājošie (kuri nebija tieši saistīti ar jaunā mācību gada studiju procesu) tika gandarīti ar kādu ekskursiju. Biju tikko pabeigusi studijas, norīkota darbā par vecāko laboranti Rīgas Medicīnas institūta Farmācijas ķīmijas katedrā un uzreiz tiku iesaistīta uzņemšanas komisijas darbā. Kad visi jaunie studenti bija ieskaitīti un sāka studijas, daļa uzņemšanas komisijā strādājušo, galvenokārt laboranti

(bet ne tikai), 1964. gada 13. septembrī ar augstskolas nelielo “RAF” autobusiņu devās tālā ekskursijā – uz Karpatiem. Braucēju pulkā bija tolaik amatā un arī gados jaunais rektors Vladislavs Korzāns, kuram līdzī brauca arī dzīvesbiedre. Sākotnēji mums šķita, kā nu būs – pats rektors piedalās! Bet viss norisinājās ļoti jauki: ne brīdi nejutām, ka rektors būtu kāds īpašs cilvēks, brīžiem viņš bija tikpat delverīgs kā gados jaunākie kolēģi. Kopā kurinājām ugunsgrāvu un cepām kādā ceļmalas kolhoza kartupeļu laukā paraktos kartupeļus, Karpatu upēs rektors ķēra foreles, un arī tās mēs visi draudzīgi notiesājām. Kopā stūmām smiltīs iestigušo busiņu, kopā dziedājām studentu dziesmas par “sūro, grūto dzīvi, kas reiz beigsies”... Un varbūt tieši šie pirmie iespaidi, kas tika gūti brauciena laikā, vēlāk, jau dekāna darba gados, ļāva risināt dažādus ar darbu saistītus jautājumus daudz vienkāršāk, nejutot distanci starp dažāda ranga vadītājiem, kā to nācās pieredzēt vēlāk.

Ilustrācijai pievienoju dažas fotogrāfijas no Karpatu ceļojuma. Protams, ar “Smenu” fotografētām bildēm nekāda īpaša kvalitāte nav gaidāma, bet tā ir vēsture. Starp citu – rektoram bija smalkāks fotoaparāts (marku gan neatceros), un viņš fotografēja uz krāsainām filmiņām. Diemžēl neviena no viņa dāvētām krāsainajām fotogrāfijām man nav saglabājusies.

Rektors domā:
O, no augšas viss varētu būt
labāk pārredzams!

Augšā tikt nav nemaz
tik viegli!

Nu gan pavisam cita lieta!

Elvīra Hodakele

Anatolija Bļugera atmiņas par savu rektoru

Kad tiek veidota atmiņu grāmata par izcilu personību, tās neatņemama sastāvdaļa ir arī līdzgaitnieki un laiks, kurā šī personība dzīvoja un strādāja.

Rīgas Medicīnas institūtā, sākot ar 1976. gadu, nostrādāts vairāk nekā 30 gadu. Darbs Izdevniecības daļā bija tieši rektora Vladislava Korzāna laikā, bet mans tiešais priekšnieks, kas institūtā kūrēja izdevējdarbību, bija zinātņu prorektors akadēmiķis A. Bļugers. Kopā ar profesoru A. Bļugeru profesors V. Korzāns Rīgas Medicīnas institūtā nostrādāja 38 gadus – veselu dzīvi! Laikposmā no 1957. līdz 1995. gadam gandrīz 30 gadu (1963–1992) V. Korzāns bija rektors, savukārt A. Bļugers bija zinātņu prorektors. Darba darīšanās man nācās diezgan bieži tikties ar institūta vadību – rektoru un prorektoru – zinātņu padomēs, metodiskās padomēs, zinātnisko rakstu krājumu redaklējīju sēdēs. Bija ļoti interesanti vērot šo divu spēcīgo personību gan darba, gan draudzīgās attiecības. Pēc rakstura, temperamenta un uzvedības viņi bija ļoti dažādi: profesors V. Korzāns – līdzsvarots, nesatricināms, vienmēr saposies un mierīgs, profesors A. Bļugers – impulsīvs, eksplozīvs un emocionāls. Viņus vienoja spožs intelekts – viņi papildināja viens otru. Tā bija bauda klausīties viņu uzstāšanās, zinātniskās vai populārzinātniskās lekcijas. Šī tandēma darba rezultāti ir izcili, jo abi – katrs savā laukā – bija augstākā līmeņa profesionāļi: V. Korzāns – augstskolas vadībā, mācību procesa organizācijā, A. Bļugers – zinātniskā darba veidošanā. Viņu savstarpējās attiecības balstījās abpusējā cieņā pret otra zināšanām un pieredzi, uzticībā, lemјot pat par ļoti sarežģītiem, delikātiem jautājumiem, kādi bieži vien rodas.

Gatavojot grāmatu par profesoru V. Korzānu, iedomājos ieskatīties akadēmiķa A. Bļugera memuāros “Laiks: par un pret”.¹ Šajā izdevumā viņš ar pateicību piemin savu rektoru. Piedāvāju arī lasītājam ielūkoties A. Bļugera atmiņās.²

“Visi RMI sasniegumi nav iedomājami bez mūsu rektora Vladislava Korzāna. Viņam bija raksturīgs apbrīnojams miers un brīnišķīga prasme satikt ar cilvēkiem. Viņš bija ļoti kārtīgs un atzīta autoritāte mūsu augstskolas profesoru un pasniedzēju vidū. Nozīmīgs bija V. Korzāna ieguldījums institūta mācību procesa organizācijā, kā arī mācību metodiskajā darbā, materiāli tehniskās bāzes nostiprināšanā un jauno institūta ēku celtniecībā.

Klausoties viņa latviešu valodā, vienmēr esmu slepus viņu apskaudis un apbrīnojis. Viņš runāja publicistiski, spilgti un ļoti pareizi, lai arī latviešu valoda nebija viņa dzimtā valoda. Viņa tēvs bija polis, māte krieviete, bet Vladislavam piemita absolūti latviska mentalitāte, tāpēc dzīvesbiedre Gaida viņu sauca par Valdi, nevis par Vladislavu.

80. gadu beigās–90. gadu sākumā Latvijā sākās nacionālā atmoda. Kādā reizē mūsu ļoti aktīvā Tautas fronte pie institūta ziņojumu dēļa piestiprināja sarakstu ar pasniedzēju uzvārdiem, kuriem savas kvalifikācijas atbilstībai nepieciešams nokārtot latviešu valodas eksāmenu. Protams, arī es biju to skaitā, jo nebiju beidzis latviešu skolu, kā tas tika pieprasīts. Liels bija mans pārsteigums, kad sarakstā ieraudzīju arī J. Anšeleviča, V. Utkina un ... V. Korzāna uzvārdu. Pirmie divi runāja latviski kā es krieviski, savukārt V. Korzāns varētu būt spožs lektors pat Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātē.

Ieeju rektora kabinetā un saku:

– Vladislav Aleksandrovič, vai jūs zināt dziesmu “Es, meitiņa kā rozīte, kā sarkana magonīte”?

– Kādas mulķības jūs runājat? Netraucējiet, man tagad ir daudz darba! – atteica Korzāns.

Kad es viņu pievedu pie ziņojumu dēļa, viņš ilgi un gardi smējās!

Protams, Rīgas Medicīnas institūta rektors šo eksāmenu nekārtoja, taču tiem, kas zināja par šo gadījumu ar sarakstiem, iemesla smiekliem bija atliku likām.” (93. lpp.)

Atceroties ilgos sadarbības gadus ar rektoru, profesors A. Bļugers savā grāmatā piemin divus personīgi saistītus gadījumus, kad tieši V. Korzāna gudrā un taktiskā rīcība viņam palīdzēja izklūt sveikā no sarežģītas situācijas.

Pirmais stāsts ir par notikumiem 1964. gadā, īsi pirms A. Bļugera doktora disertācijas aizstāvēšanas.

“Manas doktora disertācijas aizstāvēšana sākās ar man visumā nepatīkamu skandālu. .. Ārkārtas gadījums notika īsi pirms aizstāvēšanās. Neizteikšu minējumus, kaut gan man tādi bija. Laikam es būšu kādam ļoti sariebis. Esot institūta prorektoram, man nācās pieņemt arī ne īpaši populārus lēmumus.

Lai kā tur arī būtu, bet tieši 29 (!) anonīmas vēstules tika nosūtītas. Kāds skauģis, kuru, starp citu, pēcāk nebija grūti noskaidrot, nosūtīja 15 lappušu garas anonīmas vēstules uz dažādām vadošām instancēm – Latvijas kompartijas Centrālkomiteju, Valsts kontroli, Valsts Drošības komiteju, Latvijas un PSRS Veselības aizsardzības ministriju, PSRS Augstākās un vidējās izglītības ministriju, Valsts autortiesību pārvaldi. Un arī visiem 19 Rīgas Medicīnas institūta Zinātnes padomes locekļiem. Vēstule uz 15 lappusēm bija uzrakstīta kropļotā krievu valodā ar raksturīgām kļūdām. ..

Uzreiz tika izveidota speciāla autoritatīva komisija. Runa tomēr bija par institūta prorektoru!” (84. lpp.)

Šajā autoritatīvajā anonīmā ziņojuma izskatīšanas komisijā Rīgas Medicīnas institūtu pārstāvēja rektors V. Korzāns. Kā vēlāk stāstīja A. Bļugers, tieši V. Korzāna viedā vadībā sēde beidzās labvēlīgi un bez sekām. Jāpiebilst, ka toreiz arī anonīmas vēstules rūpīgi izvērtēja un saskaņā ar komisijas secinājumiem tika pieņemti skarbi lēmumi, kuri dažkārt sabojāja ne tikai cilvēku karjeras, bet arī dzīves.

Otra epizode tieši saistīta ar A. Bļugera doktora disertācijas aizstāvēšanu. Sēde bija jāvada rektoram V. Korzānam. Šī stāsta sākums ir gandrīz komisks: A. Bļugera oponenti – Maskavas spīdekļi, akadēmiķi A. Biļibins un G. Rudņevs, – nevarēja vienoties, kam aizstāvēšanā runāt pirmajam. Notikums sākās aizstāvēšanas priekšvakarā. Lūk, kā par to stāsta pats autors.

“Šie divi cienījamie un lieliskie cilvēki necieta viens otru un to pat īpaši neslēpa.

.. Mēs ar V. Korzānu sēdējām blakus un ļoti baidījāmies, ka tūlīt viens no viņiem uzdos kādu kutelīgu jautājumu. Beidzot tas izskanēja.

– Interesanti, kas rīt pie Anatolija Bļugera uzstāsies kā pirmais oponents? – domīgi jautā akadēmiķis Rudņevs.

– Tas taču pilnīgi vienalga, vai jūs, vai Aleksandrs Biļibins, – steidzīgi, pēc iespējas pārliecinošāk tuvojošos ugunsgrēku mēģina dzēst mans rektors.

– Nē, šis jautājums ir svarīgs! – viņam iebilst G. Rudņevs. – Es esmu Zinātņu akadēmijas viceprezidents, turklāt tieši es kūrēju šo problēmu. Domāju, ka pirmajam ir jāuzstājas man.

To visu, protams, dzird mans otrs izcilais oponents.

– Ha-ha-ha! Kura uzvārds pēc alfabēta ir pirmais? Pareizi – Biļibins. Tātad es arī uzstāšos pirmais, – neuzmetot savam kolēģim sāncensim ne acu skatienu, mierīgā balsī, tonī, kas nepieļauj nekādus iebildumus, paziņo A. Biļibins.

..

– Tātad, – sarunu pabeigt cenšas jau manāmi iereibušais A. Biļibins, – ja es neuzstājos pirmais, .. tad, lūdzu, sagatavojiet man lidmašīnas biļeti uz rīta reisu!

– Brauciet vesels! – nopriecājas G. Rudņevs. .. – Mēs arī bez jums novadīsim aizstāvēšanos. Būs pat labāk, mazāk trokšņa!

Nabaga disertanta vārdiskā eksekūcija turpinājās vēl divdesmit minūtes. Pēc tam viesi sāka izklīst.

Un, lūk, sākas mana aizstāvēšanās. Pienāk kārta uzstāties oponentiem. Redzami uztraukts un Maskavas akadēmiķu virzienā cienīgi klanoities, Vladislavs Korzāns paziņo:

– Šodien abi mūsu ļoti cienījamie un izcilie oponenti parāda mums ļoti lielu godu, piekrītot uzstāties doktora disertācijas aizstāvēšanā. Un tīri formāli, alfabēta secībā, diskusiju sāks akadēmiķis Aleksandrs Biļibins.

Rektors saprot, ka pretējā gadījumā A. Biļibins piecelsies un aizies uz neatgriešanos. Georgijs Rudņevs par šādu pavērsienu nebija īpaši sajūsmā, tomēr, paldies Dievam, skandālu nesāka. Bet pēc tam arī spoži norunāja.” (86.–87. lpp.)

RMI vadība 80. gadu sākumā. No kreisās: zinātņu prorektors profesors A. Bļugers, mācību prorektors profesors J. Nemiro, rektors profesors V. Korzāns.

P. Cīruļa foto. RSU muzejs

Atceros, ka šo stāstu profesors A. Bļugers artistiski un ar humoru samērā bieži stāstīja saviem līdzstrādniekiem, turklāt nekad neaizmirs piebilst, ka no traģikomiskās situācijas izklūt palīdzēja īstens diplomāts un džentlmenis – rektors profesors V. Korzāns.

Savas grāmatas 88. lappusē A. Bļugers raksta: *“Pēc maskaviešu un leņingradiešu domām, mūsu Rīgas Medicīnas institūts bija provinciāls, taču dažus gadus vēlāk tika iekļauts valsts lielāko medicīnas augstskolu desmitniekā.”*

Neapšaubāmi, tas tika panākts ar visa institūta kolektīva kopēju darbu divu izcilu personību – V. Korzāna un A. Bļugera – vadībā.

¹ Анатолий Блюгер. *Время: за и против* [Laiks: par un pret]. Rīga: 2006, 248 lpp. ISBN 9984-738-10-8.

² A. Ērgļa tulkojums.

Studentu mīlēts pasniedzējs

Profesors Vladislavs Korzāns manās atmiņās palicis kā vienmēr labestīgs, ar humoru apveltīts cilvēks, pozitīvi noskaņots un vienkāršs attiecībās ar cilvēkiem. Viņš bija atsaucīgs un saprotošs pret studentiem, un arī studenti viņu mīlēja.

Manas pirmās atmiņas par profesoru saistās ar bērnību, kad vasarās kopā ar vecākiem, Korzānu ģimeni un draugiem braucām vēžot, bet ziemās – uz Taureni un Gaiziņu slēpot. Vēl tagad atceros to kā lielu piedzīvojumu. Īpaši atmiņā palikusi Taurene, kur lauku mājās “Dabaros” mūs cienāja ar lauku rupjmaizi un medu, kas padomju laikos šķita kaut kas īpašs.

Mans tēvs Paulis Cīrulis, kas savulaik vadīja institūta fotolaboratoriju, ar profesoru V. Korzānu bija labos draugos. Tajos laikos, kad stingri bija jādomā, ko, kur un kā var teikt, kad V. Korzāna sirds bija pilna, viņš atbrauca uz fotolaboratoriju parunāties. Tēvs bija labs klausītājs, un viss teiktais palika pie viņa.

Vēlāk, kad strādāju Rīgas Medicīnas institūta Sporta katedrā par lektori, rektors V. Korzāns kļuva par manu darba devēju. Bija ļoti patīkami, ka rektors apmeklēja sporta sacensības, pasniedza balvas un juta līdzī sportistiem, kā arī palīdzēja labiem sportistiem vieglāk tikt augstskolā. Vai tas bija labi? Grūti teikt, bet pieredze rādīja, ka šie cilvēki, kuri trenējās un aizstāvēja augstskolas godu, arī mācībās visu paspēja laikā.

Atceros arī jautrās Sporta dienas un vasaras nometnes Taurenē. Taurene bija īpaša vieta, ko, domājams, izbaudījuši daudzi tālaika studenti. Īpaši jautras bija noslēguma balles ar dejām un Pauļa Cīruļa firmas dzērienu “knarre”, ko baudīja gan rektors, gan pasniedzēji.

Olga Koroļova

Iedodiet taču man rādāmkociņu!

Studentu gadi... Cik svarīgi šajā dzīves posmā ir satikt cienījamus skolotājus! Mums, Rīgas Medicīnas institūta 1965. gada absolventiem, šajā ziņā bija paveicies – ar fundamentālo zinātņu pamatiem mūs iepazīstināja brīnišķīgi docētāji, tostarp arī Vladislavs Korzāns.

Visiem zināmi ir triviālie jautājumi par teorētiskiem kursiem pirmajos mācību gados medicīnas augstskolās: kam mums vajadzīga šī ķīmija un tās dažādās sadaļas, fizika ar tās likumiem un dažnedažādām ierīcēm? Dažreiz šie jautājumi tika uzdoti arī par bioloģiju un anatomiju! Un cik liela bija mūsu pasniedzēju pedagoģiskā meistarība, ne vien motivējot mūs, zaļknābjus, mācībām, bet arī ieinteresējot par šiem priekšmetiem, kuri ir medicīnisko zināšanu pamatā.

V. Korzāns mums mācīja organisko un koloidālo ķīmiju. Viņam piemita apskaužams savaldīgums. Savu priekšmetu viņš pārzināja lieliski, prata skaidri un secīgi izklāstīt mācību materiālu. Arī praktiskās nodarbības noritēja nemainīgi stingrā secībā: zināšanu pārbaude, mācību vielas skaidrojums, patstāvīgais darbs un protokolu aizstāvēšana. Ak, šīs pārbaudes ar bezgalīgo formulu rakstīšanu! Ak, šīs patstāvīgo darbu rezultātu aizstāvēšanas! Neraugoties uz stingru mūsu zināšanu vērtējumu, V. Korzāns vienmēr palika augstsirdīgs, nedaudz ironisks un mūsu neveiksmes raksturoja tikai ar vienu teikumu: “Neko darīt, būs jāatnāk vēlreiz!” Viņa seja šajā brīdī saglabāja nopietnu izteiksmi, bet acis vienmēr smējās. Daudziem šis “vēlreiz” atkārtojās pat 4–6 reizes! V. Korzāns bija ļoti pacietīgs un nelika studentu mierā tik ilgi, kamēr nebija pārliecības, ka viņš ir izpratis savas kļūdas un iedziļinājies jautājuma būtībā. Secīgi un nepiekāpīgi viņš mūsos veidoja pamatus nākamās ķīmijas

nozares – bioķīmijas – apgūšanai. Bez liekām emocijām, nevajadzīgas moralizēšanas, viegli un ar humoru V. Korzāns mūs mācīja apgūt zināšanas ar nemītīgu darbu: darbojies, iedziļinies un izproti – tā ir panākumu formula!

Mūsu studiju laikā Rīgas Medicīnas institūtā darbojās kuratoru sistēma. V. Korzāns bija mūsu grupas kurators. Demokrātiski, neuzbāzīgi norisinājās politinformācijas, t. s. audzināšanas stundas, sporta sacensības, svētku demonstrācijas, tikšanās un studentu vakari. Arī tad, kad V. Korzāns kļuva par augstskolas rektoru, mēs neizjutām pārmaiņas mūsu savstarpējās cieņpilnās attiecībās. Protams, mums tas bija ārkārtējs notikums! Mēs domājām, ka augstais amats pieprasa arī zināmu augstprātības devu, bet bijām ļoti maldījušies. Tikšanās reizēs viņš vienmēr bija labvēlīgs, asprātīgs un ieinteresēts sarunu biedrs, mūsu kopējo pasākumu dalībnieks.

Dažreiz V. Korzānam patika ar studentiem pajokot. Atceros kādu viņa lekciju Anatomikuma 2. auditorijā. Dzirdam skaidru, pietiekami skaļu pasniedzēja balsi, viņam staigājot starp auditorijas rindām. Nepaceļot galvas, studenti cītīgi skribelē konspektus. Pakāpeniski lektora balss kļūst arvien klusāka un klusāka, līdz beidzot apklust pavisam. Studenti pārsteigumā sāk ausīties: kur tad palicis pasniedzējs? Auditorijā viņa nav, kur pazudis? Zālē valda kapa klusums. Pēkšņi pa auditorijas sānu durvīm smejamies ienāk lektors un saka: “Ko jūs sēžat? Pārtraukums!” Arī studenti sāk smieties, bet V. Korzāns smejojies un ar neaizdegtu cigareti rokā iziet uz kāpnēm uzsmēķēt. Šķiet, ir apmierināts ar izdevušos joku.

Atļaušos aprakstīt kādu komisku gadījumu manas disertācijas aizstāvēšanas laikā 1971. gadā. Anatomikuma 1. auditorija. Gaidot spriedumu, jūtos kā uz ešafota. Pa kreisi no manis sēž rektors V. Korzāns un prezidijs. Man tiek dots vārds. Mundri ziņoju par darba būtību un ķeros klāt pie attēlu rādīšanas uz ekrāna. Gaisma auditorijā ir nodzēsta. Ekrānā redzams klausītājiem nesaprotams attēls, kuru sāku komentēt, bet, ak, vai, man nav rādāmkociņa un nevaru tieši norādīt uz attēla redzamajām struktūrām! Satraukumā ar roku piegrūžu blakus sēdošā rektora plecam un uzstājīgi prasu: “Iedodiet taču man rādāmkociņu! Kur tas palicis?”

Rektors, ne vārda nebilzdams, pasniedz man cerēto burvju nūjiņu. Aizstāvēšanās veiksmīgi beigusies. Sākas apsveikumi. Pirmais mani apsveic rektors. No satraukuma neatceros apsveikuma vārdus, bet viņa čukstos izteiktos vārdus pēc oficiālās uzrunas atcerēšos vienmēr: “No sirds esmu priecīgs par jums! Nebiju domājis, ka jums ir tik spēcīga roka! Kaut gan nē! Atceros, ka studiju laikā jūs nodarbojāties ar sportu un jūsu aizraušanās bija šķēpa un diska mešana, es taču neklūdus?! Sīrsnīgi vēlreiz sveicu jūs!” Runājot viņš smejas un spiež manu ļengano “spēcīgo” roku. Manā atmiņā lādītē uz mūžiem paliks atmiņas par šo uztraukumiem, pārdzīvojumiem, apsveikumiem, ziedu klēpjiem un... V. Korzāna smaidiem piepildīto dienu.

Ne tikai studiju gados, bet arī vēlāk – aspirantūrā un pedagoģiskajā darbā – ne reizi vien tikos ar rektoru. Jebkādos organizatoriskos jautājumus, pedagoģiskas problēmas, dalību mācību un metodiskās konferencēs, komandējumu, kvalifikācijas paaugstināšanas kursu un citus jautājumus visefektīvāk varēja atrisināt ar V. Korzāna palīdzību, jo valdzināja uzticība pasniedzējam, spēja novērtēt profesionālo kadru radošās aktivitātes un iniciatīvu.

Septiņdesmitajos gados, kad biju Rīgas Medicīnas institūta Sabiedrisko profesiju fakultātes dekāne, daudz dažādu direktīvu nāca gan no Maskavas, gan dažādām Latvijas augstākstāvošām iestādēm. Norādošas, pamācošas, tās pieprasīja tūlītēju izpildi. Turklāt ļoti bieži šie dokumenti vai nu dublēja cits citu, vai, tieši pretēji, bija pretrunā. Šajā papīru plūsmā varēja noslikt. Ko darīt? Bieži vērsos pēc padoma pie V. Korzāna. Viņaprāt, risinājums bija gauži vienkāršs – dariet pēc saviem ieskatiem atbilstīgi apstākļiem! Lūk, šajā padomā darīt pēc saviem ieskatiem es redzu Vladislava Korzāna pedagoga un augstskolas vadītāja viedumu – uzņemieties atbildību un dariet!

Tāda pieeja iedvesmoja, lika strādāt ar pilnu atdevi, pierādīt sev, ka tu vari un ka ne velti tev šis darbs ir uzticēts! Piebildīšu, ka Sabiedrisko profesiju fakultātes dažādo nodaļu pasākumi piesaistīja pašus talantīgākos un aktīvākos studentus. Mēs bieži aicinājām V. Korzānu novērtēt radošās spējas. Iespēju robežās viņš studentiem nekad neatteica, viņa dalība nekad nebija formāla, novērtējums bija objektīvs, patiess, labvēlīgs un kritisks pēc būtības. Pasākumi bieži

beidzās ar vētrainiem strīdiem, ar rektora jokošanos, smaidiem, oriģināliem novēlējumiem. Domāju, ka to gadu vaļsirdīgā studentu saime ar savu humoru un pat pašironiju bija dvēseliski radniecīga V. Korzānam, šajā pulkā viņš jutās omulīgi, viņš tika tajā uzņemts un bija vienots ar to.

Nevar aprakstīt visu, kas saistīts ar pagājušo gadu atmiņām, kad man dažādos jautājumos bija iespēja satikties ar inteligento, talantīgo pedagogu, darbaudzinātāju un vadītāju Vladislavu Korzānu. Bet īpaši gribu atzīmēt, ka šis cilvēks mūsu sirdīs ir atstājis gaišu, neizdzēšamu piemiņu, kuru turēsim svētu vēl daudzus, daudzus gadus.

Darbs – tā bija viņa sirdslieta

Vladislava vecāki, bērnība un studiju laiks

Mana vīra Vladislava tēvs Aleksandrs pēc tautības bija polis. Līdz aiziešanai pensijā viņš strādāja LPSR Patērētāju biedrību savienībā, padomju laikos teica “Latpotrebsojuz”; ilgu gadu bija vadītāja vietnieks. Pirms Otrā pasaules kara tēvs strādāja tabakas fabrikā “A. S. Maikapars”, kur tehnologs bija viņa brālis Nikolajs. Mamma Marija pēc tautības bija baltkrieviete, strādāja rūpnīcā. Bērnībā Vladislavs kristīts Rīgas Svētā Franciska Romas katoļu baznīcā, bet ticība – tā jau padomju laikos netika piekopta, to nedrīkstēja.

Vladislavs mācījās Rīgas 1. vidusskolā. Viņš, tāpat kā daudzi klasesbiedri, nesaņēma sarkano diplomu, ko piešķīra par teicamām sekmēm mācībās. Uzvedības vērtējums visiem klasē bija slikts, tāpēc nevienam nepiešķīra šo diplomu, kaut arī teicamo sekmju dēļ tas pienācās. Protams, vecāki bija sašutuši, gāja uz skolu runāt vai pat sūdzējās instancēs. Bet skolas vadība nepiekāpās, pateica stingru nē. Tādēļ Vladislavs baidījās stāties Latvijas Valsts universitātes Ārstniecības nodaļā. Tajā gadā bija liels diplomu konkurss. Uz stomatologiem tik liela konkursa nebija, tādēļ bija drošāk, ka tiks studentu kārtā. Vladislavs sāka studēt Latvijas Valsts universitātē 1949. gadā, bet studijas beidza Rīgas Medicīnas institūta Stomatoloģijas fakultātē 1954. gadā.

Pēc medicīnas institūta absolvēšanas viņš par stomatologu nenostādāja nevienu dienu, uzreiz pievērsās bioķīmijai. Vēl studiju gados – jau 2. vai 3. kursā – Vladislavs gāja akadēmiķa profesora Aleksandra Šmita bioķīmijas pulciņā. Viņu jau tad ļoti interesēja šī joma, vēlējās uzzināt ko vairāk. Faktiski viņa medicīnas zinātņu

kandidāta disertācija daļēji bija izstrādāta vēl studiju laikā. Uzreiz pēc Rīgas Medicīnas institūta absolvēšanas viņam bija iespēja sākt strādāt akadēmiķa A. Šmita katedrā un studēt aspirantūrā, tāpēc pabeigt pirmo disertāciju bija diezgan vienkārši. Tās aizstāvēšana notika 1959. gadā Rīgas Medicīnas institūtā. Grūtāk veicās ar doktora disertāciju. Pie tās vajadzēja strādāt pamatīgāk, bet administratīvais darbs prasīja ļoti daudz laika. Akadēmiķis A. Šmits bija viņa disertācijas zinātniskais vadītājs. To viņš aizstāvēja 60. gadu beigās Kauņā, jo bija noteikums, ka rektors savā augstskolā aizstāvēt doktora darbu nevar.

Iepazīšanās un kopdzīve

Neatceros, no kuras klases, bet pazīstami bijām jau vidusskolā. Iepazināmies, protams, ballītē! Es mācījos Rīgas 2. vidusskolā, un puīši no 1. vidusskolas, kur mācījās Vladislavs, nāca uz mūsu skolas ballītēm.

Apprecējamies gan tikai 1954. gada 31. jūlijā, pēc tam, kad studijas institūtā bija pabeigtas. Mums bija ļoti vienkāršas kāzas – sarakstījāmies dzimtsarakstu nodaļā, nofotografējāmies. Sākumā dzīvojam kopā ar Vladislava vecākiem Indrānu ielā, bet drīz vien mums piešķīra dzīvokli Ķengaragā. Sadzīvē ar daudz ko bija jātiek galā, un vecāki nevarēja palīdzēt, jo arī strādāja.

1956. gadā piedzima mūsu meita Margarita. Viņa izvēlējās studēt medicīnu, kaut arī diezgan ilgi nevarēja izšķirties, ko vēlētos mācīties, par ko gribētu kļūt. Droši vien tā bija tēva ietekme. Matemātika viņai ne visai padevās, lai varētu studēt inženierzinātnes, tāpēc viņa izvēlējās pediatriju. Tēvs studēt nepalīdzēja, visu vajadzēja darīt pašai.

Sestdienās un svētdienās Vladislavs vienmēr centās būt mājās, labprāt gāja uz Matīsa tirgu, kur viņš daudzām tantēm jau skaitījās pastāvīgā kunds. Tolaik šis tirgus bija daudz bagātīgāks, bija daudz vairāk tirgotāju.

Kad viņš saimniekoja pa virtuvi, es biju laimīga. Varēju pievērsties citiem darbiem. Un viņam patika saimniekot. Vladislavam patika arī kārtība – rakstāmgalds vienmēr bija tīrs, viss salikts pa vietām.

Katru rītu pats “buktēja” bikses, gludināja uzvalku, kreklus, citiem to neļāva darīt. Vienīgi savu halātu viņš man ļāva izgludināt.

Vladislavs ar lielu atbildību un rūpību jau laikus gatavoja izlaiduma runas. Tas gan bija darbs, ko viņš darīja mājās sestdienās un svētdienās. Un viņam bija literāras dotības, jau skolas laikā patika rakstīt domrakstus.

Uz Ziemassvētkiem mums vienmēr mājās bija “trīsmetrīga” egle – līdz griestiem. Svinējām gan Ziemassvētkus, gan Jauno gadu. Vienmēr sapulcējās visa ģimene. Arī Līgo svētkus svinējām, kaut arī padomju laikos nākamajā dienā bija jābūt darbā. Svētkus rīkojām pie Volkolākoviem Saulkrastu vasarnīcā, arī Ķekavā, kur mums bija vasarnīca. Ilgus gadus vasarā dzīvojām Lielupē, kurp ciemiņi brauca pie mums.

Vaļasprieki

Aizraušanās ar tomātu audzēšanu sākās 60.–70. gados, kad vasarās dzīvojām Jūrmalā, kur mums bija neliela siltumnīca. Šajā procesā ik pavasari tika iesaistīta pat Bioķīmijas katedra. Tas bija smieklīgi. Es tur kādreiz iegriezos – visas palodzes bija pilnas ar tomātu stādiņiem. Protams, ne jau tikai viņš tos audzēja, arī citi darbinieki bija “saslimuši” ar tomātiem. Stādus audzēja visi kopā jau no februāra. Un tad, protams, mainījās ar šķirnēm.

Izņemot tomātus, citi augi viņu diez ko neinteresēja. Viņš visu dienu varēja dzīvot pa siltumnīcu – tas viņam ļoti patika. Mēs pārdzīvojām, ka tur taču ļoti karsti, kā viņa veselība izturēs? Tā bija viņa aizraušanās uz mūžu. Vienmēr esam ēduši pašu audzētus tomātus. Starp citu, viņa būvēto siltumnīcu no Ķekavas pārvedām uz Ādažiem, kur tagad saimnieko meita.

Vladislavam ļoti patika kriminālromāni. “Krimiķi” – tā bija lasāmviena numur viens. Deviņdesmitajos gados bija populāra Mariņina, grāmatu bija pilni plaukti. Padomju laikos latviski tik daudz šādu grāmatu nebija, tad viņš lasīja arī krieviski.

Mēs labprāt gājām uz teātri. Mums bija abonementi gan Dailes, gan Drāmas, gan Operas un baleta teātrī, lai gan opera viņam diez ko nepatika.

Mums bija suņi – ņūfaundlendietis, vārdā Sambro, pēc tam spaniels un citi. Kaut arī nereti pamudināms, Vladislavs gāja ar viņiem staigāt uz hipodromu. Kad iegādājāties pirmo automašīnu (mums bija “Volga”), suns brauca līdzī uz vasarnīcu. Pilna mašīna ar spalvām!

Draugu loks

Draugiem neatlika daudz laika. Darbdienu vakaros viņš nāca vēlu – vadītāja pienākumi, tad vēl lasīja lekcijas, kurām vajadzēja arī gatavoties. Nedēļas nogalēs viņš centās būt kopā ar ģimeni.

Jā, Vladislavam bija daži draugi. Arī labas attiecības ar veselības aizsardzības ministru Vilhelmu Kaņepu, taču es daudz viņu par to neizprašāju. Galu galā tā bija cita joma. Profesors V. Kaņeps Rīgas Medicīnas institūtā vadīja Sociālās higiēnas un veselības aizsardzības organizācijas katedru.

Protams, draugi tika aicināti uz viesībām mājās. Viņa draugs bija Gunārs Orleāns, kurš arī strādāja pie profesora Kaņepa katedrā un ministrijā. Ārpus mājām viesības bija diezgan ieturētas, taču mājās tās bija citādas, mēdzām arī padziedāt, lai arī ne bieži. Dažkārt Vladislavs ar manas māsas vīru Ilmāru uzdziedāja.

Rektors

Kad viņam piedāvāja rektora vietu, nevarēja neko daudz iebilst. Agrāk jau daudz neko nekonsultējās, neapsprieda vadības rīkojumus. Es arī vīram neiebildu, atbalstīju viņa karjeras izaugsmi. Lai gan viņš varēja mierīgi bez tās iztikt, jo nebija karjeras cilvēks. Bet sabiedriskajā jomā viņš izvirzījās jau studiju laikos – sportā, pašdarbībā, organizēja studentu vakarus. Esmu tajos piedalījusies. Abi kopā ar kursabiedru Antonu Laganovski viņi vadīja studentu tematiskos pasākumus dažādos klubos, jo Rīgas Medicīnas institūtam šādu telpu nebija.

Strādājot par rektoru, Vladislavam kā diplomātam vajadzēja sadzīvot gan ar valdības direktīvām, gan arī dažādiem kolēģiem. Bija taču, piemēram, Kara katedra, kurā pasniedzēji bija padomju armijas ģenerāļi. Drošības dienests, armijnieki, kas strādāja institūtā, īpaši viņu nekontrolēja. Bet ar visiem bija jāsaprotas. Reiz bijām ar viņiem Kaļiņingradā kādās militārās mācībās. Gaisotne bija diezgan atturīga.

Bija arī valdības zvani uz mājām, īpaši studentu uzņemšanas laikā. Ļoti lielu atbalstu viņam sniedza kolēģi, īpaši prorektors docents Izidors Sjakste.

Studentiem, kas gribēja pasākt kaut ko, piemēram, pie Brīvības pieminekļa, ko tajā laikā nedrīkstēja, viņš diezgan stingri noteica, lai netaisa nepatīkšanas. Gan jau nācās arī kādu glābt, bet to viņš mums neatklāja.

Kad plānoja būvēt Rīgas Medicīnas institūta ēku Dzirciema ielā, jāteic, biju ļoti pārsteigta un arī neticēju, ka tas notiks. Kur nu vēl Pārdaugavā – tik tālu! Bija pierasts, ka visi cenšas būt Rīgas centrā. Bet tā vieta jau bija izvēlēta, viss saskaņots ar ministriju. Kad sākās būvniecība, viņš tai veltīja ļoti daudz laika: dažādas saskaņošanas, komunikācija ar Celtniecības ministriju – tas viss prasīja ļoti lielu darbu. Viss negāja tik ātri, jo vienlaikus cēla slimnīcu “Gaiļezers”. Naudas plūsmu celtniecības vajadzībām regulēja ministrija. Arī materiālu sagāde notika kompleksi. 1987. gadā pabeidza galvenos korpusus. Pēc tam 90. gadu sākumā vajadzēja būvēt otro kārtu – piebūvi ar aulu. To, ka tam trūkst naudas, viņš ļoti pārdzīvoja.

Starptautiskie sakari

Viņam diez ko nepatika braukt ārpus Latvijas. Vladislavs uzskatīja, ka uz konferencēm jābrauc nozares speciālistam, kas labi zina zinātnisko tēmu. Kontakti ar citām PSRS republikām bija, bet turp brauca pasniedzēji, studenti, viņš – nelabprāt. Uz Maskavu gan vajadzēja braukt pašam.

Sešdesmitajos gados viņš vairākus mēnešus pavadīja Lielbritānijā, kur apmeklēja kursus savā specialitātē.

Ar svešvalodām viņam veicās labi, jo angļu valodu viņš bija apguvis jau vidusskolā. Lasīja arī ārzemju literatūru savā jomā. Protams, viņš mājās gatavojās lekcijām, kuras lasīja ārzemju studentiem, kad tos 1990. gadā sāka uzņemt Rīgas Medicīnas institūtā.

Atmodas laiks

Atceros, ka barikāžu laikā biju ļoti nobijusies. Īpaši, kad Rīgā sākās apšaudes un biju mājās ar diviem maziem mazbērniem – Martinu un viņas brāli Matisu. Neatceros, vai Vladislavs tajās dienās

bija augstskolā, bet visu laiku viņš sazinājās ar barikāžu dalībniekiem. Viņš jau neko daudz arī nestāstīja par savām gaitām.

Deviņdesmito gadu sākumā, kad Latvija atguva neatkarību, viss krasi mainījās, pat augstskolas nosaukums. Vladislavs bija ļoti apjucis, galvenokārt raizējās par akadēmijas nākotni. 1990. gadā Rīgas Medicīnas institūtu pārdēvēja par Latvijas Medicīnas akadēmiju. Bija politiķi, arī mediķi, kas pastāvēja, lai akadēmiju likvidē, jo medicīna jāmacot universitātē – tāda esot pasaules prakse. Tas viņam bija milzīgs stress, jo, galu galā, šo mācību iestādi viņš vadīja teju 30 gadu. Arī “Kaņepa lietu” viņš ļoti pārdzīvoja. Profesoram Vladislavam Korzānam nācās pieņemt nepopulāru lēmumu – slēgt katedru, kuru vadīja profesors Vilhelms Kaņeps, bet viņi profesionāli bija ļoti labi sastrādājušies. Jā, tajā pārmaiņu laikā bija daudz dramatisma un vajadzēja argumentēti aizstāvēt savu akadēmiju, jo viņš tajā bija ieguldījis daudz darba.

Vladislavs bija diezgan ieturēts – daudz ko paturēja sevī, mājās savas dusmas neizgāza, lai arī lielu pārdzīvojumu mirkļos vēlējās dalīties. Bija arī lietas, ko pastāstīja. Un viņam bija ļoti laba humora izjūta. Jā, viņš prata pat pavilkt uz zoba.

Kurpnieks – bez kurpēm, drēbnieks – bez uzvalka

Ar iešanu pie ārsta bija traki. Toreiz Skolas ielā bija 4. pārvaldes poliklīnika, kur reizi gadā bija obligāti jāiet uz pārbaudēm. Tur viņš devās ar lielām mokām, manis mudināts. Bet, ja pašam kaut kas gadījās, tad tomēr risināja problēmu ar savējo palīdzību – sazinājās ar profesoru Jūliju Anšeļeviču 1. slimnīcā, kas viņu konsultēja. Vladislavam bija sirds un asinsvadu problēmas, jo viņš ļoti daudz smēķēja. Centās ar to mazināt stresu. Padomju laikos tā bija parasta lieta, ka kabinetā drīkstēja smēķēt. Jaunībā gan viņš nesmēķēja, sāka tad, kad jau strādāja par rektoru. Reizēm paciņu dienā. Pret savu veselību viņš izturējās diezgan nevērīgi.

Jā, nostrādāt trīsdesmit gadu tādā amatā – tas ir iespaidīgi. Būtībā viņam nevajadzēja neko no sadzīviskas greznības, viņš bija laimīgs savā pieticībā. Darbs – tā bija viņa sirdslieta.

Martina Korzāne-Markevica

Pats labākais vectēvs

Vectēvs bija mans mīļākais cilvēks ģimenē. Es pat viņu nesaucu par vectēvu, man viņš bija paps. Mums abiem bija ļoti cieša saikne, ļoti labi sapratāmies. Viņš palīdzēja man ķīmijā, kopā risinājām uzdevumus, viņš skaidroja, ko nesapratu. Biju dabūjusi ķīmijas kontroldarbus visam gadam. Vectēvs palīdzēja man to visu apgūt. Viņš man iemācīja arī šahu spēlēt. Neviens cits ģimenē šahu nespēlēja, tikai mēs abi.

Mamma man stāstīja – kad no augstskolas bija jāpaņem uz mājām vectēva mantas, seifā atrada manu fotogrāfiju. Arī katedrā uz vectēva rakstāmgalda zem stikla bija bijis mans foto.

Mācījos 50. vidusskolā, kur intensīvi apguvu angļu valodu. Viņš nāca man pretī uz skolu, veda mājās uz Šarlotes ielu. Pa ceļam daudz ko paguvām pārrunāt, ne tikai par ķīmiju un šahu. Nākot mājās, gandrīz vienmēr iegriezāmies konditorijas veikalā, pirkām biezpiena kūkas vai svētku reizēs mīļāko torti “Kaprīze”. Ejot pa otru ceļu, Matīsa ielā pirkām saldējumu.

Svētdienas mums bija lielo pankūku dienas. Un paps mums tās cepa. Tad ar brāli vienmēr stāvējām blakus un gaidījām, kad būs izcepts un katram tiks pa pankūkai. Vakariņās viņš cepa kartupeļus ar sīpoliņiem. Šķiet, ka tik garšīgus kartupeļus nekad vairs dzīvē neesmu ēdusi! Viņam ļoti garšoja asinsdesa. Uz to es gan šķobījos.

Kad biju maza, viņš vakaros mums lasīja priekšā pasakas no lielās pasaku grāmatas. Lasīt gan man iemācīja mamma. Toties vectēvs mani veda uz teātri – mēs trīs reizes gājām uz “Vella kalpiem” Dailes teātrī, jo man šī izrāde ļoti patika.

Mūs, mazbērnus, viņš lutināja. Visu atļāva, dažkārt pat pārāk daudz, neizjutu, ka viņš pret mums būtu bijis stingrs. Bijām par to priecīgi. Zīmējām visādus pekstiņus, arī papam patika mums zīmēt karikatūras.

Vēl gribu piebilst, ka vectēvs bija kaislīgs sēņotājs. Katru rudeni braucām sēņot, galvenokārt uz Ādažu pusi. Viņam bija savas īpašās sēņu vietas, kur lasījām baravikas.

Jelena Krasilņikova

Man piešķirtais likteņa laiks

Mūsu paaudzei, kura vēl mācījās Rīgas Medicīnas institūtā, ir ļoti paveicies – mēs vēl piedzīvojām īstenu akadēmiķu un profesoru laiku, kad, izrunājot *Vivat Academia, vivant professores*, mūsos iemājoja satraukums, lepnums un piederības sajūta lielajai ārstniecības mākslai.

Saskari ar Vladislavu Korzānu iedalu trīs posmos: studiju gadi Ārstniecības fakultātē, darbs aspirantūrā, disertācijas sagatavošana un asistentes darbs Bioloģiskās ķīmijas katedrā V. Korzāna vadībā.

Profesora V. Korzāna lekcijas Anatomikumā bija loģiskas, skaidrojumi – precīzi, pareiza un skaista valoda. Mums pat prātā nenāca, ka varētu tās kavēt! Pat Krebsa cikla nosaukums, viņa izrunāts, mūs noveda transā. Profesors bija stingrs, bet taisnīgs, eksāmenos pamatīgi izjautāja. Satiekot viņu gaitenī, mēs sastingām, toreiz subordinācijas princips bija vēl spēcīgs. Godīgi sakot, bioķīmija nebija starp maniem mīļākajiem priekšmetiem, un eksāmenā V. Korzāns man ielika tikai četrinieku. Vienu no trim manā diplomā ar izcilību. Taču, kā saka, Tā Kunga ceļi ir neizdibināmi...

Internatūrā trīs gadus strādāju par Latvijas Onkoloģijas centra galveno terapeiti, pat biju iekļauta galvenā ārsta amata rezervē. Pēkšņi zvana pats rektors un piedāvā man aspirantes vietu Bioķīmijas katedrā... Nespēju atteikties, vienīgi palūdzu, lai darba tēma ir saistīta ar klīnisku disciplīnu. Uzzinot, ka mans jājamzirdziņš ir kardioloģija, V. Korzāns piedāvāja tēmu kardioloģijas un medicīnas bioķīmijas sasaistē “Koenzīma A priekšteča pantetīna iedarbība uz asinsrecēšanas sistēmām un miokarda infarkta slimnieku asins lipīdu spektru”. Pantetīns bija japāņu preparāts – PSRS Farmācijas komitejas pasūtījums, kas bija plānots šās pasaules vareno atjaunināšanai.

V. Korzānu iepazīnu kā demokrātisku, labvēlīgu un pat gādīgu zinātnisko vadītāju. Viens viņa zvans, un man atļāva darboties slimnīcas “Gaiļezers” kardioreanimācijas nodaļā. Tā kā man bija medicīniskā, nevis ķīmiskā izglītība, profesors man noorganizēja pusgada komandējumu Vissavienības kardioloģijas zinātniskās pētniecības institūta bibliotēkā Maskavā, lai es varētu labāk izprast miokarda infarkta bioķīmiju, tikt skaidrībā ar trombocītiem un lipīdiem. Tajos gados tikai tur bija pieejami tādi žurnāli kā *Circulation*, *Journal of Cardiology* u. c.

Visas pētījumu nianses, darba noformējumu mēs vienmēr apspriedām kopā ar V. Korzānu, te ļoti spilgti izpaužās viņa kā zinātniskā vadītāja iemaņas. Galvenais, ka mēs vienmēr viens otru sapratām no pusvārda. Un rektora kabinets laikā, kad viņš bija gan rektors, gan katedras vadītājs, konsultācijām man bija atvērts vienmēr.

Disertāciju aizstāvēju 1991. gadā Tartu Universitātē, jo tikai tur bija bioķīmijas un kardioloģijas zinātniskā padome. Diemžēl profesors V. Korzāns piedalīties aizstāvēšanā nevarēja, jo atradās slimnīcā ar miokarda infarktu. Protams, viņš priecājās, ka aizstāvēšana noritējusi veiksmīgi un mans darbs ticis īpaši atzīmēts.

Sākās mans darbs ar studentiem. Tolaik Rīgas Medicīnas institūtā tika uzņemtas pirmās ārvalstu studentu grupas, un profesors uzreiz gan lekcijas, gan praktiskos darbus uzticēja man. Bija nepieciešamas pārmaiņas, un profesors runāja, ka vajadzīgas “svaigas asinis”, ka nepieciešams izstrādāt jaunu bioķīmijas kursu 6. kursa studentiem par slimību bioķīmiskajiem patoģenēzes pamatiem. Diemžēl profesors V. Korzāns aizgāja mūžībā...

Vēlos uzsvērt, ka mūsdienās šī profesora ideja ir realizēta par 150 procentiem! RSU Senāts ir apstiprinājis visas jaunās programmas 2.–6. kursa studentiem: “Šūnu metabolisms”, “Preklīniskais dismetabolisms” un “Bioķīmijas patoloģija”. Šīm programmām ir liels pieprasījums, ārvalstu studenti tām piesakās laikus – pusgadu iepriekš. Šīs programmas ir mūsu lepnums un prestižs.

Dzīvē V. Korzāns varēja būt ļoti dažāds, bet noteikti elegants, ar noslēpumainu smaidu un vērīgu skatienu. Katedras sēdes viņš vadīja kā Anglijas parlamenta sēdi – visaugstākajā līmenī. Darbā pret

jebkuru viņš bija prasīgs un akadēmisks, savukārt katedrā svinēto jubileju un svētku laikā viņš bija teicams un asprātīgs pasākumu vadītājs. Viņš parasti jokoja ar ļoti nopietnu sejas izteiksmi un pēc tam gaidīja cilvēku reakciju.

V. Korzāns ļoti smagi pārdzīvoja atstādināšanu no rektora amata. Viņš visu laiku sēdēja savā katedras kabinetā un bija patiesi priecīgs, kad pie viņa nāca konsultēties vai lūdza palīdzību. Viņš nemitīgi ieviesa jauninājumus, meklēja optimālas metodikas, regulāri lasīja žurnālu *Internal Medicine*.

Visi no profesora mantotie lekciju pieraksti ir komentāru un papildinājumu izraibināti, it īpaši vietās, kur runa par farmācijas preparātiem un to darbības mehānismiem. Jāuzsver, ka šīs lekcijas vēl arvien ir RSU studentu bioķīmijas apmācības programmu pamatā.

Atminoties tos laikus, acu priekšā redzu īstenu džentlmeni, šarmantu vīrieti! Ejot pie viņa, gatavojāmies kā uz satikšanos – vienmēr sakārtojām frizūru un pārbaudījām grīmu. Tāds viņš bija līdz pat savām pēdējām dienām. Jau būdams smagi slim, nevienu nelaida neiroloģijas nodaļas palātā, nevēlējās, lai viņu redz vārgu.

V. Korzānam bija arī mazi noslēpumi, vājības. Es zināju vienu no tām – viņa mīlestību uz detektīviem. Saņemot jaunu grāmatu, viņš priecājās kā bērns. Viena grāmata tika izlasīta nakts laikā. Viņam tā bija labākā dāvana.

Daudzi vecākās paaudzes ārsti, kas tagad strādā Latvijā, Vācijā, Zviedrijā, Izraēlā, ASV, Kanādā, mācījās un apguva zināšanas, klausoties profesora V. Korzāna lekcijas. Viņš pirmais Latvijā izstrādāja parenterālās barošanas un cilvēka antioksidantu sistēmu eksperimentālo pētījumu optimālās shēmas.

Ilgus gadus katedrā darbojās V. Korzāna vadībā izveidotā miokarda funkcionālās bioķīmijas laboratorija. Šajā laboratorijā 80. gadu vidū profesors A. Šķesters izveidoja perfūzijas un hipoksijas sistēmas izolētiem orgāniem, ko izmantoja, piemēram, sirds bioķīmijas pētniecībā. Ar V. Korzāna sešdesmitajos gados radītajiem gremošanas sistēmas modeļiem studenti darbojas vēl joprojām, pēdējos četros gados uz to bāzes patentēti divpadsmit izgudrojumi. Tos izmanto arī divos Eiropas projektos: *INFOGEST* un *POSITIV'e*.

Mūsu Rector magnificus

Kā jauniņš, tikko pēc skolas nācis, students ierados Rīgas Medicīnas institūtā – savā sapņu, ieceru un nojautu mītā. Lielo sapņu pilī. Jauns, naivs un bikls. Toreiz augstskolā iestāšanās kritēriji bija cilvēcīgāki, vienkāršāki. Liela nozīme bija pārrunām, iespaidam, pieredzējušo pedagogu spriedumam, ne tikai ciparu koeficientam. Pat tagad šķiet, ka tajā bija kaut kas normālāks, cilvēcīgāks, pareizāks.

Rīgas Medicīnas institūts un Anatomikums – tās bija sapņu citadeles. Un nu esmu tajās akceptēts. Neticami. Tā bija liela uzvara. Varbūt sākās nākotne? Sākotnēji, ieejot Anatomikumā, patiesi svētā celtnē, lielākā, augstākā autoritāte bija Rīgas Medicīnas institūta rektors no 1958. līdz 1963. gadam profesors Vasilijš Kalbergs. Studentiem bija pilnīgi skaidrs, ka patiesi zinošais profesors zina visu un par visu, ka viņš nevar kļūdīties, par viņu nevar būt kāds vēl gudrāks un zinošāks. Viņš bija standarts šajā jomā.

Studējot pakāpeniski ar visu apradu, izjutu arī šaubas par pareizo izvēli, par varēšanu, gribēšanu. Jaunu cilvēka intereses ir plašas – dažam patika dejošana, citam dziedāšana, sports, zinātne u. tml. Kā aktīvs puisis, citu atbalstīts un mudināts, sāku organizēt dažādu augstskolu studentu apmaiņas, tikšanās un ekskursijas uz dažādām tolaik lielās valsts pilsētām un arī uz ārzemēm. Vēlāk tās izvērtās t. s. prakses apmaiņās. Tas bija laiks, kad vaigu vaigā nereti satiku rektoru – mūsu Rector magnificus Vladislavu Korzānu. Klausījos arī viņa lekcijas bioķīmijā. Tās bija gudras, ļoti loģiskas un, kas mums bija svarīgi, saprotamas. Turklāt tās lasīja Rīgas Medicīnas institūta pirmā persona. Viņš, bez šaubām, bija arī visgudrākais, visautoritatīvākais. Gudrāks par Anatomikuma leģendu V. Kalbergu. Tā mums daudzām šķita.

Kas nu bija skaidrs – V. Korzāns mīlēja studentus. Mazliet noslēgts, diezgan mazrunīgs, bet ar dziļu interesi par mūsu darbiem un gaitām. Nereti, spriežot par studentu grupu apmaiņām starp dažādām augstskolām, saņēmām dažādus rektora padomus un ieteikumus. Un jāsaka – vienmēr arī guvām atbalstu un atzinību, kas šķita un arī bija patiesi ļoti svarīgi un nozīmīgi, jo lika strādāt, darboties ar lielāku atbildību un atdevi. Tā bija laba dzīves skola, kuras pamatu ar gudrību, labestību, prasmi un pieredzi veidoja arī rektors V. Korzāns.

Tā laika studenti bija visai organizēti, nereti notika dažādas sapulces un sanāksmes, arī saviesīgi pasākumi ar dejām un priekšnesumiem. Rektoram patika tajos piedalīties, patika jautrība, izrādītā uzmanība un jaunība apkārt. Tas bija kolosāli un patika arī mums, studentiem. Gan neatceros, ka rektors būtu dziedājis, to, šķiet, viņš nemīlēja. Tā bija tāda paaudžu saite. Mūs tas darīja it kā bagātākus, stiprākus, gudrākus un noteikti atbildīgākus par katru vārdu un darbu.

Sākotnēji rektors V. Korzāns, protams, bija visstiprākais, visgudrākais, studentu patiesi mīlēts, bet “tikai” docents. Tāpēc, šķiet, priecājāmies ne mazāk par viņu, kad viņam tika piešķirts augstais profesora nosaukums. Tas bija patiess prieks, gandarījums, ka mūsu rektors bija kļuvis vēl stiprāks, vēl varenāks. Mums tas patika. Viņš taču bija mūsu spēks, mūsu rektors, ar pārliecību varu teikt – mūsu atbalsts un aizstāvis, ja tas būtu vajadzīgs. To zinājām mēs, un varbūt to zināja arī viņš.

Toreiz mums bija jādzīvo pavisam citā laikā... Šodienas acīm raugoties, protams, nepieņemami ir mūsu mīlētā rektora vārdi, kad pēc vizītes [komunistiskās] partijas cekā [Centrālajā komitejā] vai “stūra mājā” viņš teica, ka no institūta tiks atskaitīts ikviens, kurš noliks ziedus pie Brīvības pieminekļa. Toreiz tas radīja neizpratni, nedrošību, bailes. Tā bija likts teikt. Bet Atmoda bija sākusies, un mūsu rektors pēc sava statusa bija varas ķīlnieks, kurš, esmu pārliecināts, domāja citādi.

Juris Leja

Savas augstskolas patriots

Lepojos, ka vairākus gadu desmitus esmu strādājis kopā ar profesoru Vladislavu Korzānu. Ilgus gadus viņš bija Bioķīmijas katedras vadītājs un Rīgas Medicīnas institūta rektors.

Padomju laikā Patoloģiskās fizioloģijas katedra, kuras vadītājs biju no 1972. līdz 2009. gadam, daudzus gadus institūta sociālistiskajā sacensībā tika atzīta par labāko bāzes disciplīnu katedru. Manuprāt, tik slikta jau šī sacensība nemaz nebija. Tika salīdzināti daudzi mācību, metodiskā un zinātniskā darba rādītāji. Profesoram V. Korzānam gan šīs sacensības īpaši nepatika: uzvarētāji vienmēr esot tie paši (patoloģiskās fizioloģijas, farmakoloģijas un mikrobioloģijas katedras).

Nākamā saskarsme ar profesoru V. Korzānu man bija, kad septiņdesmitajos–astoņdesmitajos gados vadīju institūta Studentu zinātnisko biedrību. Ikgadējās studentu zinātniskās konferences bija ļoti plašas, ar iespīestām referātu tēzēm un programmām. Tika rīkoti arī studentu zinātnisko darbu konkursi trīs kārtās, mācību pētniecisko darbu skates u. c.

Vadot Studentu zinātnisko biedrību, man bieži bija jāsadarbojas ar Rīgas Medicīnas institūta galveno grāmatvedi Ausmu Rozi. Profesors V. Korzāns bija viņas tiešais priekšnieks no 1967. gada. Viņa atceras profesora vienkāršību, iejūtību pret jebkuru cilvēku, viņa prasmi atrisināt radušos konfliktus, viņa centienus palīdzēt katram, kam bija iespējams palīdzēt.

Sākoties tautas atmodai, Rīgas Medicīnas institūtā izveidojās darbinieku un studentu Latvijas Tautas frontes grupas. RMI Zinātnisko padomi nomainīja Latvijas Medicīnas akadēmijas Senāts ar

Senāta prezidiju priekšgalā. Vairākas reizes radās viedokļu atšķirības starp Senāta prezidiju un rektorātu. Man kā Senāta un prezidija priekšsēdim (1990–1993) bija jāapmeklē rektors, lai ziņotu, ka Senāta prezidijs atkal ir atcēlis kādu viņa pavēli. Ne visai patīkamas vizītes... “Es tagad parakstīšu pavēles, un jūs tās atcelsiet!” teica profesors V. Korzāns. Bet vēl os uzsvērt, ka visas mūsu sarunas notika augstākā mērā korekti. Nekad nebija asākas vārdu apmaiņas un netika pacelta balss.

Savas augstskolas patriotisms, cilvēciska sirsnība un izpratne, kas mūsdienās lielā mērā ir zudusi, kā arī vienkāršība bija profesora Vladislava Korzāna raksturīgākās īpašības. Viņš ļoti mīlēja Rīgas Medicīnas institūtu un cilvēkus, viņam patika svinības un labs humors.

Rūpēs par kopējo ideju un ikvienu cilvēku

Profesors Korzāns bija dzimis rektors, kā daži cilvēki, kuri jau piedzimst par operdziedātājiem, matemātiķiem vai kārtslēcējiem. Un šajā daudzšķautņainajā, sarežģītajā un retajā profesijā viņš, būdams īsts rektors, jutās komfortabli un nepiespiesti. Esot rektora amatā, ne katram izdodas veikt varoņdarbus: glābt sliktos, dzēst ugunsgrēkus, līdzdarboties republikas Augstākajā Padomē vai apturēt aulekšojošus zirgus. Arī viņam tas ne vienmēr izdevās. Toties viņš apbrīnojami pārliecināti, viegli un vienkārši, bez redzamām grūtībām, pat kaut kā nemanāmi vadīja Rīgas Medicīnas institūtu, būdams gados jaunākais no Latvijas augstskolu rektoriem – sirmajiem kungiem, un tas viņam vēl vairāk piešķīra šarmu mūsu – studentu – acīs. Un acīmredzot pietiekami veiksmīgi, jo viņš nokalpoja šajā amatā gandrīz trīsdesmit gadu (!). Un tikai tagad menedžmenta speciālisti sāk saprast, ka veiksmīgai pārvaldei, tāpat kā, starp citu, arī veiksmīgai valdībai, jābūt nemanāmai. Arī tagadējā Rīgas Stradiņa universitātes ēka tika uzcelta rektora V. Korzāna laikā.

Rektora amats viņam bija ne tikai darbs un aizraušanās, bet arī sava veida dienests, pat pienākums, kuru viņš pildīja ar patiesu prieku. Arī savā specialitātē – bioķīmijā – viņš bija atraktīvs lektors, kurš rakstīja milzīgās, garlaicīgās ķīmijas formulas no galvas, par ko mēs, studenti, brīnījāmies. Viņš bija ļoti demokrātisks, viegli uzrunājams, jautrs un asprātīgs, ar lielisku humora izjūtu, turklāt draudzējās ar studentiem aktivistiem. Viņš varēja vienkārši veltīt savu brīvo laiku, atpūšoties kopā ar saviem aktīvajiem studentiem, un tas viņu nemulsināja, jo rektors neraizējās par savu reputāciju – to nodrošināja pavisam citas vērtības.

Man ar viņu bija izveidojies labs kontakts, jo mēs dzīvojām kaimiņos: es – Miera ielā, rektors – Šarlotes ielā. Tāpēc bieži nejauši satikāmies. Viņš nekad nepagāja garām, vienkārši sasveicinoties, vienmēr apstājās, jokoja, apjautājās par kaut ko. Līdzīgas draudzīgas attiecības ar rektoru bija daudziem institūta komjauniešiem aktīvistiem. Kad es pēc divpadsmit Tbilisi nodzīvotiem gadiem 1992. gadā ar diviem maziem dēliem atgriezos Rīgā, jo Gruzijā bija sācies karš, rektors man palīdzēja ne tikai atgriezties medicīnas institūtā, kur biju nostrādājusi 10 gadu un aizstāvējusi disertāciju, bet arī atrisināt problēmu ar dzīvesvietu. 1992. gadā kooperatīvo dzīvokļu pirkšana vairs nepastāvēja, bet valsts dzīvoklis un arī bēgļa statuss man nepienācās. Pēc vairākkārtējām diskusijām ar juristiem tika rasts risinājums: Rīgas Medicīnas institūts it kā pērk man dzīvokli, bet es dažu dienu laikā institūtam atmaksāju tā vērtību. Ne minūti nevilcinoties, rektors piekrita tam, jo tas, ka mani ņem atpakaļ darbā Rīgas Medicīnas institūta Anestezioloģijas un reanimatoloģijas katedrā, jau bija saskaņots ar profesoru Georgu Andrejevu. Tajā laikā, kad visur samazināja darbavietu skaitu un atlaida ārstus, šī rīcība bija salīdzināma ar sliktāko izglābšanu...

Kad Latvija atguva neatkarību, rektors, šķiet, apjuka, jutās nepārliecināts par sevi, nemācēja pielāgoties jaunajiem apstākļiem, kaut arī joprojām uzskatīja, ka savā rektora amatā nebija veicis neko nosodāmu. Toties daži no jaunajiem un agrīnajiem Atmodas politiķiem, kuri bija ieguvuši medicīnisko izglītību, tā nedomāja. Viņi “draudzīgi” viņam uzbruka par dažnedažādām lietām, apvainojot tajā, ko darījis un ko nedarījis. Bet viņš nepretojās, neuzskatīja par vajadzīgu attaisnoties vai atspēkot pat acīmredzamus melus. Atmodas laika jaunatnei bija pārspīlēta tieksme sagraut visu, kas ir bijis iepriekš, jo sāksoties jauna, laba un skaista dzīve. Tagad mēs saprotam, ka dzīvē tā nenotiek.

Mūsu rektors aizgāja mūžībā nemanāmi un klusi, it kā ne viņš, bet kāds cits būtu bijis rektors 30 no Rīgas Medicīnas institūta 65 gadu vēstures.

Toties politiskais aktīvists, kurš presē par viņu rakstīja negatīvus rakstus, pēc rektora nāves uzrakstīja skaistu nekrologu.

Valdis Nagobads

Studentu mīlēts rektors

Visiem mums studiju gadi ir skaistākie mūžā – visa dzīve priekšā, tajos ieliekam turpmākās dzīves pamatus, veidojas personības. Profesors V. Korzāns bija rektors visus manus studiju (1964–1970) un klīniskās ordinatūras (1970–1972) gadus.

Studiju gados aktīvi piedalījos institūta sabiedriskajā dzīvē, vadīju komjaunatnes komiteju, tāpēc atmiņas par rektoru vairāk saistās ar institūta sabiedrisko dzīvi, mazāk ar mācību procesu. Un mēs, studenti un īpaši meitenes, lepojāmies, ka mums ir gados jaunākais augstskolu rektors Latvijā.

Rektoram bija laba komanda – institūta mugurkauls, kas nodrošināja pilnvērtīgu augstskolas darbu: prorektors zinātniskajā darbā A. Bļugers, mācību prorektors I. Sjakste, RMI partijas komitejas sekretāre E. Kibitkina. Rektors uzticējās visiem šiem cilvēkiem un nejaucās viņu atbildības jomās.

Tajos gados augstskolu vadībai bija jāprot gudri sadzīvot ar partiju un valdību (Latvijas Komunistiskās partijas Centrālo komiteju, Veselības aizsardzības ministriju), kas profesoram V. Korzānam veiksmīgi izdevās, kaut gan savas jaunības un varbūt vēl kā cita dēļ viņam netrūka arī nelabvēļu. Un pāri visam manā atmiņā ir rektora cilvēciskums, iejūtība un biedriskums. Viņš bija biežs viesis institūta sabiedriskajos pasākumos, uzrunāja studentus un mūsu ārzemju viesus.

Toreiz augstskolu darbu stingri pārraudzīja partijas Centrālā komiteja (ceka), Valsts drošības komiteja (čeka). Protams, neiztika bez sarežģījumiem, kuros rektors, cik tālu vien bija iespējams, nostājās studentu pusē, palīdzot kopā ar augstskolas sabiedriskajām organizācijām tikt ārā no kārtējās ķezas.

Nezinu, kā būtu izveidojusies mana dzīve pēc 1972. gada pavasara, ja institūta rektors un partijas komitejas sekretāre nebūtu mani aizstāvējuši. Toreiz nonācu čekas redzeslokā un atkārtoti tiku pratināts “stūra mājā” pēc tam, kad Maskavā, atgriezies no ārzemju tūrisma brauciena, robežkontrole Šeremetjevas lidostā man atsavināja aizliegtu literatūru, kuru zinātkāres dēļ mēģināju ievest.

Tagad, pāršķirstot institūta avīzi “Padomju Mediķis”, kuras studiju gadu pilnu komplektu ar institūta vadības autogrāfiem man uzdāvināja avīzes redaktore A. Šaško, vēlreiz ar patīkamām atmiņām atceros neaizmirstamās studijas Rīgas Medicīnas institūtā un augstskolas rektoru profesoru V. Korzānu.

Nikolajs Nikolajevs

Dzīves vilciens

Tukšība ir tas, kas tiek darīts virs zemes – ka ir taisnie, kuriem notiek pēc ļaundaru darītā, un ļaundari, kuriem notiek pēc taisno darītā. Es saku, ka arī tā ir tukšība.

(Māc. 8:14)

Vilciens strauji uzņem gaitu, neatgriezeniski tuvojoties savam galapunktam. Gar logiem aizzib kalni, meži, līdzenumi, vienmuļas ainavas un elpu aizraujoši skati, stacijas un pieturvietas, kurās vilciens palēnina gaitu un uz brīdi pietāj, lai atkal strauji dotos ceļā no punkta A līdz punktam Z...

Pasažieri aizrautīgi vēro aiz loga notiekošo, it kā aktīvi piedaloties tajā, ja tas ir kas īpašs, vai arī nogurumā piever acis, lai atslēgtos no ikdienas vienmuļības... Neviens no viņiem nedomā par to, ka drīz viņu ceļojums beigsies, būs jāsakravā mantas, bet pavisam drīz – pēc dažām stundām, varbūt pat pēc dažām minūtēm – vilciens apstāsies, durvis atvērsies un tavām acīm, pasažier, atvērsies jaunas, nezināmas vietas perspektīvas.

Šis vilciens būtībā ir mūsu dzīves vilciens, un mēs visi kopā un katrs atsevišķi esam tā pasažieri. Un katram kabatā ir tikai vienvirziena biļete...

Aiz vilciena logiem zūdošās ainavas un notikumi, kuros mēs aktīvi vai pasīvi piedalāmies, – tie ir mūsu dzīves notikumi un posmi. Daži no tiem ir nozīmīgāki, būdami dzīves vilciena pieturas, kurās jūs satiekat jaunus pasažierus, kas var pārveidot, padarīt krāšņāku un daudzveidīgāku jūsu ceļojumu. Šajās pieturās jums ir brīv izkāpt no vilciena, mainīt sava ceļojuma maršrutu līdz Z punktam – tas ir jūsu spēkos!

Vai tas būs prātīgi? Iespējams – jā, bet tikpat iespējams, ka to nevajadzētu darīt... Jums ir dota izvēles brīvība, tikai galarezultāts būs zināms vēlāk!

Dzīves vilciens traucas uz priekšu! Kalendāra lapiņas pāršķiras, nerimtīgi skaitot dienas, mēnešus, gadus... Vai tu, pasažieri, esi padomājis, kas tevi sagaidīs Z punktā un vai vispār kāds sagaidīs? Vai esi padomājis, ka tūlīt pienāks laiks pārbaudīt un sakravāt mantas, lai dotos citā pasaulē?

Bet tā jau cilvēks ir iekārtots, ka atceras par to un izvērtē aizgājušo, aizlidojušo, bieži vien veltīgo dzīvi tikai pie pēdējās robežas... Tik daži vērtē savu dzīvi laikus, uzreiz pēc kārtējās pieturas. Tas ļauj savlaicīgi mainīt maršrutu, mācīties no pieļautajām kļūdām, izvairīties no jaunām, vēl dramatiskākām. Arvien vairāk sliecos domāt, ka šie cilvēki laikam zina dzīves loģiskās veidošanas pamatus. Šajā sakarā atceros, ka citos laikos Rīgas Medicīnas institūtā bija Darba zinātniskās organizācijas nodaļa.

Mans vilciens arī tuvojas dzīves grāmatā ierakstītajai pēdējai stacijai. Manā ceļojumā arī bijušas gan nelielas pieturas, gan mazākas un lielākas stacijas, notikumi un fakti, kas visam pamatā. Starp tiem arī tikšanās ar profesoru Vladislavu Korzānu.

Šis manas dzīves posms – vispirms studiju gadu laiks, vēlāk profesionālā un akadēmiskā izaugsme – bija pagājušajā gadsimtā. 1967. gadā, būdams Rīgas Medicīnas institūta 1. kursa students, pirmo reizi satikos ar bargo rektoru. Manas tā brīža sajūtas bija godbijības trīsas un baiļu sajaukums. Laikam tā jājūtas padotajam, kam jāstājas cara tētiņa priekšā. Tikai Dievam vien zināms, kāpēc es, īstens rīdzinieks, neizprotamu iemeslu dēļ iestājos medicīnas institūtā Azerbaidžānā un nomācījos tur gadu. Pabeidzis 1. kursu, nolēmu saņemt atļauju mācības turpināt dzimtajā pilsētā. Kaut gan mana vēlme bija loģiski pamatota, tas izrādījās sarežģītāk, nekā biju domājis. Rīgas Medicīnas institūta rektors V. Korzāns, caurskatījis manus dokumentus (jāatzīmē, ka manas sekmes bija labas), vienā angļu mierā paskatījās uz mani un ar neizsakāmu nožēlu teica: “Jaunais cilvēks, jūs, šķiet, nevarat iedomāties, ka jūsu iespēja noturēties Rīgas Medicīnas institūtā ir viens pret desmit, jo šeit prasības un kadri ir nesalīdzināmi augstākā līmenī, bet ... ja jau jums pietiek nekaunības riskēt, jums tiek dots pusgads. Ja ziemas sesijā jūs nenokārtosiet kaut

vienu priekšmetu, neviens jūs neturēs mūsu *Alma mater* sienās...” Kā teikts krievu parunā – “*Bom mebe boz, a vom nopoz!*”¹.

Es no sirds apsolīju attaisnot rektora uzticību un centos tā, ka institūtu pabeidzu ar izcilību.

Tā bija pirmā, bet nebūt ne pēdējā mūsu tikšanās. Mēs sastapāmies daudzkārt gan epizodiski, gan arī garākās tikšanās reizēs rektorātā, zinātniskajās padomēs, kuras V. Korzāns vadīja ne vien ar cieņu, bet arī izcili. Līdz pat tai pēdējai reizei, kad pavadījām viņu mūžībā...

Viņu, ievērojamu slavenas augstskolas vadītāju, kas tai bija veltījis visu savu mūžu, izrāva no institūta kā koku ar visām saknēm. Ar saukli “Ceļu jaunajiem!” Neviens nav spējīgs pārdzīvot tādu pārestību, koks bez saknēm ilgi nedzīvo... “Tēvs, piedod viņiem, jo tie nezina, ko dara!” (Lūkas 23:34)

Tieši profesora V. Korzāna vadības laikā Rīgas Medicīnas institūts ierindojās milzīgās valsts labāko medicīnas augstskolu desmitniekā, kļuva slavens ar mācību un zinātniskajām programmām, daudziem izgudrojumiem un atklājumiem medicīnā un saistītās zinātnēs, zināmiem tālu aiz mazās republikas robežām, ar hepatoloģijas, hematoloģijas, elektropunktūras zinātniski pētnieciskajiem centriem. Tieši V. Korzāna laikā Rīgā sāka darboties Eiropā pirmā akupunktūras un Ķīnas medicīnas ārstu pēcdiploma mācību programma ārstiem. Mūsdienās jau divdesmit vienas valsts augstskolās veiksmīgi darbojas šādas katedras, sagatavojot ārstus integratīvās medicīnas tradīcijās. Bet kur šādi ārsti ir pie mums?

Profesors V. Korzāns ar savu izcilo un gudro vadību vainagoja mūsu augstskolas kolektīvu, kur katras katedras vadītājs bija personība, kur zinātniskā padome patiešām bija zinātnieku padome, nevis tas, ko bieži redzam tagad. Tolaik bija neloģiski un neiespējami būt tik ilgi augstskolas pirmajai personai, ja neesi cienīgs. Viņš, Vladislavs Korzāns, bija cienīgs un manās atmiņās mūžam paliks nesatricināmi mierīgs, reti smaidošs, nopietns, dziļu cieņu raisošs Zinātnieks un Cilvēks!

Lai gaiša viņa piemiņa!

¹ Krievu frazeoloģisms, kas nozīmē: “Ej prom, un lai manas acis tevi vairs neredzētu!”

Māra Pilmane

Profesors laikam mani izprata skaidrāk un redzēja tālāk

Profesors Vladislavs Korzāns un es studiju gados – nu, tās bija divas ļoti tālas planētas, vismaz tā šķita man, Rīgas Medicīnas institūta Pediatrijas fakultātes 1. kursa studentei. Rektors mums visiem likās ļoti tāls, liels un neaizsniedzams. Tās reizes, kad profesoru redzējām, bija mūsu kārtējās ķīmijas lekcijas, un tad mēs visi sēdējām, “ķepas salikuši”, ārkārtīgi godīgi, ļoti pieklājīgi un pūlējāmies izskatīties gudrāki, nekā bijām... Taču patiesībā bijām negantāki, nekā izskatījāmies, ko saprotu tikai tagad, pati būdama docētāja un stāvot studentu priekšā! Lai arī lekcijas nebija sliktas, ķīmijas smalkās nianšes tik ļoti necienījām, lai neizdomātu savai izklaidei kādas nešpetnības. Profesoram bija savi iemīļotie vārdiņi, kurus viņš, lekcijas lasot, bieži atkārtoja. Mums tikai to vajadzēja, un reiz veselu lekciju pavadījām, nevis iedziļinoties tās saturā, bet katru profesora atkārtoto vārdu pieskaitot. Pēc lekcijas vinnēja tas, kurš bija saskaitījis vislielāko skaitu vārdu, kas bija iemesls šī notikuma “nosvinēšanai” ar saldās maizes zupas porciju Torņa kafējnīcā...

Profesors lielākoties lekcijām papildu materiālus neizmantoja, tomēr virkne formulu viņam bija sarakstītas uz mazām lapiņām, kuras tad gan tika izmantotas, raisot mums jautājumu, kas varētu notikt, ja šo lapiņu nebūtu. Tādējādi mūsu nākamā nejaucība saistījās ar lekcijas lapiņu “nočiepšanu”, ko realizēja kursa puīši, apturot profesoru ar kādu sagudrotu iemeslu Anatomikuma gaitenī pirms lekcijas sīkietami “ļoti svarīga” jautājuma noskaidrošanai un piedāvājoties aiznest lektora mapi līdz lekciju zālei... Neatminos vairs, kam bija tās veiklās rokas... Tomēr mūsu sajūsma zuda ļoti drīz pēc lekcijas sākuma, kad

profesors, savas lapiņas tā arī neatrazdams, visu lekciju veltīja tikai un vienīgi Krebsa ciklam, pamatīgi iesaistot visus klātesošos jautājumu un atbilžu maratonā... Knapī dzīvi sagaidījām lekcijas beigas: bijām uz visiem atlikušajiem gadiem izārstēti no vēlmes izjaukt ielānoto lekciju norisi. Mūsu kurss, kā vēlāk izrādījās, Krebsa ciklu bija apguvis no visām plūsmām vislabāk un, manuprāt, spēj izstāstīt vēl tagad!

Nākamās atmiņas jau saistās ar mana zinātniskā darba sākumu. Toreiz mazais darbiņš par *pneumosis paranasalis dilatans* man šķita kā augstākā apogeja, kas vien zinātnē iespējama, un pienāca mirklis, kad tiku aicināta uz Tartu Valsts universitātes studentu zinātnisko konferenci sniegt ziņojumu par padarīto. Nu bija jākārto komandējums. Tā kā studentiem speciālu līdzekļu šādiem nolūkiem nebija, devos pie rektora uz Padomju bulvāri pēc paraksta uz dokumentiem. Doties pie rektora vien jau bija liels notikums, bet šo vizīti nekad neaizmirsīšu tā iemesla dēļ, ka pirmo reizi izbaudīju to, ko sauca par rektora mazrunīgumu.

Vizītei gatavojos vai nedēļu, pārgludinot savu balto blūzīti un svārņus vairākas reizes, nomocīju darba vadītāju ar neskaitāmiem jautājumiem, kā tad īsti jāuzvedas rektora kabinetā, un, protams, vairākas reizes atkārtāju sakāmo. Lieki teikt, ka brīdī, kad beidzot ierados pie rektora un pieklauvējusi konstatēju, ka sekretāres nav, bet mani sagaida pats rektors, pamatīgi apstulbu un, aizmirsusi visu sakāmo, saļimu krēslā iepretim rektoram. Turpmāko darbību varētu nodēvēt par “trusīša izmisīgu blenšanu” uz vilku, t. i., rektoru, ko pēdējais mierīgi akceptēja ar pilnīgi neizdibināmu skatienu vismaz piecu minūšu ilgā klusumā! Arī šajā diezgan jancīgajā situācijā profesors V. Korzāns palika sev uzticīgs, jo klusumu nācās pārtraukt man, beidzot izpikstot savu vēlmi pēc paraksta uz komandējuma pieprasījuma. Parakstu apstiprināja piekrītošs rektora ņurdiens, un, joprojām neizdibināmā skatiena pavadībā, atmuguriski kāpjoties, man kaut kā izdevās tikt ārā no rektora kabineta!

Par savu tik ļoti muļķīgo uzvedību, protams, nevienam nestāstīju un kaunējos vēl ilgi. Tomēr šķiet, ka kaut kādu iespaidu mana vizīte bija atstājusi, jo citiem studentiem ne vienmēr komandējumus apstiprināja, bet manējie nekad netika atteikti un saņēma rektora

parakstus visu studiju gadu garumā tajā pašā dienā, kad tika iesniegti! Vēlāk gan uzzināju, ka rektors šad un tad bija paaugstinājies par manu darbību atbilstošajā zinātnes lauciņā, un šī ziņa, uzzināta sen pēc studiju beigšanas, vēl joprojām silda sirdi, liekot prātot par to, cik sīkas nianšes, nu, tādas kā rektora vienkārša apvaicāšanās par mazu studentīņu, spēj greznot šā studentīņa vēlāko dzīvi un padarīt ikdienu norisi svarīgāku, nekā tā varbūt dažkārt ir!

Turpmākie gadi mani kopā ar profesoru nesaveda, lai gan biju kļuvusi par klīnisko ordinatori un doktoranti un jau sākusi strādāt ar studentiem Histoloģijas katedrā. Atceros gan iepriekšējās katedras vadītājas zvanu vēlu vakarā, kas vēstīja par jauna rektora iecelšanu. Mazliet tika parunāts, kā nu tagad būs ar profesoru V. Korzānu, bet, ja nu kāds arī kaut ko cerēja, tad... nekas nenotika. Jaunais rektors ar cieņu izturējās pret iepriekšējo, un nekādi skandāli šajā sakarā neizcēlās.

Pēdējo reizi ar bijušo rektoru V. Korzānu satikos trolejbusā. Toreiz tikko bija izveidota Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāte, un man ar šo notikumu bija tieša saistība. Tāpēc, ieraugot profesoru, domāju, ka tūlīt, tūlīt pār manu galvu nobirs pārmetumu virkne vai arī profesors ar mani pat nerunās. Taču profesors izturējās vissirsnīgāk no visām reizēm, kad vien bijām tikušies. Kad, pūloties noturēt līdzsvaru, rokās saķērušies, bijām “aizdejojuši” līdz sēdvietām, viņš sirsnīgi apvaicājās, kā man klājas, un pēc tam, joprojām turot manu roku, mierīgi teica: “Vienmēr esmu priecājies par jums, bet par visu pārējo, kas tagad notiek, – zināt, es esmu savas augstskolas patriots, un nezin kāpēc man šķiet, ka tāda pēc savas pārliecības esat arī jūs!” Vairāk runāt neiznāca, jo pienāca izkāpšanas brīdis, bet profesors laikam jau mani izprata skaidrāk un redzēja tālāk, jo pēc trīs gadiem es atgriezos savā *Alma mater* un Anatomikumā!

RMI Studentu zinātniskās biedrības konference Gaīļezera slimnīcā
1984. gada 27. novembrī. No kreisās: pirmais – J. Leja, otrais – U. Vikmanis.
Uzrunu saka rektors profesors V. Korzāns. *Foto no personīgā arhīva*

RMI studentu imatrikulācijas akts 1991. gada 1. septembrī pie institūta jaunā
kompleksa. No kreisās – J. Salaks Hipokrata tēlā. Priekšpusē uzrunu saka
rektors profesors V. Korzāns, aiz viņa stāv zinātņu prorektors A. Bļugers un
mācību prorektors U. Vikmanis. *P. Cīruļa foto. Foto no personīgā arhīva*

Edvīns Platkājis

Kad padoms palīdz darbus veikt

Domāju, ka mediķu saimē ir vēl daudz ārstu, kuriem ir bijusi iespēja pazīt visus medicīnas augstskolas rektorus, noklausīties viņu lasītās lekcijas, uzrunas, kopā ar viņiem risināt gan medicīniska rakstura, gan dažādus sadzīves jautājumus.

Man diemžēl nebija lemts tikties ar pirmo Rīgas Medicīnas institūta direktoru (rektoru) Ernestu Burtnieku. Kad 1958. gadā viņš aizgāja bojā, es atrados dienestā Padomju armijā, turklāt ziņas par notiekošo Latvijas Padomju Sociālistiskajā Republikā un visā PSRS bija stipri ierobežotas.

Ar otro rektoru Vasiliju Kalbergu sastapos iestājesāmenu laikā pēc demobilizācijas. Mēs, vairāki jauni puisi, vēl armijas formas tērpos ģērbušies, stāvējām dekanāta otrā stāva kāpņu telpā, kad, uzkāpis pa kāpnēm, pie mums pienāca sirms vīrs gados un krievu valodā mūs uzrunāja, apjautājās par veiksmi eksāmenos, novēlēja izturēt līdz galam un piebilda, ka cerot mūs vēl satikt. Nevienam no mums šo vīru nepazina. No rektorāta iznākusī sieviete mums paskaidroja, ka esam runājuši ar rektoru profesoru Vasiliju Kalbergu. Kad pirmajā kursā pēc atgriešanās no darbiem kolhozā sākām studēt, normālās cilvēka anatomijas kursā lekcijas sāka lasīt profesors V. Kalbergs, ar kuru jau bijām iepazinušies. Pirmajā kursā administrācijas telpās iegriezos reti. Reiz, iegājis dekanātā, uz kāda kabineta durvīm izlasīju uzrakstu "Mācību prorektors docents V. Korzāns", kas man absolūti neko neizteica. Mani kursabiedri arī nevarēja iedomāties, ar ko nodarbojas prorektors. Mums šķita, ka galvenā priekšniece divos pirmajosursos ir prodekāne docente Margarita Siļeckā, kura patrepē (kabinetā zem kāpnēm) lēma par studentu dzīvi visos aspektos: par

kārtību smēķētavā, uzvedību Anatomikumā, kavējumiem, sekmēm, nenokārtotām ieskaitēm un eksāmeniem. Tādu “gādību”, šķita, nekur nevar apžēlot un negribējās arī nevienam novēlēt. Tikai vēlāk sapratām, ka tā bija ļoti laba un vērtīga audzināšana, kas ļāva daudziem palikt studentu sarakstā.

Un tā otrajā kursā lekcijas organiskajā ķīmijā sāka lasīt docents Vladislavs Korzāns. Tagad arī citi kursabiedri varēja iepazīties ar prorektoru. Viņš lekciju laikā bija kustīgs, veikli pierakstīja pilnu tāfeli ar ciklisko ogļūdeņražu formulām un dažādiem radikāļiem, lai gan rokā viņam bija tikai neliela papīra lapiņa. Runāja tekošā, pareizā latviešu valodā bez liekvārdības, un mums, studentiem, vajadzēja bremsēt viņa uzņemto tempu, jo nespējām pārrakstīt (pārzīmēt) no tāfeles šo formulu gūzmu. Pareizi norakstīt bija svarīgi, jo mācību grāmatu nebija. Kursa studenti atzina, ka prorektors ir taktisks, vienkāršs sarunās ar studentiem un guvis daudzu studenšu cilvēcisku mīlestību.

Praktiskajās nodarbībās Bioķīmijas katedrā pasniedzēji mums skaidroja, ka katedra piedalās plašā pētniecības darbā, ka V. Korzāna tēma saistīta ar parenterālās barošanas līdzekļu radīšanu un pielietošanu. Uzklusējām, bet zināšanu līmenis un sapratne par šo lietu bija tikpat liela kā par Einšteina relativitātes teoriju.

Studiju laikā man divus gadus uzdeva vadīt Studentu zinātnisko biedrību, izdevās izveidot ļoti darbīgu, labu biedrības valdes kolektīvu. Par biedrības darbību interesi izrādīja jau par rektoru kļuvušais profesors V. Korzāns, lai gan par kuratoru bija apstiprināts kāds no pasniedzējiem. Darbošanās bija interesanta. Veicām saraksti ar Prāgas Kārļa Universitātes Studentu zinātnisko biedrību, kā arī saņēmām uzaicinājumu ar trim studentu darbiem piedalīties viņu konferencē. Palīdzību šā sarežģītā jautājuma (tolaik) kārtošānā apsolīja organizācijas sakariem ar ārzemēm “Sputņik” darbinieks Ivars Ķezbers, kurš vēlāk kļuva par politiķi. Piedalīšanos konferencē atbalstīja un darbu tēmas akceptēja prorektors profesors A. Bļugers, kurš ieteica par finansēšanu runāt ar rektoru, un arī viņš par to parunāšot. Kad informēju rektoru, viņš uzklusīja un ar izbrīnu jautāja: “Jūs to nopietni runājat? Kas jūs tur laidīs? Ja varat nokārtot, atbalstīšu!” Un tā Rīgas

Medicīnas institūts bija pirmais no augstskolām, kura studenti piedalījās konferencē aiz PSRS robežas. Ik gadu notika studentu zinātniskās konferences, un ik gadu institūtā zinātņu padomes sēdē bija jāatskaitās par Studentu zinātniskās biedrības darbu. Sēdes vadīja rektors, sākumā pārrunājot klausāmos jautājumus. Pēc tam, dodot vārdu ziņojuma lasītājam, pieteica, ka jāiekļaujas 10 minūtēs. Reglaments bija jāievēro, turklāt jāatbild arī uz padomes locekļu jautājumiem. Savukārt secinājumus un darbu pozitīvi vai atzinīgi novērtēja sēdes vadītājs.

Studiju pēdējā gadā, tiekoties ar rektoru, viņš uzdeva man pilnīgi negaidītu jautājumu: “Vai jūs nevēlētos pēc augstskolas beigšanas strādāt Rīgas Medicīnas institūtā?” Atbildēju, ka par to neesmu domājis, jo mana ģimene bija Jelgavā, kur sieva strādāja par ārsti. Tā pie šī jautājuma vairs neatgriezāties. Vēlāk profesors Aleksandrs Bieziņš man teica, ka viņš panācis Veselības aizsardzības ministrijas un rektora piekrišanu, lai mani ieskaita bērnu ķirurģijas specialitātē klīniskajā ordinatūrā, jo savā brīvajā laikā klīnikā bieži voluntēju.

Otrajā klīniskās ordinatūras gadā rektors uzaicināja mani vasarā strādāt jauno studentu uzņemšanas komisijā, organizēt eksāmenus, pieaicināt skolotājus no vidusskolām, veikt gan “papīra” darbus, gan risināt tehniskus jautājumus. Iepazinos ar daudziem burvīgiem cilvēkiem, kurus rektors bija iesaistījis šajā darbā. It sevišķi patīkamas ir atmiņas par komisijas atbildīgo sekretāri, tagad profesori Viju Eniņu, par viņas zināšanām un prasmi radīt mierīgu gaisotni darbinieku vidū.

Nākamā vasara atkal bija jāvelta tādām pašām darbam. Bet bija interesanti, vajadzēja uzklaut vairāk nekā tūkstoti jaunu cilvēku, dažādas viņu domas, vēlmes, skaidrot viņiem nesaprotamo, gatavot rektora pavēli par to, kāds skaits reflektantu kārtos iestājesāmenus. Rektors personīgi katru dienu interesējās, kā rit darbs, cik daudz jauniešu vēlas stāties Rīgas Medicīnas institūtā, apmeklēja uzņemšanas komisijas darba telpas. Bija arī dažādi kuriozi, par kuriem rektors pasmējās kopā ar komisijas darbiniekiem.

Iekļaujot reflektantus studentu skaitā, rektors uzņēmās vadību, salīdzināja sekmes, skaitīja punktus, darba stāžu, atlasīja nepieciešamo studentu skaitu, par ko informēja un apstiprināja rektorāta sēdē.

Vēl pavisam nesen, strādājot arhīvā un vācot materiālus par mana kursa virzību cauri gadiem, vajadzēja pārcilāt, pārļapot dokumentus, pavēles par uzņemšanas komisijas darbu, ieskaitīšanu studentu skaitā pirmajā kursā, kā arī ik gadu par kursa kolēģu atskaitīšanu no studentu skaita. Atmiņā atausa senās un interesantās, bet ļoti noslogotās dienas un nedēļas. Un rektora paraksts ir uz visiem dokumentiem.

Rektors bija ļoti cienīts un vienmēr studentu gaidīts viņiem svarīgos un svinīgos brīžos, it īpaši absolventu izlaidumos. Parasti vienkāršiem vārdiem, ļoti silti un tēlaini tika izteikti pateicības vārdi jauno kolēģu vecākiem un pasniedzējiem, vēlējumi ārstiem, uzsākot jaunu darba cēlienu dažādās Latvijas vietās, aicinājums neaizmirst Rīgas Medicīnas institūtu. Pastāvējis un gaidīts runātājs bija arī profesors Jūlijs Anšeļevičs. Atcerējos, ka mūsu kursa izlaiduma neoficiālā daļa notika rūpnīcas “Radiotehnika” klubā Pārdaugavā, kurā piedalījās arī kupls pasniedzēju pulks. Paldies viņiem par to! Ar rūpnīcas administrācijas palīdzību tika servēti galdiņi, spēlēja rūpnīcas orķestris, liksma mūzika mijās ar dejām līdz rīta gaismai. Kursā meitenes atzina rektoru par labāko dejojāju, un daudzām izdevās ar viņu nodejot pa dejai.

70. gadu sākumā rektors mani uzaicināja pie sevis un bez liekvārdības teica, ka nolemts mani virzīt jaunam sabiedriskam darbam: man jāuzņemas vadīt darbinieku arodorganizāciju un jāpadomā par valdes sastāvu. Pārsteigts par tādu virzību, bildu, ka man kā šīs sabiedriskās organizācijas biedram šķiet, ka iepriekšējais sastāvs strādājis labi un apmierina darbinieku intereses. Mana atruna, protams, netika ņemta vērā, un kopsapulcē valde tika ievēlēta. Jāteic, ka cilvēki, kurus ievēlēja, strādāja ļoti godprātīgi, izdarīja samērā daudz un ieviesa jaunus darbības virzienus. Rektors uzsvēra, ka “sociālistiskā sacensība” jāveic saprotamāk un caurskatāmāk, vienādi jāvērtē noteikumi un rezultāti starp profila nodaļām. Problēmu radīja pilnsapulcēs nepieciešamo delegātu ierašanās (kvorums). Rektors ieteica izdomāt kādus piesaistošus pasākumus – loterijas, modes skates, deficīta preču tirgošanu, sunišu šovu u. c. Un tas daļēji arī izdevās.

Ik gadu Veselības aizsardzības ministrija savās pakļautības iestādēs veica kompleksas finanšu revīzijas. Kādā no tām arodorganizācijai pārmeta, ka tā ir pieļāvusi dažas kļūdas, sadalot ceļazīmes uz

sanatorijām un atpūtas namiem. Uz to rektors reaģēja mierīgi un noteica, ka revizoriem taču kaut kas ir jākonstatē.

Augstskolas vadītāja darbs bija interesants un daudzpusīgs. Redzeslokā bija sports, pašdarbības kolektīvu un sabiedrisko organizāciju darbība, Internacionālā kluba rīkotā bezvalūtas studentu prakšu grupu apmaiņa ar sociālistiskām valstīm, studentu celtnieku vienības, studentu atpūtas un sporta bāzes celtniecība un uzturēšana Taurenē, kā arī daudz citu virzienu. Protams, pamatā bija mācību programmu pilnveidošana. Pavisam nesen, atceroties laiku, kad rektors bija V. Korzāns, daži no kolēģiem man negaidīti teica, ka viss bijis labi, taču rektors esot lietojis alkoholu. Atklāti sakot, neviens no mums nav nodzīvojis mūžu bez tā. Jautāju: “Vai esat bijuši ar viņu kopā, paši to redzējuši?” – “Nē, bet par to runā...” Nekas nevar būt indīgāks par baumām, kuras brīžiem izplatās bez kāda pamata!

Vēlos pastāstīt, ka mēs, grupa jauno ārstu, bijām iepazinušies ar tā laika dzejniekiem un aktieriem, kuri restorānā “Rīga” pulcējās un lasīja savu publicēto un jaunradīto dzeju. Mūs “pieņēma” par klausītājiem, jo mēs viņiem trīs reizes mēnesī izmaksājām konjaku “Pliska” (bija populārs cenas un arī varbūt garšas dēļ), kafiju un šokolādi. Dzeja bija interesanta, aizraujoša, bet tālaika cigarešu dūmi varēja pat lielākus lopiņus nogalēt. Dzejnieki gan atzina, ka konjaks, kafija un smēķi tonizējot un naktīs viņi radot jaunas dzejas rindas. Dažkārt restorānā sastapām arī rektoru, kurš bija ieradies ne jau dzeju klausīties, bet pēc darba relaksēties, klausoties mūziku kopā ar saviem paziņām un republikā pazīstamiem cilvēkiem, ar kuriem noteikti bija jāuztur kontakti. Tolaik tas bija vispārpieņemts, šeit nav nekā nosodāma, un tāpēc nav jākrāj materiāls tenkošanai.

1975. gadā mani “pārpirka” – aizvilināja strādāt Veselības aizsardzības ministrijā ar daudz lielāku darba apjomu, bet to nevar nožēlot. 70. gadu beigās un 80. gadu sākumā rektors cīnījās par to, lai tiktu uzsākta jauna RMI korpusa projektēšana un objekts tiktu iekļauts celtniecības plānos. Idejas, ar kurām rektors iepazīstināja ministru V. Kaņepu, tika uzklauskātas un doti solījumi. Taču gadi gāja un vienmēr ceļamo objektu bija par daudz, bet naudas par maz. Jautājums izkustējās no tā saucamā nāves punkta, kad arhitekts Visvaldis Čikste

sāka projekta izstrādi un Rīgas celtniecības tresta 58. celtniecības pārvalde Roberta Gintera vadībā sāka celtniecību. Pasūtītāja funkcijas ministrija uzdeva veikt celtniecības direkcijai slimnīcā “Gaiļezers”. Un konsultants bija rektors profesors V. Korzāns. Ik gadu katrā objektā bija jārod iespēja samazināt celtniecības izmaksas, tāpēc kaut kas bija jāsvītro no projekta. Tādējādi finansēšanā netika iekļauts arī RMI korpuss ar aktu zāli. Celtnieki gan bija pasūtījuši un saņēmuši dzelzsbetona pāļus pamatu laukam, turklāt tie jau būvbedrē bija iedzīti. Tad pēkšņi, 1985. gadā, no PSRS Tautas kontroles komitejas brauc revīzijas grupa pārbaudīt objektu celtniecības gaitu, finansēšanas pareizību, ekonomiju u. c., kā arī Veselības aizsardzības ministrijas ceļamos objektus – Liepājas slimnīcu un RMI kā vienīgās augstskolas korpusu. Rektors gatavojās augstajiem viesiem rādīt un stāstīt par RMI attīstības perspektīvām, bet celtnieki vienā naktī saveda smilti un apbēra “nelegālo” pāļu lauku. Par laimi, laika trūkuma dēļ viesi līdz objektam netika un tikai virspusēji iepazinās ar dokumentāciju.

Rīgas Medicīnas institūta celtniecību pabeidza 1987. gada 30. septembrī, noformējot nodošanas-pieņemšanas aktus par 16 000 kvadrātmētru lietderīgās platības ar izmaksu 4,5 miljoni rubļu. Protams, neizdevās viss iecerētais – dizains kafejnīcā, rektorāta zāle u. c.

Rektoram daudz palīdzēja profesors Ivars Breikšs, kurš kopā ar māksliniekiem Daci Moti un Viesturu Vilku demonstrēja skaistas skices, taču nebija finansējuma. Mans un rektora gājiens pie bankas direktora Imanta Gaiļa nedeva rezultātu, jo visos objektos celtniecības plāni tika izpildīti un nevienam līdzekļus pārdalīt nevarēja. 28. oktobrī institūtu oficiāli atklāja, piedaloties veselības aizsardzības ministram un valdības pārstāvjiem.

90. gadu sākumā grupai Saeimas deputātu nepatiku radīja Lin ezera slimnīca, kurā tika ieguldīti prāvi līdzekļi remontam: telpas bija labā tehniskā stāvoklī, bet, lūk, tur ārstējoties bijusī partijas elite. Tas viss gan bija atcelts, un slimnīcā varēja ārstēties jebkurš Rīgas iedzīvotājs, kam bija ārsta nosūtījums. Deputāti uzstāja, lai Ministru Padome slimnīcu nodod Rīgas rajona izpildkomitejai. Rīgas rajonam jau bija jānodod Siguldas slimnīca, Saulkrastu slimnīcas guļamkorpuss un poliklīnika Salaspilī, tādēļ Rīgas rajona izpildkomitejas

priekšsēdētājs Egons Kalnciems atzina, ka rajons to finansiāli nevarēsot uzturēt. Ministru Padome tomēr nepieņēma lēmumu par slimnīcas īpašuma maiņu, bet uzdeva nedēļas laikā sagatavot priekšlikumus. Jau nākamajā dienā Veselības aizsardzības ministrijā tika sasaukta darba grupa (kā teiktu tagad), lai apspriestu priekšlikumus. Rektors ierosināja atļaut jaunizveidotajai Māszinības fakultātei atvērt slimnīcā mācību bāzi, jo tur bija visi pamata ārstniecības profili. To noformējām, iesniedzām Ministru Padomē, un tā tapa vēl viena mācību bāze. Ar rektoru bieži sazinājāmies, viņš ātri un pamatoti vienmēr izteica savu viedokli un arī sava kolektīva domas.

Ar rektoru tikos viņa 70 gadu jubilejā Bioķīmijas katedras telpās. Apsveicu viņu. Viņš bija kustīgs, smaidīgs, teica, ka brīžiem nejutot savus gadus. Par apmierinājumu ilgajiem darba gadiem viņš atzīmēja, ka valstij sagatavoti daudz labu ārstu visās specialitātēs, kuri strādā visos rajonos. Viņš priecājās, ka bija izdevies uzcelt un iekārtot augstskolas korpusus, vadīt mācību procesu labās telpās. Varot vēl strādāt savā specialitātē, izteica cerību, ka neuzbūvēto korpusu uzcelš jaunie rektori un daudz kas mainīsies līdz ar laika prasībām.

2002. gada marta beigās nodaļas vadītāja mani informēja, ka slimnīcā ar smagu slimību ievietots profesors V. Korzāns. Vairākas reizes apmeklēju profesoru intensīvās terapijas palātā. Mūsu acu skatieni sastapās, saskatījāmies, bet, vai viņš mani pazina, nezinu. Nodaļas personāls un pieaicinātie konsultanti profesores Ģertrūdes Eniņas vadībā darīja visu iespējamo, lai rektora stāvoklis uzlabotos. Taču notika pretējais: 6. aprīļa rīta konferencē dežūrārsts paziņoja, ka rektors Vladislavs Korzāns miris. Ārsti baltos virsvalkos piecēlās, ar klusuma brīdi godināja savas augstskolas ilggadējo trešo rektoru pateicībā par Rīgas medicīnas augstskolas popularitāti un gūtajām zināšanām.

Bēru dienā atvadīties bija ieradušies gan ārsti, gan augstskolas darbinieki un studenti. Pavasara dienā uz kapa gūla milzīgs daudzums skaistu ziedu.

Kad ejat Meža kapos un piestājat pie pirmā Latvijas Republikas Valsts prezidenta Jāņa Čakstes un viņa lielās ģimenes atdusas vietas, aizejiet vēl nedaudz tālāk pie pieminekļa Vladislavam Korzānam. Piestāji, nolieciet ziediņu, domās pateicieties par to, ko nepaspējāt dzīves laikā!

Irina Rozeta

Dāvana

Dāvanas mēdz būt dažādas, bet kāda ir to vērtība? Domājams, tikai atmiņā un iespaidā, kas saglabājas ilgu laiku, bet dažkārt – pat mūžu. Šādu neaizmirstamu dāvanu esmu saņēmusi no mūsu rektora profesora Vladislava Korzāna.

Tas notika ļoti, ļoti sen – 1981. gadā. Es, Rīgas Medicīnas institūta 2. kursa studente – jauna, dzīvespriecīga, laimīga. Ziemas sesija. Slapjais sniegs žļurkst zem kājām, pareizāk – zem jauniem zābaciņiem, kuri mani nes pāri pagalmu peļķēm. Anatomikuma pagalmā tās tolaik bija kā neizbrienami ezeri, lieli un dziļi, ja paklupsī, izpeldēsies. Tajā dienā bija jānonāk līdz auditorijai nevainojami tīrai, jo bija gaidāms bioķīmijas eksāmens! Tie, kuri to kārtoja tolaik, atceras, ka eksaminēja pats Rektors (!), vienmēr tērpies sniegbaltā virstērpā un perfekts. Tāpēc man portfeli ir nevis grāmatas un pieraksti, bet gan vecmāmiņas kārtīgi salocīts, iestīvināts un izgludināts medicīniskais tērps, kuru gaitenī uzvilksu. Bet vēl jātiek līdz durvīm. Jāpārvietojas ļoti uzmanīgi – tā, lai nepakluptu pret kādu ledus kukurzni vai neizpeldētos aukstā peļķē. Tobrīd es biju tikai jauna, jautrība un laime bija pagaisusi: priekšā bioķīmijas eksāmens, bet zem kājām – nepārvarams šķērslis.

Vēl joprojām nevaru saprast, kāpēc mēs Anatomikumā negājām pa tiro, gaišo un plašo parādes vestibulu, bet lidām pa čikstošajām sētas durvīm? Varbūt taupījām laiku, jo vienmēr nācām pēdējā brīdī un ceļš no tramvaja pieturas caur pagalmu šķita īsāks, bet galvenais – mēs šo pagalmu mīlējām, jo pavasarī tajā ziedēja ceriņi, rudenī valdīja kļavu lapkritis, pagalmā varēja starpbrīdī uzsmēķēt (kolēģi, kaunieties!), paflirtēt, iepazīties. Bet ne todien.

Nepietiek ar peļķu pančkām, uz cepures krita slapjš sniegs. Bet zem cepures – lokas, es taču biju ļoti cītīgi gatavojusies eksāmenam: sapucējusi visas spalviņas, uzvijusi lokas, izmantojusi vecmāmiņas palīdzību, visa ģimene pārdzīvoja. Rīts pagalmā, kā ierasts, patumšs, deg tikai divas pablāvas spuldzītes: viena – pie ieejas Ķīmijas katedrā, otra – virs Svešvalodu katedras durvīm. Anatomikums grimst tumsā, tāpat kā šurp steidzošos studentu dvēseles.

Iepriekšējie trīs eksāmeni nokārtoti, atlikusi bioķīmija, kas visu studentu maigajām dvēselēm raisa šausmas. Meitenes dzēra baldriānus, zēni tēloja bravūru. Visi zināja, ka iespēja pastāv. Profesors Korzāns. Tiksi pie katedras vadītāja – eksāmenu nokārtosi. Ja netiksi, kā saka, liktenim neizbēgsi... Un visi zināja: galvenais – izskatīties labi, bet vēl labāk – brīnišķīgi! Pēc trīs sesijas nedēļu šausmām, negulētām naktīm, drudžainās briesmīgās bioķīmijas mācību grāmatas un pašas uzskricelēto lekciju konspektu lasīšanas, kuras biju rakstījusi nekārtīgā rokrakstā. Par ko gan biju domājusi docentes Ievas Strautmanes brīnišķīgajās lekcijās? Laikam par viņas eleganci...

Taču 18 gadu vecumā tas viss viegli pārvarams. Tāpēc, ka tikai 18 gadu, bet jau zini – vajag!

Noņēmu cepuri, uzbuzināju matus un droši devos cauri peļķei: līdz eksāmenam atlikušas trīs minūtes, nav laika mainīt maršrutu. Sāņus no manis kustējās kāda figūra. Pagriezu galvu un sastingu – man blakus stāvēja profesors Korzāns, profesors, pie kura mēs tik ļoti vēlējamies kārtot eksāmenu. Es pirmo reizi viņu redzēju tik tuvu: gaišas, gudras acis, sniegbalts krekls, moderna kaklasaite, melns mētelis. Viņš smaidīja, redzot, kā es augstpapēžu zābakos mēģinu pārvarēt ūdens lāmu ceļā uz zināšanām. Es klusu izdvesu: “Labrīt!” “Labrīt, kolēģa!” viņš jautri atņēma sveicienu un jautāja, vai es dodos uz bioķīmijas eksāmenu. Atkal izdvesu: “Jā!” “Tad iesim caur parādes ieeju,” ar rokas mājienu viņš uzaicināja mani sekot.

– Apiet Anatomikumu un ieiet pa centrālām durvīm prasīs kādas piecas minūtes, – drudžaini domāju. – No otras puses, bez profesora Korzāna nekas nesāksies, viņam arī savs slavenais halāts jāuzvelk. Ak, Dievs, bet kur tad es pārgērbšos? Taču šie muļķīgie jautājumi izgaist paši no sevis, jo es taču eju kopā ar pašu Rektoru! Cenšos

netenterēt, turēties kopsolī. Ceļā profesors turpina ikdienišķu sarunu: “No kādas grupas jūs esat? Kā nokārtoti citi eksāmeni?” Atbildu: “Esmu no 23. grupas, profesor! Histoloģija un fizioloģija nokārtota uz teicami, bet anatomijā, tur šausmīga netaisnība, pat varētu teikt – cilvēktiesību pārkāpums: docents nevienu, pilnīgi nevienu nav novērtējis teicami!”

Profesors tik smaida un nemaz nejautā, kurš viņa augstskolā tik ļoti pārkāpj jauno studentu tiesības. Esam tikuši no pagalma peļķēm uz ietves asfalta, profesors iet raitā solī, un es, laimīga un lepna, lidoju, jo eju taču blakus pašam Korzānam!

Cik atceros, toreiz visi studenti, bet jo īpaši studentes, attiecās pret profesoru Korzānu ar sajūsmas pilnu pielūgsmi. Laikam tāpēc tik labi atceros šo īso tikšanos, jo ne jau katru dienu studentam bija laime tikties un privāti parunāt ar rektoru.

Caur smagajām parādes durvīm pa kāpnēm uzskrienam gaišajā vestibilā. Pagriezies pret mani, profesors saka: “Jums pa labi!” Apmulsusi atbildu: “Paldies, profesor, uz redzēšanos!” Taču, aci piemiegams, viņš ar smaidu turpina: “Jūs, kolēģe, labi izskatāties! Veiksmi eksāmenā!”

Šī rektora Vladislava Korzāna dāvana – smaids un laba vēlējums – ir ar mani jau 34 gadus. Gaiša cilvēka dāvanai ir īpaša vērtība!

Andris Rubins

Izcila personība, labs cilvēks, teicams organizators, orators un lektors

Profesors Vladislavs Korzāns bija ievērojama personība, izcils lektors ķīmiķis, cilvēks ar izteiktu humora izjūtu, staltu stāju, vienmēr eleganti ģērbies. Viņš mums, daudziem studentiem, bija paraugs, kuram līdzināties.

Pirmo reizi profesoru Korzānu ieraudzīju 1968. gadā, kad sāku studēt Rīgas Medicīnas institūta (RMI) Ārstniecības fakultātē. Profesors mums, 1. kursa studentiem, lasīja lekcijas organiskajā ķīmijā (tajā laikā nebija mācību grāmatu organiskajā ķīmijā latviešu valodā). Profesors bija labs lektors ar skaidru, labu un precīzu valodu, tāpēc lekciju materiāls bija saprotams un viegli pierakstāms. Atceros, ka viņa lekciju konspekts jeb galvenie pieturas punkti bija uzrakstīti uz mazām lapiņām, kuras viņš turēja plaukstā, un, rakstot uz tāfeles ķīmijas formulas, arī Krebsa ciklu, viņš reizēm tajās ieskatījās; jādodomā, lai viss būtu izklāstīts nevainojami, pareizā secībā. Viņa lekcijas es un daudzi citi studenti izmantojām, lai apgūtu organiskās ķīmijas vielu. Lekciju zāle Anatomikumā profesora lekciju laikā vienmēr bija studentu pilna.

Professoram V. Korzānam bija skaistuma izjūta, viņš bija estēts. Viņam bija skaista sieva, elegantas sekretāres. Uz visu viņš raudzījās ar ironiju, kas tolaik palīdzēja dzīvot.

Protams, rektoru V. Korzānu redzējām visos augstskolas oficiālos sarīkojumos, kur viņš teica uzrunas, arī valsts svētkos un svētku demonstrācijās (1. maijā un 7. oktobrī), kurās piedalījās augstskolas docētāji, darbinieki un studenti. Tas tolaik bija pieņemts un bija daļēji arī obligāti.

Vaigu vaigā sastapos ar RMI rektoru profesoru V. Korzānu 1981. gadā, kad tiku pieņemts darbā par RMI Zinātniskās pētniecības laboratorijas (ZPL) vadītāju pielietojamā farmakoloģijā. ZPL bija vairākas pētniecības nodaļas, arī imunoloģijas, kas mani interesēja, jo biju iecerējis turpināt darbu dermatoloģijas zinātnē, lai nākotnē aizstāvētu medicīnas zinātņu doktora disertāciju. Pēc RMI Ārstniecības fakultātes (1974) un internatūras dermatoveneroloģijā (1975) sekmīgas pabeigšanas strādāju Rīgas Ādas un venerisko slimību dispanserā. Biju sagatavojis materiālu un zinātniskās publikācijas medicīnas zinātņu kandidāta disertācijas aizstāvēšanai (mans zinātniskais vadītājs bija profesors no Maskavas Asafs Maškileisons). Lai aizstāvētu disertāciju, bija nepieciešama darba aprobācija zinātnieku kolektīvā, tāpēc vērsos pie Veselības aizsardzības ministrijas Medicīnas zinātniskās padomes priekšsēdētāja, arī RMI prorektora zinātniskajā darbā profesora A. Bļugera. Kad profesors A. Bļugers vaicāja par manām iecerēm un darbu nākotnē, atbildēju, ka vēlētos strādāt par asistentu RMI Dermatoveneroloģijas katedrā (nezināju, ka RMI meklē vadītāju ZPL). Viņš man piedāvāja kļūt par ZPL vadītāju un apsolīja nākotnē, kad būšu aizstāvējis disertāciju, dot iespēju strādāt arī Dermatoveneroloģijas katedrā. Saprātu, ka man šis piedāvājums ir jāpieņem, lai īstenotu savu mērķi un varētu turpināt zinātniskos pētījumus dermatoloģijā.

Visus RMI struktūrvienības vadītājus darbā pieņēma rektors V. Korzāns, tāpēc 1981. gadā tiku ar viņu iepazīstināts un pieņemts strādāt RMI. Biju ZPL vadītājs no 1981. līdz 1988. gadam, Dermatoveneroloģijas katedras asistents no 1982. līdz 1984. gadam, docents no 1984. līdz 1988. gadam, profesors no 1988. gada, katedras vadītājs no 1991. līdz 2010. gadam.

Būdam ZPL un vēlāk Dermatoveneroloģijas katedras vadītājs, daudzas reizes personīgi tikos ar profesoru V. Korzānu, arī pa tālruni esmu ar viņu runājis par dažādiem darba jautājumiem.

Profesoru V. Korzānu atceros kā ļoti labu organizatoru, objektīvu, godīgu, pretimnākošu, visiem pieejamu rektoru. Lūk, daži apstiprinājumi teiktajam.

Otrā kursa studente Gunta Daneviča (vēlāk mana sieva Dr. Gunta Rubine) bija visus eksāmenus nokārtojusi teicami, bet nesaprotamu iemeslu dēļ viņai netika piešķirta teicamnieka stipendija. Lai noskaidrotu iemeslu, viņa aizgāja pie rektora V. Korzāna, kurš viņai atbildēja: “Ja esat visus eksāmenus nokārtojusi teicami, jums pienākas teicamnieka stipendija un jūs to saņemsiet!” Tā arī notika.

Cits gadījums. Būdams ZPL vadītājs, es divas reizes lūdzu rektoru profesoru V. Korzānu atļaut diviem studentiem (viena no viņiem strādāja manā laboratorijā) kārtot otro reizi ķīmijas eksāmenu, jo pretējā gadījumā viņus atskaitītu no augstskolas. Rektors viņiem deva šo iespēju, un viņi eksāmenu sekmīgi nokārtoja. Tagad bijuši studente ir laba ārste Latvijā, savukārt bijušais students – Latvijā lielas farmaceitiskās firmas vadītājs.

1986. gadā kādā sarunā rektoram V. Korzānam vaicāju (biju jau trīs gadus nostrādājis par docentu; katedrā tiku pieņemts uz pusslodzi), kad es varētu Dermatoveneroloģijas katedrā strādāt uz pilnu slodzi. Uz to rektors man atbildēja: “Tad, kad aizstāvēsi medicīnas zinātņu doktora disertāciju un kļūsi profesors.” Tā tas arī notika. 1987. gadā es Maskavā veiksmīgi aizstāvēju medicīnas zinātņu doktora disertāciju “Psoriāzes imunopatoģenēze un imūnterapija” (PSRS laikā medicīnas zinātņu doktora disertācijas atļāva aizstāvēt tikai Maskavā). 1988. gadā tiku ievēlēts par profesoru uz pilnu slodzi un 1991. gadā ievēlēts par katedras vadītāju.

Rektors profesors V. Korzāns nejaucās augstskolas darbā, bet ļāva saviem vietniekiem un dekāniem realizēt kopīgi apstiprinātos plānus. Viņš prata labi organizēt darbu. Tas visus apmierināja. Profesors V. Korzāns bija izcila personība, labs cilvēks, teicams organizators, orators un lektors, kurš atstājis paliekošas pēdas Latvijas medicīnā.

Ivars Siliņš

Izpildītais pienākums

Kad tolaik, sešdesmito gadu sākumā, mēs, jaunie ārsti, uzzinājām par sava vienaudža Vladislava Korzāna straujo virzību pa dienesta kāpnēm – vispirms par Rīgas Medicīnas institūta Bioķīmijas katedras docētāju un nedaudz vēlāk par augstskolas rektoru –, bijām iepriecināti par jaunās paaudzes ārsta talanta un spēju novērtējumu.

Manam studiju kursam lekcijas lasīja akadēmiķis Aleksandrs Šmits, viņa lekcijas studenti vērtēja augstu. Lektors bija lietišķs, mierīgs, precīzs formulējumos, izteicās bez liekvārdības, bija labi saprotams, bez jēl kādas akadēmiskas augstprātības, bet ar jaušamu pašcieņu.

Kad vēlāk iepazinu profesoru V. Korzānu rektora darbā, konstatēju, ka viņam lielā mērā piemīt tās pašas pozitīvi vērtējamās darbības un izteiksmes īpašības, kas bija viņa skolotājam un priekšniekam. Atlika vienīgi minēt, vai profesors A. Šmits savu palīgu un pēcteci darbam katedrā izvēlējās, saskatot minēto īpašību iezīmes, vai arī šīs īpašības V. Korzāns izkopies, strādājot Bioķīmijas katedrā. Iespējams, pareizi ir abi minējumi.

Lielos darba kolektīvos pastāv viedoklis, ka vislabākais augstākais priekšnieks ir tas, kura klātbūtne darbā nav manāma. Ar mazu humora pieskaņu – kurš netraucē darbā. Faktiski tas liecina, ka darbs iestādē ir tik labi organizēts, ka priekšnieka tiešā klātbūtne darbā nav nepieciešama. Šefam nav jānodarbojas ar darba organizācijas taktikas jautājumiem, tie jārisina zemākas hierarhijas pakāpes vadītājiem. Augstākais priekšnieks risina stratēģiskas dabas jautājumus. Manuprāt, profesors V. Korzāns arī savā darbā bija panācis šādu teicamu darba organizāciju, kur ikdienas darba vadības taktikas jautājumi tika sekmīgi

risināti hierarhiskā secībā – katedras vadītājs, prodekāns, dekāns, prorektors.

Ilgajos darba gados Rīgas Medicīnas institūtā rektora V. Korzāna vadībā atceros faktiski tikai vienu gadījumu, kad problēmu vajadzēja risināt tiešā kontaktā ar rektoru. Kad 1984. gadā biju kļuvis par Ārstu kvalifikācijas celšanas fakultātes Terapijas katedras vadītāju, radās situācija, kad man bija jādūdz katedras docentei R. Blūmentālei veikt iepriekš neparedzētu darba apjomu. Šķiet, nebiju atradis īstos vārdus šā darba motivācijai. Docente, apejot visas hierarhiskās struktūras, bija aizgājusi pie rektora par mani pažēloties. Kad rektors mani uzaicināja uz pārrunām, nedaudz nervozēju, vai nav paredzama konfrontācija ar docenti, kas varētu ievirzīties emocionāli neproduktīvā formā. Biju velti bažījies. Rektoram, protams, bija pieredze, kā optimāli risināt šādas konfliktsituācijas. Viņš mani rūpīgi uzklausa un iztaujāja ne vien par konkrēto problēmu, bet arī par darba apstākļiem nesen atklātajā slimnīcā “Gaiļezers”. Vēlāk sarunā ar docenti R. Blūmentāli profesors V. Korzāns bija atradis īstos argumentus, lai viņu pārliecinātu, ka manai izvēlei nebija alternatīvu, tādēļ pretenzijām nav pamata. Tā docentes un manas domstarpības tika sekmīgi un bez aizvainojumiem atrisinātas.

Rektoram V. Korzānam bija korekta, lietišķi laipna attieksme pret medicīnas institūta darbiniekiem. Daudzās tikšanās reizēs formālos un reti neformālos pasākumos viņš nekad neaizmirs laipni sasveicināties un bieži arī nežēloja laiku īsai pieklājības sarunai.

Profesora V. Korzāna neparasti ilga un sekmīgais darbs rektora amatā nebūtu bijis iespējams, ja viņš nebūtu medicīnas vadības hierarhijas nozīmīga un vērtīga sastāvdaļa. Medicīnas izglītība un zinātne bija veselības aizsardzības ministra Vilhelma Kaņepa nozīmīgākie interešu objekti. Ministrijas kadru un mācību iestāžu pārvalde un Medicīnas zinātniskā padome atradās tiešā ministra kontrolē (atšķirībā no daudzām citām ministrijas pārvaldēm, kuras bija ministru vietnieku pārraudzībā). Šo institūciju daļēji pārraudzībā bija Rīgas Medicīnas institūts. Ministrs V. Kaņeps bija ļoti prasīgs, un rektors V. Korzāns ilgajos darba gados visā pilnībā spēja realizēt viņam uzticēto medicīnas augstskolas vadītāja godpilno un atbildīgo pienākumu.

Izidors Sjakste

Profesors Korzāns bija izcils pedagogs un diplomāts

Ar Vladislavu Korzānu iepazinos studiju gados, kad viņš studēja Stomatoloģijas fakultātē, savukārt es – Ārstniecības fakultātē. Tas bija no 1949. līdz 1954. gadam, kad abi beidzām studijas.

Studentu gados V. Korzāns bija ļoti sabiedriska un humora mīlošs jauneklis ar ļoti pareizu latviešu un krievu valodas izrunu. Kopā ar studiju biedru Antonu Laganovski viņš bieži vadīja sabiedriskos pasākumus kā konferansjē ar prasmīgi un tiešām jautri izveidotām reprīzēm, nevienam neaizvainojot un neaizskarot.

1963. gadā viņš kļuva par Rīgas Medicīnas institūta rektoru, savukārt es ieņēmu mācību prorektora amatu. Mūsu darbs noritēja ciešā saskarē līdz 1976. gadam, kad es no šī amata atteicos, nevarēdams izturēt tolaik daudzu augstāko instanču spiedienu. To laiku es varētu raksturot šādi: ja mēs būtu izpildījuši visas reizēm ļoti aplamās instrukcijas un lēmumus, tad Rīgas Medicīnas institūtā vairs nemācītu medicīnu, jo tam vairs neatliktu laika. Tomēr, pateicoties daudzu mūsu kolēģu un augstākstāvošu personu izpratnei, medicīnas augstskola saglabāja savu būtību. Jāatzīst, ka galvenais nopelns šeit bija profesora V. Korzāna pedagoga, zinātnieka un diplomāta spējām.

Smagi bija studentu uzņemšanas brīži, kad tā sauktā studentu kandidātu institūcija palīdzēja saglabāt tik nepieciešamo studentu skaitu. Bet te slēpās arī dažādu nelikumīgu darbību iespējas. Atmiņā no tiem laikiem saglabājusies epizode ar t. s. piekukuļošanu. Bija pakļidušas baumas, ka Rīgas Medicīnas institūtā var iekļūt pa šo bīstamo ceļu. Kāda vieglprātīga uzņemšanas komisijas sekretāre bija apņēmusies kādas reflektantes tēva 1000 rubļu lielo kukuli nodot

rektoram. Profesors V. Korzāns nolēma man parādīt šo kukuli – biezu aploksni ar 1000 rubļiem – un lūdza padomu, ko darīt – vai saukt miliciju vai tikt galā kā citādi. Nolēmām, ka, publicējot šo lietu, mēs nodarīsim ļaunumu institūtam. Rektors izsauca vieglprātīgo sekretāri un lūdza atvest kukuļa devēju pie viņa, atdeva viņam aploksni ar naudu, piebilstot, ka viņa meita izturēs konkursu, ja cītīgi mācīsies. Kā izrādījās vēlāk, šī reflektante iestājekšāmenus nemaz nekārtoja, bet aizbrauca atpakaļ uz savu dzimteni.

Ne mazāk rūpju sagādāja arī beidzēju sadale darbavietām. Bija jāizdabā dažādu līmeņu instancēm, un profesors V. Korzāns to veica ļoti sekmīgi. Beigās visi bija apmierināti – gan institūta beidzēji, gan arī darba devēji.

No studiju laikiem atmiņā ir saglabāties arī kāds nepatīkams fakts. Stomatoloģijas fakultātes 3. kursa students V. Korzāns lūdza toreizējo RMI direktoru profesoru Ernestu Burtnieku viņu pārcelt uz Vispārējās ārstniecības fakultāti, bet direktors tam nepiekrita un atļauju nedeķa. To, manuprāt, profesors V. Korzāns nepiedeva profesoram E. Burtniekam līdz pat sava mūža beigām. Tomēr publiski to nekad neizrādīja, kaut arī jau kopš studiju laikiem bija strādājis pie profesora Aleksandra Šmita zinātnisku darbu par parenterālo barošanu, kuru vēlāk aizstāvēja kā doktora disertāciju.

Otrs un arī pēdējais aizvainojums profesora Vladislava Korzāna dzīvē bija atjaunotās Latvijas valsts varas atteikums ļaut viņam nostrādāt dažus atlikušos mēnešus rektora amatā līdz rektora darba 30 gadu jubilejai. Žēl, ka jaunā vara nesaskatīja V. Korzāna nopelnus Rīgas Medicīnas institūta darbā un pārtapšanā par Latvijas Medicīnas akadēmiju un nākamo Rīgas Stradiņa universitāti, nemaz jau nerunājot par Triju Zvaigžņu ordeņa vai kāda cita apbalvojuma piešķiršanu.

Esmu dziļi pateicīgs profesoram Vladislavam Korzānam par kopā nostrādātajiem gadiem medicīnas augstskolā.

Andrejs Skaģers

Rektora svētība sadarbībai ar Vilhelma Pīka Rostokas universitāti

Profesoru Vladislavu Korzānu atminos kā visnotaļ pozitīvu un labestīgu personību. Atceros pirmo tikšanos ar viņu, un vēlāk viņa pakļautībā nostrādāju par Ķirurģiskās stomatoloģijas katedras vadītāju 17 gadu.

1977. gada septembrī, kad strādāju par Rīgas 2. slimnīcas 6. Ķirurģijas un traumatoloģijas nodaļas vadītāju, tiku uzaicināts uz pārrunām pie Rīgas Medicīnas institūta (RMI) rektora profesora V. Korzāna, kurš piedāvāja man pārnākt strādāt uz RMI par Ķirurģiskās stomatoloģijas katedras vadītāju. Pirms gada bija miris profesors Indulis Bākulis, savukārt docente Astra Lināre, kura jau vairākkārt bija ievēlēta par katedras vadītāju, ilgstoši šajā amatā strādāt nevēlējās. Vēlāk uzzināju, ka tieši viņa bija sagatavojusi manu vizīti pie rektora. Sākumā iebildu, jo man nav stomatologa grāda, turklāt nevienu zobu neesmu ekstrahējis. Rektors mani mierināja, teikdams, ka mans priekšgājējs profesors I. Bākulis arī bijis ķirurgs, nevienu zobu neesot izrāvis un nav bijis arī katedras vadītājs, tomēr sekmīgi veicis pat Stomatoloģijas fakultātes dekāna darbu. Rektors uzdeva man vairākus jautājumus – vai esmu partijas biedrs, vai radnieki nav krimināli sodīti. Partijā biju, jo bez piederības tai diez vai būtu ticis par nodaļas vadītāju, tēvs bija sodīts pēc kriminālkodeksa 58.b panta par tā saucamās sociālistiskās dzimtenes nodevību un Sibīrijā pavadījis 12 gadu. V. Korzāns kļuva domīgs un teica, ka man vajadzēšot parunāt ar rektora palīgu audzināšanas darbā. Kad pie viņa ierados, uz rakstāmgalda bija mana tēva krimināllieta, kuru rektora palīgs bija rūpīgi izpētījis. Mani mierinādams, viņš teica, ka

viss esot kārtībā, jo pēc lēģeros un izsūtījumā pavadītajiem 12 gadiem manam tēvam sodāmība esot noņemta un viņš neesot krimināls noziedznieks.

Par jauno darba piedāvājumu informēju savu priekšnieku Rīgas 2. slimnīcā – profesoru Vili Purmali, kurš padomājis teica, lai es pieņemot piedāvājumu, jo tādas iespējas dzīvē bieži negadoties, turklāt viņš RMI Ārstu un provizoru kvalifikācijas celšanas fakultātes Ķirurģijas katedrā, ko viņš vadīja, man augstu amatu tuvākajā laikā nevarēšot piedāvāt.

Kandidāta disertāciju par lielo stobra kaulu lūzumu reģenerāciju biju aizstāvējis jau 1975. gadā. 1978. gadā kļuva par toreiz Ķirurģiskās stomatoloģijas katedras vadītāju. Tomēr rektors pateica, ka ar kandidāta grādu es katedru ilgi vadīt nevarēšot, tādēļ ieteica vērsties pie zinātņu prorektora profesora Anatolija Bļugera, lai es varētu strādāt pie doktora disertācijas. Disertāciju “Asinsvadu reģenerācijas komplekss un tā optimizācijas iespējas sejas žokļu rajona bojājumu gadījumos” sekmīgi aizstāvēju 1986. gadā. Ķirurģiskās stomatoloģijas, vēlāk Mutes, sejas un žokļu ķirurģijas katedru vadīju līdz 2014. gadam. Šo laiku droši varu nosaukt par veiksmīgāko savā mūžā.

Tieša saskarsme ar rektoru V. Korzānu nebija bieža. Svarīgs bija viņa atbalsts mūsu katedras starptautiskajai sadarbībai, kas ar Vācijas Demokrātiskās Republikas Rostokas Universitātes attiecīgu katedru sākās 1982. gadā, kad Rīgā bija ieradies Rostokas Universitātes rektors profesors Armins Andrē (*Andrä*). Viņš mūsu katedru atzina par labu sadarbībai, un tā turpinās līdz pat šai dienai. Tika parakstīts beztermiņa līgums starp Vilhelma Pika Rostokas universitāti un Rīgas Medicīnas institūtu par sadarbību mutes, sejas un žokļu ķirurģijas jomā. Šī sadarbība ar Vācijas Demokrātiskās Republikas institūcijas starpniecību pavēra mums ceļu uz Rietumu tehnoloģijām, pētniecības virzieniem un klīnisko darbu. Pēc vairāku gadu sadarbības radās doma par RMI *Doctor honoris causa* piešķiršanu profesoram Arminam Andrē, ko Rietumos vērtē kā augstu cieņas apliecinājumu. Mums šajā jautājumā pieredzes vēl nebija. Tāpēc rektors uzdeva sagatavot nolikumu, kura pamatnosacījumi bija šādi: pirmkārt, pretendents jābūt starptautiski atzītam savā specialitātē, otrkārt, viņam jādod

būtisks ieguldījums mūsu augstskolas izaugsmē. Profesors A. Andrē tam atbilda un 1990. gadā kā pirmais saņēma šo mūsu augstskolas goda nosaukumu. Inaugurācija bija svinīga – ar rektora V. Korzāna ievadvārdiem, *laudatio*, Goda doktora akadēmisko runu. Svinīgajā sēdē skanēja kora “Rīga” dziedājums.

Kad profesors A. Andrē pensionējās, mums radās šaubas, vai sadarbība turpināsies, jo tā bija komunistu laika iedibināta. Pēc apdomu laika to akceptēja nākamais Rostokas Universitātes rektors profesors Karstens Gundlahs (*Karsten Gundlach*), kurš, tāpat kā profesors Joahims Hertels (*Joachim Hertel*), arī kļuva par Rīgas Stradiņa universitātes Goda doktoru. Arī viņi ir jau pensijā, un tagad šo sadarbību atbalsta pašreizējais Rostokas Universitātes rektors profesors Bernhards Frērihs (*Bernhardt Frörich*). 2014. gadā Rīgā notika 12. kopsimpozijs Rostoka–Rīga ar plašu starptautisku līdzdalību, kurā galvenā tematika bija onkostomatoloģija. Nākamais kopsimpozijs paredzēts Rostokā. Rektora Vladislava Korzāna atbalstītā tradīcija dzīvo un attīstās!

Rīgas Medicīnas institūta rektors V. Korzāns (labajā pusē)
profesora A. Andrē inaugurācijas ceremonijā.

Foto no personīgā arhīva

Antoņina Sondore

Rektora atbalsts anestezioloģijas kursam

Par profesoru Vladislavu Korzānu man atmiņā ir saglabājušies daži mirkļi. Viņš bija ļoti gaišs, taktisks, diplomātisks, studentus mīlošs un ar humoru apveltīts cilvēks. Ar viņa pavēli 1976. gadā es no Centrālās zinātniskās pētniecības laboratorijas līdzstrādnieces pārtapu par anestezioloģijas docētāju.

Tolaik anestezioloģiju studentiem mācīja tikai stundu pasniedzēji, praktiskie ārsti vai arī Ķirurģijas katedras docētāji, jo Rīgas Medicīnas institūta Kvalifikācijas celšanas fakultātē anestezioloģijas kurss bija paredzēts tikai ārstu anesteziologu reanimatologu specializācijai un kvalifikācijas celšanai.

Profesors V. Korzāns novērtēja šīs disciplīnas aktualitāti. Un mūsdienās Anestezioloģijas un reanimatoloģijas katedrā galvenokārt nodarbojas tieši ar studentu apmācību, mācot arī neatliekamo medicīnu un pirmās palīdzības pamatus visu fakultāšu studentiem.

Atminos, cik uzmanīgi viņš uzklausa pasniedzējus, kuri kopā ar studentu grupām bija atgriezušies no ārzemju komandējumiem studentu apmaiņas programmā starp medicīnas augstskolām. Man laimējās pabūt Debrecenā (Ungārijā) un Ščecinā (Polijā), kur varējām pārņemt atšķirīgo pieredzi studentu apmācībā. Rektors ļoti augstu vērtēja Rīgas Medicīnas institūta starptautiskos sakarus.

Profesoram V. Korzānam dažkārt bija psiholoģiski grūti, īpaši brīdī, kad bija jālemj par savu pasniedzēju sūtīšanu pensijā, jo viņi vēl bija darba spara pilni, bet personāla kadru maiņas politika to prasīja darīt. Atceros viņa izmisumu, kad kādā sēdē viņš retoriski jautāja: – Nu kā es varu piedāvāt aiziet pensijā savai izcilajai skolotājai?!

Valentīna Sondore

.. viena bezgalvaina žurka tā spārdijās ..

1960. gads. Biju Rīgas Medicīnas institūta Farmācijas fakultātes 3. kursa studente. Sākās bioloģiskās ķīmijas apguve: lekcijas lasīja docents Jūda Krēmers. Nebija tik svarīgi, kā lasīja, svarīgs bija lekcijā iestrādātais vēstījums. Man šķita, ka dzīvības procesu ķīmija ir tieši tas priekšmets, kas nākamajam farmaceitam (provizoram) būtu ļoti labi jāzina, lai vienā veselā loģiski saistītu teoriju un praksi – izpratni par zāļu pārvērtībām cilvēka organismā.

Kopā ar grupas biedri Ināru Čunku devāmies pie docenta Krēmera un izteicām vēlmi darboties bioķīmijas studentu zinātniskajā pulciņā. Viņš palīdzēja atrisināt šo lietu – sarunāja tikšanos ar docentu Vladislavu Korzānu.

Jau pirmajā tikšanās reizē docents V. Korzāns īsumā pastāstīja, kas būtu darāms. Tas bija normāli. Bet droši vien docents uzlūkoja mūs kā epizodisku parādību viņa zinātniskajā un pedagoģiskajā ikdienā, jo tikai viņš zināja, kas mūs sagaida, ja vienosimies par sadarbību. Tajā pašā reizē mums bija jāapgūst asiņu noņemšana trusim no auss vēnas ar intravenozu injekciju. Skolotājam tas lieliski izdevās, mums tik viegli un veikli nesanāca veikt šīs procedūras. Tikai ar laiku... Trušiem arī ir tik dažāds raksturs!

Tolaik Bioloģiskās ķīmijas katedras docētāji akadēmiķa A. Šmita vadībā risināja parenterālās barošanas problēmas, galvenokārt tika pētītas iespējas izveidot parenterālai barošanai piemērotus un drošus dažādu olbaltumvielu hidrolizātus. Kā izrādījās, docents Korzāns bija vienīgais Padomju Savienībā, kas tolaik katedrā "cīnījās" ar lipīdu emulsijām, lai padarītu tās derīgas intravenozai ievadīšanai. Tātad

mēs varējām būt viņa pirmie palīgi. Vēlāk uzzinājām, ka tas bija arī viņa medicīnas doktora disertācijas darbs.

Jāpiebilst, ka mana kolēģe Ināra necik ilgi nedarbojās – viņu vairāk interesēja cilvēki, nevis dzīvnieki. Kā pierādījums tam – pēc Farmācijas fakultātes beigšanas viņa pabeidza arī Vispārējās ārstniecības fakultāti.

Toreiz bibliotēkā atradu dažus rakstus par šo tēmu, izlasīju, lai saprastu, kas pa īstam sagaida. Radās intrigējošs, patīkams satraukums, milzīga atbildības sajūta un tikpat milzīga vēlme visu izdarīt labi, precīzi, pareizi, kā farmaceitam pienākas. Īsi sakot, biju pilnībā iegrimusi šajā man pirmajā zinātnē.

Nevaru teikt, ka viss bija jāsāk tukšā vietā. Docents jau bija izstrādājis olīveļļas emulsijas receptūru, sagādājis un izveidojis uz šujmašīnas motora bāzētu vienkāršu tehnisku ierīci emulgēšanas procesa paātrināšanai un atvieglošanai – stikla spirālveida maisītāju grieza šujmašīnas motorīņš. Turpmāk nācās ļoti piestrādāt, lai iegūtu netoksisku, stabilu olīveļļas emulsiju intravenozai ievadīšanai. Tolaik tas nebija viegls uzdevums. Zviedriem, piemēram, jau bija klīnikā lietojama tauku emulsija “Intralipid”. Mums vajadzēja pašiem gādāt par izejvielu (olīveļļas) tīrību, bija jāmeklē intravenozai lietošanai piemērots un ķīmiski efektīvs emulgators, lai iznāukumā iegūtu kvalitatīvu lipīdu emulsiju. Un atkal un atkal bija jālasa, jāmeklē šo komponentu attīrīšanas metodes, efektivitātes priekšnoteikumi u. tml. Skaidrs, ka daudz laika pavadīju bibliotēkās, īpaši sestdienās, jo darbdienās bija nodarbības fakultātē. Laikam docents bija secinājis, ka šo to varu, tāpēc uzticēja zinātnisko rakstu konspektēšanu un tematiskās bibliogrāfijas paplašināšanu. Bet nekad to nejutu kā spiedienu.

1961. gadā docents V. Korzāns kļuva par Rīgas Medicīnas institūta mācību prorektoru. Viņa aizņemtība pieauga, bet vēl vairāk to jutu, kad 1963. gadā viņš kļuva par augstskolas rektoru. Tā kā mūsu laboratoriski iegūtais ražojums bija jāpārbauda eksperimentos ar dzīvniekiem, sākās īsts vivārija periods: ar lielu noslodzi visi nepieciešamie dzīvnieki bija jāpabaro, arī brīvdienās; baltajām žurkām bija jāsaņem speciāla diēta, lai eksperimenta fons būtu visām vienāds.

Tāpēc visai bieži man tika uzticēta Anatomikuma parādes durvju lielā atslēga.

Katreiz pati gatavoju emulsiju, ievadiju to trušiem auss vēnā, žurkām – astes vēnās, visbeidzot – arī suņiem. Roka bija uztrenēta. Docents nāca palīgos, kad vajadzēja dekapitēt žurkas, lai iegūtu asinis. Visu pētījumos izmantoto dzīvnieku asinīs bija jānosaka vairāki bioķīmiskie raksturlielumi un tauku emulsijas ietekme uz tiem. Uzticība iegūta, taču pašai vien bija jāizvēlas piemērotākās metodes zinātnisko parametru noteikšanai.

Pa vidu nopietnām lietām radās arī kādi nenopietni atgadījumi. Lai arī vēl bija “gaiši zaļš” pavasaris, tomēr diena bija silta un saulaina. Docents atnāca uz Anatomikumu, ģērbies gaiši zilā uzvalkā. Mums bija paredzēta vienas žurku grupas “zinātniskā apstrāde”. Docents dekapitēja žurkas, es aši ņēmu asinis attiecīgajām analīzēm, bet viena bezgalvaina žurka tā spārdījās, ka asinis šķīda uz visām pusēm, arī uz viņa gaišajām biksēm. Docents tikai izmisīgi noteica: “Ko lai es tagad daru?” Tomēr darīja – gāja meklēt amonjaka šķīdumu, lai kaut cik traipus iztīrītu.

Jau rektora pienākumu izpildes laikā ritēja V. Korzāna doktora disertācijas darba pēdējais eksperiments, ko veicām, pārbaudot iegūtās emulsijas ietekmi uz dažādiem metabolisma procesiem suņu organismā. Šajā posmā docents bija ieplānojis arī aknu audu morfoloģijas pētījumus. Konsultantu lomā viņš lūdza profesora A. Bļugera laboratorijas morfologus. Daktere L. Saldava man parādīja, kā iegūt aknu punkcijas biopsijas materiālu no suņiem audu izpētei. Paveicām!

Bieži bija tā, ka man vajadzēja izlemt, ko un kā darīt, kā rīkoties, jo šefa nebija tuvumā. Vienā tādā reizē sunim intravenozi pilināju emulsiju, un viņam sākās asiņošana. Nezināju, ko iesākt – beigt procedūru vai turpināt? Skrēju katedras asistentu istabā pie vienīgā katedras telefona zvanīt docentam par radušos situāciju. Tas bija atļauts jebkuros apstākļos. Ziņoju: “Zorge asiņo!” Šo manu frāzi kolēģi ar smaidu vēl ilgi atcerējās. Lieta tāda, ka 1964. gadā kara laika padomju izlūkam Rihardam Zorgem tika piešķirts Padomju Savienības varoņa goda nosaukums. Laikam arī kāds labs suņuks tika nosaukts slavenā izlūka vārdā.

Docents Korzāns bija mans šefs septiņus gadus (1960–1966), sešus gadus (1961–1966) Rīgas Medicīnas institūta Bioloģiskās ķīmijas katedra ne bez viņa ziņas un atbalsta bija gan mana sākumskola zinātnē, gan mana pirmā darbavieta.

Tolaik Anatomikumā apstākļi bija skarbi – ziemā telpās ļoti auksts, krāsnis kurinājām paši, siltā ūdens nebija. Tagad tas viss sen aizmirsies. Bet ieguvumi? Ar lielu pārliecību varu teikt, ka tieši šajos gados iemācījos patstāvīgi domāt, analizēt un strādāt. Profesors jau pirmajā gadā pēc Farmācijas fakultātes beigšanas deva man iespēju strādāt pedagoģiskā darbā ar studentiem. Tas bija svētīgi, interesanti un aizraujoši, bet sapratu, ka sākotnēji iepazītā darbošanās pētnieciskā darba jomā ir man tuvāka nekā pedagoģija. Pie šīs atziņas paliku arī turpmākajos gados, ko nenožēloju. Tiesa, profesors vēl trīs reizes piedāvāja dažādas darbošanās iespējas Rīgas Medicīnas institūtā. Pirmajā reizē – vadīt Farmācijas ķīmijas katedru Farmācijas fakultātē. Man tas šķita pilnīga avantūra! Otrajā gadā pēc fakultātes beigšanas pieņemt šādu piedāvājumu, tas bija milzīgs respekts un atbildība pret šo amatu. Otrajā reizē – Bioķīmijas problēmu laboratorijas vadītājas darbu, jo iepriekšējā vadītāja Leili Utņo ap 1991. gadu pievērsās politiskajai darbībai savā dzimtajā Igaunijā. Un trešais piedāvājums bija docentes vieta Medicīniskās bioķīmijas katedrā, kad no tās aizgāja docents Viesturs Baumanis. Šos divus uzaicinājumus bija ļoti neērti atteikt profesoram, taču skaidri apzinājos, ka esmu pārāk dziļi iegrimusi hepatoloģijas problēmās un dilemmās, kas, neliөгšos, ļoti interesēja. Būtībā profesors V. Korzāns mani kā jaunu un “pazaļu” speciālisti nodeva profesora A. Bļugera gādībā. Ceru, ka viņš to saprata.

Reiz, kad profesors V. Korzāns vairs nebija rektors, es viņu satiku trolejbusā. Parunājām par dzīvi kā nekad agrāk, kad strādājām kopā, jo aizņemtības dēļ šādas sarunas nebija aktuālas. Profesoram bija raksturīgs humoriņš, reizēm viegla ironija, bet tajos gados paceltā balsi runājam man viņu negadījās dzirdēt. Braucot trolejbusā, es viņam jautāju, kas, viņaprāt, ir visnozīmīgākais darbs, ko viņš dzīvē paveicis. Un profesors atbildēja: “Tas, ka man izdevās Pārdaugavā uzcelt institūta jauno ēku kompleksu.”

Prasmīgs un autoritatīvs vadītājs

Medicīnas augstskola ar saviem studentiem, mācību spēkiem, ārstu kvalifikācijas cēlējiem, zinātniekiem, administratoriem un tehniskajiem darbiniekiem ir daudzskaitlīgs, daudzšķautņains un sarežģīts kolektīvs. Pagājušā gadsimta 60. gadu sākumā šāda kolektīva rektora amatā tika iecelts un gandrīz 30 gadu nostrādāja profesors Vladislavs Korzāns. Tāda ilglaicība rektora statusā bija iespējama tikai prasmīgam, iekļūstīgam un autoritatīvam vadītājam.

Kā Marksisma-ļeņinisma katedras vadītājs Rīgas Medicīnas institūta kolektīvā iekļāvos 1974. gada septembrī. Taču dažas dienas pēc darba sākšanas institūtā ar asiņojošu kuņģa čūlu nokļuva Paula Stradiņa slimnīcā. Kad pāris nedēļas vēlāk institūta Zinātniskajai padomei vajadzēja mani ievēlēt minētajā amatā, padomes locekļi, kā man vēlāk kļuva zināms, gribējuši pretendentu arī redzēt un iztaujāt. Tiem atbildot, profesors V. Korzāns, kas sēdi vadīja, vērsies pie klātesošā profesora Nikolaja Skujas ar jautājumu par manas slimības nopietnību. Taču pēdējais nebija pamanījis, ka viņa aprūpējamā nodaļā ir nonākusi tik “svarīga” persona kā nākamais institūta Marksisma-ļeņinisma katedras vadītājs. Piedāvātajā amatā neklātienē tomēr tiku ievēlēts, bet profesors N. Skuja jau nākamajā dienā mani rūpīgi izmeklēja un rektoram ziņoja, ka es būšot dzīvotājs.

Marksisma-ļeņinisma katedra bija tieši pakļauta rektoram, tāpēc darba jautājumos man ar viņu iznāca bieži tikties. No rektora vienmēr saņēmu sapratni un atbalstu. Mūsu katedras docētāji ik gadu bija pakļauti sabiedriskai atestācijai, kuru vienmēr vadīja pats rektors. Par katedras docētāju mācību darbu rektoram kritiskas piezīmes bija reti. Ar laiku visi katedras locekļi bija kļuvuši par zinātņu kandidātiem,

tādēļ rektora galvenā prasība bija sagatavot zinātņu doktorus, profesorus. Taču šī prasība drīzāk bija vēlējums, jo rektors saprata, ka, piemēram, neraugoties uz nosaukumu “zinātniskais komunisms”, radīt īstu zinātni šajā jomā ir problemātiski. Tāpēc arī viņa prasība drīzāk bija tīri formāla.

Mūsu mācību iestādes 60. gadadienai veltītajā darbā “No universitātes līdz universitātei” (Rīga: RSU, 2010) tās autori sabiedrisko zinātņu mācību spēku darbu aizvadītajos gados ir novērtējuši pozitīvi. Par to man un kolēģiem ir liels gandarījums.

Ikviena kolektīva iekšējo klimatu, tā locekļu savstarpējās attiecības lielā mērā nosaka vadītājs, viņa darba stils, vadības metodes, taisnīgums, pieejamība. Savā 18 gadu ilgajā darbības laikā institūtā netiku dzirdējis par kādām nopietnām kolīzijām tā struktūrvienību darbā vai dažu darbinieku neapmierinātību ar mācību iestādē valdošo kārtību. Paaudžu maiņas jautājumi tika risināti demokrātiski, turklāt tiem, kas varēja un vēlējās turpināt strādāt, tika dota iespēja darboties arī pēc pensijas vecuma sasniegšanas.

Mirkļis pirms 1980. gada institūta absolventu svinīgā akta saviesīgās daļas pie Rīgas rajona kultūras nama Baložu kalnā. No kreisās: profesors V. Korzāns, institūta kancelejas vadītāja D. Vītola, Marksisma-ļeņinisma katedras vadītājs docents K. Sondors. Foto no personīgā arhīva

Rektors profesors V. Korzāns saka uzrunu docenta K. Sondora (pirmais no labās)
50 gadu jubilejā 1982. gada februārī. No kreisās: vecākā laborante
G. Rolova (pie loga) un docents J. Spružs.
Foto no personīgā arhīva

Īpaši jāatzīmē profesora V. Korzāna nopelni institūta materiālās bāzes nostiprināšanā, kas nebija nopietni risināta kopš institūta dibināšanas 1950. gadā. Pateicoties viņa neatlaidībai un pūlēm, pagājušā gadsimta 80. gados beidzot tika uzcelta augstskolas galvenā ēka Dzirciema ielā, kas jauno mediķu sagatavošanai kalpos daudzus gadus desmitus. Profesors V. Korzāns personīgi sekoja šīs ēkas projektēšanai un celtniecības gaitai, piedalījās tās pamatakmens likšanā, organizēja ēkas svinīgu atklāšanu un tās apgūšanu.

Šajā sakarā vēlos tagadējai mācību iestādes vadībai ieteikt apsvērt iespēju pie šīs ēkas vai tās iekšpusē izveidot piemiņas zīmi ar korpusa celtniecības gadiem un profesora V. Korzāna nopelniem tā tapšanā. Teksts varētu būt šāds: “Rīgas Stradiņa universitātes galvenais korpus uzcelts (1981–1987) ar tās rektora profesora V. Korzāna aktīvu līdzdalību”.

Profesora V. Korzāna ieguldījums Latvijas medicīniskās izglītības attīstībā 19. gadsimta otrajā pusē ir ļoti nozīmīgs. Tas jāapzinās arī mediķu nākamajām paaudzēm.

Cilvēks ar lielo burtu

Biju jauna, divdesmitdivgadīga Inese Mahere-Valeine, kad dzīves ceļi mani aizveda uz Rīgas Medicīnas institūtu. 1963. gada 30. augustā sāku strādāt institūta mācību statistikas daļā, kad tikko par rektoru bija iecelts 33 gadus vecais Vladislavs Korzāns, visjaunākais rektors visā lielajā valstī. No 1964. gada 26. augusta strādāju par Ārstu kvalifikācijas celšanas fakultātes sekretāri pie profesores Elzas Preimātes. Rektora kabinets atradās pretī manas priekšnieces kabinetam. Tur es arī pirmo reizi ieraudzīju Vladislavu Korzānu. Drīzumā, burtiski pēc dažām nedēļām, rektors izsauca pie sevis profesori Preimāti un pateica, ka ņems pie sevis viņas sekretāri. Professore centās pierādīt, ka arī viņas fakultātei nepieciešama sekretāre, taču jautājums bija izlemts – “es jums atņemu Inesi, viņa strādās pie manis!”

Tā 1964. gada 16. novembrī es sāku strādāt par sekretāri stenogrāfisti pie rektora Vladislava Korzāna. Šo amatu ieņēmu līdz 1967. gadam. No tā laika man prātā palikušas gaišas atmiņas. Biju ļoti jauna, tāpēc esmu pateicīga liktenim un lepojos, ka, strādājot par sekretāri, es gandrīz diendienā biju līdzās Latvijas medicīnas ziedam – tā laika izcilākajiem mediķiem, kuru vārdi mūsu valsts medicīnas vēsturē ierakstīti ar zelta burtiem – profesoriem Aleksandram Bieziņam, Kristapam Rudzītim, Maksam Beļiņkijam, Aleksandram Šmitam, Ernestam Gaudiņam, Nikolajam Hodjakovam, Ilmāram Lazovskim u. c.

Viņi bija ne tikai spožas zvaigznes medicīnas debesjumā, bet arī īsti džentlmeņi. Pat ar mani, pavisam jaunu meiteni, viņi bija ne tikai ļoti laipni, bet arī galanti vīrieši. Atceros, ka profesors M. Beļiņkijs vienmēr pīpēja neparasti smaržīgu tabaku un vienmēr prasīja atļauju, vai drīkstot manā klātbūtnē to darīt.

Mūsu medicīnas pilāri bija izglītoti, dziļi inteligenti cilvēki, kuru klātbūtnē burtiski elektrizējās gaiss no viņu domu lidojuma un talanta spožuma.

Vecās gvardes profesori gadu, dzīves un profesionālās pieredzes ziņā it kā stāvēja augstāk par jauno rektoru, taču Vladislavs Korzāns ar savu milzīgo atdevi uzticētajam darbam un personisko pievilcību ļoti drīz iemantoja dzīvesgudro profesoru cieņu un atzinību. Korzāns vienmēr bija labvēlīgs, ar cieņu un tajā pašā laikā noteiktību panākot savu lēmumu izpildi, ja bija pārliecināts par to pareizību.

Vēl īpaši gribu uzsvērt, ka rektors tēvišķi rūpējās par studentiem. Mūsu profesūras zieds bija stingri pasniedzēji, un dažreiz rektorāta sēdēs dienas kārtībā bija jautājums par tā vai cita studenta atskaitīšanu nesekmības dēļ. Ārstniecības fakultātes dekāns tolaik bija Romualds Visockis. Darbā ar studentiem viņš bija ļoti stingrs un prasīgs, un topošie mediķi nereti meklēja rektora Korzāna sapratni un atbalstu. Stenografējot rektorāta sēdes, es kļuvi par liecinieci tam, cik delikāti un smalki rektors nolīdzināja “asumus”, iestājās par studentiem un mudināja dot iespēju nesekmīgajiem “izkārpīties no bedres”, jo katrs kādreiz varot “iebraukt auzās”. Taču tā bija vienīgā iespēja, otrreiz profesors šādu iespēju vairs nedeva.

Te arī jāpiebilst, ka profesoru V. Korzānu studenti ļoti cienīja un augstu vērtēja, viņa lekcijas bija plaši apmeklētas. Jaunās meitenes tajās sarka un bālēja, jo profesors bija ne tikai gudrs, bet arī skaists, elegants vīrietis.

Es jutos pagodināta, ka, pildot savus darba pienākumus, varu būt mūsu medicīnas spīdekļu vidū. Vladislava Korzāna enerģija, spēja prasmīgi vadīt institūta darbu, ar gudru domu risināt lietas, diplomātiski un ar cieņu vadīt sarunas, neatlaidīgi un mērķtiecīgi lolot domu par institūta jaunās mājvietas celtniecību – šīs rektora īpašības apbrīnoju ne tikai es. Ne reizi vien dzirdēju par rektoru sakām – “Korzāns ir cilvēks savā vietā!”

Rektors bija vienkāršs un cilvēcis, nevienu nedalīja pēc ieņemamā amata vai nopelniem. Atceros, viņš vienmēr no rīta ieradās darbā smaidīgs un laimīgs. Jau ienācis pa mūsu ēkas durvīm, viņš priecājās, ka dežurante – kundze jau gados – viņu mīļi sveicināja, un profesoram vienmēr atradās laiks ar viņu pārņemt dažus vārdus.

Vladislavs Korzāns bija ļoti uzmanīgs pret cilvēkiem. Ja kādam no mediķiem bija vajadzīga palīdzība problēmas risināšanā, profesors darīja visu, lai palīdzētu. Ja kāds no vecajiem profesoriem aizgāja mūžībā, Vladislavs Korzāns vienmēr deva man rīkojumu noskaidrot, kāda palīdzība nepieciešama aizgājēja ģimenei grūtajā brīdī.

Es bieži domāju – kur rektors tolaik smēla prieku un enerģiju? Viņš bija kā lidojošais holandiešu – visur paspēja, ar katru atrada laiku parunāties. Rektors bija precīzs, prasīgs un arī apveltīts ar neizsīkstošu humora izjūtu. Rīgas Medicīnas institūta administratīvā aparāta darbinieki viņu ļoti cienīja un teica – cilvēks ar lielo burtu. Tāds profesors arī bija, gan ikdienas gaitās ejot, gan sabiedriskos pienākumus pildot un vienmēr radot ap sevi omulīgu un gaišu gaisotni.

Mans minējums – viss slēpās rektora Vladislava Korzāna jaunībā, kaismīgajā raksturā, cilvēciskumā un vienkāršībā. Vēlākos gados bieži domāju – rektora amatā viņš visu laiku bija cilvēkos, bieži lasīja lekcijas studentiem, un viņa dienas bija kā līdz malām piepildīts kauss. Un tomēr V. Korzāns paguva strādāt arī zinātnisku darbu, kas Latvijas zinātnei ir paliekoša vērtība.

Ausma Šaško

Kalnā kāpējs

Par Vladislavu Korzānu varu pastāstīt no sava skatpunkta, savas saskarsmes ar šo ievērojamo personību Rīgas Medicīnas institūtā (RMI). Ar viņu biju pazīstama, ikdienā strādāju kopā un sadarbojos vairāk nekā 40 no saviem šajā mācību iestādē nostrādātajiem 54 gadiem.

Tikko biju atgriezusies no žurnālistikas studijām Maskavā, kad mani kā jauno speciālisti nosūtīja darbā uz RMI, lai organizētu un izdotu augstskolas laikrakstu. No 1956. gada šādus lieltirāžas augstskolu laikrakstus izdeva visā PSRS. Lai augstskolai būtu savs izdevums, bija noteikts, ka kolektīvam jābūt lielākam par 2000 cilvēku – studenti, mācībspēki, zinātniskie un administratīvie darbinieki. Tobrīd RMI jau krietni pārsniedza šīs prasības.

Avīzes izdošanai tika paredzēts tikai viens apmaksāts speciālists žurnālistikā – biju atbildīgā sekretāre. Pārējie laikrakstā darbojās sabiedriskā kārtā. Sabiedrisko redaktoru izvirzīja dažādas sabiedriski politiskās organizācijas – partijas komiteja, arodbiedrība, komjaunatnes pirmorganizācija u. c. Redkolēģijas locekļi sabiedriskā kārtā bija vairāki mācībspēki un administrācijas darbinieki. Sabiedriskā redaktora pienākumos ietilpa gan atbildība par avīzes ideoloģisko un tematisko saturu, gan autoru piesaistīšana un aktuālu materiālu pasūtīšana, gan arī iespēšanai sagatavotā izdevuma kontrole. Viņš arī bija atbildīgs par studentu audzināšanas ideoloģisko darbu, lai laikrakstā nebūtu nekā pretvalstiska.

Kopā ar atbildīgo sekretāru sabiedriskajam redaktoram vajadzēja doties uz tipogrāfiju, kur avīze tika sagatavota iespēšanai. Pirms laikrakstu deva drukāt, abiem bija jāparaksta kontrolnovilkums, tā dodot

atļauju to iespiest. Ar kontrolnovilkumu bija jāiet uz Galveno literatūras pārvaldi¹, kur par mūsu laikrakstu atbildīgais cilvēks to izlasīja un akceptēja sagatavotā materiāla publicēšanu.

Laikraksta “Padomju Mediķis” pirmais numurs nāca klajā 1957. gada 9. janvārī. Tas ar nelieliem pārtraukumiem, arī nosaukuma maiņām atbilstoši politiskajām un laikmeta prasībām, turpināja iznākt divreiz mēnesī līdz pat 2000. gadam.

Pirmā tikšanās ar Vladislavu Korzānu

Tas varēja būt ap 1959. gadu. Darba uzdevumā devos uz Anatomikumu, lai intervētu Bioķīmijas katedras vadītāju. Maldijos pa Anatomikuma stāviem un labirintiem, kad nejauši sastapu kādu jaunu cilvēku, kurš pajautāja, ko es te tik izmisīgi meklējot. Uzzinājis, ka meklēju profesoru Aleksandru Šmitu, apņēmās mani pie viņa aizvest. Piebilda gan, ka profesoru nemaz neesot tik viegli atrast. Sekoju līdzi pavadonim uz pagrabstāva laboratoriju. Pēc sarunas ar profesoru no laboratorijas labirintiem mani izveda tas pats jaunais cilvēks. Sirsnīgi pateicos, atvadījos un jau gribēju doties prom, kad pēkšņi viņš pajautāja, vai mēs publicējot arī dzejoļus – viņš varētu kādu iedot. Pēc dažām dienām uzzināju, ka izpalīdzīgais cilvēks bija Bioķīmijas katedras asistents Vladislavs Korzāns. Viņa fabula “Vecais gailis” ar pseidonīmu Kraukļu Krišus tika publicēta laikraksta “Padomju Mediķis” 1958. gada 28. februāra numurā (sk. 260. lpp.).

Ar to iepazīšanās un sadarbība ar V. Korzānu tikai sākās. 1960. gadā toreizējais rektors profesors Vasilis Kalbergs un sabiedriski politisko organizāciju vadītāji vienojās uzticēt institūta laikraksta “Padomju Mediķis” sabiedriskā redaktora pienākumus Bioķīmijas katedras jaunajam asistentam V. Korzānam.

Vladislavs Korzāns – laikraksta “Padomju Mediķis” sabiedriskais redaktors

Redkolēģijas sēdes notika regulāri (avīze iznāca divas reizes mēnesī) ārpus darba laika. Bieži vien materiālu sagatavošanas darbs ievilkās līdz vēlam vakaram, jo V. Korzāns un viņa talantīgi organizētais nelielais kolektīvs (aptuveni 10 cilvēku, tā kodols – piecas

personas) ļoti nopietni veica savu darbu, stāstot izdevumā ne tikai par sasniegumiem un ikdienas dzīvi, bet lielu vērību pievēršot arī negāciju un attīstību traucējošo parādību izskaušanai.

V. Korzāns pret uzticēto pienākumu izturējās ar lielu atbildību un ieinteresētību. Viņš izstrādāja un ieviesa priekšlikumus redkolēģijas darba pilnveidošanai un turpmākai uzlabošanai, ieteica redkolēģijā iesaistīt pēc iespējas vairāk studentu, mācībspēku, zinātnisko līdzstrādnieku, kā arī mudināja ar avīzē publicējamo materiālu starpniecību cīnīties ar dažādām institūta iekšējām problēmām, nevis izvairīties, vienaldzīgi noklusējot. Fotografam ieteica pēc iespējas vairāk fiksēt negatīvās parādības, bet karikatūristiem – droši šaustīt slīņķus un dažādu noteikumu pārkāpējus.

Jau no paša sākuma, darbojoties laikrakstā, V. Korzāns ļoti labi sapratās un, varētu teikt, sadraudzējās ar ilggadējo Rīgas Medicīnas institūta fotoreportieri Pauli Cīruli, kura uzdevums bija pilnībā nodrošināt augstskolu un laikraksta redakciju ar fotomateriāliem. P. Cīrulis fiksēja visu, kas notika institūtā: lielākus vai mazākus pasākumus, mācību darbu un eksāmenus. Laikraksta uzdevumā viņš fotografēja ļoti daudz – mācībspēkus, studentus, darbu katedrās, devās līdzī administrācijas pārstāvjiem, laikraksta korespondentam un rektoram uz kolhozu, sporta nometnēm, vasarās – uz studentu celtnieku un mediķu vienībām, kur fotografēja visu notiekošo.

Vēlāk pēc profesora V. Korzāna ierosinājuma gan studenti, gan mācībspēki un darbinieki institūta talantīgā un prasmīgā fotogrāfa P. Cīruļa vadībā varēja apgūt zināšanas un iemaņas fotografēšanā.

“Tehniska atkāpe” par laikraksta izdošanu

Īsumā jāpastāsta par tā laika avīzes tehnisko izdošanu, kas stipri atšķīrās no mūsdienu prakses. Autora manuskripta vai mašīnraksta teksti tipogrāfijā pa burtiņam vien tika salikti spoguļrakstā un rindiņas izlietas no tipogrāfijas metāla. Tās salika slejās, un lappuses ievietoja izdrukas veidnē – lielā plakanā kastē jeb “pannā”, kā to sauca tipogrāfijā. Attēlus speciāli apstrādāja, un cinkogrāfijas darbnīcā no tipogrāfijas metāla izgatavoja negatīvas attēlu klišejas, ko pienagloja pie attiecīga izmēra un augstuma finiera pamatnēm un ievietoja starp

teksta slejām. Pēc tam ar tipogrāfijas krāsu pārklāja veidnes virsmu, uzlika papīru un ar piespiedējruļli uzspieda tekstu un attēlu uz papīra. Jebkuras kļūdas labošana, pat tikai viena burta maiņa, bija iespējama pēc visas lappuses salikšanas un kontrolizdrukas izlasīšanas. Tas bija ilgs un nogurdinošs darbs tipogrāfijā, kurā bija jāpiedalās gan atbildīgajai sekretārei, gan avīzes sabiedriskajam redaktoram, kurš atbildēja par ideoloģisko un formālo saturu un bija pēdējais, kurš parakstīja rīkojumu par numura izdošanu. Mūsdienās to visu paveic datorspeciālisti, reizēm pat nezinot, kurā pasaules malā tiek iespiests izdevums. Tipogrāfijas darbiniekus pārsteidza V. Korzāna interese iepazīties ar visu laikraksta tapšanas tehnisko procesu. Piemiņai par radošo sadarbību ar tipogrāfijas darbiniekiem avīzes lappušu veidotājs – metieris – uzdāvināja viņam metālā atlietu vārdu un uzvārdu, kuru varēja izmantot kā paraksta zīmogu.

Sākumā – līdz 1961. gada martam – laikrakstu izdevām tikai latviešu valodā, bet krievu valodā iesniegtos rakstus tulkojām. Taču autori sāka protestēt, ka tulkojumos vairs nepazīst savus rakstus. Tad sākām izdot avīzi divās valodās – latviešu un krievu, publicējot iesniegtos rakstus oriģinālvalodā. Vēlāk šādu pieredzi pārņēma arī citu padomju republiku augstskolas.

Laikraksts guva piekrišanu un popularitāti institūta darbinieku, mācībspēku un studentu vidū. Tolaik redkolēģijas darbs tika novērtēts kā labākais LPSR augstskolu laikrakstu vidū un pat ieguva 1. vietu Vissavienības medicīnas augstskolu laikrakstu konkursā.

Laikraksta sadarbība ar rektoru

Sabiedriskā redaktora postenī V. Korzāns laikrakstā “Padomju Mediķis” nostrādāja tieši vienu gadu. 1961. gadā viņu iecēla par mācību prorektoru, 1963. gadā – par RMI rektoru, taču viņa sadarbība ar laikrakstu, kas bija sākusies 1960. gadā, turpinājās līdz pat laikraksta slēgšanai 2000. gadā.

Rektors laikrakstam rakstīja ļoti daudz, un es nekad nesaņēmu no viņa pretenzijas vai atteikumus rakstīt. Viņš gan pārdzīvoja, ka lielās administratīvās slodzes dēļ rakstīšanai trūkst laika. Piemēram, ceturtdienā vai piektdienā notika RMI vadības sēde, un pirmdienā,

vēlākais otrdienā, laikrakstam par to vajadzēja materiālu. Direktors pirmdienas rītā vēl nebija to paguvis uzrakstīt, bet teica, ka stundas laikā būs. Bet labāk – pēc divām. Lai pienāku un apjautājos. Dažkārt grūti gāja ar termiņu ievērošanu, bet rakstīt viņš rakstīja labprāt. Toreiz visus rakstus autori iesniedza rokkrastā. V. Korzānam bija samērā labs rokkrasts, ko viegli varēja izlasīt. Retu reizi direktora rakstus uz rakstāmmašīnas pārrakstīja viņa sekretāre. Viņš vienlīdz labi rakstīja gan latviešu, gan krievu valodā.

Direktors vienmēr centās piedalīties visos redakcijas pasākumos. Īpaši izdevušies bija Jaunatnes preses svētki 1980. gadā, kad atklāšanas gājienā kuplā skaitā piedalījās gan studenti, gan – pirmajās rindās – arī direktors, prorektori, dekāni un mācībspēki.

Vasarās direktors kopā ar redakcijas darbiniekiem devās izbraukumos, lai iepazītos ar darba un sadzīves apstākļiem studentu celtņiem un mediķu vienībās, bet rudenī – ražas novākšanas talkās. Netika aizmirsta arī sporta un atpūtas nometne Taurenē. Vasarās tur notika daudz dažādu sacensību gan sporta laukumos, gan arī skaisti ierīkotajā ezera peldētavā.

Direktora atbalsts laikrakstam

Kļuvis par direktoru, profesors V. Korzāns laikraksta lomai institūta darbībā piešķīra aizvien lielāku nozīmi un vērību. Viņš regulāri pārrunāja problēmas, kas risināmas tuvākajā laikā, un iepazīnās ar sagatavošanā esošo laikraksta numura saturu.

Laikrakstā “Padomju Mediķis” publicētie kritiskie materiāli vērsās pret būtiskiem trūkumiem institūta darbā un neglaimoja “augstos krēslus” esošām amatpersonām. Viņu atbildes reakcija bieži bija visai negatīva, reiz pat tika panākta īslaicīga avīzes slēgšana. Laikraksta atjaunošanu un izdošanu LPSR ministrijās un iestādēs izcīnīja ar profesora V. Korzāna līdzdalību un aktīvu atbalstu.

Cīņā par RMI jauno ēku Dzirciema ielā

Vislielākās nepatīkamās rūpes direktoram sagādāja vairāku gadu desmitu garumā neatrisinātais mācību telpu nepietiekamības jautājums. Mācību bāzes bija izvietotas dažādās Rīgas medicīnas

iestādēs – vairāk nekā 50 vietās. Vienas bija ļoti sliktā stāvoklī – tās bija izvietotas pat pagrabtelpās, citas atradās ārpus Rīgas. Laikrakstā daudzkārt publicējām alegoriskas karikatūras, kurās redzams mazs bērniņš – RMI –, ietērpts tikai mazos autiņos; pēc septiņiem un vairāk gadiem – vēl joprojām tajos pašos autiņos! Par institūtam piemērotas ēkas celtniecību bija ko cīnīties! Celtniecības organizēšana naudas un arī birokrātijas dēļ ievilkās. Rektors par to neatlaidīgi runāja visās instancēs. Šīs problēmas risināšanai viņš saņēma atbalstu republikas Izglītības ministrijā un LPSR valdībā, izcīnot finansējumu RMI jaunā mācību kompleksa projektēšanai un celtniecībai. Par šīs cīņas gaitu un rezultātiem regulāri tika rakstīts institūta laikrakstā.

Beidzot 1981. gada 17. decembrī pulksten 15 topošā jaunā mācību kompleksa pamatos tika iemūrēta kapsula ar novēlējumu nākamajām mediķu paaudzēm. Vēstījumu institūta vārdā, priecīgi smaidošs, parakstīja rektors profesors Vladislavs Korzāns un Stomatoloģijas fakultātes 1. kursa studente Ingūna Hartmane. Kad institūtu sāka būvēt, atklājās vēl papildu šķēršļi – izrādījās, ka ēku ceļ uz kādreiz aizbērtas upītes. Tad celtniecības darbus nācās piebremzēt un celtnes pamatos dzīt papildu pāļus. Tas, protams, prasīja arī papildu līdzekļus. Šis laiks rektoram bija jo īpaši saspringts.

Pagāja vēl seši gadi. Un 1987. gada 30. septembrī rektors ar labi padarīta darba apziņu un lepnu smaidu sejā varēja uzelpot un pie ieejas jaunajā mācību kompleksā pozēt uzticīgajam fotogrāfam P. Cīrulim.

Jaunajās telpās vietu rada arī avīzes redakcija. Ar rektora atbalstu tika paplašināts tās štats un redakcija apgādāta ar modernām iekārtām.

Tautas kontrole

Rektora Korzāna laikā es 15 gadus vadīju augstskolas “vadošo” Tautas kontroles grupu, kas sekoja līdzi saimnieciskā darba norisei. Par vadītāju mani ievēlēja darbinieku kopsapulcē piecas reizes pēc kārtas, ik pa trim gadiem. Rektors nepiedalījās Tautas kontroles grupas darbā, jo viņa pienākumos tas neietilpa. Bet mēs – Tautas kontroles grupa un administrācijas pārstāvji – ļoti bieži devāmies kopā pārbaudīt vietas, kur atradās mūsu studenti. Pārbaudījām, piemēram, studentu darbu kolhozā, viņu sadzīves apstākļus, vai

viņiem ir pienācīgas naktsmītnes, vai ir vieta, kur izžāvēt apģērbus, ja tas samircis rudens lietavās, un tamlīdzīgi.

Varbūt tas ir skaļi teikts, bet kopumā rektors ļoti uzticējās Tautas kontroles grupas darbam un iesniegtajiem atzinumiem. Mēs tos sniedzām ne tikai viņam – par saimniecības lietās konstatētajām nepilnībām ziņojām Saimniecības daļai. Gadījās arī tādas lietas, kur nācās sodīt vainīgos, bet neatceros, ka rektors, kuram par visu darbu augstskolā bija jāatbild pirmajam, būtu kādu strostējis. Kaut arī varbūt viņam iekšā viss “vārījās”, dusmas ne uz vienu neizgāza. Viņa taktika bija visu ar vaininieku cilvēcīgi pārrunāt un “vest to pie prāta”.

Redakcija un rektors – kaimiņos

Līdz jaunās institūta ēkas uzbūvēšanai laikraksta “Padomju Mediķis” redakcija atradās Padomju bulvārī 12 – sākumā pirmajā stāvā, tad ceturtajā, pēc tam blakus Marksisma-ļeņinisma katedrai. Rektora kabinets arī “ceļoja” no stāva uz stāvu.

Lūk, spilgta epizode no kādas pagājušā gadsimta 70. gadu vasaras studentu uzņemšanas laika. Reiz, ejot ārā no sava kabineta, kas atradās tieši pretī rektora kabinetam, mani gandrīz apgāza melnīgsnēja sieviete. Spriežot pēc izskata un krievu valodas izrunas, no Gruzijas. Sāka manā klātbūtnē vaimanāt: “Šausmas, šausmas! Kā tā varēja? Es taču viņam devu piecus tūkstošus rubļu. Vai tad tas bija par maz? Ko man tagad darīt?” Kundze gribējusi savai meitai nopirkt studiju vietu institūtā. Jautāju, vai meita ir mācījusies, lai varētu nokārtot eksāmenu? Uz to sieviete atbildēja, ka bija cerējusi uz rektora labvēlību un iespēju meitai nopirkt vietu bez iestājek sāmeniem.

Es domāju, ka šādu “uzpircēju” iestājek sāmenu laikā bija ne viens vien. Bet profesors V. Korzāns pret tādiem bija ļoti strikts, un tiem klājās tāpat kā šai kundzei – viņa no rektora kabineta nevis iznāca, bet “izlidoja”. Tādās reizēs rektors bija tiešām dusmīgs.

Par savu personu un godināšanu

Profesors bija ļoti kautrīgs cilvēks. Ja vēlējos intervijā uzzināt ko vairāk no personiskā, privātā, viņš mierīgi un korekti man atteica.

Institūta kolektīvs parasti apaļās jubilejās sveica savus kolēģus – docētājus, administrācijas darbiniekus. Profesors labprāt tādos gados

piedalījās, apsveica, teica runu. Bet, ka kolektīvā plašāk svinētu kādu profesora V. Korzāna jubileju, nevaru atcerēties. Padomju laikos bija tradīcija, ka pirmrindnieku portretus lika uz goda dēļa, kāds bija, piemēram, tagadējā Vērmanes dārzā. Bet profesora portrets nekad tur netika redzēts. Domāju, ka viņš to vienkārši neatļāva.

Jautras epizodes

Ilgajos kopīgā darba gados, protams, neiztika arī bez dažādiem kurioziem un pārpratumiem. Tā kādu reizi 70. gados pēc RMI komjaunatnes konferences, kas notika īrētā Pārdaugavas vidusskolas zālē, diskusijas ar jaunievēlētās komitejas biedriem ieilga, un sagadījās, ka sabiedriskais transports vairs nekursēja un bija problēma nokļūt mājās. Rektors savu dienesta auto bija aizsūtījis citā uzdevumā. Konferencē materiālus laikrakstam “Padomju Mediķis” vācu arī es un piedāvāju rektoru aizvest ar savu transportu. Liels bija viņa pārsteigums, ieraugot auto vietā manu motorolleru ar blakusvāģi. Vispirms sirsnīgi izsmējāmies, tad rektors ierausās blakusvāģī, piebilzdams, ka tas ar viņu notiekot pirmo reizi; jaunievēlētais sekretārs iekārtojas aizmugurējā sēdekļā, es – pie “ruļļiem”, un devāmies ceļā.

Citu reizi, jau jaunajā mācību korpusā, administrācijas 5. stāva telpās kāda sapulce arī ieilga līdz vēlai stundai. Pēc tās visi steidzās mājās un saspiedās lifta kabīnē, lai ātrāk nokļūtu lejā. Lifts iečīkstējās, nograbēja un uzsāka kustību. Kad gandrīz jau bijām lejā, tas apstājās un vairs nebija “pierunājams” kustēties. Durvis nevērās, bijām iesprostoti un saspiesti kā siļķes mucā. Knapī varējām paelpot, kur nu vēl pasmieties par sevi un situācijas komiskumu. Atskanēja dažnedažādi priekšlikumi, tika izspaidītas visas pogas, mēģināts atstumt durvis – viss veltīgi. Secinājām, ka mūsu ir par daudz un lifts pārslodzes dēļ iesprūdis. Tajos gados mobilo telefonu vēl nebija, un palīdzību izsaukt nevarējām. Rektors ieteica atvieglot liftu – varbūt iekustēsies. Sākumā nokomandēja visiem izelpot, lai vairāk vietas, izelpojām – lifts nereaģēja. Tad ieteica, ka vajadzētu palēkties, lai lifts “nodomā”, ka ir tukšs, un iekustas. Rektors skaļi komandēja veicamos vingrojumus, uz “1, 2, 3” palēcāmies, bet ietiepīgais lifts nekustējās. Mūsu jezgu bija sadzirdējis ēkas dežurants un izsauca

avārijas dienestu. Pēc kādas pusstundas meistari “atmūķēja” durvis. Bijām nosvīduši slapji, pārmocījušies, stīvām kājām un pārsmējušies, sāpošiem vēderiem. Svinīgi apņēmāmies turpmāk ievērot lifta lietošanas noteikumus.

Rektors manā atmiņā

Ilgus gadus strādādams rektora amatā, profesors V. Korzāns nebija kļuvis par augstprātīgu, iedomīgu un oficiālu amata pildītāju. Man šķita, ka viņā iemiesojušās visas cilvēciskākās īpašības. Atmiņas katram ir savas. Man profesors V. Korzāns asociējas ar drosmīgu kalnā kāpēju, kurš, sasniedzis vienu virsotni, jau gatavojas un krāj spēkus nākamai – vēl augstākai virsotnei.

A. Šaško un V. Korzāns RMI avīzes “Padomju Mediķis” / “Pulss”
40 gadu jubilejas svinībās 1997. gada janvārī. RSU muzejs

¹ Latvijas PSR Ministru padomes Galvenā pārvalde valsts noslēpumu aizsardzībai presē jeb “Glavļits” bija PSRS okupācijas iestāde, kuras uzdevums bija dažāda veida cenzūra. Latvijā darbojās no 1940. gada līdz 1990. gada oktobrim.

Uldis Teibe

Mediķiem ķīmijas un fizikas apmācība ir vajadzīga

Trešais Rīgas Medicīnas institūta rektors bija profesors Vladislavs Korzāns, kurš šajā amatā bija teju trīsdesmit gadu – no 1963. līdz 1992. gadam. No 1973. līdz 2002. gadam viņš bija arī Medicīniskās bioķīmijas katedras vadītājs, kur veica pētījumus par parenterālo barošanu un miokarda funkcionālo bioķīmiju, savukārt es no 1969. līdz 2011. gadam strādāju Rīgas Medicīnas institūta Fizikas katedrā.

Kaut gan abas katedras atradās vienā ēkā, man par rektoru profesoru V. Korzānu nav īpaši daudz atmiņu. No darba biedru stāstītā zināju, ka, gatavojot doktora disertāciju, rektors esot nācis uz Anatomikumu ļoti agri, lai veiktu eksperimentus saviem pētījumiem. Zināju arī, ka viņš ir jaunākais rektors visā PSRS, ka Rīgas Medicīnas institūts ir ievērojama medicīnas augstskola.

Atceros gadījumu, kad Rīgas pilsētas partijas komitejā tika izskatīts jautājums par ģimenes dārziņiem Latvijas ievērojamākiem zinātniekiem. Sapulcē runāja arī par to, ka Rīgas Medicīnas institūta zinātņu prorektora Anatolija Bļugera vasarnīcā šķūnītis esot mazliet par lielu. Man to lika pateikt rektoram, vienlaikus izsaktot A. Bļugeram nosodījumu. Rektors atbildēja, ka viņš gan Anatolijam Fjodorovičam rājienu noteikti neizteikšot. Šī epizode liecina, ka rektoram V. Korzānam bija savs viedoklis un stingra nostāja.

Reiz septiņdesmitajos gados pie rektora tika izsaukti Ķīmijas un Fizikas katedru vadītāji un docētāji. Toreizējais Studentu arodbiedrības vadītājs sapulcē izteica apgalvojumu, ka mediķiem ķīmijas un fizikas apmācība nav vajadzīga. Pēc sapulces rektors atvainojās kolēģiem, teikdams, ka tas neesot viņa viedoklis, un ķīmiju un fiziku studentiem turpināja mācīt.

Kad 1987. gada 30. septembrī atklāja jauno Rīgas Medicīnas institūta ēku kompleksu Dzirciema ielā 16, diezgan bieži ar rektoru braucām kopā no rīta uz darbu 20. (vēlāk 25.) maršruta trolejbusā. Kādu reizi pustukšā trolejbusā lasīju avīzē sporta ziņas, rektors stāvēja kājās, kaut gan bija daudz brīvu vietu. Piedāvāju viņam apsēsties, bet viņš piedāvājumu noraidīja. Tad mēs stāvēdami pārrunājām dažādas lietas. Rektoru interesēja jautājums, kāpēc es, būdams biofiziķis, nodarbojos ar datoru apmācību. Savukārt es interesējos par institūta Dzirciema ielas ēku celtniecību, izmaksām un papildu celtniecības plāniem. Dažreiz spriedām par ekstrasensiem un citām pseidozinātnēm, jo prese un televīzija plaši reklamēja sen aizmirstos viduslaiku ārstniecības līdzekļus un metodes, piemēram, astroloģiju un tā saucamo urīna terapiju.

Tā no rītiem, braucot uz darbu, diezgan daudzus gadus mēs ik pa brīdim risinājām gan ikdienišķas, gan arī kādas darba sarunas.

Ilga Urtāne

Vīzija par Stomatoloģijas institūta piederību Latvijas Medicīnas akadēmijai

Profesora V. Korzāna personība manai paaudzei nepārprotami asociējas ar Rīgas Medicīnas institūtu un Latvija medicīnas izglītības izaugsmes 65 gadiem. Tās vērtības, ko esmu saņēmusi profesora V. Korzāna laikā, ir ietekmējušas manu profesionālo un akadēmisko izvēli un izaugsmi.

Nevēlos salīdzināt laikus un rektorus, tomēr jāuzsver, ka tas bija profesora V. Korzāna un citu izcilu personību laiks medicīnas izglītībā. Viņš, būdams personība, prata akadēmiskam darbam piesaistīt aktīvus, gudrus un radošus cilvēkus. Tas bija saistīts arī ar to, ka pasniedzēja prestižs medicīnā bija augstu vērtēts, tāpēc daudzi talantīgi cilvēki uz to tiecās. Politiskā ietekme toreiz medicīnā un izglītībā nebija tik liela, kā to tagad mēdz interpretēt. To varu apliecināt pēc savas pieredzes, pēc tā, kā tika atlasīti pasniedzēji. Kaut gan tolaik bija vāja izglītības un medicīnas tehnoloģijas bāze, tomēr guvām pietiekami labas teorētiskās zināšanas un ļoti lielu klīnisko pieredzi.

Mana pirmā saskarsme mācību procesā ar profesoru V. Korzānu bija bioķīmijā. Tagad, pēc daudziem gadiem, kad esmu dzirdējusi daudzu izcilu lektoru lekcijas un cenšos tās salīdzināt ar tolaik lasītām profesora lekcijām, varu teikt, ka tās pārliecinoši ierindojas augstā vērtējuma rangā. Profesors V. Korzāns viegli un atraisīti spēlējās ar vārdiem, izmantojot savas izcilās runas dotības, bija apveltīts ar asu prātu un patiesi cienīja studentus.

Darbs uzņemšanas komisijā man ļāva profesoru iepazīt tuvāk. Ļoti augstu vērtēju viņa prasmi būt prasīgam, patiesam un ar cieņu

izturēties pret kolēģiem. Viņa raksturīgākā attieksme daudzu situāciju risināšanā bija – vispirms domāt, kā cilvēkam palīdzēt. Vis-sarežģītākajās situācijās, kuru toreiz uzņemšanas komisijā bija ne mazums, profesoram vienmēr atradās labs joks. Viņam piemita humānisms un izteikta spēja novērtēt cilvēkus, viņš vairāk domāja par kopējo, nevis par personīgo labumu.

Strādājot Ortopēdiskās stomatoloģijas katedrā un vienlaikus Veselības aizsardzības ministrijai pakļautajā Stomatoloģijas institūtā, daudzās situācijās sapratu, cik diplomātiski profesors V. Korzāns spēja veidot labas attiecības starp ministriju un klīnikām, ka profesora vārdam ministrijā bija nozīmīgs svars, ka akadēmiskais personāls bija godājams un cienījams visās klīnikās.

Profesoram V. Korzānam bija ļoti skaidra vīzija par Stomatoloģijas institūta klīniskā un akadēmiskā darba apvienošanu un piederību toreizējai Latvijas Medicīnas akadēmijai. Tieši viņš mani pierunāja kļūt par dekāni un veidot šo piederību, ko es uztvēru kā misiju. Kad ministrijā sākās pārmaiņas, viss tik vienkārši un ātri nerisinājās, bet es šo misiju joprojām turpinu.

Līdz ar pārmaiņām valstī un izglītībā profesora V. Korzāna kā rektora laiks diemžēl beidzās.

Administrators un zinātnieks

Tagad uz Latvijā pavadītajiem gadiem un arī sevi skatos citām acīm nekā toreiz. Tomēr pagājušie gadi apstiprina secinājumu, ka 20. gadsimta pēdējā ceturksnī Rīgas Medicīnas institūtā (RMI) bija ievērojamu zinātnieku un radošu cilvēku kopums, kam ļoti laimējās darboties rektora Vladislava Korzāna vadībā. Tik veiksmīgu kopīgu radošu darbu ar elegantu un sadarbībai fokusētu vadīšanas stilu, kāds piemita rektoram V. Korzānam, neesmu pieredzējusi nekur citur.

Kādā 1975. gada maija dienā manās darba telpās, Latvijas Zinātņu akadēmijas Bioloģijas institūta Bioķīmijas laboratorijā, atskanēja telefona zvans, un kāda sieviete teica, ka Rīgas Medicīnas institūta rektors vēloties runāt ar Leili Utņo. Tūlīt arī pievienojās patīkama vīrieša balss. Viņš stādījās priekšā kā RMI rektors Vladislavs Korzāns. Neslēpjot izbrīnu, apstiprināju, ka esmu Leili Utņo. Pārsteigums pieauga, kad rektors mani lūdza tuvākajā laikā rast iespēju viņu apciemot darba kabinetā Rīgas Medicīnas institūta rektorātā Rīgā, Padomju bulvārī 12. V. Korzāns piebilda, ka viņam ir zināms mans zinātniskā darba virziens un tieši tāpēc viņš vēloties apspriest sadarbības perspektīvas. Pateicos par šo interesi un apsolīju viņu drīzumā apciemot, bet pati pēc iespējas drīzāk meklēju zinātnisko literatūru, lai noskaidrotu V. Korzāna pētniecisko profilu. Izrādījās, ka viņš nodarbojas ar taukskābju un fosfolipīdu pētniecību, kas labi saskanēja ar mana darba tēmu par pantotēnskābes derivātiem kā lipīdu vielmaiņas kofaktoriem. Tomēr V. Korzāna un viņa līdzstrādnieku pētījuma objekts – lipīdu vielmaiņa parenterālajā barošanā – man bija sveša tēma. Tādēļ man radās šaubas, vai mums būs iespējams rast kopīgu perspektīvu. Darba slodze Bioloģijas institūtā, kur 1972. gadā

biju izstrādājusi un aizstāvējusi bioloģijas zinātņu kandidāta disertāciju un turpināju iesākto pantotēnskābes bioķīmijas virzienā, bija liela, tādēļ nesteidzos apciemot RMI rektoru. Pēc desmit dienām rektors jau zvanīja un teica: "Jūs mani esat pavisam aizmirsusi!" Mēs nebijām pazīstami, tāpēc viņš mani atkal pārsteidza ar savu draudzīgo sarunu. Norunājām tikties RMI rektorātā. Drīz vien ieradās Vladislava Korzāna kabinetā. Galvā šaudījās vienīgi doma, ka man jāsaglabā sava akadēmiskā neatkarība, kuru biju ieguvusi darbā pie akadēmiķa Roberta Valdmaņa Bioloģijas institūtā.

Pēc neilgas diskusijas par jaunākajiem pētījumiem biomedicīnā Latvijā un pasaulē RMI rektors man piedāvāja vecākā zinātnieka darbavietu Parenterālās barošanas bioķīmijas nodaļā ar perspektīvu reorganizēt šo nodaļu par lipīdu vielmaiņas pētīšanas laboratoriju un turpmāk rast iespēju sadarboties ar RMI kardiologiem. Šis piedāvājums labi saskanēja ar manu priekšstatu par zināmu akadēmisku suverenitāti un aktualitātēm biomedicīnā. Rektora iezīmēto perspektīvu es uzreiz augstu novērtēju un viņa piedāvājumu ar pateicību pieņēmu. Nekavējoties iesniedzu Bioloģijas institūta direktoram un darba tēmas vadītājam akadēmiķim Robertam Valdmanim iesniegumu ar lūgumu mani atbrīvot no darba sakarā ar pāriešanu uz Rīgas Medicīnas institūtu. Manu iesniegumu akadēmiķis atteicās parakstīt, neakceptēja arī pāriešanu uz augstskolu un stipri apelēja pie manas sirdsapziņas. Akadēmiķis R. Valdmanis uzsvēra, ka iesākto darbu vajagot turpināt un akadēmiskais institūts esot mana īstā vieta. Nelaimīgā kārtā Bioloģijas institūts no Rīgas centra tika pārvietots uz Salaspili, ļoti tālu no manas dzīvesvietas, tāpēc mana darbdiena kopā ar transportā pavadīto laiku ilga 12 stundu un pat vairāk. Šis arguments nebija apstrīdams, un pēc ilgas pretošanās un darba rezultātu nodošanas akadēmiķis R. Valdmanis atļāva kadru daļai noformēt manu pāriešanu uz Rīgas Medicīnas institūtu.

1975. gada jūlijā sāku darbu Rīgas Medicīnas institūtā, akadēmiķa Aleksandra Šmita vadītajā Parenterālās barošanas bioķīmijas laboratorijā. Ļoti drīz cienījamais akadēmiķis devās pensijā. Institūta zinātniskā padome apstiprināja nodaļai jaunu tematiku, un zinātniekiem vajadzēja iemācīties jaunas metodes un piedalīties eksperimentu

modernizēšanā. Adekvātas jaunas metodes izvēli rektors uzticēja man. Šis darbs prasīja nobriedušu rīcību. Rektors V. Korzāns mani atbalstīja, cik vien tas bija iespējams toreizējā situācijā, kad analītiskais darbs bija acu un roku darbs. Turklāt daļa nodaļas analītiskās aparātūras bija novecojusi. Man bija jāatbild gan par visas nodaļas zinātnisko darbu līmeni, gan par moderno metožu ieviešanu, gan par jaunu zinātnisku rezultātu iespējamo izmantošanu. Par laimi, nodaļā strādāja augsti kvalificēti speciālisti – bioloģijas zinātņu kandidāte Olga Pūpele, medicīnas zinātņu kandidāte Spodra Vītoliņa, farmaceite Māra Girgensone, biofiziķe Zigrīda Lipsberga, bioķīmiķe Sarmīte Vēvere un pavisam jauniņā talantīgā analītiķe Alise Silova, kura tagad turpina pētniecisko darbu. Lielu atbalstu sniedza arī Bioķīmijas katedras docentes Aina Kokta un Ieva Strautmane.

Apspriežot perspektīvas un sadarbības iespējas ar Latvijas Zinātņu akadēmijas institūtiem, rektors Vladislavs Korzāns ieviesa jaunu nodaļas zinātnisko virzienu saistībā ar kardioprotektīvās metodes un antioksidantu pētīšanu gan eksperimentā, gan klinikā. Tika plānots izveidot arī kardiomiocītu izdalīšanas un audzēšanas laboratoriju. Reorganizācijas darbs bija sekmīgs, un 1979. gada 1. februārī tika nodibināta RMI Miokarda funkcionālās bioķīmijas nodaļa. 1980. gada 30. jūnijā mani ievēlēja par šīs nodaļas vadītāju. Metodiskais līmenis deva iespēju frakcionēt miokarda šūnas, izdalīt mitohondrijus un lizosomas. Nodaļas zinātnieku pētniecības centrā tika noskaidrota dziļās hipotermijas ietekme uz miokarda vielmaiņu un antioksidantu ietekme uz lipīdu peroksidēšanu. Konstatējām novirzes lipīdu peroksidēšanās procesā miocītu membrānu fosfolipīdos hipotermijas apstākļos, kas atspoguļojās membrānsaistītu fermentu un glutathionperoksidāzes aktivitātē. Dziļās hipotermijas apstākļos darbojas kateholamīni – peroksidācijas iniciatori – un veidojas skābekļa aktīvās formas. Šo procesu pētījām ar hemiluminiscences metodēm. Atklājām pantetīnu un jaunas sintētiskā alfa tokoferola īpašības hipotermiskos apstākļos. Pētījām arī antioksidantu kopējo līmeni (*randox*-antioksidantu statusu) eksperimentālā hipotermijā dzīvniekiem, lai vērtētu Latvijas Organiskās sintēzes institūta ražoto antioksidantu un dihidropiridīnu kardioprotektīvās

un krioprotektīvās īpašības. Sekmīgi sadarbojāties ar Maskavas Kardioloģijas centru un vairākiem institūtiem Eiropā. Nodaļas darba apstākļi būtiski uzlabojās, kad pārgājām uz institūta jauno ēku.

Pateicoties rektora Vladislava Korzāna vadības prasmei, nodaļas zinātniskajā darbā aktīvi piedalījās arī augstskolas profesors Aris Lācis, profesore Aina Dālmane, daudz citu zinātnieku un studentu.

Fundamentāli plānots darbs deva iespējas publicēt darbus starptautiskajos zinātniskajos žurnālos, piemēram, pastāvīgi publicējām zinātnisko darbu rezultātus *Bulletin of Experimentas Biology and Medicine, Heart* un Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstīs. Nodaļas zinātnieki uzstājās Pasaules bioķīmijas kongresā 1988. gadā Prāgā, Starptautiskajā lipīdu bioķīmijas konferencē 1991. gadā Granādā un Starptautiskajā lipīdu metabolisma konferencē 1992. gadā Florencē.

Mūsu darbs bija sekmīgs arī tāpēc, ka no 1979. gada nodaļa vairākus gadus darbojās par starptautiskās zinātniskās savienības *Bioantioksidant* Baltijas koordinatoru. Tas veicināja to RMI studentu interesi par zinātni, kuri aktīvi piedalījās studentu zinātniskā darba pulciņā Miokarda funkcionālās bioķīmijas nodaļā.

Visu minēto darbu vadītājs bija RMI rektors, Bioķīmijas katedras vadītājs profesors Vladislavs Korzāns.

Esmu pavadījusi Latvijā nozīmīgu dzīves posmu – 25 gadus, no kuriem vairāk nekā 17 gadu (no 1975. līdz 1993. gadam), pateicoties rektoram, nostrādāju Rīgas Medicīnas institūtā. Esmu ļoti pateicīga liktenim par gūto iespēju strādāt rektora Vladislava Korzāna vadībā.

Jānis Vētra

“Personiskais” profesors Vladislavs Korzāns

Kas saglabājas sabiedrības apziņā pēc rektora amatā talantīgi un ar iedvesmu nostrādātiem divdesmit deviņiem gadiem? Stāsti, nostāsti, dažu mizanscēnu uzplaiksnījumi un, protams, mīti. Laikabiedru personiskā pieredzē balstīti atmiņu fragmenti, kurus laika straume atšķaida un nenovēršami nes pretim aizmirstībai.

Mūža veikuma būtība līdz sabiedriskajai apziņai parasti nenonāk. Tā paliek zemapziņas dzīlēs. Izcilu ārstu, zobārstu un farmaceitu esamība Latvijā un daudzās citās pasaules valstīs parasti netiek saistīta vienotā veselumā ar profesora Vladislava Korzāna monumentālo veikumu. Tieši viņš nodrošināja vairākās paaudzēs kvalitatīvu augstākās medicīniskās izglītības un pētniecības procesu Rīgas Medicīnas institūtā (RMI), kas ilgu gadu bija savā ziņā iespējama mākslas meistardarbs konkrētajā sociālekonomiskajā un politiskajā sistēmā. No 1963. gada padomju Latvijas līdz 1992. gada Latvijas Republikai! Katrs, kas ir šo laikposmu personiski pieredzējis vai iepazīsies ar tā vēsturisko notikumu kaut vai konspektīvu izklāstu, bez liekas piepūles var iedomāties par to neaptveramo izaicinājumu un problēmu klāstu, ar kādu saskārās augstskolas vadītājs. Turklāt lai ne tikai izdzīvotu, bet arī nodrošinātu attīstību, perspektīvu, mācībspēku, zinātnieku un studentu vēlmju un sapņu piepildījumu.

Ar laika distanci raugoties, mēs, RMI 70. un 80. gadu studenti, jau ar savu piederību Rīgas Medicīnas institūtam vien bijām guvuši vienu no savas dzīves lielajiem laimestiem. Latvijas PSR augstākās izglītības kontekstā mūsu institūts bija anklāvs, kurā varēja bez sirdsapziņas kompromisiem nodoties medicīnas studijām un pētniecībai.

Rīgas Medicīnas institūts bija minimāli iesaistīts dažādās padomju varas politiskajās aktivitātēs. To pat varētu saukt par deideologizētu zonu tālaika sabiedriski politiskajā ainavā. Nepārprotami skaidrs, ka par šādu statusu mums jāpateicas rektoram profesoram V. Korzānam, kurš to nodrošināja, sadarbojoties ar zinātņu prorektoru profesoru Anatoliju Bļugeru un institūta komunistiskās partijas “vietējiem” organizatoriem – docentiem Julianu Spružu un Konrādu Sondoru. Iespējams, savs devums bija arī toreizējam veselības aizsardzības ministram profesoram Vilhelmam Kaņepam, kura tiešā padotībā atradās medicīnas augstskola.

Studijas profesora V. Korzāna vadītajā augstskolā bija veiksmē arī tāpēc, ka RMI spēja konsekventi uzturēt augstu prasīguma līmeni. Nepakļaušanās organizatoriski vienkāršākajiem problēmu risinājumiem tika pamatota ar to, ka medicīnas studijās nav iespējams dot kādas atlaides, lai apmierinātu nomenklatūras darbinieku konjunktūras vajadzības vai kādu citu tipisku padomju dzīves īstenībā balstītu argumentu dēļ.

Minēto un daudzu citu niansētu pazīmju veidotā RMI identitāte nodrošināja Latvijas veselības aprūpes sistēmu ar kvalitatīviem speciālistiem, kas profesionāli, ar radošu dzirksti ir spējuši ne tikai adaptēties dažnedažādām zinātniski tehnoloģiskā progresā radītajām pārmaiņām medicīnas praksē, bet arī dažkārt paši kļuvuši par šī progresā virzītājiem pasaules mērogā.

Par RMI identitātes veidošanu, spēju tajā adaptēt saglabāto iepriekšējo paaudžu mantojumu un radīt apstākļus jaunu asnu uzplaukumam Latvijas sabiedrībai vajadzētu būt pateicīgai profesoram V. Korzānam paaudžu paaudzēs!

Atgriežoties mūsdienās, jākonstatē, ka zinātnisku, arhīvu studijās un citos avotos pamatotu pētījumu par RMI darbību, rektoru profesoru V. Korzānu un viņa kolēģiem nav. It īpaši tādas tēmas kā augstākā medicīniskā izglītība un zinātne sabiedriski politisko norišu kontekstā laikmetu griežos pēc Otrā pasaules kara līdz Latvijas Republikas atjaunošanai atrodas neziņas tītā pasaulē. Arī tikko minētais RMI un rektora V. Korzāna veikums ir manās atmiņās un sajūtās, bet ne pētījumos balstīts vērtējums. Daloties pārdomās par

profesoru V. Korzānu, vēlos izmantot izdevību, lai izteiktu aicinājumu pievērsties RMI zinātniskās, sistematizētās vēstures izpētei un grāmatas par to radīšanai.

Jebkurai darbībai vajag kādu impulsu, kādu intrigu, kas modina vēlmi pētīt, analizēt, sintezēt un tādējādi vēsturi ne tikai paglābt no aizmirstības, bet arī padarīt to par nākotnes norisēs klātesošu un dzīvu.

Ir cerība, ka grāmata par profesoru V. Korzānu dos gan jaunus faktus par viņa dzīvi un personību, gan motivēs kolēģus pievērsties viņa pārstāvētā laikmeta plašākai izpētei. Lai lasītājiem radītu profesora portretu, vēlos iepīt arī pa kādam savam atmiņu pavedienam.

Rektora V. Korzāna 50 gadu jubileja, 1981. gada marts. Rīgas Medicīnas institūta administrācija Padomju bulvārī 12, otrajā stāvā. Rektora kabinetā apsveicēji pa vienām durvīm nāk iekšā, pasniedz pēc izskata diezgan nelaimīgajam jubilāram ziedus un dāvanas, jubilārs pateicas un norāda, ka blakus telpā ir kāds cienasts – glāze stiprāka dzēriena un uzkodas. Viss. Nepārprotami tā nebija rektora mīļākā situācija, kurā viņš gribētu atrasties.

Profesora V. Korzāna 70 gadu jubileja, 2001. gada marts. Rīgas Stradiņa universitāte Dzirciema ielā 16, rektorāta zāle. Jubilārs smaidīgs, šķietami ar dzīvi apmierināts, izklaidē viesus ar stāstiem, piemēram: “Kamēr pīrādziņus viesiem pasniedz bez buljona, par dzīvi nevar žēloties!” Kad viesi jau ķeras pie kafijas, stāsta anekdotes, piemēram: “Joske viesiem saka: “Pie Jeruhumovičiem arī šodien bija viesi, bet viņiem logi jau tumši!””

Astoņdesmito gadu sākums. Divi Rīgas Medicīnas institūta Studentu zinātniskās biedrības pārstāvji iesniedz rektoram komandējuma pieprasījumu uz Studentu zinātnisko biedrību konferenci Samarkandas Medicīnas institūtā. Konference paredzēta divas dienas, bet komandējums tiek prasīts uz nedēļu. Rektoram nav nekādu jautājumu un iebildumu. Komandējums akceptēts, un studenti dodas pie grāmatveža A. Baloža pēc avansa.

Profesors lasa lekciju bioķīmijā bez jebkādām piezīmēm, bet formulas uz tāfeles raksta, laiku pa laikam iemetot acis mazā, plaukstā paslēptā papīra lapiņā. Studenti to pilnībā izprot un akceptē – tēma

profesora izklāstā ir kļuvusi skaidra, un formulas arī vairs nav mācību grāmatās jāpārbauda.

1992. gada augusta otrā puse, Dzirciema iela 16, Rīgas Stradiņa universitātes, toreiz Latvijas Medicīnas akadēmijas, rektorāta zāle. Profesors V. Korzāns rektora amatā darbojas pēdējās dienas. Augstskolā ieradies Labklājības ministrijas Veselības departamenta direktors Zigismunds Kovaļčuks, lai augstskolas vadību iepazīstinātu ar ministra Teodora Eniņa norīkoto Rīgas Stradiņa universitātes rektora vietas izpildītāju ārstu Jāni Vētru. Sarunā piedalās mācību prorektors docents Uldis Vikmanis un vēl kāds. Saruna īsa, aptuveni piecpadsmit minūtes. V. Korzāns pasaka, ka dokumenti ir rektora kabinetā, sekretāre parādīs, novēl vietas izpildītājam veiksmi darbā un – uz redzēšanos! Tādējādi lietas ir nodotas, mantojums pārņemts. 1. septembrī, uzsākot darbu un ieejot pirmo reizi rektora kabinetā, ir atrodamas pārdesmit grāmatas par dažādām pasaules pilsētām, daži mākslas albumi, sarkanais amata tērps, rektora ķēde un plaukts ar suvenīriem. Arī rektora galds ar pieciem telefona aparātiem. Nekas netraucē iepazīt tieši un nepastarpināti jauno augstākās izglītības un pētniecības pasauli!

Arī turpmākajā darbā profesors V. Korzāns savu sekotāju ar komentāriem un padomiem nekad neapgrūtināja, par ko esmu viņam ļoti pateicīgs.

Nobeigumā par dažiem nostāstiem un mītiem.

Rektora žakete viņa kabinetā allaž esot bijusi nevērīgi uzmešta uz rektorāta zāles stāvā krēsla (tas kalpoja viņam par darba krēslu pie rakstāmgalda) augstās atzveltnes, radot izteiksmīgu koptēlu –, pavirši skatoties, šķitis, ka rektors žaketi ir uzmetis uz galvas, kā lietussargu, ejot bez lietussarga.

Profesors V. Korzāns ne tikai sirdī bijis dārznieks. Viņš rektora kabineta tālākajā atpūtas telpā uz dienvidu palodzes kastēs audzējis tomātu stādus.

Rektors bija gaidīts viesis Rīgas Medicīnas institūta saviesīgos pasākumos. It īpaši izlaiduma svinībās. Viena no vakara kulminācijām bijusi rektora dziedātā īpaša dziesma. Diemžēl laikabiedri piemirsuši, kas tā bijusi par dziesmu.

Augstskolas Dzirciema ielas korpusa celtniecība 80. gados vairākas reizes draudējusi apstāties. Reiz, kad bijis jau pilnīgi skaidrs, ka naudas vairs nav, kāds noorganizējis vienas PSRS bankas filiāles vadītāja vizīti uz nepabeigto objektu. Savukārt rektors ņēmis uz sevi sarunu neformālo daļu tagadējā Stomatoloģijas institūtā, kabinetā pie konferenču zāles. Neformālā apspriedē notikusi tik ilgi, kamēr arī formālā daļa atrisināta un nauda celtniecībai rasta.

Mēs varam tikai nojaust, cik daudz enerģijas profesors Vladislavs Korzāns ieguldīja, lai PSRS laikā noturētu Rīgas Medicīnas institūtu kā Latvijas augstskolu ar latvisku neformālo saziņu, lai tā nepazustu lielajā padomju valsts katlā, izvairītos no absolventu vissavienības sadales, gadiem rastu un izmantotu tās brīvības iespējas, ko sistēma pieļāva. Tie visi nebija kādi īsa brīža pasākumi. Tas prasīja būt personībai ar noteiktu profesionālo un cilvēcisko stāju. Latvijai atgūstot valstisko neatkarību, Rīgas Medicīnas institūta mantinieci – Latvijas Medicīnas akadēmiju, strauji nonākot jauno pārmaiņu centrā, spēja saglabāt galveno – tradīcijas, kvalitatīvas augstākās izglītības un pētniecības identitāti, nopietnību un pamatīgumu medicīniskās izglītības nozarē. Par to pirmām kārtām saku paldies rektoram profesoram Vladislavam Korzānam!

Rektors bija progresa cilvēks

Kādas darbdienas vakarā atskanēja mobilā tālruņa zvans, un, man par lielu pārsteigumu, izdzirdu Dr. J. Danusēvičas balsi. Viņa lūdza uzrakstīt atmiņas par profesoru Vladislavu Korzānu. Biju domājis, ka par bijušo Rīgas Medicīnas institūta (RMI) rektoru jau ir uzrakstītas atmiņu grāmatas, bet izrādījās, ka tādu vēl arvien nav. Piekritu to darīt, jo savas atmiņas par profesoru jau biju pierakstījis pirms vairākiem gadiem.

Mēģināju atcerēties, kad pirmo reizi redzēju profesoru. Rīgas Medicīnas institūtā iestājos 1962. gadā, kad rektors bija profesors Vasilis Kalbergs.

Kad 2. kursā sākām mācīties bioķīmiju, to mums pasniedza un lekcijas lasīja jauns un smuks, kā teica mūsu grupas meitenes, docents perfektā baltā virssvārcī un uzvalkā. Lekcijas viņš pasniedza skaidri un saprotami, uz tāfeles ar krītu zīmēja Krebsa cikla ogļūdeņražus un visu labi paskaidroja, ik pa laikam pārjautājot, vai auditorija visu ir sapratusi. Neko nevarēja darīt – vajadzēja ne tikai saprast, bet arī visu iemācīties un izskaidrot, kā pienākas. Lekciju materiāls bija labi pārdomāts, lietišķs, un, to zinot, laba atzīme eksāmenā bija nodrošināta. Katedru tolaik vadīja akadēmiķis Aleksandrs Šmits, bet eksāmenu pieņēma Bioķīmijas katedras docents, tobrīd prorektors mācību darbā V. Korzāns.

Krebsa cikla virknējums izskatījās kā skaista glezna, ko, kā atceros, zīmēju Jūrmalā liedaga smiltīs savai grupas biedrei par prieku. Tas nozīmē, ka profesors mācēja ieinteresēt studentus apgūt tik grūtu priekšmetu. Vēlākajosursos ar rektoru tikos samērā reti. Vienīgi pēdējosursos biežāk, jo dziedāju institūta jauktajā kori "Rīga", kuru

profesors V. Korzāns visnotaļ atbalstīja. Tolaik kori vadīja maestro Jānis Dūmiņš. 1968. gadā korim piešķīra Tautas kora nosaukumu un viss kora kolektīvs kopā ar Rīgas Medicīnas institūta vadību viesojās Pori pilsētā Somijā.

Studiju gadi beidzās ar izlaidumu. Tad nu varēja teikt visu, ko domājām par docētājiem, arī par rektoru. Atceros, dziedājām pašsacerētu dziesmiņu:

“Tā bija Rektora vara,
Kas lika mums šķirties,
Ka Zilupē paliksim
Mūžīgi mūžos arvien.”

Profesors Korzāns to uztvēra ar smaidu, kas liecināja par labu humora izjūtu.

Vairākus gadus pēc absolvēšanas biju attālinājies no Rīgas Medicīnas institūta. Noteiktos trīs gadus sabiju gan Saldū, pēc tam aspirantūrā Maskavā. Pēc atgriešanās Latvijā, pateicoties profesorei Veltai Brambergai, 1975. gadā atkal nokļuvu Rīgas Medicīnas institūtā, šoreiz jau ar aizstāvētu medicīnas zinātņu kandidāta diplomu kabatā. Tolaik, tāpat kā tagad, bija nepieciešama darba intervija ar iestādes vadītāju. Saruna notika rektorāta telpās Padomju bulvārī 12, otrajā stāvā, rektora V. Korzāna kabinetā. Uzpucējos un gāju pie institūta vadītāja. Jāatzīst, ka saruna bija īsa. Rektors interesējās par Maskavas laiku un ģimenes stāvokli. Domāju, ka saruna bija it kā nevērīga. Vēlāk gan uzzināju, ka visu par jauno asistentu rektoram jau bija pastāstījusi Onkoloģijas katedras vadītāja un LPSR Veselības ministrijas galvenā onkoloģe Velta Bramberga. Ceļš jau bija nogludināts. Pēc tam mani gaidīja nopietns darbs ar studentiem nodarbībās Onkoloģijas dispansera telpās Talsu ielā 7A. Pēcpusdienās bieži bija dažādas sanāksmes, kurās nereti uzstājās rektors vai arī prorektori. Rektora runa parasti bija apbrīnojami korekta, skaidra un saprotama. Ne katrs cilvēks ir spējīgs koncentrēti izteikt savu domu, tā ir Dieva dāvana. Rektors to varēja.

Rīgas Medicīnas institūts jaunus asistentus un docentus aktīvi iekļāva jauno studentu uzņemšanas kampaņā. Jauno kadru sagatavošanai toreizējā Veselības aizsardzības ministrija un augstskolas

vadība veltīja ļoti lielu uzmanību. Tas deva labus rezultātus, jo institūtā tika uzņemti ļoti labi sagatavoti skolēni. Konkurss tolaik parasti bija liels – ap desmit reflektantu uz vienu vietu. Darbība uzņemšanas komisijā sākās jau rudenī. Komisijas locekļi noturēja lekcijas skolās, aicināja skolēnus apmeklēt jauno medicīņu skolu, piedalīties olimpiādēs u. c. Parasti šo darbu vadīja uzņemšanas komisijas atbildīgais sekretārs un viņa vietnieks. Profesors V. Korzāns par uzņemšanas komisijas sekretāra vietnieku bija izvēlējies mani – jauno Onkoloģijas katedras asistentu Uldi Vikmani. Komisijas priekšnieks tajā gadā bija docents Andrejs Kalvelis. Nākamajā gadā es jau kļuvu par atbildīgo sekretāru, bet mans vietnieks bija asistents Jānis Raibarts. Kopīgais darbs ar J. Raibartu bija ļoti produktīvs, sekmīgi veicām visus nepieciešamos darbus. Bieži tikos ar rektoru, lai ziņotu par padarīto un plānotu turpmāko uzņemšanas darbību. Parasti šajās sanāksmēs piedalījās arī abi prorektori: docents Jevgeņijs Nemiro, retāk profesors Anatolijs Bļugers, Rīgas Medicīnas institūta partijas sekretāri u. c. Šādā veidā jaunie institūta darbinieki pamazām ciešāk iekļāvās augstskolas vadībā. Ja uzņemšanas komisijas darbā viss noritēja gludi, bez aizķeršanās, bez konfliktiem, tad jaunie pasniedzēji parasti tika virzīti pa karjeras kāpnēm. Rektorāta sēdē un zinātniskās padomes sēdē profesors V. Korzāns ļoti atzinīgi novērtēja uzņemšanas komisijas darbu. Viņš skrupulozi un objektīvi izanalizēja paveikto. Tas nozīmēja, ka tika vērtētas mana darba un saskarsmes īpašības ilgā laikposmā, bet vienlaikus neuzkrītoši. Tam sekoja pavērsiens manā karjerā, jo tiku uzaicināts strādāt LPSR Veselības aizsardzības ministrijas Medicīnas zinātnes padomē par priekšsēdētāja vietnieku, savukārt padomi vadīja profesors A. Bļugers.

1984. gadā RMI vadībā notika pārmaiņas. Mācību prorektors docents J. Nemiro bija nolēmis aiziet no darba. Īsto iemeslu aiziešanai no prorektora amata nezinu, it kā veselības stāvokļa dēļ. Es tiku uzaicināts pie profesora V. Korzāna, un šoreiz pārrunas bija ilgas un nopietnas, jo man piedāvāja mācību prorektora amatu. Izšķirties nebija viegli. Visu pārdomājot, piekritu profesora V. Korzāna piedāvājumam, jo jutos jauns un spēcīgs, darbs solījās būt pilnīgi jaunā jomā un līdz ar to interesants.

No rektora kabineta tika atvērtas durvis uz blakus telpu: un nu jau biju ievests mācību prorektora kabinetā – varētu teikt, jaunā pasaulē. Apbrīnojami, cik korekti profesors V. Korzāns to veica. Patikami atcerēties.

No otrā stāva loga un balkoniņa pavērs brīnišķīgs skats uz Bastejkalnu, pilsētas kanālu un Brīvības pieminekli. Tagad sākās kopīgais darbs ar profesoru V. Korzānu, tikāmies gandrīz katru dienu. Jāuzsver, ka mācību prorektora darbs, manuprāt, ir visgrūtākais un arī atbildīgākais, jo no tā ir atkarīga jauno ārstu sagatavošanas kvalitāte. Problēmu parasti ir daudz, un tās jāatrisina ātri, darbības saskaņojot ar iestādes vadītāju. Parasti tas notika aptuveni šādi: rektors sēdēja pie sava rakstāmgalda un uzklusīja ziņoto, pēc tam, īsi padomājis, prasīja manas domas par konkrēto jautājumu. Pārrunājām jautājumu un kopīgi vienojāmies par darbības variantu un taktiku. Vēlāk, vairs neiesaistoties, viņš ļāva man brīvi strādāt. Mani tas ļoti apmierināja, jo visu mūžu man ir izteikta nepatika strādāt un darboties cita diktātā. Starp mums akadēmiskā brīvība pastāvēja tās vislabākajā izpratnē.

Telpas Padomju bulvārī 12 bija šauras, tāpēc lielākas sanāksmes notika vai nu institūta partijas komitejas sēžu zālītē, kas arī bija ļoti maza, vai profesora V. Korzāna kabinetā. Tā laika fotoalbumā atradu fotogrāfiju, kurā redzami RMI rektorāta un dekanātu darbinieki kādas sēdes laikā profesora kabinetā.

Šajā laikā sākās Rīgas Medicīnas institūta jaunās ēkas celtniecība Dzirciema ielā 16. Jauno telpu iekārtošanas plānošana aizņēma daudz laika – gan kabinetā prognozējot katedru izvietojumu, gan arī braucot uz jaunbūvi, lai pārbaudītu padarītos darbus.

Telpas iekārtot un mēbeles izvēlēties rektoram palīdzēja saimniecības daļas prorektors Ivars Breikšs. Manuprāt, visefektīvākās šķita rektorāta telpas mēbeles un Georga Barkāna vienradža gobelēns pie sienas, kā arī plūsmu auditoriju iekārtojums. Rektoram arī iekārtojums ļoti patika, viņš novērtēja gaumīgo interjeru un mākslas darbus.

Jaunās RMI ēkas svinīgajā atklāšanā piedalījās augstskolas rektors, dekāni, veselības aizsardzības ministrs profesors V. Kaņeps, ministru vietnieki, komunistiskās partijas un valdības pārstāvji.

Sanāksme vecajā RMI rektora kabinetā. Pirmajā rindā no kreisās: Z. Dubovickis, A. Bļugers, U. Vikmanis, V. Korzāns. *Foto no personīgā arhīva*

Profesors V. Korzāns atklāšanas pasākumā iepazīstina klātesošos ar RMI jaunajām telpām. *Foto no personīgā arhīva*

Rīgas Medicīnas institūta vadība jaunajās telpās 80. gadu beigās. No labās: profesors V. Korzāns, mācību prorektors docents U. Vikmanis, partijas sekretārs O. Ūdris, arodbiedrības priekšsēdētājs A. Ranks. Foto no personīgā arhīva

Strādāt tolaik ļoti modernajā augstskolā kļuva patīkamāk un vieglāk. Grāmatā “No universitātes līdz universitātei” (Rīga: RSU, 2010) šis laikposms ir aprakstīts ļoti maz, lai gan tieši tajos gados tika sasniegti labi rezultāti gan zinātnē, gan mācību darbā. Protams, bija jāievēro visas prasības, ko noteica likumdošana, aprakstīta divos biezos grāmatas “Высшая школа” sējumos. Tomēr arī zināmas atkāpes un brīvība jau tika ieviestas.

Rektors, neapšaubāmi, bija progresa cilvēks – ātri uztvēra un atbalstīja jaunās vēsmas, lai gan tas viņu, varām mainoties, nesaudzēja. PSRS laikā plaši tika izvērstā tā saucamā sociālistiskā sacensība starp kolektīviem – gan lielākām, gan mazākām iestādēm. Tika analizēti darba rezultāti. To jau var dažādi uztvert, bet šī analīze deva objektīvus rezultātus. Tā visas toreizējās savienības mērogā tika vērtēti medicīnas, farmācijas un ārstu kvalifikācijas institūti. 1986. gadā RMI kolektīvs tika sociālistiskā sacensībā apbalvots ar trešās pakāpes diplomu un naudas prēmiju. Šādi panākumi tika gūti arī 1987. gadā. Tajā laikā šādus apbalvojumus tāpat vien nedeja. Pamatā bija nopietns ikdienas darbs un tā novērtējums. Tas, protams, bija visa kolektīva sasniegums, tomēr nevar noliegt arī rektora V. Korzāna nopelnus.

Tajos gados RMI studiju programmā tika ieviesta jauno ārstu ekoloģiskā audzināšana. Farmācijas fakultātes kolektīvs, kuru tolaik vadīja docente V. Eniņa, Vissavienības tautas sasniegumu izstādē tika apbalvots ar zelta medaļu. Tas bija arī visas augstskolas kolektīva nopelns, atbalstu sniedza profesori V. Korzāns un A. Bļugers.

Profesors V. Korzāns vissvārīgākos jautājumus bieži risināja divatā ar profesoru A. Bļugeru, šķiet, ka tas bija iegājies ilgstošā laikā. Ne jau viss dzīvē bija tik vienkārši, kā jau tas visos kolektīvos notiek, kur ir cilvēki, kas visu zina labāk par citiem. Nereti profesora oponenti runā it kā ar pārliecinošiem datiem, ka, lūk, rektors esot šad un tad lietojis alkoholu. Jā, vārda dienās, dzimšanas dienās, kas parasti tika atzīmētas pēc darba, bet ne jau tā, lai tas būtu uzkrītoši. Lai man kāds parāda to, kurš ir pilnīgi svēts! Manuprāt, tādu nav. Man ir sāpīgi dzirdēt apmelojumus, ka alkohola reibumā rektors esot gājis, taustoties gar sienām. Visiem šiem nelabvēļiem skaidri atbildu, ka rektoram abās acīs bija katarakta, kuru, kā zināms, vispirms “nogatavina” un tikai tad operē. To arī izdarīja, šķiet, slimnīcā “Gaiļezers”. Tā, lūk!

Sākoties Atmodai, mācību iestādes Latvijā ieguva jaunus nosaukumus vai atgriezās pie iepriekšējiem, pirmsokupācijas laika nosaukumiem. Tā Rīgas Medicīnas institūts kļuva par Latvijas Medicīnas akadēmiju. Cik atceros, manis sagatavoto vēstuli Veselības aizsardzības ministrijai par nosaukuma maiņu 1990. gadā akceptēja toreizējais veselības aizsardzības ministrs docents E. Platkājis. Tika mainītas arī studiju programmas, likvidēja daļu studiju kursu, kas bija raksturīga sociālistiskai sistēmai, piemēram, zinātnisko komunismu, PSKP vēsturi. Vairāk stundu varēja veltīt profesionālajai izglītībai, vērstai uz Rietumu pasaulē pieņemtajiem standartiem. Laiki mainījās ļoti strauji. No Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas profesors V. Kaņeps vairs nevadīja Veselības aizsardzības ministriju. 1991. gada rudenī to vispār likvidēja, ietilpinot jaunizveidotajā Labklājības ministrijā.

Šajā laikā sākās sabiedriskās domas sagatavošanas procesi, lai varētu mainīt medicīnas akadēmijas vadību. 1990./91. mācību gadā Latvijas Medicīnas akadēmija bija viena no pirmajām, ja ne pati pirmā mācību iestāde Latvijā, kas sāka uzņemt ārvalstu studentus. Mācību

procesa organizācijā notika būtiskas pārmaiņas, pierastāka kļuva angļu mācību valoda. Veicām analīzi, vai tas ir iespējams. Izrādījās, ka mācībspēki jau padomju gados bija daudz lasījuši medicīnisko literatūru angļu valodā, papildinājuši savas prasmes svešvalodās pie privātskolotājiem. Ar ārvalstu studentu iemaksām būtiski varēja papildināt Latvijas Medicīnas akadēmijas budžetu. Tieši tas arī tika izmantots, lai sāktu sabiedrību noskaņot pret rektoru.

Spilgts piemērs ir publikācija laikrakstā “Diena” 1992. gada 30. maijā. Raksta nosaukums – “Medicīnas akadēmijas vadītāji uzdzīvojuši”. Jāsaka godīgi, ka ne es, mācību prorektors U. Vikmanis, ne zinātņu prorektors A. Bļugers nebijām ne ēduši, ne dzēruši. Raksta nosaukums bija dziļi aizvainojošs. Rektors V. Korzāns to nosauca par raganu medībām. Tā tas arī bija.

Labklājības ministriju no 1991. līdz 1993. gadam vadīja Liepājas traumatologs Teodors Eniņš, kurš 1992. gadā arī atcēla no amata mūsu rektoru profesoru V. Korzānu. Viena no manām pēdējām sarunām ar profesoru notika pēc tam, kad tika saņemta pavēle par viņa atcelšanu no rektora amata. Tas bija skumjš brīdis. Vairāk gan tādēļ, ka tas notika, viņu pat nezaicinot pie ministra un nepasakot paldies par 30 gadu laikā veikto darbu dažādos politiskajos laika periodos pie dažādām varām. Tajos gados Latvijas Ārstu biedrības valde faktiski darbojās kā politiska organizācija, kuras mērķis bija atcelt veselības aizsardzības organizācijā strādājošos vadītājus. Protams, tas attiecās arī uz resora mācību iestādēm.

Par jauno rektora vietas izpildītāju bez konkursa iecēla Jāni Vētru, kurš aktīvi darbojās Latvijas Ārstu biedrībā. Medicīnas akadēmiju jaunais rektors saņēma kā ļoti kvalitatīvu, skaistu, nesen uzceltu un labi iekārtotu mācību iestādi. Lielā mērā tas bija profesora V. Korzāna nopelns. Daļu cilvēku no darba atlaida, it īpaši, ja ar jauno vadību domas nesaskanēja. Jaunajam rektora vietas izpildītājam pateicu, ka savulaik docents J. Nemiro man nodeva nerakstītu Rīgas Medicīnas institūta vadības tradīciju, ka rektori un prorektori varot strādāt mācību iestādē, cik ilgi vien vēlas, kaut vai līdz aiziešanai no šīs pasaules. Varbūt tieši tas palīdzēja profesoram V. Korzānam nostrādāt katedrā līdz mūža vakaram.

Viņš smaidīja reti

Kad saņēmu aicinājumu uzrakstīt atmiņas grāmatai par Rīgas Medicīnas institūta rektoru profesoru Vladislavu Korzānu, sākumā atteicos, jo tuvāk viņu nepazīnu un dzīvē mums ir bijušas tikai dažas sarunas: bioloģiskās ķīmijas eksāmenā, izskatot mūsu kursa pārkāpumus rudens talkā kolhozā, manas disertācijas aizstāvēšanā, kur viņš bija Zinātniskās padomes priekšsēdētājs, mūsu kursa desmit gadu salidojumā un varbūt vēl dažas, bet ar to nepietiek. Protams, iecerī atbalstu kā ikvienu iniciatīvu Latvijas medicīnas vēstures stiprināšanai un prestiža celšanai. Taču manu tiešu līdzdalību šai procesā apgrūtina tas, ka nespēju viņu vērtēt, piemēram, no profesionālas pozīcijas, lai gan laiks un laikmets man deva iespēju redzēt un skatīt sava laika (savas dzīves) Latvijas medicīnas lielākās un ievērojamākās personības. Tāda, lūk, ir mana medicīnas vēsturnieka specialitātes būtība, un lai piedod man turpmāko rindu lasītāji, ka varbūt uzbāžos ar nesvarīgiem sīkumiem. Tas vienkārši ir mans pienākums arī gadījumā, ja šīs rindas netiktu publicētas.

Ar docentu Vladislavu Korzānu mēs kā studenti iepazīnāmies otrajā kursā bioloģiskās ķīmijas lekciju laikā 1961. gadā. Galīgi sagrabējušais katedras vadītājs akadēmiķis Aleksandrs Šmits nolasīja mums tikai pāris visai nesaturīgas un garlaicīgas lekcijas. Toties Vladislavs bija ļoti jauns (tikko trīsdesmit gadu) un enerģisks, izskatīgs, tāpēc kursa meitenēm patika. Viņš bija slaidis, padomju laikam pietiekami labi ģērbies, nedaudz ar krītu apsmulētu žaketi un šauru, tolaik modernu kaklasaitīti ar horizontālām stripiņām, lasīja mundri, žestikulējot un nepārsakoties. Prieks bija viņa lekcijas klausīties un pierakstīt, lai pēc tām pirms visgrūtākā priekšmeta eksāmena mācītos. Jo formulas

bija precīzas, izklāsts skaidrs un saprotams. Ja nu ko kritiski piebilst, viņš likās nedaudz iedomīgs, laikam nevilšus apzinājās vai nojauta savu turpmāko karjeru un ietekmi Latvijas medicīnas un sabiedrības dzīvē.

Lekcijas pārtraukumā, kas tolaik bija ik pēc 45 minūtēm, nevis kā tagad bez pārtraukuma pusotru stundu, kad daļa klausītāju (arī es) jau ir aizmiguši, notika smēķēšana pie puīšu mazmājiņas durvīm Anatomikuma otrā stāva labās puses kāpņu telpā. Tolaik daudzi studenti smēķēja, un otrajā kursā to pasācis biju arī es ne tik daudz izlaidības, cik ēstgribas mazināšanas dēļ, jo kopmītnē dzīvojošs trūcīgs lauku puišs, kāds biju es, visu laiku bija izbadējies. Jaunais docents smēķēja strauji, dūmu ripuļiem pa vidu izmeta kādu frāzi uz mūsu vaicājumiem, bet garākās sarunās neielaidās, lai vaicājot lekcijas laikā. Tolaik populārākā cigarešu marka bija "Prīma" bez filtra par 14 kapeikām 20 cigarešu paciņā (bija arī lētākas, piemēram, "Pamir" par 8 kapeikām un "Armeiskije" ar visbriesmīgāko mahorku pat par 4 kapeikām paciņā, bet cigarešu ar filtru tolaik vēl nebija, tās ienāca vēlāk). Anatomikuma ēdnīcā varēja nopirkt īpaši iepakotu "Prīma" 10 cigarešu puspaciņu par 7 kapeikām, taču apaļīgā bufetniece to mums bieži liedza, jo studentu izpirktās puspaciņas ātri beidzās, bet tad atskriešot Korzāns, kam traki vajagot pipēt, un, ja nebūšot, ko iedot, viņš kļūšot dikti dusmīgs. Tolaik gan mēs viņu zinājām tikai kā ierindas mācības spēku, jo spožā administratīvā karjera vēl bija priekšā.

No šā laika atminos trīs mazāk nozīmīgas epizodes, kas bija saistītas ar studiju beigu posmu 1966. gadā, kad, īsu brīdi pabijis par mācību prorektoru, viņš jau bija kļuvis par gados visjaunāko augstskolas rektoru bijušajā Padomju Savienībā.

Atstāstīšu gadījumu pēc kādas savas kursabiedres vārdiem, kas notika mūsu sestā kursa laikā. Viņu studentu grupa, necik ērti jau nav to teikt, stipendijas saņemšanu nolēmusi atzīmēt tā saucamajā skapī, kas tolaik bija ļoti iecienīts bārs viesnīcā "Rīga" un kurā pat dienas laikā bija grūti iekļūt. Tā nu viņi laimīgi sēdējuši, līdz, nedaudz nobijušies, pamanījuši bāra stūrī rektoru kopā ar viņa pastāvīgo līdzbiedru Ivaru Celmu, tolaik administratīvo prorektoru. Ivars bija ārsta dēls un pats arī nolēmis kļūt par ārstu. Laikā, kad stājāties institūtā,

viņš bija t. s. atbrīvotais komjaunatnes sekretārs, demokrātisks mūsu priekšnieks, iestājās kopā ar mums, bet neizturēja anatomijas dēļ, kas neliedza viņam vēlāk izvirzīties administratīvā darbā. Un tā nu, lūk, mūsu dullā Dace, lai viņa man piedod par šo simpātijās balstītu apzīmējumu, kaktā ieraudzījusi *Korziķi*, kā mēs vienkāršākas izrunas pēc viņu mīļi bijām iedēvējuši, pasaukusi oberu un likusi viņam aiznest konjaku studentu dikti mīlētajam rektoram. Jau pēc brīža obers nācis atpakaļ, atnesis un uz galda Dacei priekšā nolīcis divas konjaka pudeles, kā izrādās, paša rektora sūtītas. Nebija taču skops! Vai tagad kaut kas tāds varētu notikt? Lai studenti šīs rindas nelasa!

Vēl atminos, ka 1966. gada ziemā 62 gadu vecumā no diabēta nomira populārais un tautā ļoti iemīļotais rakstnieks, romāna “Zvejnieka dēls” autors un ne visai ieredzētais, tomēr kaut nedaudz latviskiem centieniem apveltītais, briesmoņa Arvīda Pelšes gāztais bijušais Ministru padomes priekšsēdētājs Vilis Lācis, kam tika organizētas plašas bēres ar tautas atvadīšanos un izvadīšanu no Latvijas Valsts universitātes Lielās aulās. Bija izdots kaut kāds priekšraksts, ka goda sardzē no Rīgas Medicīnas institūta uz piecām minūtēm būtu jāstāvē rektoram, abiem prorektoriem, kompartijas pirmorganizācijas sekretāram un diviem studentiem. Goda sardzes organizēšana bija uzticēta Ārstniecības fakultātes prodekānei docentei Jevgēnijai Feodorovai, lai arī komunistei, bet krietnai Latgales vecticībniecei, pie kuras mums tieši tolaik bija ginekoloģijas kurss. No studentiem viņa izraudzījās Petronjanku (tagad godājamo Rīgas pilsētas 2. slimnīcas ilggadējo direktoru Jāni Petroni) un mani kā divus augumā garākos studentus. Un mēs abi aukstajā ziemas rītā divas stundas agrāk pirms paredzētā laika, kā bija stingri noteikts, ieradāmies pie universitātes pretējās puses ieejas Merķeļa ielā ar pasēm, kur atbildīgs čekists mūs atzīmēja sarakstā. Pēc tam ilgu laiku kopā ar daudziem citiem nīkām Lielās aulās labajā pusē, līdz pienāca mūsu kārta ar melnsarkaniem apsējiem uz laterālās rokas stāties pie zārka. Taču mūsu jaunā rektora nebija, jo viņš nebija ieradies, kas izraisīja apmulsumu un satraukumu. Abi ar Jāni pie zārka stāvējām aizmugurē, man kreisā pusē rektora vietā priekšā stāvēja docente Feodorova kā vienīgā dāma šajā prominentajā vīriešu sardzē, bet pārējie bija jau minētie prorektori: tikko

ievēlētais profesors Anatolijs Bļugers un docents Izidors Sjakste, kā arī partijas sekretārs Gunārs Briedis. Vēlāk izrādījās, ka mūsu godājamais rektors Vladislavs Korzāns patiešām bijis laikā un norādītajā vietā ieradies un čekistam, kas veicis dokumentu pārbaudi, nosaucis savu vārdu un amatu, bet viņam nav bijusi līdzī pase, tāpēc viņš no skata kā pārlietu jauns un ne visai uzticams bērū ceremonijā neesot ticis ielaists. Daudz jau viņš nezaudēja, diena patiešām bija ļoti drēgna un auksta, latvju rakstnieki, kā tagad lasāms atmiņās, Meža kapos esot slepšus sildījušies no līdzpaņemtām blašķītēm.

Pēdējā epizode saistīta ar mūsu kursa izlaidumu 1966. gada 27. jūnijā, kas notika Latvijas Valsts universitātes Lielajā aulā, jo Rīgas Medicīnas institūtam savu prezentācijas telpu vēl nebija. Pirms tā, kā tolaik bija pieņemts, mums lika iet uz Ļeņina pieminēkli un nolikt pie tā par institūta naudu iegādātus ziedus. Gājām arī, priecīgi un pa četriem rindā sastājušies. Mums lika dziedāt, un tas nebija grūti, turklāt kursā netrūka labu institūta kora dziedātāju, kuru vidū bija Kārlis Treimanis, Juris Andreisons, Pauls Zlemets, Gunārs Jaunzemis, Ingrīda Līviņa, Margrieta Hanis, Aija Krieķe un arī es. Braši noskandinājām demokrātiskās jaunatnes maršu un vēl kādas tolaik ideoloģiski svarīgas un atzītas dziesmas. Vai nevarētu arī ko latviskāku, prodekāne mūs uzmundrināja. Lūdzu, jā, mums nekas nav pretī, uzrausim “Līgo laiva uz ūdeņa”! Tā nu nonākam līdz pieminēklim, braši soļus piesitot, bet tai brīdī pavisam nevilšus pēc kārtas pienācis pantiņš: “Kur jūs mani glabāsiet(i), žēlabās(i) nomirušu?” Mums jau nekas, bet rektors, kas stāvēja uz toreizējās Ļeņina un Kirova ielas stūra un mums laipni vēcināja ar roku, tajā pašā dienā tūlīt pēc izlaiduma ceremonijas esot ticis aizsaukts paskaidrojumu sniegšanai uz Latvijas Komunistiskās partijas Centrālo komiteju. Viegli gan rektoram neklājās.

Kad 1976. gada 28. augustā bija mūsu kursa desmitgades salidojums, tā svinīgajā daļā Anatomikumā, uz kuru bija aicināts arī rektors profesors Vladislavs Korzāns, viņš, mūs uzrunājot, teica, ka mēs visi esam vēl ļoti jauni. Mums gan tā nešķita, jo sevi uzskatījām par jau pietiekami pieredzējušiem. Bet kas, kur un kad ir jauns, lai paliek mūžīgi risināms jautājums.

Dainuvīte Vītola

Savējais, bet tomēr ŠEFS

Pārcilājot atmiņas par kopā ar profesoru Vladislavu Korzānu nostrādātajiem gadiem (un to nav maz – 18), prātā nāca Māra Čaklā dzejas rindas:

“Cik viens mēs par otru zinām?
Maz, pavisam maz.
It kā kopīgus svētkus svinam,
It kā kopīgas darbdienas,
Un tomēr – cik maz mēs zinām...”

Mana pirmā tuvākā iepazīšanās ar profesoru notika 1973. gadā, kad apstākļu sakritības dēļ vai varbūt likteņa lemta kļuvu par viņa sekretāres aizvietotāju, un šajā amatā nostrādāju desmit mēnešus. Tas bija pārbaudījums un izaicinājums man – atrasties tik tuvu populāram cilvēkam, lielas mācību iestādes vadītājam – un arī viņam – uzticēties un ļaut savu darbu organizēt jaunai, gandrīz nepazīstamai darbiniecei. (Vēlāk es sešus gadus biju mācību daļas vadītāja un 11 gadu – kancelejas vadītāja.)

Rektora kabinets jeb, kā tagad teiktu, birojs atradās Padomju bulvārī 12, 2. stāvā, pretī Bastejkalnam. Atmiņas par šo laiku ir siltas un ģimeniskas, jo mēs visi tur strādājām un dzīvojām kā lielā dzīvoklī – telpas, gandrīz visas, kas saistītas ar rektora kabinetu, bija caurstaigājamas – no sava kabineta viņš nemanot varēja ieiet prorektora kabinetā, pēc tam mācību daļā un pa mazu iekšējo koridoru dekanu kabinetos, turpat blakus atradās arī kanceleja un kadru daļa. Varbūt tāpēc visi darbinieki jutās viņam tuvi, gandrīz katru rītu sasveicinoties, satiekoties, uzrunājot, uzsmaidot. Viņš šķita savējais un tomēr bija šefs, kā mēs viņu visi saucām.

Profesora V. Korzāna prasme komunicēt ar cilvēkiem bija apbrīnas vērta, viņš bija izcils psihologs, prata risināt konfliktus, neaizvainojot un nepazemot konfliktā iesaistītās puses, jo tie taču bija viņa kolēģi. Viņš uzklusīja studentus un labprāt piedalījās viņu rīkotajos pasākumos gan augstskolā, gan sporta un atpūtas bāzē Taurenē, jo viņš taču bija arī docētājs Bioķīmijas katedrā, tāpēc bija viņiem vēl tuvāks un saprotamāks.

Un tomēr tas bija ļoti sarežģīts un grūts laiks, kas saistījās ar dažādām nepatīkšanām un pārbaudēm, jo ikviens solis bija jāaskaņo ar augstākstāvošām instancēm un rektoram nemitīgi par visu bija jāatskaitās Veselības aizsardzības ministrijai. Kā to izjutām mēs, viņa padotie? Kārtējām nepatīkšanām briestot, šefam sadrūma vaigs, tika izsaukts viņa šoferis Andris Andersons, kurš, ja tā varētu teikt, bija viņa īstā labā roka un stāvēja par viņu nomodā visas 24 stundas diennaktī, un es tiku uzrunāta kā Dainuvīte Janovna (parasti viņš mani sauca par Dainu).

Profesors bija ļoti interesants un asprātīgs, jubilejas reizēs un sestdienas talkās viņš bija pasākumu dvēsele un mūsu dāmu, darbinieču, mīlulis. Viņa komplimenti bija neatvairāmi, tāpat kā prasme savaldzināt sarunbiedres. Meitenes – mācību daļas sekretāres, no kurām dažas vēlāk iestājās un studēja medicīnas institūtā, – viņš sajūsmināja un pārsteidza ar latīņu valodas prasmi, citējot dzeju, kuru mēs nesapratām. Atceros viņa vairākkārt atkārtoto teicienu – *gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo* (piliens izdobj akmeni nevis ar spēku, bet biežo pilēšanu). Profesors patika arī studentiem, viņa runas un apsveikumi izlaidumos un dažādos pasākumos tika uzņemti ar ilgstošiem aplausiem un ovācijām. Atceros kādu studentu, kura bieži ieradās uz pieņemšanu, sēdēja koridorā, gaidīja viņu, lai satiktu un nolasītu pašas sacerētos viņam veltītos dzejoļus. Lūk, kādas emocijas šefs raisīja līdzcilvēkos!

Kopš tā laika ir pagājuši daudzi gadi, ir aizmirsušie daudzi notikumi un fakti, taču atmiņas par profesoru Korzānu – šefu, savas augstskolas un valsts patriotu – mums, cilvēkiem, ar kuriem viņš kopā strādāja, vienmēr būs gaišas, pozitīvas un sirsnīgas, – tādas, kādas bija viņš pats.

Cerību, spēka un izaugsmes laiks

Ar profesoru Vladislavu Korzānu bijām vienaudži. Kad 1950. gadā iestājos jaunizveidotā Rīgas Medicīnas institūta Ārstniecības fakultātes 1. kursā, V. Korzāns jau mācījās 2. kursā. Institūtā bija ļoti rosīga sporta dzīve, jo izcili ārsti, it īpaši ķirurgi, ir arī ļoti sportiski un fiziski aktīvi cilvēki. V. Korzāns, šķiet, jau toreiz saprata, ka mediķi, kas nodarbojas ar sportu, arī neatliekamās situācijās daudz ilgāku laiku spēj precīzi reaģēt un pieņemt lēmumus, jo viņiem nav jādomā par savu fizisko nogurumu. Es studiju laikā spēlēju basketbolu un futbolu. Šā dzīves posma iespaidā vēlāk visiem ārstiem, kuri vēlējās pie manis strādāt, jautāju, vai viņi spēlē basketbolu. Liela daļa mediķu, kas bija man apkārt, arī bija aizrautīgi basketbolisti. Tas bija svarīgi, jo ķirurgam, tāpat kā basketbolistam, svarīgi strādāt komandā. Protams, operācijas laikā daudz atkarīgs arī no viena cilvēka rokām, tomēr rezultātu lielā mērā nosaka komanda.

V. Korzāns bija vieglatlēts. Viņa stiprā puse bija skriešana. Atceros, reiz pavasarī skrējām trīs kilometru krosu Šmerlī, un toreiz es vienu vienīgo reizi apsteidzu V. Korzānu, ieguvu pirmo vietu, viņš – otro, bet Oļģerts Marga (vēlāk profesors) bija trešais. Vēl no tās reizes atceros, ka V. Korzāns Šmerlī skrēja lepnās naglenēs, bet es – kedās.

Institūtu ar izcilību beidzu 1956. gadā un ieguvu ārsta kvalifikāciju. V. Korzāns pēc institūta beigšanas sāka strādāt aspirantūrā Bioķīmijas katedrā, ko vadīja profesors Aleksandrs Šmits, bet es pēc RMI absolvēšanas darbojos klīniskajā ordinatūrā ķirurģijā, ko vadīja profesors Aleksandrs Liepukalns, pēc tam biju Ludzas slimnīcas Ķirurģiskās nodaļas vadītājs (1958–1959). No 1963. gada strādāju Rīgas Medicīnas institūta Eksperimentālās ķirurģijas un

fizioloģijas laboratorijā par zinātnisko līdzstrādnieku profesora Meijera Marguļa vadībā.

Profesors Vladislavs Korzāns pēc aspirantūras beigšanas drīz tika iecelts par RMI prorektoru, bet 32 gadu vecumā – par rektoru.

Darba dzīvē mana saskarsme ar V. Korzānu saistījās vispirms ar darbu Eksperimentālās ķirurģijas un fizioloģijas laboratorijā, tomēr vairāk līdz brīdim, kad sāku vadīt Vispārējās ķirurģijas katedru. Tās iepriekšējais vadītājs profesors Jānis Bune bija pensijas gados. Rektors V. Korzāns nolēma mainīt katedru vadītājus, ļaujot jaunajiem likt lietā kūsājošos spēkus un enerģiju. Es 1963. gadā biju aizstāvējis medicīnas doktora disertāciju un 1969. gada 1. septembrī trīsdesmit astoņu gadu vecumā jau kļuva par Vispārējās ķirurģijas katedras vadītāju.

Sākumā bija grūti, un V. Korzāns mums daudz palīdzēja. Profesora Jāņa Bunes laikā katedra bija noplicināta. Mācību telpas Paula Stradiņa slimnīcā bija labas, bet saimniecība bija ļoti nolaista. Dažu gadu laikā bija jāatjauno telpas, bet tam bija nepieciešami ļoti lieli līdzekļi. V. Korzāns šim mērķim izcīnīja 40 000 rubļu, kas tolaik bija milzīga nauda. Noslēdzām līgumus ar kombinātu “Māksla”, kas telpām darināja skaistas medicīnas vēsturei veltītas vitrāžas. Vīrs operāciju zāles tika iekārtots balkons, no kura studenti varēja vērot operācijas gaitu un mācīties. Mēs bijām lepni par jaunieguvumiem. Kad remontu beidzām, ielūdzām rektoru V. Korzānu uz atklāšanu un, protams, apslacijām vērienīgo notikumu ar labu gruzīnu un armēņu konjaku.

Vispārējās ķirurģijas katedras vadītājs biju divdesmit septiņus gadus. V. Korzāns kā rektors vadīja institūtu trīs gadu desmitus. Tā iznāk, ka tik ilgu laiku – trīsdesmit un vairāk gadus – viens otram līdzās esam strādājuši Latvijas medicīnas laukā.

Studiju laikā bijām vienādi. Pēc studiju beigām mūsu attiecības mainījās. V. Korzāns tika ievēlēts par rektoru, bet es kļuva par katedras vadītāju. Darbā mums izveidojās darbinieka un vadītāja attiecības. Lai arī V. Korzāns ir ciemojies manā un dzīvesbiedres Rasma mājā Mārupē, esam sēdējuši pie klātiem galdiem, tomēr es nekad neizmantoju mūsu draudzību un pazišanos savtīgos nolūkos.

Atceros, V. Korzāns bija ļoti ieturēts un savaldīgs cilvēks. Liels diplomāts. Neviena neatminas, ka viņš uz kādu būtu pacēlis balsi vai

kādam atriebies. Ar kolēģiem un darba biedriem rektoram lielākoties bija labas attiecības.

Ar V. Korzānu bijām cieši saistīti zinātniskajā darbā. Galvenais mana zinātniskā darba virziens bija sirds un asinsvadu ķirurģija. Esmu publicējis astoņas monogrāfijas, no tām trīs ir mācību grāmatas ķirurģijā latviešu un krievu valodā. Izdotas divas monogrāfiju nodaļas angļu un latviešu valodā. Kopējais zinātnisko publikāciju skaits ir ap pieciem simtiem, no tām ap simtu publicētas starptautiskos izdevumos un žurnālos. Ar V. Korzānu mums bija kopīgas publikācijas gan Vissavienības medicīnas žurnālos, gan vēlāk ārzemēs. Ikreiz savā darbā es sajutu medicīnas attīstības jomā ieinteresētā V. Korzāna atbalstu.

Tolaik jaunas vēsmas bija ķirurģijas klases, ko V. Korzāns ļoti atbalstīja, ņemot par paraugu šāda tipa klases Ļeņingradā. Izveidojām speciālas apmācību programmas. Šajās klasēs topošie ķirurģi apguva profesijas pamatu pamatus – zināšanas par antiseptiku, asins pārliešanu, brūču apkopšanu, fistulām u. c. Domāju, ka daudzi pašreizējie ķirurģi ir pateicīgi V. Korzānam par iespēju gūt padziļinātas zināšanas.

Par V. Korzānu varu teikt tikai vislabākos vārdus. Viņš bija stingrs un prasīgs vadītājs ar iedzimtu organizatora talantu. Atceros viņu jau studiju gados kā lielu runātāju, organizatoru un dažādu vakaru vadītāju. Turpmākajā dzīvē V. Korzāns atbalstīja jaunos un mērķtiecīgos mediķus. Nekad neesmu saņēmis atteikumu, kad lūdzu palīdzību darba jomā. Viņš nekad neatteica nepieciešamos komandējumus uz ārzemēm – esmu bijis Amerikā, Kanādā, Kubā, Eiropas valstīs. Bieži uz ārzemēm devāmies vesela Latvijas mediķu komanda. Toreiz iesaucu rektoru par mūsu ārlietu ministru, jo viņš prata saskaņot braucienus partijas Centrālkomitejā, kārtoja dokumentus visos līmeņos. Šie komandējumi deva lielu zinātnisku pienesumu Latvijas medicīnai.

Atmodas gados darbojāmies Latvijas Tautas frontē – Korzāns Rīgas Medicīnas institūta LTF grupā, es vadīju LTF grupu Paula Stradiņa slimnīcā. V. Korzāns bija liels Mihaila Gorbačova domu un rīcības atbalstītājs, vienmēr teica – “Gorbačovs līdz galam!”, un laikam jau tā arī viņš domāja.

Pēdējo reizi V. Korzānu satiku 2002. gadā netālu no tagadējās Rīgas Stradiņa universitātes jaunajiem korpusiem Dzirciema ielā. V. Korzāns bija uzcirties, labā garastāvoklī, atcerējās jaunību, mūsu izaugsmes, spēka un varēšanas gadus... Tikai ievēroju, ka viņš vairs nerunāja tik daudz kā jaunībā...

Ivans Zagorskis

Viņš ir uzcēlis sev pieminekli

Laiku, kad tikos ar profesoru Vladislavu Korzānu, varu iedalīt vairākos posmos: studiju gadi, darbs LPSR Veselības aizsardzības ministrijā un darbs Rīgas Medicīnas institūtā. Studentu gados mūsu ceļi nekrustojās. Laikā, kad mācījos 2. kursā, Bioķīmijas katedru vadīja akadēmiķis Aleksandrs Šmits, bet V. Korzāns bija viņa asistents un katedras aspirants.

No 1969. līdz 1972. gadam strādāju par Veselības aizsardzības ministrijas Kadru, mācību iestāžu un ārējo attiecību pārvaldes vadītāja vietnieku. Šajā laikā sadarbojos ar V. Korzānu, risinot jautājumus par jauno speciālistu sagatavošanu un sadali, kā arī par speciālistu komandēšanu uz kongresiem, simpozijiem un stažēšanos ārzemēs. Toreiz, 70. gados, šāda iespēja pavērās arī Latvijas mediķiem. Rīgas Medicīnas institūta rektoru (no 1963. gada) V. Korzānu, kurš, starp citu, bija jaunākais medicīnas augstskolas rektors visā Padomju Savienībā, augstu vērtēja un cienīja veselības aizsardzības ministrs profesors Vilhelms Kaņeps un Kadru pārvaldes priekšniece Alma Girgensone.

1972. gadā sāku strādāt Rīgas Medicīnas institūtā, no 1975. līdz 1988. gadam biju Ārstniecības fakultātes prodekāns, no 1988. līdz 1992. gadam – dekāns. Šajā laikā sadarbība ar rektoru bija pastāvīga: rektorāta sēdēs, studentu uzņemšanas komisijas darba laikā un mācības uzsākot, sadalot absolventus pa darbavietām, valsts eksāmenos, izlaidumos, dažreiz arī neformālā gaisotnē. Atceros, ka rektorāta sēdes vienmēr vadīja pats rektors, tās notika regulāri, plānveidīgi un lietišķi, nevelkot laiku garumā. Tika skatīti dažnedažādi jautājumi: studentu atskaitīšana vai studiju atjaunošana, aktuālie ikdienas darbi,

sagatavošanās kārtējai pedagoģiski izglītojošā un zinātniski pētnieciskā darba izvērtēšanas LPSR vai pat PSRS Veselības aizsardzības ministrijas komisijai, pārbaužu rezultātu apspriešana ar konstatēto trūkumu novēršanas pasākumu plānu, vadošo speciālistu (katedru un laboratoriju vadītāju) rezerves saraksta izskatīšana un apstiprināšana.

Uzņemšanas komisijā strādāju divas reizes – 1973. gadā par atbildīgā sekretāra vietnieku un 1974. gadā par sekretāru, vēlākos gados, strādājot par Ārstniecības fakultātes prodekānu un dekānu, sekoju komisijas darbam. Īpaši jāuzsver, ka uzņemšanas laikā profesors V. Korzāns nekad negāja atvaļinājumā, jo uzskatīja jauno studentu uzņemšanu par ļoti nozīmīgu augstskolas darbu. Tolaik konkurss bija liels, radās arī konfliktsituācijas (studētgrībētāju vai viņu radnieku protesti pret iestājesāmenu vai konkursa rezultātiem). Rektors pastāvīgi interesējās par uzņemšanas gaitu, iesniegumu skaitu, jebkurā brīdī pie viņa varēja vērsties pēc padoma. Komisijas sēde par uzņemšanu vienmēr notika rektora kabinetā, vienmēr lietišķi un operatīvi. Vienlaikus ar 1. kursa studentiem, kurus uzņēma saskaņā ar plānu, tika uzņemti arī studentu kandidāti (šķiet, kādi 10–15% virs plānotā). 1. un 2. kursā diezgan daudzus studentus atskaitīja, bet sagatavoto speciālistu skaitam bija aptuveni jāatbilst uzņemto studentu skaitam.

Absolventu darba sadalēs esmu piedalījies gan kā Preiļu rajona galvenais ārsts (1966–1969), gan kā LPSR Veselības aizsardzības ministrijas pārstāvis (1969–1972), gan kā Ārstniecības fakultātes prodekāns un dekāns (1975–1992). Dažādos laikos tas notika atšķirīgi. 70. gados bija noteiktā valsts sadale atbilstīgi Latvijas Veselības aizsardzības ministrijas apstiprinātajam darba vietu plānam. Sadale notika rektora kabinetā un viņa vadībā, piedaloties ministrijas pārstāvjiem un tā saucamajiem jauno speciālistu pircējiem: rajonu galvenajiem ārstiem, Iekšlietu ministrijas, sociālās nodrošināšanas nodaļu, Kūrortu pārvaldes un Dzelzceļu pārvaldes pārstāvjiem. Īpaši jāuzsver, ka rektors vienmēr centās ievērot jauno ārstu vēlmes un iespējas, viņu nopelnus studiju laikā, pieprasījumus ar rekomendācijām. Šajā bieži vien kutelīgajā situācijā rektors V. Korzāns vienmēr bija diplomātisks, labvēlīgs, nekad nepaaugstināja balsi, darīja visu iespējamo, lai risinājums apmierinātu visas puses.

Astoņdesmitajos gados jauno ārstu sadale notika divos posmos – vispirms sabiedriskā, pēc tam – valsts sadale. Pirmo faktiski veica kursa vecākais, komjaunatnes sekretārs, arodsekretārs, Studentu zinātniskās biedrības pārstāvis, prodekāns un dekāns. Studenti sadales sēdē ieradās pēc kārtas, kuru noteica sekmes mācībās, dalība zinātniskā un sabiedriskā (sports, deju kolektīvs, koris) darbā un ģimenes stāvoklis. Pirmais sarakstā būtībā varēja izvēlēties jebkura vietu sadales plānā, pēdējam bija “jāizvēlas” atlikušais. Pēcāk rektora vadībā, piedaloties dažādiem ieinteresētajiem pārstāvjiem, notika valsts sadale – ātri, bez emocijām. Lielākoties tā beidzās ar formālu jaunā speciālista parakstu, apliecinot piekrišanu sabiedriskā sadalē izvēlētajai darbvietai un specialitātei.

Nemot vērā, ka diezgan ilgi biju fakultātes prodekāns 5. un 6. kursa jautājumos, vēlāk arī dekāns, mans pienākums bija valsts eksāmenu un arī izlaiduma vakara sagatavošana un organizēšana. Valsts eksāmenos profesors V. Korzāns parasti nepiedalījās, bet sekoja to norisei. Izlaiduma vakaram gan gatavojās jau laikus: vispirms izteica savas vēlmes, pēc tam sīki iepazinās ar scenāriju, veica savus labojumus. Ar viņu tika saskaņots viss: lūgto viesu saraksts, runātāji un runu secība, banketa norises vieta un laiks, lai arī pēdējo rīkoja studenti. Svinīgajā sarīkojumā rektors pasniedza diplomus teicamniekiem, teica apsveikuma runu, kurā ikreiz bija kas īpašs, kas nekad neatkārtojās. V. Korzāns vienmēr piedalījās izlaiduma banketos – šajā absolventiem tik nozīmīgajā dienā sarunājās ar viņiem, liksmoja un dejoja.

Ilgus gadus profesora V. Korzāna sapnis bija jaunas institūta ēkas celtniecība, ilgu gadu jaunās ēkas makets rektora kabinetā gaidīja savu īstenošanu. Nezinu, kā viņš “izsita” no augšām atļauju uzņemt studentus maksas apmācībai. Sākumā tie bija studenti no Gruzijas, vēlāk – pirmie ārvalstu studenti no Libānas. Iegūtie līdzekļi galvenokārt tika izlietoti celtniecības pabeigšanai, kas gan toreiz pilnībā neizdevās (neuzcēla aktu zāli). Cik gan V. Korzāns bija priecīgs par sava sapņa piepildīšanos! Var droši teikt, ka viņš ir uzcēlis sev pieminekli.

Manā atmiņā profesors V. Korzāns palicis kā apdāvināts, augsti izglītots kultūras cilvēks ar izsmalcinātu gaumi, estēts, lielisks

organizators, prasīgs un vienlaikus atsaucīgs. Viņš nevainojami prata latviešu un krievu valodu – abās valodās viņa runas bija noslīpētas, es pat teiktu, elegantas. Visu dzīvi atcerēšos kādu gadījumu. Mums bija kopīgi kāds jāapsveic, ziedi bija jāpērk man. Nopirku rozes. Viņš paskatījās uz pušķi un pajautāja: “Vai patiešām nebija kas labāks?” No tā brīža es cenšos pirkt tikai svaigus un skaistus ziedus vai nepērku vispār.

Esmu pateicīgs profesoram V. Korzānam par viņa vienmēr labvēlīgo attieksmi pret mani. Vēlētos, lai Rīgas Stradiņa universitāte kļūtu par vienu no labākajām Eiropas Savienības augstskolām, kā kādreiz profesora V. Korzāna vadībā Rīgas Medicīnas institūts bija starp labākajiem citā savienībā.

Studentu valsts sadales sēde rektora V. Korzāna (sēž galda galā) kabinetā 70. gadu sākumā. Studente paraksta savu norikojumu.

No kreisās: Veselības aizsardzības ministrijas Kadru, mācību iestāžu un ārējo sakaru pārvaldes priekšniece A. Ģirgensone. Aiz rektora sēž Daugavpils rajona galvenā ārsta vietnieks G. Sevastjanovs.

P. Cīruļa foto. RSU muzejs

Jānis Zaļkalns

Mans rektors

Profesors Vladislavs Korzāns patiesi bija mans rektors – no brīža, kad kļuva par Rīgas Medicīnas institūta pirmkursnieku, līdz laikam, kad strādāju par Rīgas Medicīnas institūta Ārstu kvalifikācijas celšanas fakultātes dekānu.

Studiju laikā ar sajūsmu klausījos profesora lekcijas – loģiski strukturētas, nevainojamā valodā nolasītas. Prasme sarežģīto izklāstīt vienkāršā, saprotamā veidā bija viena no profesora lektora dotībām.

Rektoru V. Korzānu iepazinu tuvāk jau studiju laikā, jo, būdams sociāli aktīvs, vadīju Rīgas Medicīnas institūta Studentu arodkomitejas Kultūras komisiju. Kopā ar augstskolas kultūras darba vadītāju Annu Karpovicu (mēs viņu mīļi dēvējām par Karpovicanniņu) plānojām un organizējām kultūras pasākumus. Anniņa allaž gribēja, lai mēs informēt par mūsu iecerēm pie rektora ietu kopā. Kopdarbība ar rektoru mūs tuvināja arī cilvēciski. Daudz darījām, lai studentu dzīve un vispār dzīve Rīgas Medicīnas institūtā būtu notikumiem bagāta un interesanta. Veicinājām un attīstījām studentu pašdarbību, organizējām institūta vakarus un balles, rosinājām fakultāšu un kursu atbildīgās personas veidot atvērtu, draudzīgu un savstarpēji sadarbīgu vidi. Veidojām arī studentu koncertbrigādes, kurās aktīvi piedalījās gan Valda Zatlera, gan Jura Ritova vokāli instrumentālie ansambļi, savukārt es biju programmu vadītājs un runāju dzeju.

Izlaidumā rektors Korzāns paspieda man roku, un saņēmu diplomu ar izcilību, kā arī turpmākas veiksmes vēlējumus, uzsākot darbu Rīgas Medicīnas institūtā.

Pabeidzis studijas aspirantūrā, 1989. gadā kļuva par Rīgas Medicīnas institūta Ārstu specializācijas un kvalifikācijas celšanas

fakultātes prodekānu, bet no 1991. līdz 1992. gadam biju šīs fakultātes dekāns. Šajā laikā mūsu sadarbība ar profesoru V. Korzānu kļuva vēl ciešāka, jo man daudzos jautājumos ministrijas līmenī bija jāpārstāv mūsu augstskola, kopā veidojām viedokli, izstrādājām priekšlikumus un radām risinājumus. Profesors V. Korzāns allaž bija pieejams, konstruktīvs un draudzīgs. Tas mūs cilvēciski vēl vairāk tuvināja. Mūsu neformālajās tikšanās reizēs ārpus institūta sienām pārrunājām daudzus interesantus tematus, arī par mākslu un kultūru, un tādos brīžos, kā likums, par darba jautājumiem nerunājām.

No rektora V. Korzāna esmu ļoti daudz mācījies – būt vienkāršam, pieejamam, atvērtam, cienīt un respektēt ikvienu cilvēku, prast uzklausīt un atbalstīt, saglabājot principialitāti pret visiem un vienmēr.

Rektora publiskais tēls absolūti saskanēja ar viņa būtību. Viņš bija izcila, harizmātiska personība ar augstu intelektu un plašu redzesloku. Profesors V. Korzāns bija džentlmenis – galants pret dāmām, pieklājīgs pret studentēm – allaž palaida pa priekšu vai pasniedza mēteli garderobē.

Rektors bija ļoti radošs. Viņš kopā ar zinātņu prorektoru akadēmiķi A. Bļugeru veidoja pētnieciski un akadēmiski pilnasinīgu augstskolu.

Esmu pateicīgs Dievam un liktenim, ka liela daļa manas dzīves bija saistīta ar dižo rektoru profesoru V. Korzānu, kurš sava cilvēciskuma dēļ baudīja visa Rīgas Medicīnas institūta kolektīva cieņu.

Rakstot šīs atmiņu rindas, domāju, vai profesors savu dzīvi bija piepildījis un bija laimīgs. Esmu pārliecināts, ka tas tā bija, jo daudzi viņu uzskatīja par savu rektoru.

Arī manā atmiņā Vladislavs Korzāns palicis kā mans rektors.

INTERVIJA AR
VLADISLAVU KORZĀNU

“Tagad vairs nav ideālistu un sapņotāju”

Saruna ar Latvijas Medicīnas akadēmijas profesoru Vladislavu Korzānu

– **Profesor, ar šo augstskolu jūs esat saistīts jau ļoti sen...**

– Ne gluži kopš dzimšanas, bet tā, nopietni runājot, no 1949. gada, kad iestājos Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātē. Nekur citur nekad neesmu strādājis. Fantastiski, vai ne? Te ir manas mājas. Daudz arī pašam laimējies izveidot, un tāpēc vēl jo vairāk sāp, redzot, ka mums dara pāri. Jūs taču zināt, kāda pēdējā laikā ir situācija ap mūsu augstskolu. Un vēl jau punkts nav pielikts. Vai tādos apstākļos var normāli strādāt?

Atceros savus pēdējos gadus rektora amatā, kad arī ieradās sūtītas kontroles, lai mēģinātu kaut ko atrast. Arī tagad gadiem ilgi nemitīgi pārbauda. Cik gaiša tad var būt dzīve! Ja kāds cilvēks nav pa prātam, vai tad tāpēc jācenšas sagraut visu akadēmiju? Karaļvalstij ir jādzīvo!

– **Savus studiju gadus labi atceraties?**

– Atceros. Bet neko nestāstīšu. Jo vienmēr jau šķiet, ka “toreiz, kad mēs augām”, bija savādāk un arī labāk. Zāle bija zaļāka, ziemas – skaistākas. Toreiz, tāpat kā droši vien arī tagad saka studenti, nekas nav bijis skaistāks par studiju gadiem. Tas ir skaists un neatkārtojams laiks.

– **Pēc Medicīnas institūta beigšanas palikāt tepat...**

– Toreiz, kā daudzi atceras, bija tā dēvētā valsts sadale. Pirms valsts eksāmeniem katram bija jāizvēlas, kur un kādā specialitātē viņš strādās. Man bija jābrauc uz Smilteni (toreiz tas bija rajona centrs) vadīt sanitārepidemioloģisko dienestu. Nekādas vainas! Smiltene ir skaista vieta, mežiem bagāta, labi aug sēnes. Norīkojumu parakstīju

un būtu braucis, ja vien pēkšņi nemainītos situācija. Manam skolo-tājam (un vēlāk arī šefam) akadēmiķim Šmitam piešķīra vienu aspiranta vietu, un, tā kā studiju gados biju darbojies Studentu zināt-niskajā pulciņā, viņš piedāvāja man palikt aspirantūrā, darīt visu, kas nepieciešams, lai vēlāk pievērstos zinātniskajam un pedagoģis-kajam darbam. Tā tūlīt pēc institūta beigšanas 1954. gadā iestājos aspirantūrā, sāku strādāt pie kandidāta disertācijas, aizstāvēju to, ieguvu grādu. Vienlaikus biju jau sācis strādāt par asistentu un nodar-bojos ar studentiem. (*Te gribas pateikt, ko nesen dzirdēju no kādas RMI 1960. gada beidzējas: "Profesorā Korzānā tolaik bija samīlējušās visas studentes! Viņš bija brīnišķīgs cilvēks."* – A. P.) Tā arī sākās. Vēlāk, ja nemaldos 1961. gadā, man piedāvāja uzņemties mācību prorektora pienākumus. Biju arī augstskolas "Padomju Mediķa" redaktors. Pēc pāris gadiem kļuva par rektoru, turpināju arī docētāja darbu.

Tagad reizēm pat neērti atcerēties, cik toreiz es biju jauns un, piedodiet, arī dumjš. Bet es centos, cik varēju. Kā rektors sākumā ļoti neērti jutos vecāko kolēģu priekšā. Cienijami profesori... un es – jauns, nepieredzējis. Vēlāk jau viss izlīdzinājās.

Darbs ar studentiem ir vērtējams visai pozitīvi, jo, kontaktējoties ar jauniem cilvēkiem, pats nejūti, ka noveco. Vienīgi, ja paskatās spogulī...

– Ar ko atšķirās rektora Korzāna un docētāja Korzāna izjūtas un attieksme pret studentiem?

– Attieksmē nebija nekādu atšķirību. Vienmēr esmu centies pret studentiem būt labvēlīgs. Protams, rektora amats nav salīdzināms ar docētāja amatu. Kad aizgāju no rektora darba, sapratu, cik daudz pa šiem gadiem esmu zaudējis. Rektora darbs uzliek pavisam citus pienākumus.

Starp citu, toreizējās PSRS medicīnas augstskolās es biju gados jaunākais rektors! Manuprāt, rektora funkcijas jāveic cilvēkam, kas sevi ir nostabilizējis. Un, pirmkārt, zinātnē. Ja viņš ir izveidojis savu zinātnisko kolektīvu, savu skolu, tad var to atļauties. Bet tā, kā bija man, kad es pēkšņi no jauna un vēl nepieredzējuša asistenta kļuva par rektoru... Tas nozīmēja, ka zinātnei ir jāliek virsū krusts. Un to

es nožēloju. Ja es nebūtu pārgājis uz šo administratīvo darbu (un tas bija smags, jo ne vien Rīga, Veselības aizsardzības ministrija, bet arī Maskava diktēja noteikumus un varēja gaidīt visādus pārsteigumus), kam biju spiests pievērst visu uzmanību, varbūt es kaut ko būtu sasniedzis savā katedrā. Kā par brīnumu, būdams rektors, es tomēr aizstāvēju doktora disertāciju.

– Par rektoru nostrādājāt gadus trīsdesmit?

– Aptuveni.

– Toreizējie studenti un pašreizējie... Droši vien ļoti atšķirīgi?

– Jā, protams. Nāk jauna paaudze ar citu attieksmi, ar citādu domāšanu. Jeb, kā tagad mēdz sacīt, ar citu mentalitāti. Ar citiem mērķiem. Manuprāt, būtiski ir tas, ka tagad vairs nav ideālistu, sapņotāju. Nav pērļu zvejnieku. Tagad cilvēks studē, un, domājot par nākotnes perspektīvām, viņa pirmais jautājums ir: “Kas man par to būs, ko es par to saņemšu?” Un tur slēpjas šī traģēdija. Jo ko mēs varam piedāvāt? Kur lai meklējam jaunos, kas nedaudz atsvaidzinātu, teiksim, mūsu pensionāru katedru? Pie mums ir ar mieru nākt tie, kas nekur citur nevar atrast darbu, nevis tie, ko mēs gribētu.

Bez šaubām, ir jāsaprot, ka mainās sociālekonomiskā situācija. Un mainās arī jauniešu domāšana. Es negribu teikt, ka mūsdienu jaunieši būtu sliktāki par tiem, kas bija pirms desmit, divdesmit un trīsdesmit gadiem. Šī jaunā paaudze gluži vienkārši ir citāda.

Ir vēl viena lieta. Docētāju kolektīvs ir maksimāli jāatsvaidzina, jo docētājiem jābūt pēc iespējas jaunākiem. Nevis veciem. Jo manai paaudzei ir savs stereotips, mēs esam konservatīvi. Daudz no tā, kas patlaban ir vērojams, mums nav pieņemams. Piemēram, mēs savas intīmās jūtas centāmies uz āru neizrādīt. Bet tagad, ejot pa akadēmijas vestibulu un redzot, ka divi, saspiedušies kopā, skūpstās, gribas teikt: velns lai parauj! It kā apkārtējā pasaule neeksistētu! Protams, mēs to pieņemam, bet ar lielāku piepūli. Tāpat man nav pieņemams, ka visu laiku košļā košļeni. Tad es iedomājos, kā vasarā pļāvā guļ un atgremo govīs, kad ir paēdušas. Domāju, ka docētājiem, kam ir trīsdesmit, četrdesmit gadu, to visu ir vieglāk paciest. Paldies Dievam, neesmu manījies, ka šeit staigātu iereibuši studenti.

– Kā jūs vērtējat to, ka tagad topošie ārsti mācās divās augstskolās? Vai, jūsuprāt, tas ir pareizi?

– Tas nav pareizi. Universitāte uzsver, ka tai ir cits virziens, akadēmiskais, un ka viņi, lūk, gatavo speciālistus darbam ar zinātniskām problēmām. Mums ir utilitārs, pragmatisks virziens – mēs gatavojam ārstus. Jā, universitātē studējot, esot iespēja apmeklēt lekcijas arī citās fakultātēs, paplašināt savu redzesloku.

Par šo jautājumu varu runāt vēl viena iemesla dēļ. Pirmajā kursā es mācījos universitātes Medicīnas fakultātē un otrajā kursā kļuvi par Medicīnas institūta studentu. Universitātē mēs, topošie mediķi, vienalga turējāmies savā bariņā, kaut gan bija kopīgas lekcijas arī ar citu fakultāšu studentiem. Uzskatu, ka mazajai Latvijai ir tā kā par daudz gatavot vienas nozares speciālistus divās augstskolās. Medicīnas institūts (tagad – akadēmija) pastāv piecdesmit gadu. Kāpēc gan pēkšņi vajadzēja veidot Medicīnas fakultāti Latvijas Universitātē!?... Situācija ir ļoti interesanta.

Esmu kategoriski pret ārstu gatavošanu divās augstskolās.

– Distancējoties no fakta, ka ilgus gadus bijāt rektors, kā jūs vērtējat jūsu augstskolā notikušās pārmaiņas?

– Vērtēju tās visnotaļ pozitīvi. Sāksim kaut vai ar to, ka tagad mums, docētājiem, ir brīvība, kuŗas agrāk nebija. Jo agrāk viss mācību process bija ļoti stingri unificēts. Un tie nebija nekādi joki. Komisijas šo darbu chronometrēja. Nevienu neinteresēja, ja varbūt kādiem studentiem vajadzētu veltīt vairāk laika, lai izklāstītu jauno vielu. Praktiski nebija iespēju veidot savu skolu, jo visam bija jānotiek pēc šablona.

Toreiz bijām arī noslēgti no visa tā, kas bija aiz robežām. Pašlaik daudz ko esam pārņēmuši. Lai gan ir aplam mēģināt visu atdarināt. Jo mums Latvijā tomēr jābūt savai specifikai. Skumji, ka uz iebrukušajiem vieslektoriem liek cerības, ka nu būs lielie brīnumi. Taču dažkārt nav ko klausīties, vienalga, no kurienes ir šis vieslektors. Kad mūsu ārsti aizbrauca uz ārzemēm, visi brīnās, kā mūsu situācijā, kad nepietiek vajadzīgās aparatūras un iekārtu, speciālisti Latvijā ir tik labi sagatavoti. Mūsu augstskolu beigušie ir labi ārsti.

– Savulaik, kad bija Veselības aizsardzības ministrija, tās attieksme pret Medicīnas institūtu bija visnotaļ ieinteresēta...

– Veselības aizsardzība ministrija, kuŗai bijām pakļauti, rūpējās par mums. Iespēju robežās, bet tomēr. Un aizstāvēja. Tagad no Labklājības ministrijas nejutu ne mazākās ieinteresētības mūsu akadēmijas liktenī. Ne mazākās. Gluži otrādi!

– Veselības aizsardzības ministrijā bija galvenie speciālisti, bija rajonu kuratori.

– Un viņi tika diezgan stingri turēti rokās, no viņiem prasīja atbildību. Bieži vien varbūt viņiem nepamatoti darija pāri, pārāk plaši kritizēja. Bet katrs tomēr domāja, kā pēc iespējas labāk veikt savas funkcijas. Tagad ir nemitīgas pārmaiņas, kas līdz šim ne pie kāda pozitīva rezultāta vēl nav novedušas.

– Jums tagad ir daudz vairāk brīva laika nekā tad, kad bijāt rektors. Ko jūs darāt brīvajā laikā?

– Vasarā man brīva laika nav, jo tad es nodarbojos ar lauksaimniecību. Paldies Dievam, ir savs kaktiņš, savs stūrītis. Ķekavā... Un, tā kā šī vieta ir netālu, nav nekādu problēmu būt tur un arī Rīgā. Laukos darba nekad netrūkst. Mans vaļasprieks ir tomātu kultivēšana un vēl šis tas. Bet ne puķes, tikai viss, kas ir ēdams. Ar lauksaimnieciskiem ražojumiem mēs sevi nodrošinām, un tirgū tikpat kā nekas nav jāpērk. Sākot ar kartupeļiem (kas ir pamats), viss ir pašu izaudzēts. Esmu liels kartupeļu ēdājs. Principā neēdu ne makaronus, ne rīsus, ja ir kartupeļi. Drīz jau varēs zem plēves iesēt redīsus... Tas viss man nāk tikai par labu. Svaigs gaiss, diezgan pamatīga fiziska slodze.

– Vai sēņojat arī?

– Arī tas ir mans vaļasprieks. Man ne tik daudz patīk ēst sēnes, cik sēņot. Taču man patīk lasīt baravikas. Tas ir kaut kas! Nu labi, vēl apšu bekas... Sēņu vietas gan nav stabilas. Turklāt pārāk daudz ir transportlīdzekļu un tādēļ tagad ir grūti atrast vietu, kur sēņotāji nav bijuši.

– Varbūt ir vēl kāds vaļasprieks?

– Es ļoti cienu detektīvus. Taču asos, neatšķaidītos. Tos lasu labprāt. Diemžēl latviešu valodā nekā nav. Mariņinas detektīvi arī

ir atšķaidīti... Ja viņa gada laikā var sarakstīt trīs, četrus detektīvus, tas jau vien neko labu nesola. Neņemiet ļaunā, bet esmu nācis pie secinājuma: ja detektīva autors ir sieviete, nekā laba nesagaidīsi.

– **Bet Agata Kristi?**

– Tā ir sensenā klasika. Un viņai vismaz sižeta attīstība ir dramatiskāka, straujāka. Man labāk patīk Agata Kristi nekā Mariņina. No vecajiem autoriem cienu Žoržu Simenonu.

Laikam jau par sevi labu neliecinu, sacīdams, ka man patīk lasīt detektīvus. Nopietnam cilvēkam, profesoram, droši vien jālasa cita literatūra, piemēram, filozofiski apcerējumi.

Ar profesoru Vladislavu Korzānu tikās

Armīda Priedīte

Intervija publicēta "Latvijas Ārstu Žurnālā"

2001. gada marta numurā

VLADISLAVS KORZĀNS:
BIBLIOGRĀFIJA

Vecais gailis

Fabula

Reiz gailis vecs pie ūpjā atnāca

Un dziļās bēdās galvu nolīeca.

Tad gaiša modē ūpi sveica

Un draugam šādus vārdus teica:

«Tu redzi, pats vēl esmu jauns,

Bet sieva veca — taisni kauns

To citiem gaišiem priekšā stādit

Un visai sabiedrībai rādit.

Tā olas nedēj vairs tās labās,

Un reimatisms tai ir kājās abās.

Tai skumjas acis vienmēr mirdz

Un nepukst kaistlē vecā sirds.

Par mani visi uzskatos ir tādos,

Ka esmu vīrs vēl pašos spēka gados,

Kam milas uguns nejauj mierā būt,

Un tādēļ centos jaunu sievu gūt.

Pus kolhoza es vakar izstaigāju,

Un kad jau mājup tukšām rokām gāju,

Es pēkšņi savu laimi satiku

Un viņa raudzijos ar patīku.

Tā bija jauna, apburoša,

Un gaiša viņai bij' tik koša,

Ka tūkstoš komplimentu sarunāju

Un tad bez kavēšanās bīdināju.»

— Nu, un ko šī, vai atteica?

— Ak, draugs, jēl labāk nevaicā!

«Jūs, mīļo vectēv, laikam dzenat jokus,

Man reti gadās redzēt tādus spokus.

Visprātīgākais, ko jūs spētu izdarīt,

Ir palūgt rit jau sevi katlā izvārit,

Jo drīz pat zupai kļūstiet jūs par vecu.»

— Aiz dūsmām es vai gaisā lēcu.

Kas tā par valodu, kas tas par joku,

Tā mani nosauca par vecu spoku.

Bet taču visi uzskatos ir tādos,

Ka esmu vīrs vēl pašos spēka gados.

Man milas uguns nejauj mierā būt,

Bet viņa negrib man par sievu kļūt.

Es ceru, morāli, jūs, vīri, saprotiet,

Bet ja jums viņa pārāk sarežģīta šķiet,

Tad atļaujiet to tuvāk paskaidrot

Un dažus labus padomus jums dot.

Ir viegli savas sievas kritizēt,

Daudz grūtāk pašiem sevi novērtēt

Un tādā ceļā patiesību smelt.

Tāpēc, pirms sākat savas sievas pelt,

Jūs, vīri, spoguļiņus pagemiet

Un pamatīgi sevi apskatiet.

Kraukļu Krišus

V. Korzāna pirmā publikācija laikraksta "Padomju Mediķis" 1958. gada 28. februāra numurā. Kā atceras G. Korzāne, fabula uzrakstīta kopā ar kādreizējo kursabiedru, dakteri Antonu Laganovski

Grāmatas

1963

1. Клиническая и экспериментальная стоматология: сборник трудов, посвященный 60-летию Д. А. Калвелиса / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1963. – 360 с.

1964

2. Химия и медицина: материалы XII научной сессии / Министерство здравоохранения Латвийской ССР, РМИ; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1964. – 115 с.

1965

3. Актуальные вопросы нормальной и патологической морфологии: сборник научных работ посвященных 70-летию профессора В. А. Калберга / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: Звайгзне, 1965. – 311 с.
4. Материалы докладов XIII научной сессии Рижского Медицинского института: посвящается 25-летию Советской Латвии. Июнь 1965 г. / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1965. – 226 с.

1966

5. Рижский Медицинский институт. Биохимические, физиологические и морфологические обоснования диагностики и терапии / Рижский Медицинский институт; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: Звайгзне, 1966. – 756 с.
6. Рижский Медицинский институт. Ревматизм: клетки и коллоиды, корреляция и закономерности / Рижский Медицинский институт; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: Звайгзне, 1966. – 410 с.
7. Ученые РМИ – практике здравоохранения: материалы к конференции. Июнь 1966 г. / Министерство здравоохранения Латвийской ССР; В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1966. – 166 с.

1967

8. Рижский Медицинский институт. Материалы докладов XIV научной сессии Рижского Медицинского института, посвященной 50-летию установления советской власти в Латвии: 22 мая 1967 года / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1967. – 320 с.

1968

9. Рижский Медицинский институт. Материалы докладов XVIII научной сессии Рижского Медицинского института, посвященной 50-летию установления Советской власти в Латвии / Рижский Медицинский институт; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1968. – 419 с.

1969

10. Рижский Медицинский институт. Материалы докладов XVI научной сессии Рижского Медицинского института / Рижский Медицинский институт; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1969. – 435 с.

1970

11. Материалы докладов XVII научной сессии Рижского Медицинского института: посвящается 20-летию института / Рижский Медицинский институт; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1970. – 409 с.

1971

12. Вопросы фармакологии нейротропных средств: тезисы докладов конференции / редкол.: В. Корзан (отв. ред.) ... [и др.]. – Рига: Зинатне, 1971. – 244 с.

1972

13. Актуальные вопросы парентерального питания: сборник статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: Зинатне, 1972. – 217 с.
14. Рижский Медицинский институт. Вопросы лейкологии. 2. / Рижский Медицинский институт; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: Зинатне, 1972. – 258 с.
15. Гастроэнтерология: сборник научных статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1972. – 283 с.

1973

16. Вопросы патологии соединительной ткани: сборник научных трудов / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1973. – 145 с.
17. Заболевания сердечно-сосудистой системы: сборник научных статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1973. – 223 с.
18. Рижский Медицинский институт. Парапротеины: тезисы докладов симпозиума / Рижский Медицинский институт; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: Зинатне, 1973. – 150 с.

1974

19. Абдоминальная хирургия и травматология: сборник научных статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1974. – 223 с.
20. Клиническая казуистика: сборник научных статей / ответственный редактор В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: Министерство здравоохранения ЛССР, 1974. – 220 с.
21. Морфология, биохимия и клиника лейкозов: сборник статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: 1974. – 320 с.
22. Корзан, В. А. Основы парентерального жирового питания / В. А. Корзан. – Рига: Зинатне, 1974. – 135 с.

1977

23. Закономерности морфогенеза в норме, патологии и индивидуальном развитии: сборник статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: 1977. – 159 с.
24. Парентеральное питание. Биохимия и клиника: сборник статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: Зинатне, 1977. – 199 с.

1978

25. Интеграция преподавания медицинских дисциплин в условиях перехода на новый учебный план: материалы XXV учебно-методической конференции / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1978. – 91 с.

1979

26. Вопросы биохимии патологических процессов: сборник статей / редкол.: А. Ф. Блюгер, В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1979. – 160 с.

1980

27. Повышение эффективности использования средств премирования медицинского учреждения: методические рекомендации / разработатели: В. В. Канеп, В. А. Корзан, С. В. Калныня, В. В. Миллер. – Рига: Министерство здравоохранения Латвийской ССР, Республиканский комитет профсоюза медицинских работников, 1980. – 10 с.
28. Совершенствование учебно-исследовательской работы студентов: сборник научных статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига, 1980. – 62 с.

1981

29. Клинические и экспериментальные аспекты заболеваний человека: сборник научных статей студентов / Рижский Медицинский институт; редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1981. – 163 с.

1982

30. Новое в изучении патогенеза, диагностики и лечения заболеваний человека: сборник научных статей студентов / редкол.: А. Ф. Блюгер, В. А. Корзан, Ю. Я. Лея ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1982. – 207 с.
31. Способ определения состояния детского организма при операциях на сердце в условиях гипотермии: методические рекомендации / составители: Л. Я. Утно, А. Т. Лацис, В. А. Корзан. – Рига: Министерство здравоохранения Латвийской ССР, Управление лечебно-профилактической помощи, 1982. – 7 с.

1983

32. Актуальные вопросы теоретической и клинической медицины: сборник научных статей студентов / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1983. – 271 с.
33. Новые методы обучения и ТСО в современном учебном процессе: тезисы докладов XXX учебно методической конференции / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1983. – 89 с.

1984

34. Корзан, В. А. Рижский Медицинский институт / В. А. Корзан // Большая медицинская энциклопедия. 3-е изд. – Москва: Советская энциклопедия, 1984. – Т. 22, с. 290–291.
35. Современные аспекты заболеваний человека: сборник научных статей студентов / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1984. – 238 с.

1985

36. Клинико-физиологические аспекты адаптационных процессов в организме: сборник научных статей студентов / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1985. – 283 с.

1986

37. Биохимические процессы в миокарде при нарушениях кровообращения: сборник научных статей / редкол.: А. Ф. Блюгер, В. А. Корзан, Л. Я. Утно, Э. Я. Ходакель; предисловие В. А. Корзана. – Рига: РМИ, 1986. – 94 с.
38. Новые аспекты заболеваний человека: тезисы докладов XXXVI студенческой научной конференции / редкол.: А. Ф. Блюгер, В. А. Корзан (отв. ред.), Ю. Я. Лея, Э. Я. Ходакель, Г. И. Энина. – Рига: РМИ, 1986. – 246 с.

1987

39. Современные клинические и экспериментальные аспекты заболеваний человека: тезисы докладов XXXVII студенческой научной конференции / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.]. – Рига: РМИ, 1987. – 223 с.

1988

40. Кислородные радикалы в химии, биологии и медицине: сборник научных статей [памяти Сигитиса Бузаса] / редкол.: И. Б. Афанасьев, Н. И. Гольдштейн (отв. ред.), В. А. Корзан, М. Н. Мирзляк, Э. Я. Ходакель. – Рига: РМИ, 1988. – 280 с.
41. Объединенная научная конференция молодых ученых-медиков Латвийской ССР и студентов Рижского Медицинского института, посвященная 70-летию ВЛКСМ: тезисы докладов: т. 2. / редкол.: А. Ф. Блюгер, В. А. Корзан (отв. ред.), А. В. Жилевич, Э. Я. Ходакель, Г. И. Энина. – Рига: Министерство здравоохранения Латвийской ССР, 1988. – 200 с.

Publikācijas iespieddarbos

1958

42. Korzāns, Vladislavs. B-kompleksa vitamīnu ietekme uz parenterāli ievadīta fibrīna hidrolizāta slāpekļa izmantošanu / V. Korzāns // Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis. – Nr. 5 (1958), 61.–70. lpp.
- 42.a Kraukļu Krišus. Vecais gailis: [V. Korzāna dzejolis (pseidonīms Kraukļu Krišus)] / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 10 (1958, 28. februāris), 2. lpp.

1960

43. Korzāns, Vladislavs. Kā ziemā nodrošināt organismu ar vitamīniem / V. Korzāns // Cīņa. – Nr. 20 (1960, 23. janvāris), 2. lpp.
44. Korzāns, Vladislavs. Puse ar darba stāžu / V. Korzāns, A. Viksna // Padomju Mediķis. – Nr. 20 (1960, 20. jūnijs), 2. lpp.

1961

45. Корзан, В. А. Материалы по изучению парентерального питания жиром / В. А. Корзан // Известия Академии наук Латвийской ССР. – № 11 (1961), с. 113–116.
46. Корзан, В. А. Материалы по изучению парентерального питания жиром: об изготовлении эмульсии жира, пригодных для внутреннего введения / В. А. Корзан // Известия Академии наук Латвийской ССР. – № 2 (1961), с. 161–164.
47. Корзан, В. А. Уважаемые участники конференции: специальный выпуск / В. Корзан ... [и др.] // Padomju Mediķis. – Специальный выпуск (1961, 21 ноябрь), с. 1.

1962

48. Korzāns, Vladislavs. Aizvadītais un gaidāmais / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 7 (1962, 30. decembris), 1. lpp.
- 48.a Korzāns, Vladislavs. Neatliekams, visiem saistošs uzdevums: [par jaunatnes idejiskās audzināšanas darbu] / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 13/103 (1962, 9. aprīlis). – 1. lpp.
49. Korzāns, Vladislavs. Noslēdzot diskusiju par prof. A. Aleksandrova rakstu “Lai būtu vairāk dedzīgo” / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 16 (1962, 21. maijs), 3. lpp.

50. Korzāns, Vladislavs. Padarītā vērtējums un uzdevumi / prorektors mācību darbā V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 10 (1962, 21. februāris), 2. lpp.
51. Корзан, В. А. Материалы по изучению парентерального питания жиром: изменения количества холестерина сыворотки крови у крыс после внутреннего введения эмульсии жира / В. А. Корзан // Известия Академии наук Латвийской ССР. – № 2 (1962), с. 99–101.

1963

- 51.a Korzāns, Vladislavs. Labu veiksmi! / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 1 (1963, 3. septembris), 1. lpp.
52. Korzāns, Vladislavs. Turēt augstu sava institūta godu! / mācību prorektors docents V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 20 (1963, 21. jūnijs), 1. lpp.
53. Аншелевич, Ю. В. Активность некоторых ферментов при жировой нагрузке у крыс / Ю. В. Аншелевич, В. А. Корзан // Материалы 2-го совещания по клинической биохимии инфекционных болезней и симпозиума по клинической биохимии болезней печени. – Рига, 1963. – С. 133–134.
54. Корзан, В. А. Великие задачи обязывают: материал конференции / и. о. ректора института, доцент В. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 13 (1963, 2. aprīlis), 1.–2. lpp.
55. Что сказали в прениях: материал конференции / А. Блюгер, В. Корзан ... [и др.] // Padomju Mediķis. – Nr. 14/15 (1963, 16. aprīlis), 5. lpp.

1964

56. Girgensone, A. Jaunie speciālisti apzinās savu pienākumu: par absolventu sadali / A. Girgensone, V. Korzāns, M. Gekina // Padomju Mediķis. – Nr. 15 (1964, 14. aprīlis), 1.–2. lpp.
57. Korzāns, Vladislavs. Lai arī 1965. – ir miera, radoša darba un cilvēces progresā gads!: apsveikums / rektors docents V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 9 (1964, 21. janvāris), 1.–2. lpp.
58. Korzāns, Vladislavs. Mūsu meklējumi, mūsu plāni: [par RMI darbu] / V. Korzāns // Rīgas Balss. – Nr. 52 (1964, 2. marts), 2. lpp.

59. Par ko runāja debatēs: konferences “Mācību un audzināšanas jautājumi” tēzes un debašu kopsavikums / M. Siļeckā, V. Korzāns, V. Bērziņa ... [u.c.] // Padomju Mediķis. – Nr. 11 (1964, 13. februāris), 2. lpp.

1965

60. Korzāns, Vladislavs. XXV nemitīgā kustībā – uz augšu! / rektors docents V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 19 (1964, 22. jūnijs), 1. lpp.
62. Корзан, В. А. Наши юбиляры: [поздравление] / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 2/169 (1965, 28. septembris), 1. lpp.

1966

63. Корзан, В. А. Наши лучшие: [благодарность] / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 13/180 (1966, 17. marts), 1. lpp.
64. Корзан, В. А. Наши юбиляры: [поздравление] / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 9/176 (1966, 18. janvāris), 1. lpp.
65. Корзан, В. А. Решения XXIII съезда КПСС – в жизни / В. Корзан, Э. Кибиткина // Padomju Mediķis. – Nr. 18/185 (1966, 12. maijs), 1. lpp.

1967

- 65.a Корзан, В. А. Новые задачи перед высшей школой: на все-союзном совещании работников вузов / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 11/198 (1967, 16. februāris), 1. lpp.
66. Корзан, В. А. Да здравствует великий октябрь, открывший новую эпоху всемирной истории – эпоху всеобщего революционного обновления мира, перехода от капитализма к социализму: из призывов ЦК КПСС к 50-летию Великой Октябрьской социалистической революции / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 4/211 (1967, 4. novembris), 1. lpp.
67. Корзан, В. А. Роль печени в метаболизме липидов искусственной жировой эмульсии / В. А. Корзан // Успехи гепатологии, вып. 2. – Рига: Звайгзне, 1967. – С. 612–634.

1968

68. Korzāns, V. Būsim saimnieki, tikai ...: [pārdomas par V. Upenieka rakstu “Gribam justies saimnieki”] / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 12/219 (1968, 23. marts), 2. lpp.

69. Корзан, В. А. Наша задача – дальнейшее совершенствование идейно-воспитательной работы / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 1/227 (1968, 16. septembris), 1.–2. lpp.

1969

70. Korzāns, V. Profesoram K. Rudzītim – 70!: mūsu jubilāri / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 18/244 (1969, 25. aprīlis), 3. lpp.
71. Korzāns, V. Sveicam čaklās darba darītājas!: [apsveikums Starptautiskajā sieviešu dienā] / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 13/239 (1969, 7. marts), 1. lpp.

1970

72. Корзан, В. А. В. И. Ленин и высшее образование / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 14/261 (1970, 17. aprīlis), 2.–3. lpp.

1972

73. Korzāns, Vladislavs. Mans skolotājs Aleksandrs Šmits / V. Korzāns // Cīņa. – Nr. 66 (1972, 19. marts), 2. lpp.
74. Корзан, В. А. Разработка проблемы парентерального питания на кафедре биохимии Рижского Медицинского института / В. А. Корзан ... [и др.] // Актуальные вопросы парентерального питания: сборник статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.] – Рига: Зинатне, 1972. – С. 7–16.
75. Корзан, В. А. Современное состояние вопроса обеспечения пластических и энергетических потребностей организма парентеральным путем / В. А. Корзан ... [и др.] // Актуальные вопросы парентерального питания: сборник статей / редкол.: В. А. Корзан ... [и др.] – Рига: Зинатне, 1972. – С. 25–46.

1973

76. Korzāns, Vladislavs. Atkal viena tikšanās ar skolotāju: [LPSR Nopelniem bagātam zinātnes darbiniekam, Rīgas Medicīnas institūta Normālās anatomijas katedras vadītājam, profesoram, medicīnas zinātņu doktoram Vasilijam Kalbergam 80] / V. Korzāns // Cīņa. – Nr. 91 (1973, 18. aprīlis), 4. lpp.
77. Labs speciālists – aktīvs sabiedriskā darba darītājs: Rīgas Medicīnas institūta teicamnieku un aktīvistu salidojums / V. Korzāns, A. Bļugers, V. Millers // Padomju Mediķis. – Nr. 4/271 (1973, 5. aprīlis), 1. lpp.

- 77.a Корзан, В. А. Задачи нашего коллектива / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 1/ 268 (1973, 22. februāris), 1., 3. lpp.
78. Корзан, В. А. К дальнейшему совершенствованию подготовки специалистов советского здравоохранения / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 8/285 (1973, 27. decembris), 1.–2. lpp.
79. Корзан, В. А. Начиная новый учебный год / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 1/278 (1973, 20. septembris), 1., 4. lpp.
80. Корзан, В. А. Путь к идейной зрелости: жизнь высшей школы / В. А. Корзан // Советская Латвия. – № 72 (1973, 27 март), с. 2.

1974

81. Корзан, В. А. Итоги работы за прошедший и задачи на новый учебный год / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 3/300 (1974, 17. oktobris), 1.–2. lpp.
82. Корзан, В. А. Итоги работы за прошедший и задачи на новый учебный год / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 2/299 (1974, 3. oktobris), 2.–3. lpp.

1975

- 82.a Корзан, В. А. Вступая в полосу зрелости / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 3/ 321 (1975, 30. oktobris), 1.–2. lpp.
83. Корзан, В. А. О подготовке наших преподавательских кадров / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 13/310 (1975, 20. marts), 1. lpp.
84. Пути возникновения межклеточного отека как следствие нарушения целостности клеточных мембран при низких температурах тела / Я. В. Волколаков, В. А. Корзан, А. Т. Лацис, В. К. Залцмане // Механика полимеров. – № 5 (1975), с. 881–885.
85. Корзан, В. А. Сотрудники нашего института – активные защитники родины / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 17/314 (1975, 6. maijs), 3. lpp.

1976

86. Korzāns, V. Lai nebūtu vienpusības: [par jauno speciālistu sagatavošanu] / V. Korzāns // Skola un Ģimene. – Nr. 4 (1976), 26.–27. lpp.

87. Korzāns, Vladislavs. Par profesionālo sagatavotību un ārstēšanas mākslu: apspriežam rītdienas metus / V. Korzāns // Cīņa. – Nr. 28 (1976, 4. februāris), 2. lpp.
88. Корзан, В. А. Наши задачи / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 1/338 (1976, 1. oktobris), 2. lpp.
89. Корзан, В. А. Перспективы строительства: РМИ в X пятилетке / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 3/340 (1976, 28. oktobris), 2. lpp.
90. Учебно-исследовательская работа – новая форма обучения студентов РМИ: предисловие / В. А. Корзан, А. Ф. Блюгер, И. И. Сьякте, Ю. Я. Лея // Учебно-исследовательская работа студентов в Рижском медицинском институте / ответств. редактор Ю. Я. Лея. – Рига: РМИ, 1976. – С. 2–3.

1977

91. Блюгер, А. Ф. Академику Александру Александровичу Шмидту 85 лет: [биохимик] / А. Ф. Блюгер, В. А. Корзан // Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis. – Nr. 3 (1977), 130.–132. lpp.
92. Напутствие: [из материалов торжественного заседания в связи с началом учебного года в РМИ: фрагменты из выступлений участников] / Г. Эниня, В. Корзан, И. Узулия ... [и др.]; записала К. Ошкая // Советская Молодежь. – № 172 (1977, 2 сентябрь), с. 4.
93. Корзан, В. А. О дальнейшем совершенствовании деятельности нашего коллектива / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 3/360 (1977, 13. oktobris), 2.–3. lpp.
94. Корзан, В. А. О роли кураторов в улучшении учебной и воспитательной работы со студентами: доклад ректора РМИ В. Корзана на открытом партийном собрании института / В. А. Корзан // Padomju Mediķis. – Nr. 20/357 (1977, 20. jūnijs), 4. lpp.

1978

95. Влияние серотонина и бензилгидразина яблочной кислоты на активность глутатионпероксидазы и на перекисное окисление липидов в митохондриях сердца и печени крыс / Л. Я. Утно, З. Э. Липсберга, А. А. Силова, В. А. Корзан // Прикладная биохимия и микробиология. – Рига, 1978. – Т. 14, вып. 6, с. 910–914.

96. Формирование высококвалифицированных специалистов – наша основная задача: из материалов отчетно-выборного партийного собрания РМИ / В. Корзан, У. Тейбе, И. Узуля, О. Марга ... [и др.] // *Padomju Mediķis*. – Nr. 5/382. (1978, 4. novembris), 1.–2. lpp.

1979

97. Корзан, В. А. Определены новые задачи: рассказывают делегаты XX Рижской городской партийной конференции / В. А. Корзан, Ю. Спруж, А. Бергман // *Padomju Mediķis*. – Nr. 9/386 (1979, 4. janvāris), 1.–2. lpp.
98. Корзан, В. А. Основные задачи нашего коллектива на новый учебный год: из выступления ректора РМИ профессора В. А. Корзана на ученом совете 11 сентября 1979 года / В. А. Корзан // *Padomju Mediķis*. – Nr. 1/2, 398/399 (1979, 1. oktobris), 2. lpp.

1980

99. Korzāns, Vladislavs. Kāds speciālists tu būsi?: [par PSKP CK un PSRS Ministru Padomes lēmuma “Par augstskolas tālāku attīstību un speciālistu kvalitātes uzlabošanu” pildīšanu RMI] / stāsta institūta rektors V. Korzāns // *Rīgas Balss*. – Nr. 15 (1980), 3. lpp.
100. Быть в авангарде всех дел: [материалы отчетно-выборного партийного собрания РМИ] / В. А. Корзан ... [и др.] // *Padomju Mediķis*. – Nr. 4/422 (1980, 23. oktobris), 1.–2. lpp.
101. Влияние глубокой гипотермии на перекисное окисление липидов и ферментативную активность митохондрий миокарда / Л. Я. Утно, А. Т. Лацис, А. А. Гринберг, В. А. Корзан ... [и др.] // Биохимическая характеристика патологических процессов: сборник научных статей. – Рига, 1980. – С. 94–97.
102. Латентность лизосомальных ферментов миокарда при экспериментальной патологии сердца / В. Р. Бауман, О. Я. Пупеле, И. А. Киенкас, В. К. Шелухина, В. А. Корзан // *Кровообращение (Ереван)* – 1985. – Т. 18, № 2, с. 3–7.
103. Развитие и организация УИРС в Рижском Медицинском институте / В. А. Корзан, А. Ф. Блюгер, Е. А. Немиро, Ю. Я. Лея // Совершенствование учебно-исследовательской работы студентов: сборник научных статей. – Рига, 1980. – С. 3–5.

1981

104. Корзан, В. А. Задачи нашего коллектива в свете решений XXVI съезда КПСС / ректор РМИ, проф. В. А. Корзан // *Padomju Mediķis*. – Nr. 15/433 (1981, 26. marts), 1.–2. lpp.
105. Штернберга, А. С. Изменение некоторых биохимических показателей энергетического обмена эритроцитов крыс под влиянием L-тироксина / А. С. Штернберга, В. А. Корзан // *Актуальные вопросы фармакологии нейротропных средств: сборник научных статей*. – Рига, 1981. – С. 102–105.
106. Корзан, В. А. Изучение интенсивности перекисного окисления липидов миокарда хемилюминесцентным методом / В. А. Корзан, З. Э. Липсберга // *Определение биологически активных веществ: сборник научных статей*. – Рига, 1981. – С. 76–78.
107. Корзан, В. А. Наша задача – дальнейшая интенсификация научного поиска: из выступления ректора РМИ проф. В. А. Корзана / В. А. Корзан // *Padomju Mediķis*. – Nr. 5/444 (1981, 2. oktobris), 1., 3. lpp.
108. Корзан, В. А. Ответственные задачи будущего / В. А. Корзан // *Padomju Mediķis*. – Nr. 10/428 (1981, 15. janvāris), 1. lpp.
109. Корзан, В. А. Предисловие / В. А. Корзан // *Методологические проблемы медицины в эпоху научно-технической революции: методические рекомендации*. – Рига: РМИ, 1981. – С. 3–5.
110. Формы учета текущей подготовки студентов по курсу органической и биологической химии / В. А. Корзан ... [и др.] // *Совершенствование контроля учебной деятельности студентов медицинского института: сборник научных статей*. – Рига: РМИ, 1981. – С. 13–14.

1982

111. Корзан, В. А. Воспитательной работе повседневное внимание: из выступления ректора РМИ профессора В. А. Корзана на ученом совете / В. Корзан // *Padomju Mediķis*. – Nr. 2/462 (1982, 23. septembris), 1.–3. lpp.

1983

112. Пупеле, О. Я. Влияние глубокой гипотермии на содержание восстановленных и окисленных форм пиридиннуклеотидов в миокарде крыс / О. Я. Пупеле, Л. Я. Утно, В. А. Корзан //

Биохимические исследования патологических процессов: сборник статей. – Рига, 1983. – С. 102–106.

113. Изменение гидролазной активности в миокарде при глубокой гипотермии / И. А. Киенкас, Л. Я. Утно, А. Я. Кокта, И. Э. Стапане, В. А. Корзан // Биохимические исследования патологических процессов: сборник статей. – Рига: Зинатне, 1983. – С. 60–64.
114. Характеристика ядерной фракции миокарда РНК – полимерная активность изолированных ядер / В. А. Корзан, Л. Я. Утно, Н. П. Гром, В. Р. Бауман // Биохимические исследования патологических процессов: сборник статей. – Рига: Зинатне, 1983. – С. 10–13.

1985

115. Корзан, В. А. Во имя жизни и будущего / В. Корзан // *Radomju Medikis*. – Nr. 20/521 (1985, 6. maijs), 3. lpp.

1986

116. Биolumинесцентный метод определения АТФ в миокарде при экспериментальной патологии сердца / В. Р. Бауман, А. С. Штеренберга, В. А. Корзан, В. К. Шелухина // Люминесцентный анализ в медико-биологических исследованиях: сборник научных статей. – Рига, 1986. – С. 68–72.
117. Бауман, В. Р. Влияние глубокой гипотермии на РНК – полимеразную активность изолированных ядер и белков синтезирующую активность митохондрий миокарда / В. Р. Бауман, Н. П. Гром, В. А. Корзан // Биохимические процессы в миокарде при нарушениях кровообращения: сборник научных статей. – Рига, 1986. – С. 12–17.
118. Утно, Л. Я. Изменение метаболизма в миокарде при нарушении кровообращения / Л. Я. Утно, В. А. Корзан // Биохимические процессы в миокарде при нарушениях кровообращения: сборник научных статей. – Рига, 1986. – С. 7–12.
119. Розенблатс, А. В. Исследование изменений энергетического метаболизма в процессе развития острого экспериментального сиалоаденита / А. В. Розенблатс, В. А. Корзан // Актуальные вопросы фармакологии и токсикологии нейротропных средств: сборник научных статей. – Рига, 1986. – С. 159–165.

120. Сдвиги биохимических функций клеточных мембран миокарда при глубокой гипотермии / В. А. Корзан, М. Я. Гиргенсон, Р. К. Блаума, В. Р. Бауман // Биологические мембраны и патология клетки: сборник статей. – Рига, 1986. – С. 76–80.

1987

121. Korzāns, Vladislavs. Institūts svin jurgus: veltīts oktobra gadskārtai / V. Korzāns // Cīņa. – Nr. 250 (1987, 29. oktobris), 1. lpp.
122. Korzāns, Vladislavs. Pretim pilnībai: “Padomju Mediķim” – 30 / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 9/554 (1987, 8. janvāris), 1. lpp.
123. Глубокая гипотермия и значение компенсаторных реакций при развитии изменений энергетического обмена экспериментальных животных / В. Р. Бауман, А. С. Штернберга, Б. К. Шелухина, В. А. Корзан // Компенсаторно-приспособительные процессы в патологии. – Рига: Зинатне, 1987. – С. 34–37.
124. Связь перекисного окисления липидов в миокарде с содержанием катехоламинов в крови при глубокой гипотермии З. Э. Липсберга, А. П. Шкестерс, Л. Я. Утно, В. А. Корзан // Изменение липидного обмена при патологии внутренних органов. – Рига: Зинатне, 1987. – С. 50–59.

1988

125. Korzāns, Vladislavs. Dārgie kolēģi!: [LMA rektora apsveikums Jaunajā gadā] / V. Korzāns // Pulss. – Nr. 9/596 (1988, 26. decembris), 1. lpp.

1989

126. Korzāns, Vladislavs. Cienījamie kolēģi!: [LMA rektora profesora V. Korzāna apsveikums] / V. Korzāns // Pulss. – Nr. 21/608 (1989, 30. jūnijs), 1. lpp.
127. Korzāns, Vladislavs. Sirsnīgs sveiciens Sieviešu dienā! / V. Korzāns // Pulss. – Nr. 13/600 (1989, 2. marts), 1. lpp.
128. Содержание длинноцепочечных ацил-СоА митохондрий миокарда как энзимомодулирующий фактор в условиях глубокой гипотермии / В. А. Корзан, Л. Я. Утно, А. Г. Моисеенок, В. И. Горенштейн, В. Б. Чигер, С. Н. Омелянчик // Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis. – Nr. 7 (1989), 87. –[89.] lpp.

1990

- 129. Korzāns, Vladislavs. Gaišus, priecīgus Ziemassvētkus!: LMA rektora apsveikums / V. Korzāns // Pulss. – Nr. 7/634 (1990, 18. decembris), 1. lpp.
- 130. Kļaviņš, J. V. Medicīnas studijas Latvijā / J. V. Kļaviņš, V. Korzāns // Laiks. – Nr. 47 (1990, 13. jūnijs), 4. lpp.
- 131. Korzāns, Vladislavs. Sveiciens maija svētkos! / V. Korzāns // Pulss. – Nr. 16/624 (1990, 26. aprīlis), 1. lpp.

1991

- 132. Korzāns, Vladislavs. Cienījamie kolēģi!: sveicam LMA absolventus! / V. Korzāns // Pulss. – Nr. 16/643 (1991, 21. jūnijs), 2. lpp.
- 133. Красильникова Е. Н. Состояние липидного обмена у больных ишемической болезнью сердца до и после лечения пантетинном / Е. Н. Красильникова, В. А. Корзан // Пантетин: метаболизм, фармакология и регуляция обмена липидов: сборник статей. – Рига: Зинатне, 1991. – С. 21–25.

1992

- 134. Korzāns, Vladislavs. Izdzīvot varēs tikai pirmklasīgi sagatavoti speciālisti: [par Latvijas Medicīnas akadēmijas absolventu pēcdiploma apmācību: rektora runa medicīnas darbinieku sanāksmē] / V. Korzāns; tekstā stāsta Anestezioloģijas un reanimācijas katedras vadītājs profesors G. Andrejevs // Pulss. – Nr. 16/17 (1992, maijs / jūnijs), [1.]–2. lpp.

Tēzes

1979

- 135. Утно, Л. Я. Активность перекисного окисления липидов, митохондриальных и лизосомальных ферментов миокарда в условиях глубокой гипотермии и в раннем постгипотермическом периоде / Л. Я. Утно, И. А. Киенкас, В. А. Корзан // IV Всесоюзный биохимический съезд. – 1979. – Т. 3., с. 167–168.

1981

136. Утно, Л. Я. Влияние глубокой гипотермии на активность катепсина D в лизосомной фракции миокарда / Л. Я. Утно, И. А. Киенкас, В. А. Корзан // VI конференция биохимиков Прибалтийских республик, БССР и Ленинграда: тезисы докладов. – Рига, 1981. – С. 348–349.
137. Влияние глубокой гипотермии на включение аминокислот в митохондрии миокарда у белых крыс / В. Р. Бауман, Н. П. Гром, А. А. Силова, В. А. Корзан // VI конференция биохимиков Прибалтийских республик, БССР и Ленинграда: тезисы докладов. – Рига, 1981. – С. 344–345.
138. Штернберга, А. С. О влиянии тироксина на некоторые биохимические показатели эритроцитов крыс *in vitro* / А. С. Штернберга, В. А. Корзан // Механизмы повреждения, адаптации и компенсации: тезисы научной конференции патофизиологов Прибалтийских ССР и Белорусской ССР. – Каунас, 1981. – С. 192–193.

1983

139. Корзан, В. А. Роль новых методов и технических средств обучения в повышении эффективности учебного процесса / В. А. Корзан, Е. А. Немиро, А. А. Аукумс // Новые методы обучения и ТСО в современном учебном процессе: тезисы докладов XXX учебно методической конференции. – Рига: РМИ, 1983. – С. 3–6.

1985

140. Утно, Л. Я. Активность антиокислительных ферментов в миокарде при глубокой гипотермии / Л. Я. Утно, В. А. Корзан // Профилактика, диспансеризация, диагностика и лечение сердечно-сосудистых заболеваний: тезисы докладов. – Рига, 1985. – С. 303–305.
141. Бауман, В. Р. Оптимизация регистрации биолюминисценции при определении АТФ люциферазным методом / В. Р. Бауман, В. К. Шелухина, В. А. Корзан // Люминесцентный анализ в медицине и биологии и его аппаратурное обеспечение: тезисы докладов. – Рига, 1985. – С. 200–201.

142. Регуляция метаболизма липидов миокарда в условиях глубокой гипотермии / Л. Я. Утно, М. Я. Гиргенсоне, А. А. Силова, В. А. Корзан // Проблемы современной биохимии и биотехнологии: тезисы докладов 8-го объединенного симпозиума биохимического общества СССР–ГДР. – Рига, 1985. – С. 146.

1986

143. Влияние тироксина на метаболизм эритроцитов и миокарда при экспериментальной глубокой гипотермии / В. Р. Бауман, А. С. Штернберга, В. К. Шелухина, Н. П. Гром, И. А. Киенкас, Л. И. Осите, В. А. Корзан // V Всесоюзный биохимический съезд: тезисы стендовых сообщений. – Москва: 1986. – С. 76–77.
144. Корзан, В. А. Практическую подготовку выпускников – на уровень требований эпохи научно-технического прогресса / В. А. Корзан, У. Э. Викманис, А. А. Аукумс // Совершенствование практической подготовки выпускников медицинского института в свете требований квалификационных характеристик: тезисы докладов XXXI учебно-методической конференции. – Рига, 1986. – С. 41–43.

2000

145. E vitamīns un antioksidatīvā aizsardzība veselā un slimā organismā / A. Kumerova, A. Kudums, A. Lece, A. Šķesters, V. Korzāns // 2000. gada Medicīnas nozares zinātniskās konferences tēzes (Rīga, 2000. g. 25. febr.) / AML / RSU. – Rīga, 2000. – 100. lpp.

2001

146. Krasilnikova, J. The acting of the natural dietary antioxidants on blood enzymatic antioxidant defense system and lipid peroxidation / J. Krasilnikova, A. Silova, V. Korzans // Workshop: Redox Signaling in Proliferative Disorders (Rome, Italy; 2001, June 21). – Rome, 2001. – P. 43.

Nepublicētie darbi

1958

147. Корзан, В. А. Влияние витаминов комплекса В на использование организмом азотистых соединений гидролизата фибрина при его парентеральном применении: автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата доктора медицинских наук / В. А. Корзан. – Рига: Министерство здравоохранения Латвийской ССР, Рижский Медицинский институт, 1958. – 18 с.
148. Корзан, В. А. Влияние витаминов комплекса В на использование организмом азотистых соединений гидролизата фибрина при его парентеральном применении: диссертация на соискание ученой степени кандидата доктора медицинских наук / В. А. Корзан; научный руководитель академик Академии наук Латвийской ССР, профессор доктор медицинских наук А. А. Шмидт. – Рига: Рижский Медицинский институт, 1958. – 231 с.

1968

149. Корзан, В. А. Теоретические и экспериментальные основы парентерального жирового питания: автореферат диссертации на соискание ученой степени доктора медицинских наук (специальность – биологическая химия) / В. А. Корзан. – Каунас: Каунасский Медицинский институт, 1968. – 40 с.
150. Корзан, В. А. Теоретические и экспериментальные основы парентерального жирового питания: диссертация доктора медицинских наук / В. А. Корзан. – Каунас: Каунасский Медицинский институт, 1968.

Intervijas un sarunas ar V. Korzānu

1963

151. Millers, V. Kas jauns augstskolu dzīvē?: [sarunas ar P. Stučkas LVU mācību prorektoru, RPI mācību prorektoru un RMI rektoru] / V. Millers; tekstā stāsta A. Veiss, V. Korzāns // Cīņa. – Nr. 210 (1963, 5. septembris), 4. lpp.

1964

152. Viņi kārto ceļa somas: [intervijas ar RPI rektoru A. Veisu, P. Stučkas LVU rektoru V. Šteinbergu un RMI rektoru V. Korzānu par jaunajiem speciālistiem, 1964. g. absolventiem] / A. Veiss, V. Šteinbergs, V. Korzāns // Cīņa. – Nr. 160 (1964, 8. jūnijs), 2. lpp.
153. В вузах латвийской столицы: [беседа с руководителями РПИ, ЛГУ им. П. Стучки и РМИ] / Я. Ф. Кузьмин, В. А. Штейнберг, В. А. Корзан // Советская Молодежь. – № 149 (1964, 29 июль), с. 2.

1965

154. Gerts, O. Jaunais students un 1965: mūsu intervijas / O. Gerts; tekstā stāsta V. Korzāns ... [u. c.] // Cīņa. – Nr. 209 (1965, 4. septembris), 4. lpp.

1966

155. Kāds būs jūsu bērna tālākais dzīves ceļš: [sarunas ar republikas augstāko mācību iestāžu vadītājiem] / V. Millers, V. Šteinbergs, A. Veiss, V. Korzāns // Skola un Ģimene. – Nr. 5 (1966), 40.–41. lpp.
156. Saško, A. Sabiedrības intereses pirmajā vietā / tekstā stāsta V. Korzāns, A. Girgensone, A. Blumberga ... [u. c.]; pierakst. A. Saško // Padomju Mediķis. – Nr. 17 (1966, 3. novembris), 2. lpp.

1968

157. Kibitkina, Ē. Kolēģi: Augstskola. Komjaunatne. Pārdomas. Pieredze / Ē. Kibitkina, V. Korzāns // Padomju Jaunatne. – Nr. 84 (1968, 30. aprīlis), 2. lpp.

1969

158. Korzāns, Vladislavs. Ārstukalve / V. Korzāns; pierakst. A. Markss // Dzimtenes Balss. – Nr. 15 (1969, 11. aprīlis), 1., 5. lpp.
159. Что говорили о нашей работе: XV комсомольская конференция РМИ / В. Корзан, Э. Кибиткина, Ю. Спруж // Padomju Mediķis. – Nr. 4/251 (1969, 31. oktobris), 3. lpp.

1974

160. “Padomju Mediķa” intervijas gadu mijā / V. Korzāns, I. Sjakste, M. Melzobs ... [u. c.] // Padomju Mediķis. – Nr. 8/305 (1974, 26. decembris), 2.–3. lpp.
161. Korzāns, Vladislavs. Ja velkam paralēles: [pārdomas pēc divām konferencēm] / V. Korzāns; pierakst. Dz. Sondore // Padomju Students. – Nr. 11 (1974, 28. novembris), 2. lpp.

1975

162. Korzāns, Vladislavs. Sešos gados pirms zvēresta: [par Rīgas Medicīnas institūtu stāsta rektors profesors V. Korzāns] / V. Korzāns; pierakst. A. Markss // Dzimtenes Balss. – Nr. 35 (1975, 28. augusts), 4. lpp.
163. RMI 25: [sarunas ar RMI vadošajiem darbiniekiem sakarā ar RMI 25 gadu jubileju] // Veselība. – Nr. 9 (1975), 15. –17. lpp. – Saturā: Izaugsme (saruna ar rektoru V. Korzānu).

1977

164. Lehmusa, I. Pulcējas labākie / I. Lehmusa; tekstā stāsta V. Korzāns ... [u. c.] // Padomju Jaunatne. – Nr. 73 (1977, 15. aprīlis), 2. lpp.

1978

165. Prape, Gunta. Studiju finiša ABC: [par studentu sadales problēmām LPSR augstskolās] / G. Prape; tekstā saruna ar RPI rektoru A. Veisu, LPSR Izglītības ministrijas kadru daļas vadītāju E. Šalajevu, RMI rektoru V. Korzānu // Liesma. – Nr. 6 (1978), 8. lpp.

1980

166. Korzāns, Vladislavs. Ko gaida no tevis, 1980?: “L.M.” intervijas gadu mijā / V. Korzāns, J. Nemiro, A. Bļugers ... [u. c.]; intervēja A. Jaudzema // Padomju Mediķis. – Nr. 8/405 (1980, 3. janvāris), 2.–3. lpp.

1981

167. Ar “burbuļošanu” vien nepietiek ...: diskusija par J. Stīpiņa izteikumiem studentu arodbiedrības XXX konferencē / V. Korzāns ... [u. c.]; mater. sagat. I. Strenga // Padomju Mediķis. – Nr. 10/428 (1981, 5. janvāris), 3.–4. lpp.
168. Turpmākais galvenais – kvalitāte: par studentu zinātnisko konferenci / V. Korzāns, J. Gaujēns ... [u. c.]; mater. sagat. G. Feldmanis // Padomju Mediķis. – Nr. 9/448 (1981, 3. decembris), 1.–2. lpp.

1982

169. Kā izraudzītas pirmās darba vietas?: valsts sadales komisiju locekļu viedokļi / V. Korzāns, I. Zagorskis, V. Eniņa, G. Pakalns; mater. sagat. G. Feldmanis // Padomju Mediķis. – Nr.16/455 (1982, 25. marts), 3. lpp.

1985

170. Korzāns, Vladislavs. Ja gribam tikties ar labu ārstu: [par ārstu sagatavošanu RMI stāsta institūta rektors] / V. Korzāns; pierakst. E. Veidemane // Padomju Jaunatne. – Nr. 241 (1985, 18. decembris), 1. lpp.

1986

171. Korzāns, Vladislavs. Sestdienas viesis Nr. 65: [saruna ar RMI rektoru V. Korzānu] / V. Korzāns; pierakst. O. Martinsons // Sports. – Nr. 26 (1986, 15. februāris), 2. lpp.

1987

172. Korzāns, Vladislavs. Pamats optimismam: [par mācību un audzināšanas darba pārkārtošanu augstskolai: saruna ar RMI rektoru V. Korzānu] / V. Korzāns; pierakst. I. Valpētere // Veselība. – Nr. 8 (1987), 2.–3. lpp.
173. Kriķe, Petra. Lai dzīvo! / P. Kriķe; tekstā stāsta V. Korzāns // Padomju Jaunatne. – Nr. 113 (1987, 10. jūnijs), 4. lpp.
174. Šēnfelde, Signe. Es ticu sadarbības spēkam: saruna ar RMI rektoru V. Korzānu / S. Šēnfelde, tekstā stāsta V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 8/575 (1987, 10. decembris), 1. lpp.

1989

175. Korzāns, Vladislavs. Negaidot centra svētību: [saruna ar RMI rektoru V. Korzānu] / V. Korzāns; pierakst. A. Mangale // Skolotāju Avīze. – 1989 – 19. jūl., 5. lpp.
176. Корзан, В. А. Куда ведет “свой путь”?: [рассказывает ректор Рижского Медицинского института] / В. А. Корзан; записала В. Корчагина; с комментариями первого заместителя министра здравоохранения СССР И. Н. Денисова // Медицинская газета (Москва). – 1989 – 1 сент.

1990

177. Korzāns, Vladislavs. Jaunu ceļu uzsākot / V. Korzāns; tekstu pierakst. Ē. Auziņš // Pulss. – Nr. 18/626 (1990, 24. maijs), 1. lpp.
178. Korzāns, Vladislavs. Rīgas Medicīnas institūtā: [par pārmaiņām stāsta institūta rektors] / V. Korzāns; pierakst. S. Smiļģe // Izglītība. – (1990, 10. janvāris), 10. lpp.
179. Petkēviča, Benita. Augstākā izglītība – arī medicīnas māsām: stāsta LMA rektors V. Korzāns / B. Petkēviča; tekstā stāsta V. Korzāns // Latvijas Jaunatne. – Nr. 131 (1990, 4. augusts), 1. lpp.
180. Petkēviča, Benita. Augstākā izglītība – medicīnas māsām: stāsta LMA rektors V. Korzāns / B. Petkēviča; tekstā stāsta V. Korzāns // Cīņa. – Nr. 156 (1990, 1. augusts), 1. lpp.

1991

181. Bebre, Līksma. Studijas Latvijā ir pasakaini lētas: [par studijām Latvijas Medicīnas akadēmijā] / L. Bebre; tekstā stāsta V. Korzāns, S. Beikerte // Diena. – Nr. 224 (1991, 16. novembris), 2. lpp. – Pielikums “SestDiena”.
- 181.a Saško, Ausma. Lai dzīvotu kā TUR, arī jāstrādā kā TUR!: intervija ar LMA rektoru profesoru V. Korzānu / A. Saško; S. Šēnfelde; tekstā stāsta V. Korzāns // Pulss. – Nr. 14/641 (1991, 13. maijs), 1.–2. lpp.
182. Vizule, V. Saki: ā!: [par valsts valodas apguvi Latvijas Medicīnas akadēmijā] / V. Vizule; tekstā stāsta V. Korzāns // Latvijas Jaunatne. – Nr. 20 (1991, 12. marts), 1. lpp.

1992

183. Korzāns, Vladislavs. LMA – Baltijas valstu universitāšu asociācijas locekle: [saruna ar Latvijas Medicīnas akadēmijas rektoru V. Korzānu] / V. Korzāns; pierakst. S. Šēnfelde // Pulss. – Nr. 8. (1992, 11. janvāris), [1.] lpp.

1993

- 183.a Auziņš, Ē. Es ietu to pašu ceļu: intervija ar bijušo AML rektoru V. Korzānu / Ē. Auziņš; tekstā stāsta V. Korzāns // Pulss. – Nr. 12/673 (1993, marts), 2. lpp.

1997

184. Korzāns, Vladislavs. Docēšanai jābūt ar medicīnisku ievirzi ...: [saruna ar Latvijas Medicīnas akadēmijas Medicīnas bioķīmijas katedras vadītāju, prof. V. Korzānu] / V. Korzāns; pierakst. P. Apinis // Latvijas Ārstu Žurnāls. – (1997, nov.), 1.–2. lpp.

2001

185. Korzāns, Vladislavs. Tagad vairs nav ideālistu un sapņotāju: [saruna ar Latvijas Medicīnas akadēmijas profesoru Vladislavu Korzānu] / V. Korzāns; pierakst. A. Priedīte // Latvijas Ārstu Žurnāls. – Nr. 3 (2001), 2.–3. lpp.

V. Korzāna komentāri plašsaziņas līdzekļos

1961

186. Raubens, A. Vakar un šodien / A. Raubens; komentē V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 2/3 (1961, 10. oktobris), 6. lpp.

1969

187. Новый триумф в космосе / [tekstā komentē: V. Korzāns u. c.] // Padomju Mediķis. – Nr. 3/250 (1969, 17. oktobris), 1. lpp.

Raksti par V. Korzānu

1965

188. Высокая награда: [доценту В. А. Корзану] / V. Korzāns // Padomju Mediķis. – Nr. 3/170 (1965, 12. oktobris), 1. lpp.
- 188.a За активное участие – вознаграждение: [благодарность В. А. Корзану] // Padomju Mediķis. – Nr. 13/160 (1965, 16. marts), 1. lpp.

1968

189. Gerts, O. Aug zinātnieku pulks: [par J. Volkolākova, V. Korzāna, V. Kalnbērza ... [u. c.] medicīnas zinātniskā grāda iegūšanu] / O. Gerts // Cīņa. – Nr. 244 (1968, 17. oktobris), 4. lpp.

1975

190. Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidija dekrēts: par Latvijas PSR Nopelniem bagātā zinātnes darbinieka goda nosaukuma piešķiršanu RMI zinātniskā darba prorektoram A. Bļugeram un RMI rektoram profesoram V. Korzānam // Cīņa. – Nr. 254 (1975, 29. oktobris), 3. lpp.

1979

191. Кадникова, Г. Совершенствование деятельности вуза – в центре внимания коллектива: [о докладе ректора РМИ профессора В. А. Корзана на партийном собрании РМИ] / Г. Кадникова // Padomju Mediķis. – Nr. 6/403 (1979, 6. decembris), 1. lpp.

1984

192. Viksna, A. Korzāns Vladislavs / A. Viksna // Latvijas padomju enciklopēdija. – Rīga, 1984. – 366. lpp.

1986

193. Высокая оценка. По итогам Всесоюзного социалистического соревнования: министр здравоохранения Латвийской ССР В. В. Канеп вручает награду ректору РМИ профессору В. А. Корзану // Padomju Mediķis. – Nr. 15/539 (1986, 3. aprīlis), 1. lpp.

1991

194. Viksna, A. Korzāns Vladislavs: [(1931), biokīmiķis] / A. Viksna // Enciklopēdiskā vārdnīca: 2 sējumos – Rīga, 1991. – 1.sēj., 331. lpp.

2002

195. Apinis, Pēteris. Atvadu vārdi rektoram: [bijušā Rīgas Medicīnas institūta rektora profesora Vladislava Korzāna (1931–2002) piemiņai] / P. Apinis // Latvijas Ārstu Žurnāls. – Nr. 4 (2002), 57. lpp.
196. Profesors Vladislavs Korzāns: 16.03.1931.–6.04.2002. // Latvijas Ārsts. – Nr. 4 (2002), 3. lpp.

2010

197. Direktora vietnieki / prorektori zinātniskajā un mācību darbā: docents Vladislavs Korzāns (mācību prorektors 1961–1963) // No universitātes līdz universitātei: Rīgas Stradiņa universitātes akadēmiskās darbības vēsture dokumentos un atmiņās / sastādītājs J. Vētra. – Rīga: RSU, 2010. – 28. lpp.
198. Medicīniskās biokīmijas katedra: [Biokīmijas katedras vadītāji: V. Korzāns, A. Šmits, M. Girgensone] // No universitātes līdz universitātei: Rīgas Stradiņa universitātes akadēmiskās darbības vēsture dokumentos un atmiņās / sastādītājs J. Vētra. – Rīga: RSU, 2010. – 120.–123. lpp.
199. RMI / LMA rektors (1963–1992) profesors Vladislavs Korzāns // No universitātes līdz universitātei: Rīgas Stradiņa universitātes akadēmiskās darbības vēsture dokumentos un atmiņās / sastādītājs J. Vētra. – Rīga: RSU, 2010. – 17. lpp.

2013

200. Rektoriem veltīta izstāde: [sakarā ar izstādes “Mūsu rektoriāde” atklāšanu Rīgas Stradiņa universitātē, t.sk. par V. Korzānu] / mater. sagat. I. Kuzmina // Latvijas Avīze. Ielikums “Izglītība. Karjera” – Nr. 16 (2013, 23. janvāris), 11. lpp.

Personu alfabētiskais rādītājs

- Afanasjevs I. 40
Andrejevs Georgs 134
Anšelevičs J. 53
Apinis Pēteris 184, 195
Aukums A. 139, 144
Auziņš Ē. 177, 183a
Baumanis V. 102, 114, 116, 117,
120, 123, 137, 141, 143
Bebre Liksma 181
Beikerte Silvija 181
Bergmans A. 97
Bērziņa V. 59
Blumberga A. 156
Blūma R. 120
Bļugers Anatolijs 26, 30, 37, 38,
41, 55, 77, 90, 91, 103, 166,
190
Burtnieks Ernests 200
Eniņa Ģertrūde 38, 41, 92
Eniņa I. 169
Feldmanis G. 168, 169
Gardovskis Jānis 200
Gaujēns Jānis 168
Gekina A. 56
Gerts O. 154, 189
Girgensone A. 56, 156
Girgensone Māra 142, 198
Girgensons M. 120
Goldšteins N. 40
Grīnbergs Aivars 101
Groms N. 114, 117, 137, 143
Hodakele Elvira 37, 38, 40, 41
Kadnikova G. 191
Kalbergs Vasilis 200
Kalnbērzs Viktors 189
Kalniņš S. 27
Kalvelis Dominiks 1
Kaņeps V. 27, 193
Kibitkina Ē. 65, 157, 159
Kienkas I. 102, 113, 136, 143
Kļaviņš J. V. 130
Kokta A. 113
Krašiņņikova J. 133, 146
Kraukļu Krišus 42a
Kudums A. 145
Kumerova A. 145
Kuzmina Ilze 200
Lācis A. 31, 84, 101
Lece A. 145
Lehmusa I. 164
Leja Jānis 90
Leja Juris 38, 103
Lipsberga Z. 95, 106, 124
Mangale Andra 175
Marga O. 96
Markss A. 158, 162
Martinsons O. 171
Melzobe M. 160
Millers V. 27, 77, 151, 155
Mirzļaks M. 40

- Nemiro Jevgenijs 103, 139, 166
 Osīte L. 143
 Oškāja K. 92
 Pakalns G. 169
 Petkēviča Benita 179, 180
 Prape Gunta 165
 Priedīte A. 185
 Pūpele O. 102, 112
 Raubens A. 186
 Rozenblats A. 119
 Silova A. 95, 137, 142, 146
 Siļeckā M. 59
 Sjakste I. 90, 160
 Smiļģe Solvita 178
 Sondore Dz 161
 Sprūžs J. 97, 159
 Stapāne I. 113
 Strenga Ilze 167
 Šaško A. 156, 181a
 Šalajeva E. 165
 Šeluhina V. 102, 116, 123, 141, 143
 Šēnfelde Signe 174, 181a, 183
 Šķesters A. 124, 145
 Šmits Aleksandrs (91), 148, 198
 Šteinbergs V. 152, 155
 Šternberga A. 116, 123, 138, 143
 Teibe Uldis 96
 Utņo L. 31, 37, 95, 101, 112, 113,
 114, 118, 124, 128, 135, 136,
 140, 142
 Uzuliņa I. 92, 96
 Valpētere Ināra 172
 Veidemane Elita 170
 Veiss A. 151, 152, 155, 165
 Vētra Jānis 200
 Vikmanis U. 144
 Vizule V. 182
 Vīksna A. 44, 192, 194
 Volkolākovs J. 84, 189
 Zagorskis I. 169
 Zalcmane Valda 84
 Žileviča Aija 41
 Аншелевич Ю. В. 53
 Бауман В. Р. 117, 141
 Блюгер А. Ф. 91
 Горенштейн В. И. 128
 Кадникова Г. 191
 Красильникова Е. Н. 133
 Кузьмин Я. Ф. 153
 Моисеенок А. Г. 128
 Омелянчик С. Н. 128
 Пупеле О. Я. 112
 Рижский Медицинский
 институт 5, 6, 8, 9, 10, 14, 18
 Розенблатс А. В. 119
 Утно Л. Я. 118, 135, 136, 140
 Чигер В. Б. 128
 Штейнберг В. А. 153
 Штернберга А. С. 105, 138

Nosaukumu alfabētiskais rādītājs

- Aizvadītais un gaidāmais 48
Ar “burbuļošanu” vien nepietiek... 167
Atkal viena tikšanās ar skolotāju 76
Atvadu vārdi rektoram 195
Aug zinātnieku pulks 189
Augstākā izglītība – arī medicīnas māsām 179
Augstākā izglītība – medicīnas māsām 180
Ārstu kalve 158
B-kompleksa vitamīnu ietekme uz parenterāli ievadīta fibrīna
hidrolizāta slāpekļa izmantošanu 42
Būsim saimnieki, tikai... 68
Cienījamie kolēģi! 126, 132
Dārgie kolēģi! 125
Direktora vietnieki / prorektori zinātniskajā un mācību darbā 197
XXV nemitīgā kustībā – uz augšu! 60
Docēšanai jābūt ar medicīnisku ievirzi... 184
E vitamīns un antioksidatīvā aizsardzība veselā un slimā
organismā 145
Es ietu to pašu ceļu 183a
Es ticu sadarbības spēkam 174
Gaišus, priecīgus Ziemassvētkus! 129
Institūts svin jurgus 121
Izdzīvot varēs tikai pirmklasīgi sagatavoti speciālisti 134
Ja gribam tikties ar labu ārstu 170
Ja velkam paralēles 161
Jaunais students un 1965: mūsu intervijas 154
Jaunie speciālisti apzinās savu pienākumu 56
Jaunu ceļu uzsākot 177
Kas jauns augstskolu dzīvē? 151
Kā izraudzītas pirmās darba vietas? 169

Kā ziemā nodrošināt organismu ar vitamīniem 43
 Kāds būs jūsu bērna tālākais dzīves ceļš 155
 Kāds speciālists tu būsi? 99
 Ko gaida no tevis, 1980? 166
 Kolēģi 157
 Korzāns Vladislavs 192, 194
 Labs speciālists – aktīvs sabiedriskā darba darītājs 77
 Labu veiksmi! 51a
 Lai arī 1965. – ir miera, radoša darba un cilvēces progresa gads! 57
 Lai dzīvo! 173
 Lai dzīvotu kā TUR, arī jāstrādā kā TUR! 181a
 Lai nebūtu vienpusības 86
 Latvijas PSR Augstākās Padomes prezidija dekrēts 190
 LMA – Baltijas valstu universitāšu asociācijas locekle 183
 Mans skolotājs Aleksandrs Šmits 73
 Medicīnas studijas Latvijā 130
 Medicīniskās bioķīmijas katedra 198
 Mūsu meklējumi, mūsu plāni 58
 Neatliekams, visiem saistošs uzdevums 48a
 Negaidot centra svētību 175
 Noslēdzot diskusiju par prof. A. Aleksandrova rakstu
 “Lai būtu vairāk dedzīgo” 49
 Padarītā vērtējums un uzdevumi 50
 Pamats optimismam 172
 “Padomju Mediķa” intervijas gadu mijā 160
 Par ko runāja debatēs 59
 Par profesionālo sagatavotību un ārstēšanas mākslu 87
 Pretim pilnībai 122
 Profesoram K. Rudzītim – 70! 70
 Profesors Vladislavs Korzāns 196
 Pulcējas labākie 164
 Puse ar darba stāžu 44
 Rektoriem veltīta izstāde 200
 Rīgas Medicīnas institūtā 178
 RMI/LMA rektors (1963–1992) profesors Vladislavs Korzāns 199
 RMI 25 163
 Sabiedrības intereses pirmajā vietā 156
 Saki: ā! 182

Sestdienas viesis Nr. 65	171
Sešos gados pirms zvēresta	162
Sirsniņgs sveiciens Sieviešu dienā!	127
Studijas Latvijā ir pasakaini lētas	181
Studiju finiša ABC	165
Sveicam čaklās darba darītājas!	71
Sveiciens maija svētkos!	131
Tagad vairs nav ideālistu un sapņotāju	185
The acting of the natural dietary antioxidants on blood enzymatic antioxidant defense system and lipid peroxidation	146
Turēt augstu sava institūta godu!	52
Turpmākais galvenais – kvalitāte	168
Vakar un šodien	186
Vecais gailis	42a
Абдоминальная хирургия и травматология	19
Академику Александру Александровичу Шмидту 85 лет	91
Активность антиокислительных ферментов в миокарде при глубокой гипотермии	140
Активность некоторых ферментов при жировой нагрузке у крыс	53
Активность перекисного окисления липидов, митохондриальных и лизосомальных ферментов миокарда в условиях глубокой гипотермии и в раннем постгипотермическом периоде	135
Актуальные вопросы нормальной и патологической морфологии	3
Актуальные вопросы парентерального питания	13
Актуальные вопросы теоретической и клинической медицины	32
Биoluminesцентный метод определения АТФ в миокарде при экспериментальной патологии сердца	116
Биохимические процессы в миокарде при нарушениях кровообращения	37
Биохимические, физиологические и морфологические обоснования диагностики и терапии	5
Быть в авангарде всех дел	100
В вузах Латвийской столицы	153

- В. И. Ленин и высшее образование 72
- Великие задачи обязывают 54
- Влияние витаминов комплекса В на использование
организмом азотистых соединений гидролизата
фибрина при его парентеральном применении 147, 148
- Влияние глубокой гипотермии на активность катепсина D
в лизосомной фракции миокарда 136
- Влияние глубокой гипотермии на включение аминокислот
в митохондрии миокарда у белых крыс 137
- Влияние глубокой гипотермии на перекисное окисление
липидов и ферментативную активность митохондрий
миокарда 101
- Влияние глубокой гипотермии на РНК – полимеразную
активность изолированных ядер и белков
синтезирующую активность митохондрий миокарда 117
- Влияние глубокой гипотермии на содержание
восстановленных и окисленных форм
пиридиннуклеотидов в миокарде крыс 112
- Влияние серотонина и бензилгидразина яблочной кислоты
на активность глутатионпероксидазы и на перекисное
окисление липидов в митохондриях сердца и печени
крыс 95
- Влияние тироксина на метаболизм эритроцитов и миокарда
при экспериментальной глубокой гипотермии 143
- Во имя жизни и будущего 115
- Вопросы биохимии патологических процессов 26
- Вопросы лейкологии. 2. 14
- Вопросы патологии соединительной ткани 16
- Вопросы фармакологии нейротропных средств 12
- Воспитательной работе повседневное внимание 111
- Вступая в полосу зрелости 82а
- Высокая награда 188
- Высокая оценка. По итогам Всесоюзного социалистического
соревнования 193
- Гастроэнтерология 15
- Глубокая гипотермия и значение компенсаторных реакции
при развитии изменений энергетического обмена
экспериментальных животных 123

Да здравствует великий октябрь, окрывший новую эпоху всемирной истории – эпоху всеобщего революционного обновления мира, перехода от капитализма к социализму	66
За активное участие – вознаграждение	188а
Заболевания сердечно-сосудистой системы	17
Задачи нашего коллектива	77а
Задачи нашего коллектива в свете решений XXVI съезда КПСС	104
Закономерности морфогенеза в норме, патологии и индивидуальном развитии	23
Изменение гидролазной активности в миокарде при глубокой гипотермии	113
Изменение метаболизма в миокарде при нарушении кровообращения	118
Изменение некоторых биохимических показателей энергетического обмена эритроцитов крыс под влиянием L-тироксина	105
Изучение интенсивности перекисного окисления липидов миокарда хемилюминесцентным методом	106
Интеграция преподавания медицинских дисциплин в условиях перехода на новый учебный план	25
Исследование изменений энергетического метаболизма в процессе развития острого экспериментального сиалоаденита	119
Итоги работы за прошедший и задачи на новый учебный год	81, 82
К дальнейшему совершенствованию подготовки специалистов советского здравоохранения	78
Кислородные радикалы в химии, биологии и медицине	40
Клинико-физиологические аспекты адаптационных процессов в организме	36
Клиническая и экспериментальная стоматология	1
Клиническая казуистика	20
Клинические и экспериментальные аспекты заболеваний человека	29
Куда ведет “свой путь”?	176
Латентность лизосомальных ферментов миокарда при экспериментальной патологии сердца	102

Материалы докладов XIV научной сессии Рижского Медицинского института, посвященной 50-летию установления советской власти в Латвии	8
Материалы докладов XV научной сессии Рижского Медицинского института, посвященной 50-летию установления Советской власти в Латвии	9
Материалы докладов XVI научной сессии Рижского Медицинского института	10
Материалы докладов XVII научной сессии Рижского Медицинского института	11
Материалы докладов XVIII научной сессии Рижского Медицинского института	4
Материалы по изучению парентерального питания жиром	45, 46, 51
Морфология, биохимия и клиника лейкозов	21
Напутствие	92
Начиная новый учебный год	79
Наша задача – дальнейшая интенсификация научного поиска	107
Наша задача – дальнейшее совершенствование идейно-воспитательной работы	69
Наши задачи	88
Наши лучшие	63
Наши юбиляры	62, 64
Новое в изучении патогенеза, диагностики и лечения заболеваний человека	30
Новые аспекты заболеваний человека	38
Новые задачи перед высшей школой: на всесоюзном совещании работников вузов	65a
Новые методы обучения и ТСО в современном учебном процессе	33
Новый триумф в космосе	187
О влиянии тироксина на некоторые биохимические показатели эритроцитов крыс <i>in vitro</i>	138
О дальнейшем совершенствовании деятельности нашего коллектива	93
О подготовке наших преподавательских кадров	83
О роли кураторов в улучшении учебной и воспитательной работы со студентами	94

Объединенная научная конференция молодых ученых-медиков Латвийской ССР и студентов Рижского Медицинского института, посвященная 70-летию ВЛКСМ	41
Определены новые задачи	97
Оптимизация регистрации биолюминисценции при определении АТФ люциферазным методом	141
Основные задачи нашего коллектива на новый учебный год	98
Основы парентерального жирового питания	22
Ответственные задачи будущего	108
Парапротеины	18
Парентеральное питание. Биохимия и клиника	24
Перспективы строительства	89
Повышение эффективности использования средств премирования медицинского учреждения	27
Практическую подготовку выпускников – на уровень требований эпохи научно-технического прогресса	144
Предисловие	109
Пути возникновения межклеточного отека как следствие нарушения целостности клеточных мембран при низких температурах тела	84
Путь к идейной зрелости: жизнь высшей школы	80
Развитие и организация УИРС в Рижском медицинском институте	103
Разработка проблемы парентерального питания на кафедре биохимии Рижского Медицинского института	74
Ревматизм	6
Регуляция метаболизма липидов миокарда в условиях глубокой гипотермии	142
Решения XXIII съезда КПСС – в жизни	65
Рижский Медицинский институт	34
Роль новых методов и технических средств обучения в повышении эффективности учебного процесса	139
Роль печени в метаболизме липидов искусственной жировой эмульсии	67
Связь перекисного окисления липидов в миокарде с содержанием катехоламинов в крови при глубокой гипотермии	124

Сдвиги биохимических функций клеточных мембран миокарда при глубокой гипотермии	120
Совершенствование деятельности вуза – в центре внимания коллектива	191
Совершенствование учебно-исследовательской работы студентов	28
Современное состояние вопроса обеспечения пластических и энергетических потребностей организма парентеральным путем	75
Современные аспекты заболеваний человека	35
Современные клинические и экспериментальные аспекты заболеваний человека	39
Содержание длинноцепочечных ацил-СоА митохондрий миокарда как энзимомодулирующий фактор в условиях глубокой гипотермии	128
Состояние липидного обмена у больных ишемической болезнью сердца до и после лечения пантетином	133
Сотрудники нашего института – активные защитники родины	85
Способ определения состояния детского организма при операциях на сердце в условиях гипотермии	31
Теоретические и экспериментальные основы парентерального жирового питания	149, 150
Уважаемые участники конференции	47
Учебно-исследовательская работа – новая форма обучения студентов РМИ	90
Ученые РМИ – практике здравоохранения	7
Формирование высококвалифицированных специалистов – наша основная задача	96
Формы учета текущей подготовки студентов по курсу органической и биологической химии	110
Характеристика ядерной фракции миокарда РНК – полимеразная активность изолированных ядер	114
Химия и медицина	2
Что говорили о нашей работе	159
Что сказали в прениях	55

Analītisko ierakstu avotu rādītājs

- Ciņa. 43, 73, 76, 87, 121, 151, 152, 154, 180, 189, 190
Diena. 181
2000. gada Medicīnas nozares zinātniskās konferences tēzes
(Rīga, 2000. g. 25. febr.). 145
Dzimtenes Balss. 158, 162
Enciklopēdiskā vārdnīca: 2 sējumos. 194
Izglītība. 178
Laiks. 130
Latvijas Avīze. 200
Latvijas Ārsts. 196
Latvijas Ārstu Žurnāls. 184, 185, 195
Latvijas Jaunatne. 179, 182
Latvijas padomju enciklopēdija. 192
Latvijas PSR Zinātņu Akadēmijas Vēstis. 42, 91, 128
Liesma. 165
No universitātes līdz universitātei: Rīgas Stradiņa universitātes
akadēmiskās darbības vēsture dokumentos un
atmiņās. 197, 198, 199
Padomju Jaunatne. 157, 164, 170, 173
Padomju Students. 161
Padomju Mediķis. 42a, 44, 47, 48, 48a, 49, 50, 51a, 52, 54, 55, 56, 57, 59,
60, 61, 62, 63, 64, 65, 65a, 66, 68, 69, 70, 71, 72, 77, 77a, 78, 79, 81,
82, 82a, 83, 85, 88, 89, 93, 94, 96, 97, 98, 100, 104, 107, 108, 111,
115, 122, 156, 159, 160, 161, 166, 167, 168, 169, 174, 186, 187, 188,
188a, 191, 193
Pulss. 125, 126, 127, 129, 131, 132, 134, 177, 181a, 183, 183a
Rīgas Balss. 58, 99
Skola un Ģimene. 86, 155
Skolotāju Avīze. 175
Sports. 171
Veselība. 163, 172

- Workshop: Redox Signaling in Proliferative Disorders
(Rome, Italy; 2001, June 21) 146
- Актуальные вопросы парентерального питания:
сборник статей. 74, 75
- Актуальные вопросы фармакологии и токсикологии
нейротропных средств: сборник научных статей. 119
- Актуальные вопросы фармакологии нейротропных
средств: сборник научных статей. 105
- Биохимические процессы в миокарде при нарушениях
кровообращения: сборник научных статей. 117
- Большая медицинская энциклопедия. 3-е изд. 34
- Известия Академии наук Латвийской ССР. 45, 46, 51
- Изменение липидного обмена при патологии
внутренних органов. 124
- Компенсаторно-приспособительные процессы в патологии. 123
- Кровообращение (Ереван). 102
- Люминесцентный анализ в медицине и биологии и его
аппаратурное обеспечение: тезисы докладов. 141
- Материалы 2-го совещания по клинической биохимии
инфекционных болезней и симпозиума по
клинической биохимии болезней печени. 53
- Медицинская газета (Москва). 176
- Методологические проблемы медицины в эпоху
научно-технической революции: методические
рекомендации. 109
- Механизмы повреждения, адаптации и компенсации:
тезисы научной конференции патофизиологов
Прибалтийских ССР и Белорусской ССР. 138
- Механика полимеров. 84
- Новые методы обучения и ТСО в современном учебном
процессе: тезисы докладов XXX учебно
методической конференции. 139
- Пантетин: метаболизм, фармакология и регуляция обмена
липидов: сборник статей. 133
- Прикладная биохимия и микробиология. 95
- Проблемы современной биохимии и биотехнологии: тезисы
докладов 8-го объединенного симпозиума
биохимического общества СССР–ГДР. 142

- Профилактика, диспансеризация, диагностика и лечение
сердечно-сосудистых заболеваний: тезисы докладов. 140
- V Всесоюзный биохимический съезд: тезисы стендовых
сообщений. 143
- Совершенствование контроля учебной деятельности
студентов медицинского института: сборник научных
статей. 110
- Совершенствование практической подготовки выпускников
медицинского института в свете требований
квалификационных характеристик: тезисы докладов
XXXI учебно-методической конференции. 144
- Совершенствование учебно-исследовательской
работы студентов. 103
- Советская Латвия. 80
- Советская Молодежь. 92, 153
- Успехи гепатологии, вып. 2. 67
- Учебно-исследовательская работа студентов в Рижском
Медицинском институте. 90
- VI конференция биохимиков Прибалтийских республик,
БССР и Ленинграда: тезисы докладов. 136, 137

PIELIKUMI

**Rīgas Medicīnas institūta
(kopš 1990. gada Latvijas Medicīnas
akadēmijas) rektorāta vadība un dekāni
rektora Vladislava Korzāna laikā
(1963–1992)**

Latvijas Medicīnas akadēmijas Senāta priekšsēdis

1990–1993 Juris Leja

Mācību prorektori

1963–1976 Izidors Sjakste

1976–1984 Jevgenijs Nemiro

1984–1993 Uldis Vikmanis

Zinātņu prorektori

1960–1992 Anatolijs Bļugers

Ārstniecības fakultātes dekāni

1962–1964 Modris Melzobs

1964–1968 Romualds Visockis

1968–1988 Ideja Vaļkova

1988–1992 Ivans Zagorskis

1992 Viesturs Boka

**Ārstu specializācijas un kvalifikācijas celšanas
fakultātes dekāni**

1962–1963 Indulis Bākulis

1963–1968 Elza Preimāte

1969–1992 Zenta Dāboliņa

Farmācijas fakultātes dekāni

1962–1968 Hackels Vasermanis

1968–2008 Vija Eniņa

Pediatrijas fakultātes dekāni

1966–1983 Romualds Visockis

1983–1990 Jānis Dobelis

1990–1993 Ingrīda Rumba

Stomatoloģijas fakultātes dekāni

1950–1966 Dominiks Kalvelis

1966–1976 Indulis Bākulis

1976–1993 Gunārs Pakalns

Ārvalstu studentu apmācības nodaļa

1990–1991 Aīda Beķere

1991–1992 Sarmīte Boka

Grāmatā minēto personu, t. sk. rakstu autoru, alfabētiskais rādītājs

Abu Meri Hosams 117	Bērziņa Ausma 67
Agureikins Serafims 123	Bīčers Henrijs (<i>Henry K. Beecher</i>) 99, 102–104, 107, 108
Aleksandrovska Natālija 123	Bieziņš Aleksandrs 42, 76, 79, 121, 176, 202
Andersons Andris 240	Biļibins Aleksandrs 140, 141
Andrē (<i>Andrā</i>) Armins 192, 193	Blūmentāle Rima 188
Andreisons Juris 238	Bļugere Marina 134
Andrejeva Anita 79	Bļugere Ņina 134
Andrejevs Georgs 79, 97–108, 121, 164	Bļugers Anatolijs 58, 60, 76, 121, 124, 125, 131, 133, 134, 138–142, 165, 173, 175, 185, 192, 197, 198, 214, 223, 231, 233, 234, 238, 250, 303
Andrejevs Ģirts 106	Bļugers Valentīns 133, 134
Anšeļevičs Jūlijs 46, 117, 121, 139, 153, 177	Bogojavlenskis Konstantīns 123
Apinis Pēteris 84	Boka Sarmīte 304
Aploka Ināra 11, 14, 109–112	Boka Viesturs 119–122, 303
Ārgale Gaida
sk. Korzāne Gaida	Borovkovs Sergejs 98
Arons Kārlis 83, 121	Bramberga Velta 121, 228
Aukums Arsēnijs 122	Breikšs Ivars 179
Bākulis Indulis 42, 67, 191, 303, 304	Brežņevs Leonīds 120
Bāliņa Valentīna 116	Briedis Gunārs 238
Balodis Alfrēds 224	Brinkmane Astrīda
(dz. Kriščūne) 11, 14, 90, 91
Balodis Kārlis 42	Bune Jānis 42, 67, 121, 242
Baltkājs Jānis 67	Burtnieks Ernests 42, 67, 129, 174, 190
Baumanis Ervīns 113–114	
Baumanis Viesturs 198	
Beikerte Silvija 115–118	
Beķere Aida 304	
Beļinkijs Makss 67, 202	

- Celms Ivars 236
 Cīrulis Paulis 143, 207, 210
 Čakste Jānis 180
 Čērčils Vinstons 102
 Čikste Visvaldis 75, 178
 Čunka Ināra 195, 196
 Dāboliņa Zenta 303
 Dālmane Aina 58, 121,
 123–125, 221
 Daneviča Gunta
 sk. Rubine Gunta
 Danusēviča Janīna 123, 227
 Dobelis Jānis 72, 126–128, 304
 Dubinskis B.
 (*B. Dubinsky*) 25
 Dubinskis Mihails 98
 Dubovickis Zinovijs 231
 Dūmiņš Jānis 228
 Dupate Daiga 11, 14
 Dzenītis Jānis 118
 Ebela Aina 79, 129, 132–134
 Ebela Inguna 129–134
 Ebels Gedimins 129
 Ebels Ivars 79, 121, 129, 130,
 132, 134
 Eņiņa Ģertrūde 117, 118,
 121, 180
 Eņiņa Vija 67, 135–137, 176,
 233, 304
 Eņiņš Teodors 86, 225, 234
 Ērglis Artis 25
 Ezerietis Ēvalds 98, 99, 121
 Faktore Lība 109, 110
 Feodorova Jevgēnija 128, 237
 Freiberga Ruta 89
 Frērihs Bernhards
 (*Bernhardt Frörich*) 193
 Gailis Imants 179
 Galicka Lidija 26
 Gardovskis Jānis 9, 12, 15–17,
 20, 89
 Gaudiņš Ernests 121, 202
 Gaujēns Jānis 121
 Ginters Roberts 179
 Girgensone Alma 124, 125,
 245, 248
 Girgensone Māra 220
 Gorbačovs Mihails 84, 243
 Grinbergs Aivars 51
 Groma Ņina 51
 Groms Grigorijs 133, 134
 Grote Irma 130
 Gruntmanis Uģis 107
 Gudiene Vilma 11, 14
 Gundlahs Karstens
 (*Karsten Gundlach*) 193
 Ģibze Raimija 89
 Hanis Margrieta 238
 Hartmane Ingūna 210
 Havelis Vāclavs 119
 Hertels Joahims
 (*Joachim Hertel*) 193
 Hnohs Ļevs 117
 Hodakele Elvīra 138–142
 Hodjakovs Nikolajs 202
 Hoferte Maruta 143
 Hruščovs Ņikita 57
 Ivanova Anisija 27
 Ivanova Matrena
 sk. Korzāne Matrena
 Ivanovs Pjotrs 27
 Januškevičius Zigmas 50
 Jaunzemis Gunārs 238
 Jēča Genovefa 76, 121, 123

- Kaksis Āris 89
- Kalbergs Vasilijš 42, 57, 59, 68,
97, 133, 159, 174, 206, 227
- Kalnberzs Viktors 76, 121
- Kalnciems Egons 180
- Kalniņš Ēriks 67
- Kalvelis Andrejs 229
- Kalvelis Dominiks 42, 58,
76, 304
- Kaņeps Vilhelms 59, 63, 75, 76,
83, 99, 103, 104, 124, 130, 131,
151, 153, 178, 188, 223, 245
- Karpovica Anna 249
- Kaugure Milda 58
- Kaupužs Vladimirs 130
- Kibitkina Emīlija 165
- Kienkas Inta 58
- Kokta Aina 51, 220
- Koroļova Olga 144–147
- Korzane Adele 31
- Korzāne Anastastija 31, 35
- Korzāne Anna
(dz. Rācene) 26, 31, 35
- Korzāne Gaida
(dz. Ārgale) 11, 14, 21, 23, 32,
33, 35, 79, 116, 139, 148–153,
260
- Korzāne Jadviga
sk. Špakovska Jadviga
- Korzane Joanna 31, 35
- Korzāne Margarita 32, 34,
35, 149
- Korzāne-Markevica
Martina 32, 34, 35, 152,
154–155
- Korzāne Matrena
(dz. Ivanova) 25, 27, 28, 31,
35, 37, 148
- Korzans Adams 31, 35
- Korzāns Aleksandrs 25–29, 31,
32, 35, 37, 148
- Korzans Kazimirs 26, 31, 35
- Korzāns Matiss 32, 35, 152
- Korzāns Nikolajs 26, 31, 35, 148
- Korzāns Vladislavs
(1904–1920) 26, 31, 35
- Kovaļčuks Zigismunds 122, 225
- Kovša Olga 121
- Krašiņņikova Jeļena 156–158
- Krastiņš Ivars 106
- Kraukļu Krišus
(Vladislava Korzāna
pseidonīms) 55, 206, 260
- Kreile Ingrīda 89
- Krēmers Jūda 51, 96, 113, 195
- Krieķe Aija 238
- Kristi Agata 258
- Kriščūne Astrīda
sk. Brinkmane Astrīda
- Krogs Augusts 107
- Kupiska Bella 135
- Ķezbers Ivars 175
- Ķuze Vilhelms 30, 90
- Lācis Aris 221
- Lācis Romans 159–60
- Lācis Vilis 237
- Laganovskis Antons 151,
189, 260
- Laucis Uldis 128
- Lazovskis Ilmārs 121, 202
- Legzdīņš Normunds 51
- Leikuma Silvija 11, 14
- Leja Juris 105, 107, 161–162,
173, 303
- Lejnieks Aivars 89, 122

- Liepiņš Arno 11, 14
 Liepukalns Aleksandrs 58,
 67, 241
 Liguts Viesturs 106
 Lināre Astra
 (dz. Šiliņa) 42, 191
 Lipsberga Zigrīda 220
 Liviņa Ingrīda 238
 Livšica Elizabete 130
 Logina Ināra 105, 106
 Ļubimova Regīna 128
 Mačabeli Arčils 42, 67
 Mahere-Valeine Inese
 sk. Sutta Inese
 Makintošs Roberts
 (*Sir Robert Macintosh*) 99
 Mamaja Biruta 116, 163–164
 Marga Oļģerts 241
 Margulis Meijers 99, 242
 Mariņina Aleksandra 150,
 257, 258
 Markevica Šarlote 32, 35
 Maškileisons Asafs 185
 Medne Tatjana 130
 Meks Tauras 11, 14
 Melzobs Modris 121, 303
 Miķelsons Kārlis 11, 14
 Millers Visvaris 124, 125
 Morbergs Kristaps 110
 Mote Dace 179
 Muceniece Liene 67, 113
 Mūrniece Eva 11, 14
 Načisčionis Jānis 105
 Nagobads Valdis 165–166
 Neilands Nikolajs 106
 Nemiro Jevgenijs 60, 121, 142,
 234, 303
 Nikolajevs Nikolajs 167–169
 Ņegovskis Vladimirs 101
 Ņikitins Anatolijs 46, 117
 Orleāns Gunārs 151
 Ošs Pēteris 106
 Ozolanta Iveta 89
 Ozols Augusts 89
 Pakalns Gunārs 304
 Paņko Viktorija 11, 14
 Pāvule Alvīne 58, 124
 Pelčere Dace 237
 Pelše Arvids 38, 59, 237
 Penciks Aleksandrs 67
 Petronis Jānis 237
 Pilmane Māra 170–172
 Pīrāgs Valdis 107
 Platkājis Edvīns 174–180, 233
 Pozemkovska Maija 25
 Praškevičus Antans 49
 Preimāte Elza 202, 303
 Priedīte Armīda 252–258
 Pugo Boriss 75
 Pūpele Olga 220
 Purmalis Vilis 98, 103, 121, 192
 Rācene (*Racyn*) Anna
 sk. Korzāne Anna
 Raibarts Jānis 229
 Ranks Ardijs 232
 Rauhvargers Andrejs 105, 117
 Rempe Mārtiņš 128
 Risina Stella 109, 110
 Ritovs Juris 249
 Rolova Gaida 201
 Rotbergi 90
 Roze Ausma 161
 Rozeta Irina 181–183
 Rubiks Alfrēds 74

- Rubine Gunta 186
 Rubins Andris 184–186
 Rudņevs Georgijs 140, 141
 Rudzīte Vera 123
 Rudzītis Kristaps 121, 132, 202
 Rumba Ingrīda 304
 Salaks Juris 173
 Saldava Laimdota 197
 Segleniece Klāra 46
 Sevastjanovs Genādijs 248
 Siliņš Ivars 187–188
 Silova Alise 220
 Siļeckā Margarita 58, 124, 174
 Simenons Žoržs 258
 Sjakste Izidors 46, 58, 60, 67, 75,
 152, 165, 189–190, 238, 303
 Skaģers Andrejs 191–193
 Skripste Iveta 11, 14
 Skuja Nikolajs 76, 199
 Skujiņa Vilma 89
 Smoļņikovs Viktors 99
 Sondore Antoņina 194
 Sondore Valentīna 195–198
 Sondors Konrads 199–201, 223
 Spružs Julians 75, 83, 116,
 201, 223
 Stapāne Irēna 51
 Stepanova Anisija 27
 Stradiņš Pauls 121
 Strautmane Ieva 51, 182, 220
 Sutta Inese (dz. Mahere-
 Valeine) 58, 202–204
 Šaitere Tekla 11, 14
 Šaško Ausma 11, 14, 166,
 205–213
 Šermaņi, Mozus un Haims 90
 Šiliņa A.
 sk. Lināre Astra
 Šķesters Andrejs 89, 158
 Šmits Aleksandrs 42, 46, 49, 51,
 96, 148, 149, 187, 190, 195, 202,
 219, 227, 235, 241, 245, 254,
 Šnē Jānis 122
 Špakovska Emīlija 35
 Špakovska Enia 35
 Špakovska Jadviga 31, 32, 35
 Špakovska Lorna 35
 Špakovska Rita 35
 Špakovska Velta 11, 14, 31, 35, 91
 Špakovskis Gunārs 31, 35
 Špakovskis Jānis 31, 32, 35
 Špakovskis Normunds 31, 35
 Špakovskis Pauls 35
 Špakovskis Raimonds 31, 35
 Šubs Rafails 67, 132
 Teibe Uldis 214–215
 Terjošina Ļubova 124
 Timbers Andrejs 75
 Treimanis Kārlis 238
 Ūdris Olafs 232
 Urtāne Ilga 116, 216
 Utkins Vladimirs 139
 Utņo Leili 114, 198, 218–221
 Valdmanis Roberts 219
 Valtneris Arnolds 99
 Vaļkova Ideja 67, 303
 Vasermanis Hackels 304
 Vētra Jānis 11, 14, 86, 89,
 222–226, 234
 Vēvere Sarmīte 220
 Vigdorčika Guna 42
 Vigners Leonīds 129, 130
 Vikmanis Uldis 60, 72, 111, 122,
 173, 225, 227–234, 303
 Vikmanis Valdis 129

Vikse Jadviga 11, 14
Viksna Arnis 125, 235–238
Vileišis Aleksandrs 50
Vilks Andris 109
Vilks Viesturs 179
Visockis Romualds 58, 67, 128,
130, 203, 303, 304
Vītola Dainuvīte 11, 14, 67, 200,
239–240
Vītoļņa Spodra 220
Volkolākovi, Jānis un Rasma 150
Volkolākovs Jānis 121, 241–244
Volovičs Jānis 26
Zagorskis Ivans 67, 245–248, 303
Zaļkalns Jānis 89, 249–250
Zatlers Valdis 249
Zlemets Pauls 238

